CAMELIA CAVADIA
Sufletul lumii

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactare:
Virginia Lupulescu

Design şi ilustraţie copertă:
Andrei Gamarţ

Director producţie:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Dan Crăciun

Corectură:
Oana Apostolescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
CAVADIA, CAMELIA
Sufletul lumii / Camelia Cavadia. — Bucureşti: Editura Trei, 2022
ISBN 978-606-40-1245-6
821.135.1

Copyright © Editura Trei, 2022 pentru prezenta ediţie
O.P. 16, Ghişeul 1, C.P. 0490, Bucureşti
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20 e-mail: comenzi@edituratrei.ro www. Editu ratrei. Ro

ISBN: 978-606-40-1245-6

Mamei mele şi bunicilor care nu mai sunt, dar care mi-au lăsat moştenire o lume întreagă

Exordiu

Există lucruri pe care nu le poţi spune, pentru că nu există cuvinte cu care să le spui.
Federico Garcia Lorca

Spune-ne o poveste! Aşa se încheia fiecare seară a copilăriei noastre, a mea şi a surorii mele.

Şi în timp ce bunicului îi plăcea să ne citească poveşti, bunicii îi plăcea să le inventeze.

Erau superbe poveştile bunicului, dar ale bunicii erau neasemuite. Aveau o frumuseţe pe care nicio poveste scrisă n-o putea surprinde, de parcă doar aşa, neîmblânzite, puteau păstra viu spiritul lor neîngrădit. M-am întrebat deseori de ce, dintre toţi oamenii, doar ea putea să cuprindă-n ele inefabilul, pentru ca mai apoi să-i dea drumul să zboare mai departe, aşa cum eliberezi o pasăre ce simte nevoia de înalt. De ce, doar ea, o femeie puţin instruită, făcea ca în faţa cuvintelor nerostite să pălească toată ştiinţa lumii. Am înţeles târziu că povestea nu ţine de câtă învăţătură ai, ci de cât îţi sunt de deschise sufletul şi mintea. Iar bunica se pricepea de minune să amestece văzutul cu nevăzutul şi să transforme totul în magie.

Am scris această carte pentru că mă tem de lumea care va veni, dar, mai ales, mă tem să nu moară POVEŞTILE. Să nu dezbrăcăm de tot lumea de mister sau nu cumva să nu-l mai recunoaştem când ni se arată.

Uneori, în miezul unor zile cât se poate de obişnuite, îşi fac loc întâmplări inexplicabile, al căror sens îl pricepem poate mai târziu sau niciodată. Întâmplări care fracturează logica şi sfidează raţionalul, care supun la grea încercare capacitatea de înţelegere şi acceptare.

„Fiecare poveste e adevărată” e răspunsul meu la clasica întrebare cât e adevăr şi cât e ficţiune în această carte – conştientă că răspunsul poate surprinde, când

fantasticul fisurează realitatea şi irupe cu putere peste lume, în fiecare dintre poveştile adunate aici.

Am scris *Grădina secretă* copleşită de senzaţia de suspendare în timp trăită pe parcursul unei după-amieze de vară, în curtea unei ceainării parcă ascunse de lume. Iar *Păcătoşii* cu sentimentul unei transfigurări de o putere copleşitoare în faţa unei experienţe deopotrivă înspăimântătoare şi iraţionale, de un *mysterium fascinas,* în care fiinţa înfloreşte într-o plenitudine desăvârşită. *Pune-ţi o dorinţă* e o poveste adevărată, când am simţit că uneori e de ajuns să ceri pentru ca Universul să-ţi dea; că-n faţa inocenţei până şi forţele naturii se îmblânzesc şi uneltesc miracole, dacă crezi în ele, evident. *Necuratul* s-a născut dintr-o întâmplare adevărată, transmisă din gură în gură pe parcursul mai multor generaţii, cu sentimentul că trebuie să duc, la rândul meu, povestea mai departe. Să n-o las să se stingă. *Dispariţia* frizează nebunia şi suprimă logica pe un tărâm unde totul devine posibil şi nimic nu poate fi real, în timp ce *Ziua cea mai lungă* e suspendată într-un timp elastic, ce se poate deşira la infinit sau, dimpotrivă, să se termine şi să dispară. Am intrat şi-am ieşit *Dintr-o lume în alta* lăsând ceva din mine acolo şi aducând ceva de dincolo aici, cu uşurinţa unor paşi imponderali, dar care lasă urme de neşters. Am privit-o pe *Femeia care nu mai voia să moară* cu sentimentul că mă aflu cu un picior aici şi cu unul dincolo, îngrozită că aş putea rămâne la mijloc. Am traversat *Noaptea care a ucis fericirea copiilor,* teleportându-mă în satul copilăriei mele magice, când sărbătorile despleteau pe uliţe şi-n casele sătenilor realitatea contopită cu fantastic şi oniric. Am experimentat ieşirea din timp şi-am pătruns prin *Wormhole* în universuri paralele, atinsă de o premoniţie de care am vrut să mă dezic, şi-am urmat *Linia vieţii* cu moartea suflându-mi în ceafă. La final m-am întrebat *Unde-ai fost?* şi am găsit răspunsul în chiar întâmplările aici adunate.

Vă propun, aşadar, nu o carte, ci mai degrabă o călătorie, la finalul căreia vă invit să lăsati liniştea să se-

aştearnă şi răspunsurile să se-aşeze, chiar dacă multe dintre ele vă vor surprinde.

Pentru că dincolo de ceea ce putem vedea şi simţi e ceva ce aşteaptă să fie. Ceva ce poate fi adus la viaţă doar de noi. Se poate ca lucrul ăsta să ne sperie, dar se poate ca însăşi teama de acest necunoscut să ne-mpiedice să vedem frumuseţea care stă ascunsă-n lume. Atunci când reducem totul la concret, la individ, la *EU* s-ar putea să ucidem chiar ludicul din lume şi să ratăm, inexprimabilul. Cel fără de care am rămâne doar nişte fiinţe programate să trăiască obtuz.

Dar nu e ciudat că uneori ne speriem de miracol, preferând să-l negăm, contestându-l, uitând că viaţa însăşi e miracolul suprem?

Aşadar, dragi prieteni cititori, daţi-mi voie să vă spun 12 poveşti, să vi le şoptesc la ureche, să vi le picur strop cu strop. S-ar putea să trezească în voi amintirile propriilor poveşti neînţelese ce v-au mişcat sufletul cândva şi să le dăm, astfel, un glas puternic împreună.

Grădina ascunsă

Amaliei Enache, fără a cărei privire plină de mister
această poveste nu ar fi existat

Oraşul vorbeşte chiar şi atunci când nu are nimic de spus. Cleveteşte şi toacă tot ce-i iese-n cale, suge vitalitatea oamenilor şi-i lasă lăţi, fără suflare. Chiar şi când doarme, oraşul vuieşte, probabil de teama că liniştea deplină l-ar putea omorî. Ori poate pentru că îl sperie infinit mai tare nemişcarea decât agitaţia exacerbată, golită de sens. Oraşul se sufocă şi, odată cu el, parcuri, străzi, blocuri. Şi noi. Se stafideşte ca un plămân bolnav, neoxigenat cum trebuie. Cavernos, acoperit de pleură seroasă, oraşul îşi dă duhul în fiecare zi. Şi noi odată cu el. Te-nghite ş-apoi te scuipă, te aruncă şi-apoi te lasă să-ţi tragi sufletul, asta numai ca s-o ia de la-nceput. De câte ori are ocazia, te calcă în picioare cu forţa năucitoare a unui uragan. Îţi trebuie voinţă, nu glumă, pentru a rezista în mijlocul lui. Şi totuşi, oraşul e locul unde viaţa începe şi se sfârşeşte în fiecare zi. Te prăbuşeşti noaptea în iatacul lui, pentru ca dimineaţa să-i locuieşti măruntaiele, să-ţi faci loc printre ele şi să trăieşti înghesuit, aşa cum se poate, cum ţi se permite, nu cum ţi-ai fi dorit.

La amurg totul ar trebui să fie calm, la locul lui, dar corpul continuă să duduie. Ca o locomotivă ce nu se poate opri din mers. Tremură din toate-ncheieturile, fără odihnă. Te-nveţi cu zvâcul ăsta al inimii şi-ajungi să crezi că e normal.

Ar trebui să fie o seară pe cinste, alături de prieteni. Ar trebui să te bucuri, să sărbătoreşti. Dar oraşul ţi-a luat energia şi-acum te lasă să-ţi plimbi leşul pe străzile lui murdare. Mai e destul timp până la petrecere, dar ştii că dac-ajungi acasă nici c-o să mai pleci.

Sunt cu Nina pe străzi şi-avem de pierdut vreo două ore.

Ne privim dezorientate neştiind încotro s-o apucăm.

— Mi-a zis cineva de-o ceainărie prin zonă, dacă vrei să-ncercăm…

— În zonă, unde?

— Pe undeva, pe-aici. Nu ştiu exact. A zis că prin spate pe la Armenească. Mergem pe bâjbâite, oricum n-avem altceva mai bun de făcut… Dacă n-o găsim, măcar am făcut o plimbare.

— Nu ştii cum se cheamă locul?

— Nţ.

— Mi-e c-o să căutăm acul în carul cu fân…

— Câte ceainării pot fi pe străduţele astea?

— Nu ştii stradă, nu ştii nume, nu ştii nimic…

— Haide, măi, nu mai fi aşa!

— Nu poţi s-o suni pe tipa care ţi-a vorbit de ea, să-ţi dea mai multe amănunte?

— Nu e un moment bun acum. E la televizor. Prezintă ştirile.

Am mers una lângă cealaltă spunând cuvinte fără rost. De parcă am fi devenit Oraşul însuşi. Vorbeam ca să nu tăcem. *Hai pe-aici… să facem la stânga… parcă văd ceva… uite nişte lumini… hai că mai e puţin… aici trebuie să fie… nu mă aşteptam să găsim…*

Când am ajuns în faţa porţii, am zâmbit mulţumite:

— Hai că n-a fost aşa greu!

Am apăsat clanţa cu elan, dar nu s-a întâmplat nimic. Mânerul nici măcar nu s-a clintit, iar poarta a rămas înţepenită. Nu s-a tulburat nici măcar aerul de lângă ea. Rece şi neprietenoasă, poarta zăcea în nemişcare, ca o statuie căzută în uitare. Zâmbetele ni s-au stins ca doi tăciuni pe ducă şi privirile ni s-au întâlnit într-o mirare.

— Mai cu forţă, ce naiba, n-ai mâncat?

Nu mâncasem, dar nu cred c-ar fi contat.

— Hai, dă-te, să încerc şi eu!

Când am văzut că nu reuşeşte nici ea, mai întâi m-am bucurat.

— Ce naiba? Ăia pe unde au intrat?

— Poate mai e vreo intrare. Să mergem, să vedem!

Am dat roată spaţiului îngrădit verificând fiecare centimetru, de parcă intrarea ar fi putut fi într-atât de minusculă, încât să fi scăpat cu uşurinţă ochiului neatent. Ne-a luat destul până să ajungem de unde am plecat, deşi spaţiul dinăuntru era mic. Câteva mese răsfirate ici-colo, nu mai mult de zece cu totul. Capetele plecate unele spre altele ţeseau discuţii de mătase ce sclipeau în lumina soarelui la asfinţit. Un susur ca o pânză de păianjen se deşira de la o gură la alta. Deşi buzele păreau pecetluite, oamenii comunicau adânc. Înaintam încet, holbându-ne ca nişte copii printre ochiurile gardului din plasă la mesenii ce leneveau nestingheriţi.

Am ajuns din nou în faţa porţii de fier, dar nici de astă dată nu s-a desferecat.

— O fi-nchis.

— Nu pare.

— Adică… o fi închisă publicului, vreau să zic.

— Hai să mai încercăm!

— Nu vezi că nu merge?

— Şi totuşi, ăştia pe unde naiba au intrat?

— O mai fi altă intrare…

Îmi venea să strig *Hei, ne deschide şi nouă cineva?,* dar am fost sigură – nu ştiu de ce – că oricum, nimeni nu ne-ar fi auzit. În plus, imaginea era pur şi simplu de netulburat.

— Ce naiba facem?

— Habar n-am…

— Şi totuşi, oamenii ăştia trebuie să fi intrat pe undeva, s-a îndârjit Nina.

— Mda… clar, dar pe unde?

Cu cât ne uitam mai mult la lumea dinăuntru, cu-atât tânjeam mai tare să fim şi noi acolo. Ceva nu făceam bine, dar ce?

— Hai să mai dăm o tură! Dar de data asta să fim mai atente.

— Dar am fost!

— Se pare că nu suficient. Trebuie să mai fie o poartă undeva.

— În teorie ai dreptate.

— Cu siguranţă am şi-n practică…

— Bine, hai!

Am pornit să dăm roată din nou locului împrejmuit, de data asta atingând şi cu mâinile gardul, ca măcar ele să dibuiască ceea ce ochii nu puteau. Făceam pas după pas cu certitudinea că dintr-o clipă-ntr-alta vom găsi ce căutam. Cu toate astea, fiecare metru nou cucerit ne apropia de singura poartă pe care o văzuserăm încă de la început. Paşii înceţi şi nesiguri lăsau în urma lor o dâră lipicioasă de mirare. *N-are cum! Pur şi simplu n-are cum,* căutam să mă conving în timp ce distanţa de locul din care porniserăm se tot micşora.

Ajunse din nou în faţa porţii, ne-am apropiat capetele de arabescurile reci şi-am privit înăuntru. Să strigăm, să tragem de clanţă, ce trebuia făcut ca să ne bage şi pe noi cineva în seamă?

— Poate e cu circuit închis şi se intră doar cu rezervare.

— Poate…

— Sau e curtea cuiva.

— Poate…

Ca nişte copii îmbufnaţi am continuat să privim printre înfloriturile porţii, nevenindu-ne să credem că nu putem intra. Probabil că arătam ridicol, dar neputinţa noastră, în loc să ne descurajeze, mai tare ne îndârjea. Priveam tăcute înăuntru aşteptând ceva – fără s-avem idee ce – cu toate că lumea de acolo părea de nepătruns.

Nu ştiu ce gândea Nina, dar eu sigur nu voiam să renunţ. N-aveam de gând să mă mişc din loc – nici n-aş fi putut – convinsă că din clipă în clipă ne va pofti cineva. Sau că ceva – orice – se va întâmpla. Apoi n-am mai aşteptat nimic. Doar am stat şi-am privit. Am stat şi-am ascultat.

Şi-atunci s-a întâmplat. Oraşul a tăcut. Inima a-nceput să bată calm, la locul ei. Fără să duduie. Chiar şi locomotiva s-a oprit. Liniştea coborâse ca un duh peste lume. Mai mult, clocotea ca elixirul unei promisiuni. Nu ştiu de care, dar n-avea importanţă. Când un bărbat s-a-ntors spre noi şi ne-a zâmbit, am răspuns tâmp înapoi. Am vrut s-o-ntreb

dac-a văzut, dar Nina zâmbea, semn că remarcase.

Încurajate de privirea lui sau poate invitate de el, am apăsat din nou pe clanţă şi poarta s-a deschis cu uşurinţa unui surâs. Fierul era cald, de parcă soarele de peste zi s-ar fi culcusit cu totul acolo. Nici măcar n-a scârtâit, iar greutatea i s-a topit în neant.

Nu pot să cred!, am zis sau poate doar am gândit, în timp ce-l urmam pe bărbatul cu zâmbet ascuns spre singura masă liberă din curte. Venise să ne-ntâmpine, mergeam în spatele lui, încercând să-i urmăm paşii, potrivindu-ne măsura după el. Urmele i se ştergeau îndată ce mocasinii atingeau pământul, ca şi când nici nu s-ar fi întâlnit unul cu altul. N-am apucat să ne-aşezăm la masă, că Nina m-a-ntrebat şoptit:

— Şi asta ce-a mai fost?

— N-am nici cea mai vagă idee ce s-a-ntâmplat aici.

Estimaserăm bine, erau fix zece mese răsfirate, fiecare ascunsă după pâlcuri de arbori pitici şi smochini sălbatici. Deasupra fiecărei măsuţe vegheau ramurile unor copaci seculari. Unele falnice, altele plecate. Masa noastră era sub un nuc plin de rod, ce abia aştepta să fie cules în toamnă. De crengile copacilor atârnau din loc în loc lampioane cu lumini difuze, ca nişte podoabe prinse-n pleata lor. O lumină blândă ce îndemna la pace şi uitare. Mesele erau din lemn masiv, iar fiecare scaun era gătit cu pernuţe pentru şezut sau spate, cu feţe ţesute şi cusute de mână. Rar îmi fusese dat să văd atâta veselie de culori laolaltă, care contrasta cu tihna dimprejur. În fundul grădinii era „ceainăria” propriu-zisă: o casă ca de Muzeul Satului, cu cerdac de ţară şi bârne lăcuite. Împodobită cu dantelării de lemn, casa râdea, dichisită. Pe prispă stăteau pe scaune scunde sau pe perne înfoiate câteva tinere cu nişte cărţi în faţă.

— Oare ce fac fetele alea acolo?

— Citesc.

— Şi nu ţi se pare ciudat?

— Aş zice că da. Dar de fapt, cred că sunt exact la locul lor.

Şi-ntr-adevăr, dacă priveai mai atent, tinerele citind întregeau un tablou ce altfel ar fi fost fără suflet.

Grădina însăşi avea ceva tainic în ea, respirând prin frunzele copacilor, luminile difuze, fermitatea lemnului, claritatea aerului neîntinat. Fiecare om, obiect sau animal (vreo două-trei pisici zăceau tolănite) părea să plutească în lumina palidă a ultimelor pâlpâiri de soare. Totul era scăldat în linişte. Densă, aşezată deasupra oamenilor, ca un strat de poleială. O imponderabilă încremenire domnea în grădina ce se-ncadra perfect în rama acestui tablou. O pânză deja pictată, în tonuri pastelate, şterse, fermeca ochiul privitorului. Orice-ai fi vrut să spui, îţi venea să şopteşti; orice îţi venea să faci, era cu încetinitorul, de parcă nimic nu putea fi deranjat din străvechea orânduire. Cu atât mai puţin tinerele cu nasul în cărţi, desprinse de lume şi de timp, într-o atmosferă de început de secol XX.

Ceai de busuioc, rostopască, ciuboţica cucului, mentă, roinită, cimbru, salvie, flori de nalbă, iasomie, petale de trandafiri, frunze de mure, verbină, floare de nemţişor, petale de floarea-soarelui, frunze de păducel, scoarţă de salcie, flori de albăstrea şi de sofrănel, de urzică, verbină, vâsc, sunătoare, coji de măceşe, de levănţică, muşeţel, mentă, frunze de zmeură, măceşe, fenicul, bucăţi de mere, anason, frunze de frăguţe, pătlagină, mentă, flori de soc, bujori, flori de lumânărică şi alte câteva pagini întregi de ceaiuri asemănătoare. Apoi dulceţuri de gutui, de petale de trandafiri, vişine, cireşe amare, cireşe galbene, cireşe pietroase, nuci verzi, zmeură, mure, afine, pepene roşu, pepene galben, smochine, dovleac copt cu portocale, măceşe, dulceaţă de lapte, de coacăze, flori de salcâm, rubarbă, de prune, caise, piersici, portocale, cătină şi alte zeci de combinaţii. Turtă dulce, covrigi însiropaţi cu nucă, covrigi crocanţi, turte cu brânză sau cu zahăr, cozonac cu nucă şi cacao, găluşte cu prune, lapte de pasăre, cornuleţe cu gem, cornuleţe cu nucă, nuci cu cacao şi rom, colţunaşi, papanaşi, colivă – colivă? — plăcintă cu mere, cu brânză sărată, cu brânză dulce şi stafide, cu vişine, cu dovleac, cu miere şi nucă, cu cartofi, cu brânză de burduf, gogoşi

simple, gogoşi umplute, poale-n brâu, scovergi, biscuiţi şi alte câteva pagini cu torturi şi prăjituri cu creme. Siropuri alte zeci, sucuri naturale tot pe-atât. Nu mai văzusem în viaţa mea un meniu atât de consistent şi diversificat.

— Nu cred că le au pe toate, am spus.

— Probabil că nu, a fost de părere şi Nina.

— Aş alege trei sferturi din meniu. Nu mă pot hotărî, îmi plac atât de multe!

— Şi mie! Au toate ceaiurile şi deserturile mele preferate. Ce naiba s-aleg?

— Mda… şi eu am aceeaşi dilemă. Dar să întrebăm mai întâi ce au şi pe urmă alegem.

— Sigur, mai bine aşa. Îi fac semn să vină.

N-a fost nevoie, căci bărbatul a venit nechemat. Era tânăr şi totuşi fără vârstă, înalt, subţire, cu păr bogat strâns într-o coadă la spate. Avea pielea întinsă aproape transparentă, şi-o pereche de ochi calzi, pătrunzători. Privire de sfânt – am gândit – mai ales că bluza aceea neagră, lungă îl făcea să arate ca un seminarist.

— Aveţi tot ce apare în meniu?

— Tot.

— Adică putem comanda orice?

— Sigur.

— Şi colivă? a întrebat Nina, convinsă că de această dată îl va pune în încurcătură.

— Da, şi colivă.

— Aveţi tot, tot, aşadar.

— Sigur, a zâmbit el, amuzat de neîncrederea noastră.

— E Raiul pe pământ aici!

— Chiar aşa, a încuviinţat bărbatul.

— Atunci aş vrea un ceai de iasomie, plăcintă de dovleac, turtă dulce şi dulceaţă de cireşe amare.

— Desigur.

— Iar eu doresc un ceai din petale de trandafir, dulceaţă de afine şi plăcinte poale-n brâu, a comandat Nina, dornică să scoată la iveală ceva lipsă în meniul lor.

— Am notat, a răspuns el, deşi nu scrisese nimic nicăieri. Dacă asta e tot, mă duc să dau comanda.

— Şi o porţie de colivă, a marjat Nina.

— Desigur, a încuviinţat din nou bărbatul. Atât? a mai întrebat, de parcă s-ar fi jucat, provocându-ne.

Sinceră să fiu, eu aş mai fi comandat şi altele, dar eram sigură că luasem deja prea mult. Cu toate astea, ceva mă zgândărea să comand în continuare, doar spre amuzamentul lui şi-al meu. N-am făcut-o, însă.

La scurt timp a revenit cu o farfurie ticsită cu biscuiţi de casă, o carafă cu apă rece şi două pahare curate ca lacrima. În timp ce umplea paharele şi răsfira câteva şerveţele pe masă, mi-a venit să-l împung cu degetul, să mă conving că e real. Înainte s-ating şorţul, m-a privit intens şi gestul meu s-a frânt cu zgomot.

Ai văzut?, mi-a venit s-o-ntreb pe Nina, dar n-a mai fost nevoie de cuvinte. *Nu-nţeleg,* se mirau şi ochii ei.

Comanda a venit în câteva minute, de parcă ne-ar fi aşteptat pregătită.

— Atât de repede! ne-am mirat cu voce tare.

— Aşa-i la noi, a răspuns bărbatul zâmbind.

Ştiţi cărţile acelea bune pe care simţi nevoia să le reciteşti, având convingerea că ai ratat cine ştie ce înţelesuri? Aşa eram şi eu. Copleşită de imensitatea unor senzaţii ce simţeam că-mi scapă printre degete. A unor neînţelesuri pe care ştiam că le voi descifra mai târziu, altele niciodată. Îmi venea să pun întrebări. Multe, ridicole, de om tâmpit care nu-nţelege şi simte nevoia să i se explice. Pas cu pas, gest cu gest. Să i se spună ce e el, ce e lumea, ce i se întâmplă. De obicei, Nina era cea curioasă, ei nu-i scăpa nimic, dar de data asta, întrebările se buluceau la gura mea, fără să poată fi rostite.

Ceaiurile, prăjiturile şi dulceţurile arătau şi miroseau dumnezeieşte, iar fiecare înghiţitură ne depărta de lume, trimiţându-ne către gusturi primordiale. Către bucuria copilăriei şi blândeţea unor vremuri aproape uitate. Mirosuri ale trecutului dădeau năvală şi-mi inundau nările: arome blânde ale unui trup de copil, încă acoperit de puf, gustul laptelui şi parfumul necuprins al timpului. Toate îmi dădeau senzaţia unui văz cuprinzător pentru întâia oară.

Ca şi cum un văl tulbure tocmai mi s-ar fi ridicat de pe ochi. Ca şi cum trupul şi-ar fi desfundat extremităţile, picioarele s-ar fi dezmorţit, mâinile şi-ar fi recăpătat dexteritatea, sufletul s-ar fi scuturat de praf. Mă-ncerca o acută senzaţie de ACASĂ, chiar dacă multe lucruri îmi erau complet necunoscute. O bucată de viaţă, caldă, masivă, densă, s-a rupt cu zgomot ca o stâncă, iar prezentul a început să se scufunde molcom într-un timp trecut.

Nu ştiu dacă abia atunci a-nceput sau abia atunci am auzit-o eu, o muzică în spirală mă atrăgea-năuntru, ca-ntr-un vortex. Un spaţiu subteran sau paralel, la marginea lumii cunoscute, se deschidea ca o pajişte a Edenului. Cuibărite în dedesubturile lui se odihneau sufletele noastre cu care ne-ntâlneam pentru întâia oară. *Aici erai?* am gândit poate, fără să tulbur cu cuvinte liniştea din jur. Abia acum desluşeam mai bine muzica, fără ca niciuna din inflexiunile ei să-mi fie cunoscută. Auaaaaaaa, eiaaaaa, auaaaaa… erau sunete cu care mă-mpreunam copilăreşte, simţindu-le ca o dezmierdare pe obrajii calzi. Auaaaaa, eianaaa, uiaaa, eneiaaa… se unduiau sunetele şi odată cu ele, pletele mele atinse parcă de un vânt de vară iscat din senin, doar pentru a se da în spectacol.

O lacrimă a pornit să-mi curgă agale, infinit de frumoasă, infinit de uşoară. A coborât pe faţă, a ajuns pe gât şi s-a vărsat în curbura sufletului. Locul s-a umplut de oameni cu chipuri transparente, chemaţi de muzică, ce pluteau de la un capăt la celălalt al lumii. Spaţiul s-a bombat de parcă bucuria dinăuntrul lui n-ar mai fi avut dintr-odată loc şi s-a umflat, s-a umflat, gata să pocnească. Şi totuşi, nimeni nu s-a temut de forta-i distructivă, căci fericirea nu era niciodată prea multă aici. Tăcerea şi muzica ba curgeau în cascadă, ba se scurgeau lent, ca o lavă, iar vorbele deveneau sunete ce-au precedat cândva limbajul. Totul era ca la-nceputuri, când nimic nu era pângărit. Şi totuşi, cei de-aici erau creaturi umane, cu chipuri ce – cum naiba? — îmi păreau cunoscute. Nu mă

temeam, căci frica nu fusese încă inventată aici. Inspiram, respiram, iar pieptul urca şi coboara, ca un râu ce se-aşază în matcă. Inspiram, respiram şi-mi primeneam dedesubturile, câteva încăperi îmbâcsite. Inspiram, respiram, inspiram… şi-o luam de la capăt. Stăteam. Ascultam. Priveam, înţelegeam, în sfârşit.

Când totul era într-un deplin şi perfect echilibru, soneria telefonului a străpuns timpul. Am tresărit speriată şi mi-a venit să hohotesc de ciudă. De ceeee? De ceeee? Privirile mustrătoare ale celor din jur au muşcat din mine şi am simţit că am dezamăgit. Mi-a venit să intru-n pământ de ruşine.

Mă uit la telefon, dar nu răspund. N-am încă vorbe pentru el, în plus sunt supărată.

— Ce ridicol arată, spune Nina, făcând semn cu ochii spre telefoanele mobile.

— Nişte paţachine! marjez eu, în continuare stânjenită.

Nu m-am gândit niciodată la ele din perspectiva asta. Dimpotrivă. N-am văzut decât utilitatea lor, minunându-mă cum ne-am putut descurca până la ele. N-am pus în balanţă ce dau şi ce ne iau, probabil dintr-o perfidă teamă a evidenţei.

Singurele telefoane la vedere erau ale noastre, moment în care mi-a trecut prin cap că am eşuat la proba asta. Când să-l bag în geantă, am vrut să aflu cât e ceasul şi m-a trăsnit ora înaintată.

— Doamne, Nina, ştii cât a trecut?

— De când?

— De când suntem aici.

— Cât?

— Două ore.

— Câââââât?

— Aia zic.

— Hai, du-te! Nu cred că-ţi merge bine ceasul!

Dar mergea. Timpul se scursese între noi, fără să fi schimbat vreun cuvânt una cu cealaltă.

— Dar cum e posibil? Am ajuns, am comandat, iar în câteva minute a şi venit cu ele. Ce s-a-ntâmplat în restul

timpului?

— Nu ştiu… Adică… am urmat muzica asta şi parcă…

— Am ieşit din timp.

— Nina, ce e locul ăsta?

— Nu ştiu şi habar n-am dacă o să aflăm vreodată.

— Ţi-e frică?

— Cum ar putea să-mi fie?

— Nu ştiu, întreb.

— Tie ţi-e?

— Nu.’

— Să mai mergem dincolo, la petrecere?

— Nu e frumos să lipsim.

— Dar oare mai putem?

Nu ştiu dacă Nina întreba ceea ce credeam eu că întreabă, dar în seara aia totul îmi părea relativ. Cuvintele nu mai erau doar vorbe, înţelesurile puteau fi orice. Şi-atunci, cum să-i fi răspuns?

— Mă duc la toaletă. Vii?

— La cât ceai am băut, chiar am nevoie. Haide!

Să lăsăm gentile pe scaune sau să le luăm cu noi?, ne întrebam din priviri, fără să găsim răspuns. Era ultimul loc în care gândeai că te-ar putea fura cineva, însă două poşete singure, pe scaune…

Am fi putut să ne ducem pe rând la baie, dar simţeam cumva că în tot ceea ce facem e bine să fim împreună. Habar n-am, poate că aveam nevoia să ne reconfirmăm că ceea ce trăim e adevărat sau poate doar voiam să avem această experienţă împreună, nu ştiu exact motivul. Cert e că aveam nevoie una de judecata celeilalte.

Ca să ajungi la baie, urcai mai întâi pe prispă, unde fetele continuau să citească, desprinse de lume, de timp, într-o bizară atmosferă de secol trecut. Apoi treceai printr-un coridor lunguieţ, unde de-o parte şi cealaltă erau două camere la fel de lungi şi-nguste, cu tavane joase şi miros de ţară, de pământ: una cu dulceţuri, compoturi, siropuri, diverse sticle, damigene şi licori şi una pe post de bucătărie, unde două femei destul de-n vârstă roboteau de zor. Când am ajuns în dreptul lor, ceva m-a izbit în piept şi

am simţit nevoia să trag o gură zdravănă de aer. Nările erau asaltate de mirosul dulce-amestecat al bunătăţilor gătite, dar peste toate astea mai era ceva.

— Haide, intră! m-a invitat una dintre femei, văzându-mă cum privesc din prag.

— Hai şi tu, veniţi amândouă, ne-a făcut semn cealaltă.

— Cum de reuşiţi să faceţi toate bunătăţile alea din meniu în cămăruţa asta? Credeam că sunteţi mai multe…

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, a răspuns simplu cea mai uscăţivă dintre ele. Toate sunt naturale, din plante culese, preparate de noi. Avem livezi, câmpuri întregi plantate.

— Slavă Domnului că suntem atât de mulţi. Ştiţi voi, a completat cu subînţeles uscăţiva.

Dar noi nu ştiam, nu pricepeam nimic, cu toate că ne-am prefăcut că înţelegem.

— Veniţi! ne-au îndemnat ele, făcându-ne semn să le urmăm într-o altă cameră.

După mici căutări, fiecare a venit cu câte un săculeţ cu ceai (pentru mine cu petale de trandafir uscate, pentru Nina flori de iasomie), cum de au ştiut?, două borcănele de dulceţuri (pentru mine de afine, pentru Nina de cireşe amare) şi câte-o cutiuţă pe care scria cu creionul: *smirnă.*

— Avem genţile pe masă, am spus, venim imediat.

— Fără bani, ne-au tăiat-o categoric şi nu am insistat.

— Mulţumim, sunteţi aşa de drăguţe. De fapt, tot locul ăsta e aşa… special.

— Se poate? Doar e grădina Domnului.

Am lăsat darurile acolo, pe un colţ de masă şi ne-am dus apoi la toaletă, unde ne-am spălat pe mâini într-un lighenuş de email. Ca să curgă apa, am dat la manivelă şi chiar dacă gestul era nefiresc, am făcut-o cu plăcerea cu care-ţi regăseşti o veche îndeletnicire. Totul era nou şi vechi deopotrivă şi nimic din ceea ce făceai sau vedeai nu te lăsa indiferent. Toate vorbeau, toate spuneau o poveste, în cel mai simplu mod cu putinţă, răscolind adâncurile fiinţei. Redecoperind dedesubturile ei. Şi de ce să nu spunem, frumuseţea.

Când am ajuns din nou la masă, ne-am privit adânc şi

ne-am întrebat de unde au ştiut ce să ne dea fiecăreia?

— Am fost probabil ultima comandă, nu era prea greu de reţinut, a explicat Nina.

— Da, dar totuşi… puteau să ne-ncurce.

— Puteau, dar nu ne-au încurcat.

— Erau doar două. Cum reuşesc să facă toate deserturile alea?

— Nu cred că le fac aici. Poate doar le încălzesc.

— Nu ştiu ce să zic…

— Păi altfel nu ar fi posibil.

— Exact aia spun şi eu…

Ne-am întors la masă şi-am constatat că abia ne atinseserăm de deserturile şi băuturile comandate.

— Ce-o fi fost în capul nostru de ne-am luat atâtea?

Nu ştiu, şi mie-mi era greu să-mi explic. Cu toate astea, ne-am avântat asupra fiecărei farfurioare, musai să nu lăsăm nimic neatins. *Ia şi de la mine, gustă şi din asta!,* am zis sau poate iar doar am gândit, îmbiindu-ne una pe cealaltă cu deserturile ce parcă nu scădeau nicicum. Apoi s-a lăsat din nou tăcerea, iar muzica – sau cum s-or fi numind acele sunete prelungi, încântătoare – ne-a trimis iar într-un buzunar al lumii ce se deschisese pe nesimţite şi ne ţinea ca-n puf în catifeaua lui. Niciun instrument din cele pe care le ştiam n-ar fi putut scoate acele vibraţii elastice, reverberante, nicio ureche n-ar fi putut surprinde acele frecvenţe disonante. Şi totuşi, noi reuşeam. Din buzunarul acelei lumi în care totul era, de fapt, o mare linişte.

Când ne-am îndurat să plecăm se-ntunecase de-a binelea si-abia la ieşire am observat felinarele din hârtie aprinse şi rânduite de-a stânga şi de-a dreapta aleii. Cănde lutele din interiorul lor difuzau o lumină caldă, tremurândă. *Cum de nu iau foc?* m-am întrebat, dar orice interogaţie se stingea ca o îndoială iluzorie. *Sunt din plastic, nu e foc adevărat,* spuneam doar pentru a-nchide gura întrebărilor. *E doar iluzie,* încercam să mă conving, deşi nimic nu-mi părea mai adevărat ca dansul ludic al flăcărilor acelor lumânări aprinse în hârtie.

Am plecat oarecum împleticindu-ne, pe de-o parte bete, pe de alta mai treze ca oricând, cuprinse deopotrivă de o teamă şi o bucurie iraţionale. Să te desprinzi de acele clipe putea fi dureros, cu atât mai mult cu cât în noi creştea sălbatic teama că nu ne vom mai potrivi niciodată lumii de afară. Nu doar paşii ni se desprindeau cu greu, ci tot ceea ce se lipise aproape hipnotic de liniştea, mirosurile, nimicul şi preaplinul de aici. Cu toate astea, am pornit pe străzile oraşului simţindu-ne ocrotite, de parcă cineva ar fi suflat peste noi un praf protector. Dar oare pentru cât timp? Ne-am adâncit şi mai tare în tăcere, chiar dacă teama că vom rămâne pentru totdeauna fără vorbe devenea cu fiecare clipă scursă un fel de certitudine.

Luna mergea la pas cu noi şi tăcea solitară. Tăcând, am auzit în continuare muzica prelungă şi tot tăcând, am reuşit să ţinem la distanţă zgomotul oraşului. Îngropat dedesubt, se străduia să irupă. Tot ce puteam să facem era să-l strivim cu fiecare pas, aşa cum apeşi cu piciorul fruntea unei lespezi.

Când am ajuns în cele din urmă la petrecere, distracţia era în toi. Unele glasuri le-am recunoscut din stradă. Prietenii noştri vorbeau tare, râdeau… se distrau. Cu toate astea, nu ne venea să intrăm. De parcă hărmălaia s-ar fi năpustit asupra noastră ca nişte haite de câini, îndepărtându-ne. Nici muzica zgomotoasă nu ne-mbia prea tare. Basul bubuia în stomac făcând carnea să pulseze, iar fumul de ţigară era mai mult decât o perdea.

— Haideeeeţi! s-a năpustit spre noi sărbătorita. Pe unde naiba aţi umblat?

— La mulţi aaani!, am felicitat-o, în timp ce-i întindeam cadoul. Să fii fericită!

— Mulţumesc, fetelor! Haideţi înăuntru, de când mă uit după voi!

— Mai stăm un pic afară, am zis sau poate doar am ridicat mâinile în semn de apărare.

— Veniţi să beţi ceva! au tăbărât şi ceilalţi pe noi.

— Mai stăm puţin la aer. Înăuntru e fum, muzica tare,

ne-am ferit ca ciumate.

— Ce-aveti fetelor?

N-am răspuns, ce am fi putut să spunem?!

— Aţi păţit ceva?

— Nu, nu, doar că… e totul mult prea mult…

Sărbătorita a ridicat din umeri, a dat să-ntrebe ceva, a renunţat a dat din umeri din nou, în semn de „faceţi ce vreţi”.

— Băutura e la bar – puteţi comanda orice – mâncarea pe platouri. Muzica… n-o dăm mai încet.

Ha, ha, dacă a fost o glumă – şi sigur a fost – n-am gustat-o, ba mai mult, ne-a îngrozit. Cert e că totul părea o glumă, una la care nu ne venea nici măcar să zâmbim.

— Ce, Doamne iartă-ne, facem?

— Ne strecurăm înăuntru, ne luăm câte-un pahar de la bar, ne trotilăm puţin şi poate vom vedea totul cu alţi ochi.

— Ştii că asta nu se va întâmpla, nu?

— Da, ştiu. Şi-atunci?

Atunci plecăm.

Şi duse-am fost.

Seara petrecută cu Nina la ceainăria fără nume avea să schimbe ceva în noi. Ceva vital, ce nu putea fi, însă, arătat sau atins cu degetul. Ceva nenumit, dar esenţial pentru traiul nostru de fiecare zi. Aşa că, la scurt timp după seara petrecută acolo, ne-am străduit să ne schimbăm la loc, căci dacă noi deveniserăm altele, lumea rămăsese la fel. Ne era greu să trăim aşa, scindate, cu sufletul ca prins între uşi. Cu inima când blândă şi domoală, când pusă iar în faţa trenului, să duduie.

E drept că o vreme ne-am bucurat de experienţă şi am trăit de pe urma ei, aşa cum profiţi la maximum de amintirile unei vacanţe ce s-a terminat. Apoi amintirea a devenit din ce în ce mai obsedantă şi apăsătoare, poate şi pentru că tot timpul eram în căutarea acelei stări. Mereu nemulţumite, mereu incomplete, păşind prin lume ca sub influenţa unui drog, în căutarea a ceva găsit şi pierdut aproape simultan.

O vreme oraşul a vorbit mai puţin sau doar a făcut-o mai încet, dar când a revenit în forţă, vocea lui aproape că ne-a culcat la pământ. Un urlet prelung şi continuu ieşea din măruntaiele lui şi ca un făcut, păream singurele deranjate de el. Mai mult, oamenii nici nu dădeau semne să-l audă, iar unora părea să le placă, catalogând zgomotul de fond drept viaţă, vioiciune.

De la bucurie am trecut la furie, ce ne-o fi trebuit să mergem, să ne chinuim atâta să intrăm. Ne-am beştelit una pe cealaltă, dar în final tot nu ştiam ce era de făcut mai departe. Indiferent de ce schimbase-n noi, de efectele cu care ne luptam acum, experienţa aceea ne deschisese ochii. Ne destupase sufletele, ne făcuse să vedem, să ascultăm, să ne oprim. Sau poate doar ne arătase fotografia rară, în original, a lumii, pe care ajunsesem s-o cunoaştem doar prin intermediul copiilor. Experienţa aceea oprise timpul în loc pentru noi sau poate doar ne făcuse să ne oprim. O simţeam unică şi irepetabilă, dar oare chiar era nevoie să rămână aşa? întrebarea ne-a lovit ca un trăsnet în moalele capului şi din clipa aceea am înţeles ce avem de făcut.

În inima Bucureştiului era o breşă-n timp ce permitea omului de rând să-şi tragă sufletul. Nimeriserăm întâmplător acolo sau fusese menit să nimerim. Nu ne rămânea decât să mergem din nou să ne-adăpăm din farmecul ei ca nişte murgi istoviţi de căutări.

De data asta am decis s-o luăm şi pe Ileana cu noi, care la prima vizită fusese veriga lipsă a trioului nostru. Nu ne-nsoţise atunci fiindcă petrecerea la care trebuia să ajungem era în cinstea unei colege de serviciu, a mea şi a Ninei, pe care ea nu o cunoştea. Altfel nu ar fi lipsit.

A fost greu până ne-am potrivit toate trei agendele, dar odată ziua stabilită, nu ne mai rămânea decât s-o aşteptăm. Atâtea griji au crescut în noi până în ziua reîntoarcerii acolo, încât, în majoritatea timpului, trecem cu rapiditate de la extraz la deznădejde şi înapoi. Ne temeam ca nu cumva poarta să rămână ferecată sau luminile şi umbrele să nu ne mai spună nimic. Ne era frică

ca nu cumva muzica să fi fost înghiţită, iar liniştea să se fi scurs în neant. Dar cel mai mult ne temeam ca nu cumva locul să fi dispărut cu totul.

Pe măsură ce ne apropiam, ne-ncărcam cu o emoţie dulce-amăruie. Am privit-o pe Nina şi-am vărsat peste ea toată tulburarea ce-o adunasem. Am simţit cumva că tot ceea ce fusese până la acel moment în viaţa mea se năruise brusc, în timp ce în faţă flutura o perdea, după care nu era nimic cunoscut. Când paşii s-au oprit de la sine în faţa porţii de fier, n-am avut curajul să apăs pe clanţă.

Lasă-mă pe mine, a zis Nina fără cuvinte, în timp ce mă dădea la o parte. Poarta s-a deschis fără-mpotrivire, mai mult, a făcut-o larg şi zgomotos. Balamalele neunse au scos un geamăt, în felul lui asurzitor, ce mi-a strâns sufletul într-un punct mic şi dureros. Cum nu ne-a întâmpinat nimeni, ne-am aşezat la una dintre cele trei mese neocupate. Cea la care stătuserăm prima dată nu era liberă. Mi-a părut mai rău decât mi-aş fi imaginat, mai rău decât (poate) ar fi trebuit. Am aşteptat destul până a venit cineva să ne ia comanda, iar când în cele din urmă a apărut, ne-a lăsat în grabă meniurile pe masă şi a dispărut. Am înghiţit în sec aşa cum înghiţi un bob de amărăciune. Am început să mă uit în jur, sperând să reintru în atmosfera de atunci, să regăsesc vraja acelor fluidităţi nerostite. Mă străduiam să provoc declanşarea lor, invocându-le în gând, cu stăruinţa cu care chemi ploaia pe timpuri secetoase. Cu toate astea, locul era unul oarecare, oamenii doar oameni, muzica doar sunet. Nimic nu mai era ca atunci, şi, din păcate, nici noi.

— Ce ne luăm? am întrebat, mai mult ca să spun ceva s-acopăr golul.

— Păi nici n-am avut timp să mă uit, a sărit Ileana parcă deranjată. Nu vezi câtămai catastiful au aici?

— Scuză-mă, ai dreptate!

Când am întâlnit privirea Ninei, am fost convinsă că aşa era şi a mea. Descumpănită şi-ntr-un fel ruşinată.

— Sunteţi sigure că au tot ce scrie aici?

— Au tot, da, am răspuns bucuroasă că măcar ceva avea

să fie ca atunci.

— Sau, cel puţin, aveau data trecută, a completat Nina precaută.

— Păi să-i facem semn cucoanei să vină, eu m-am hotărât. Voi?

— O să-mi iau ca data trecută, am zis fără să gândesc, cu toate că, de fapt, aş fi încercat şi altceva.

— Şi eu ştiu ce-mi iau.

„Cucoana" ne-a văzut chemând-o, dar tot a mai întârziat puţin până să se-ndure să se dezlipească de masa la care scria ceva într-un carnet.

— Aş dori o plăcintă cu dovleac şi…

— N-avem plăcintă cu dovleac.

— Păi e în meniu.

— De unde dovleac la timpul ăsta?

— Nu ştiu, doamnă, că dacă e s-o luăm aşa şi cireşele s-au cam trecut. Sau nici clătite cu cireşe nu aveţi?

— Din ele s-a făcut dulceaţă.

— Mai e şi altceva ce lipseşte din meniu? Ca să evităm astfel de refuzuri.

— Nu vă refuz, vă spun doar politicos că nu avem.

— E tot un refuz şi ăsta, dar nu cred că are rost să ne avântăm în discuţii legate de sensuri.

— N-avem ceai din petale de trandafir, ceai de iasomie, dulceaţă de afine, dulceaţă de cireşe amare, plăcinte poale-n brâu, turtă dulce şi, cum spuneam, plăcintă de dovleac.

— Nu se poate, am spus şi eu şi Nina în acelaşi glas.

— Ce să nu se poată? ne-a întrebat „cucoana" contrariată.

— Să nu aveţi toate astea.

— Ba se poate. Nu le avem.

— Nici măcar ceaiurile?

— Nici. S-au terminat.

— De când?

— Vreţi să vă spun ziua exactă sau cum?

— Nu, măcar aşa orientativ.

— Acu' dacă mă întrebaţi, nu cred că le mai avem de

câteva luni bune.

— Am fost aici în urmă cu câteva săptămâni, nu mai mult de două-trei, iar dacă stau să mă gândesc mai bine, vă pot spune chiar data exactă, era într-o vineri, cred că pe 6 august, şi am băut aceste ceaiuri. Mai mult, am primit şi cadou câte un săculeţ cu flori uscate din fiecare.

— Atunci… nu ştiu să vă spun exact, se poate să mă fi înşelat eu. Însă acum, sigur nu le avem.

— Eu o să vreau doar o plăcintă cu brânză sărată şi o limonadă cu lămâie şi mentă.

— Eu vreau o porţie de papanaşi şi tot o limonadă.

— Clătite cu dulceaţă de afine şi limonadă cu fructe de pădure.

— Imediat vi le aduc.

— Mulţumim.

— Ciudat…

— Locul ăsta n-are nimic din tot ceea ce mi-aţi povestit voi! a izbucnit Ileana.

Nu ştiu cum o fi fost atunci, da' acum e un loc ca oricare altul. Şi dacă stau bine să mă-uit împrejur, nici măcar nu e nici cine ştie ce îngrijit, grădina asta ar fi putut arăta altfel cu un pic mai multă atenţie, personalul putea fi mai amabil, iar muzica mai bună. Ce aud aici ascult la radio în fiecare zi. Ce muzică în surdină, ce sunete fermecate… totu' mi se pare-un mare fâs. Iertaţi-mă că vă spun, ştiţi că eu sunt directă. De colivă nici n-am mai întrebat.

— Colivă, da… N-ar strica să punem o-ntrebare.

— Mai bine, lasă… Dar ai dreptate, locul e schimbat.

— Poate că o dată e de ajuns, s-a auzit vocea Ninei.

— Poate…

— Si-acu' ce tăcurăţi aşa? Doar avem atâtea de vorbit cu şi fără locul ăsta. Aia e. A fost atunci un moment prielnic. Poate şi voi eraţi altfel, iar acum aţi creat aşteptări prea mari. Dacă nu mi-aţi fi vorbit atât de mult, că stai să vezi muzica, stai să asculţi liniştea, stai să vezi oamenii, am fi venit aici, ne-ar fi plăcut şi ne-am fi simţit bine. Dar aşa… aţi creat ditamai povestea.

— Oamenii, ai dreptate, am sărit ca arsă. Hai să mergem

să vedem mămăicile.

Şi fără să mai stăm pe gânduri, eu şi Nina ne-am ridicat în acelaşi timp şi duse am fost.

Privite din dreptul uşii, camerele lunguieţe păreau erau exact la fel ca atunci. Nici urmă, însă, de cele două figuri cunoscute. În bucătărie roboteau doi bărbaţi cu bonete de bucătari, patru doamne spilcuite, cu şorţuri şi mănuşi, frământau şi învârteau de zor aluaturi şi umpluturi, iar într-un colţ al terasei erau strânse ciorchine tinerele care serveau la mese, nu mai puţin de cinci.

— Toaleta e mai în spate, ne-a îndrumat una dintre ele.

— Ştim, că am mai fost. Auziţi, săptămânile trecute erau la bucătărie două doamne mai în vârstă. Nu mai lucrează aici?

— Nu ştiu să vă spun, eu sunt destul de nouă.

— Aha! Mulţumim!

Ileana a trecut pe lângă noi spre toaletă, iar noi ne-am întors la masă, exact în momentul în care „cucoana” care ne luase comanda se întorcea cu tava plină.

— Aveţi şi biscuiţi? a întrebat Nina într-o doară. Biscuiţi de casă…

— Din păcate, nu, îmi pare rău. Dar nu sunt nici în meniu, să ştiţi, a adăugat tânăra.

— Da, da, ştiu, e doar o curiozitate. Dar colivă aveţi?

— Colivă? Colivă n-am avut niciodată.

— Desigur… mulţumim frumos.

— Probabil că şi ea e nouă, am spus, după ce a plecat de la masa noastră.

— Tot ce se poate.

— Măcar e frumos la baie, a comentat Ileana, asezându-se.

După primele guri din plăcinta de brânză şi limonadă, Ileana s-a declarat cucerită.

— Mai venim aici, mâncarea e chiar delicioasă. Mă laşi să gust din papanaşii tăi?

— Normal, gustă din toate.

— Ia şi de la mine!

— Hmmm, sunt delicioase. Mult de tot îmi plac.

— Mă bucur.

— Terminaţi cu fetele astea nesuferite şi bucuraţi-vă de ce aveţi în faţă. Toate au un gust divin, nu mai fiţi mironisite.

Am zâmbit şi-am mâncat, deşi gustul nu era nici pe departe aşa cum zicea ea.

Papanaşii mei erau prăjiţi cam mult şi oleacă prea tari, smântână cu iz rânced – speram să nu fie stricată –, iar clătitele Ninei aveau marginile uşor întoarse, semn că nu erau chiar proaspete. Oare ce epitete le-ar fi atribuit Ileana bunătăţilor cu care ne răsfătaserăm noi aici, dacă astea i se păreau divine?

Am mâncat şi-am vorbit, ne-am bucurat de verva Ilenei şi-am încetat să căutăm explicaţii. Câteodată e bine să iei lucrurile aşa cum vin. Să n-ai aşteptări şi să înţelegi că unele lucruri sunt irepetabile.

— Aceasta este nota dumneavoastră. Plătiţi cu cash sau card?

— Cash, am zis şi-am şi plătit.

— Mulţumesc frumos, sper că v-aţi simţit bine la noi. Vă mai aşteptăm!

— Desigur, mulţumim şi noi.

— Aaah, apropo, cred că aţi încurcat un pic datele. Am verificat, vineri, pe 6 august, ceainăria noastră a fost închisă. N-am lucrat, a fost sărbătoare mare, Schimbarea la faţă.

Păcătoşii

Mamei, pentru iubirea ei necondiţionată şi tatălui meu, pentru bucuria vieţii chiar şi dincolo de ea

— L-ai auzit şi mata'?

— L-am auzit.

— Matale l-ai auzit?

— Da' cum nu? Tot satu' cred că l-a auzit.

— E cineva care nu l-a auzit?

Tata Floarea ar fi vrut să mărturisească, ea nu l-a auzit, da' ce, era proasta satului? Era sigură că mai erau şi alţii care n-auziseră, de fapt, nimic – poate doar nişte vorbe de la alţii, care şi ăia poate auziseră de la altcineva şi tot aşa – da' dacă ăia nu recunoşteau, ea de ce-ar fi făcut-o? lete aşa! N-o să fie ea singura fraieră care să spună că n-a auzit nimic.

— Am auzit, maică, cum să n-auzim?

— Da' ce era? Ştie cineva să spună ce era?

Toată lumea se codea…

— Păi, ce să fie? Nu ştim ce era. Putea să fie orice.

— Un animal trebuie să fi fost. Ce altceva?

— Bine, bine, da' ce animal?

— Păi, tocmai aia e, că nu ştim. Nu făcea ca unul cunoscut.

— Bun, ce facem mai departe? Aveţi curaj să ieşim la noapte să vedem ce e?

— Apăi, noi ştim ce-o fi?

— Păi, de-aia-ntreb? Nu mai bine ieşim cu toţii şi vedem ce-o fi? Vorba aia, unde-s mulţi…

— Şi dacă e periculos?

— Păi, de-aia zic să ieşim mai mulţi, în grup.

— Io nu ies, că-s bătrân. La ce să ies? De văzut, nu văz, nici cu auzu' nu stau prea bine, picioarele abia mă ţiu. La ce să ies?

— Păi nu, matale, bre! Noi, ăştia mai tineri.

— Aia zic. Lesiti voi dacă vă ţin baierele.

— Mai iese cineva cu mine?

— Păi şi unde stăm să-l aşteptăm? Că-n fiecare noapte se aude în altă parte. Şi poate io nu-l aud când îl auzi dumneata.

— Aici ai dreptate.

— Mai bine ieşim pe cont propriu.

— N-o să iasă, bre, nimeni singur, nu vezi că nici aşa, în tovărăşie, nu ne-nghesuim?

— Atunci să stăm cu urechile ciulite, poate-i dibuim glasu', poate ne dăm seama ce-o fi şi care are curaj să iasă să se uite, n-are decât.

— Nu trebuie să stăm cu urechile ciulite, că s-asa s-aude ca şi când ar fi lângă tine şi ţi-ar urla direct în suflet.

— Aşa e, ai şi mata' dreptate.

— Şi de apărut, nu apare decât noaptea. Pe zi, nimeni nu l-a auzit.

— S-avem lanternele pregătite!

— Mda… s-avem.

*

De câteva nopţi bune, nişte zgomote cumplite îi îngrozeau pe săteni, făcându-i să le îngheţe sângele-n vine şi să uite să mai respire. Unii ziceau că-s *urlete,* alţii *plânsete,* alţii *râsete,* unii *ţipete,* alţii *răgete,* oricum le-ar fi numit, sunetele respective îi băgau în sperieţi şi nu-i lăsau să pună geană pe geană. Din clipa în care le auzeau, somnul fugea ca de dracu' şi nici că se mai întorcea. Mai târziu, când *urletele, planşetele, râsetele, răgetele, ţipetele* sau ce-or fi fost ele au început să se audă în fiecare noapte, tot ceea ce făceau de îndată ce se lăsa întunericul era să aştepte. Convinşi că nicio fiinţă omenească n-ar fi putut scoate sunetele respective, sătenii le-au pus, rând pe rând, pe seama a diverse animale: râs, jder, lup, hienă, tigru, leu, cu toate că niciodată nu văzuseră vreun astfel de animal prin acele locuri.

Descărnate de orice sonoritate familiară, *urletele* cengroziseră satul nu puteau fi asemuite cu nimic. Nu doar

că n-aveau nimic omenesc, problema era că nici animalice nu păreau să fie. Oamenii continuau să facă, totuşi, diverse asocieri cu ele, din dorinţa de a le atribui cuiva din proximitatea şi puterea lor de înţelegere. Generic, „animalic” suna oricum mai bine şi mai liniştitor decât „complet necunoscut”, fără legătură cu pământul ăsta. Când cineva a zis, poate voit, poate din greşeală, „nepământean”, toţi ceilalţi i-au sărit în cap, că ce-i prostia asta, cum adică nepământean? Dacă el tocmai se aude pe pământ, cum să fie nepământean?

— Păi, uite-aşa, nu vine de la noi.

— Si-atunci de unde vine?

— Din altă lume, a zis omu’, de data asta doar cu juma’ de glas.

— Te-ai ramolit de tot, tataie, du-te şi te culcă, si-asa nu auzi prea bine.

— Am zis şi io, n-am dat cu paru’, ce sărirăţi aşa?

— Păi decât să vorbeşti prostii, mai bine taci.

— Bine, taică, tac. Vorbiţi voi, că ştiţi mai multe, ştiţi mai bine.

— Acu’, ce faci, ne iei la mişto?

— Nu, taică, nu vă iau. Da’ văz că orice zic nu e bine. Mai bine tac.

— Mai bine.

Seară după seară, *răgetele* se auzeau în alt loc, dar dat fiind că erau aşa de puternice, fiecare zicea că le aude în grădina sa. Satul se-ntindea cu totul de-a lungul unui câmp, după care urma o apă, iar după apă pădurea sau ce mai rămăsese din ea. Că viaţa la ţară era grea, iernile lungi, oamenii săraci şi lemnele ale nimănui – vorba vine, că şi dacă pădurea ţinea de Ocolul Silvic, copacii tot se împuţinau de la un an la altul, cu sau fără acordul pădurarului.

Rară ca plasa unui năvod ciuruit de timp, pădurea numai pădure nu era. O lizieră îngustă cu ceva puiet, unde nici animalele nu se mai aciuiau. În afara câtorva vulpi şi iepuri, păsăret şi animale abandonate (pisoi abia fătaţi, căţeluşi lepădaţi), nu se bucura de vreo faună ieşită din

comun. Nimeni nu văzuse acolo vreo căprioară, vreun urs, vreun lup sau vreun mistreţ. Nici măcar veveriţe nu vedeai prea des. Aşadar, dinspre pădure slabe şanse să fi venit vreun animal. Să zicem totuşi că dintr-acolo a venit, dar ce arătare ar fi putut scoate *planşetele* alea îngrozitoare, de te râcâiau pe suflet, îţi hârjâiau pielea şi-ţi ridicau părul pe mâini şi pe picioare?

Fiecare noapte bântuită de aceste *răgete* îi reda dimineţii pe săteni tot mai schimbaţi. Cu greu mai suportau să facă conversaţie, să se spele, să iasă la câmp sau să lucreze-n bătătură. Cu greu se mai suportau pe ei înşişi, darămite pe altcineva. Fiecare părea din ce în ce mai adâncit în gândurile lui şi, fără să spună, fiecare credea în felul lui că animalul acela sau ce era – *ţipăt, răget, strigăt, urlet, râset* – era acolo pentru el. *Ţipa* la el, *răgea* la el, *striga* la el, *urla* la el, *rădea* de el. Cu cât cobora seara peste sat, cu atât mai repede se-ntunecau şi sătenii, unii doar la chipuri, alţii şi la suflet şi se-afundau în propriile gânduri. Fiecare credea că animalul (sau ce Doamne iartă-mă era el) avea să dispară când va găsi ce caută. *Urletul* ăla ce se aşezase între ei şi viaţă le răpise toată plăcerea de a trăi şi le pusese un fel de clopot deasupra capului, de unde nu mai vedeau nimic în jur, ci doar auzeau sunetul acela îngrozitor amplificat la maximum. De-acu’ nici nu se mai întrebau din vorbe, de parcă ar fi fost îndeajuns să se privească pentru a şti „şi eu şi tu l-am auzit”. Erau grele şi zilele de dus, nimic de zis, căci oricât de mult s-ar fi silit sătenii să se ia cu altele să mai uite, gândurile tot într-acolo îi purtau. *Cine e, ce vrea, de ce-a venit?* Făceau totul ca prin ceaţă, cu mâini care nu mai erau ale lor, cu ochi care nu mai vedeau ca înainte, cu trupuri din ce în ce mai sfrijite şi mai lipsite de vigoare. Mulţi au început să se plângă de friguri, alţii de stări de ameţeală şi de greaţă, alţii pur şi simplu s-au îmbolnăvit de apatie. Fiecare s-a transformat în altcineva. Singurii care au rămas la fel, dormind noaptea duşi, fără ca somnul să le fie în vreun fel tulburat de urletele îngrozitoare, erau copiii. Chiar şi cei care de felul lor erau mai sensibili, au

început să aibă somnul lin şi pacea mai dulce.

Dacă peste zi mai era cum mai era, spre seară satul devenea pustiu. Nici suflare de om nu se mai auzea, nici picior de sătean nu se mai zărea, toţi intrau în case, poate chiar se baricadau, cine ştie, orice era posibil. Ce să iasă cu lanternele, ce să se uite pe fereastră? Se-ascundeau în spatele uşilor, poate chiar dispăreau înlăuntrul lor ca nişte melci şi aşteptau. Se puneau pe aşteptat, şi aşteptau, aşteptau rugându-se ca zgomotul să se-audă naibii odată. Dintr-un moment în altul sperau să-l audă. Acuş' o să urle. Acuş'. Imediat, chiar acuş'. După clipa asta. Ba acum. Imediat. Acuş'. Dar nu ţipa niciodată la aceeaşi oră şi oricât de mult se străduiau să intuiască momentul exact, de fiecare dată răgetul îi lua pe nepregătite. De parcă nu s-ar fi aşteptat nicio clipă la asta tresăreau speriaţi, cu pat cu tot, cu cameră cu tot, cu pământul tot împreună. Zgomotul nu dura niciodată mai mult de câteva minute, trei-patru, hai, fie, cinci minute, dar niciodată nu s-a auzit mai mult de atât. Şi nu urla tot timpul, ci cu pauze scurte, în reprize. *Ţipa, răgea, striga, urla, râdea* de cinci ori, de zece ori, de douăzeci de ori, cam cât încăpea în acele cinci minute. De parcă ar fi ştiut că până acolo era puterea de îndurare a oamenilor. Că mai mult de atât i-ar fi terminat. Poate n-ar fi murit pe loc – că doar nu se moare chiar aşa uşor –, dar unii sigur ar fi înnebunit, alţii s-ar fi pierdut cu firea şi-ar fi făcut cine ştie ce distrugeri prin casă, alţii poate şi-ar fi strâns nevasta de gât, şi-ar fi aruncat copiii în foc sau şi-ar fi aplicat lor înşişi gesturi şi lovituri necugetate. Căci *urletele* acelea înspăimântătoare puteau duce la orice.

Apoi oamenii au început să se obişnuiască cu nenorocirea – nu şi cu zgomotele, care erau din ce în ce mai sinistre şi lugubre – gândindu-se că n-au decât să se resemneze şi să îndure sunetele infernale. Unii s-au apucat de băut ca să nu le mai audă, alţii să ia cine ştie ce leacuri care să-i adoarmă, însă, în loc ca aşa-zisele droguri să amortizeze *ţipetele, răgetele, strigătele, râsetele, urlete* sau ce naiba or fi fost, le-au făcut şi mai pregnante, de-a

dreptul asurzitoare. Beţi sau amorţiţi de la medicamente, cei care încercaseră să se sustragă realităţii, acum se zbăteau într-o lentoare a minţii şi a trupului chiar mai rea decât treaza realitate însăşi. Aşa că-n scurt timp, cei ce-au încercat au şi renunţat la truc. Prin urmare, arătarea aceea îi dorea treji, cu simţurile nealterate, în stare de alertă, atenţi la ceea ce avea de spus sau de transmis. Dar ce anume voia mai exact, căci groaza însămânţată în ei nu-i lăsa să vadă şi să gândească mai departe.

Didina era singură de mai bine de zece ani. Niciunul dintre cei patru feciori pe care-i mai avea nu-i mai trecuse pragul de atunci… de când fata ei, sora băieţilor, se prăpădise într-un incendiu provocat din neglijenţă. Iar cuvântul era mult prea blând, având în vedere circumstanţele în care se întâmplase nenorocirea. Copiii ei erau plecaţi care-ncotro: doi dintre ei munceau la un bogătan (tot din sat), care avea o mică benzinărie la intrarea-n oraş, aproape de care avea şi-o căsuţă, iar într-una dintre cămăruţe (cea mai mică) fraţii se puteau odihni. Tot bogătanul le dădea şi o bucată de pâine (vorba vine), iar fraţii simţeau c-au reuşit în viaţă. Chiar dacă nu trăiau nici la ţară, nici în oraş, ci mai degrabă pe câmp, între cele două borne, băieţii erau fericiţi. Vedeau în fiecare zi alţi oameni (e drept că unii veneau în mod regulat), şi chiar dacă arareori intrau în vorbă cu ei, luau ceva de la fiecare trecător. O impresie, o privire, o rugăminte, un mulţumesc uneori. Pentru ei lumea era un du-te-vino de culori şi impresii, de vorbe sau tăceri schimbate, de priviri calde, alteori duşmănoase, care-i tulburau doar atât cât să-i facă să se simtă vii. În plus, fraţii se aveau unul pe altul şi nu simţeau nevoia de mai mult. Ceilalţi doi băieţi ai femeii erau „slugi” (tot vorba vine) în sat, la un oier care-avea grijă de ei mai mult decât avuseseră părinţii lor vreodată. Beţivi amândoi, tatăl se prăpădise de tânăr, dar mama rămăsese cu viciul. Nimeni nu ştia când bea şi de unde făcea rost de băutură, dar niciodată, nici măcar la prima oră a dimineţii, n-o puteai găsi cu mintea şi privirea

limpezi. Se poate chiar ca tinerii să fi uitat cum ar fi trebuit să arate ea trează cu adevărat, căci femeia părea mereu că pluteşte în aburii alcoolului. Se poate şi asta. Se poate orice.

Dacă ei reuşiseră să scape de acasă, nu aceeaşi soartă o avusese sora lor mai mică. La numai zece ani învăţase nu doar să aibă grijă de ea, ci să ţină singurică toată bătătura. Şi tot ea pregătea o strachină de mâncare pentru mahmura de mamă-sa. Învăţa cum putea, se spăla cum se pricepea şi făcea mâncare după cum credea, primind de fiecare dată cu recunoştinţă tot ceea ce venea de la vecini, colegi de şcoală sau profesori. Mereu se găsea câte un copil căruia-i rămâneau hainele mici, nu-i mai plăceau ghiozdanul sau încălţările şi care, în loc să le arunce, le dădea fetei. Aceasta se bucura nespus de fiecare lucruşor primit, iar când printre ele a găsit şi prima ei păpuşă, nu s-a considerat nicio clipă mai puţin norocoasă decât ceilalţi copii din sat. Cu timpul au mai venit şi alte jucării, astfel că, atunci când mamă-sa lipsea cu orele de-acasă, fetiţa avea companie şi nu se simţea niciodată singură.

În seara cu pricina, cărase cu mânuţele îngheţate lemnele în casă, din cele mai mari şi din cele mici, aprinsese cu un ciot de lumânare câteva hârtii şi le băgase în sobă, sub surcelele mai uscate. A ieşit un pic de fum până au luat foc ca lumea, dar imediat ce s-a aprins vâlvătaia, fetiţa a adăugat vreascurile subţirele. Peste ele a pus un buştean mai zdravăn şi a închis cu grijă uşa sobei. Şi-a luat păpuşica în braţe şi s-a băgat sub plapumă. Mamă-sa nu sosise încă acasă, dar avea să vină ea la un moment dat. *Măcar găseşte cald în casă,* şi-a zis fetiţa când somnul deja îi dădea târcoale.

E adevărat, mamă-sa a venit, dar de îngheţată ce-o fi fost, s-o fi grăbit să mai bage un lemn în sobă şi ori n-o fi văzut, ori i s-o fi părut doar, câţiva tăciuni au căzut pe preş. Chiar şi aşa, s-a culcat răpusă, moartă de oboseală sau de beată – cine să ştie cu adevărat? —, iar când s-a trezit, casa era în flăcări. Trezit e un fel de-a spune, că aşa ameţită cum era, a crezut mai întâi că visează. Balauri cu

şapte capete scoateau flăcări din guri nenumărate, iar fumul înnecăcios astupa nasul şi gura celor două fiinţe prinse în captivitate. Trezită şi ea de fierbinţeală ori poate de fumul înnecăcios, la vederea flăcărilor uriaşe fetiţa a început să ţipe, un urlet continuu, din care nu se putea opri, dar mamă-sa nu reuşea sub niciun chip s-o ia în braţe şi s-o salveze. În scurt timp, podeaua şi tavanul s-au transformat într-un pod viu de scânduri înflăcărate, unite dureros. Perdelele, uşile şi ferestrele ardeau cu vâlvătaie, iar fiecare secundă petrecută înăuntrul cuptorului devenea de nesuportat. Aerul se raréfia, rănile până atunci nevăzute începeau să usture şi să doară până la leşin. Cu puţinul glas ce-l mai avea, fetiţa continua să ţipe, până ce ţipătul s-a mai auzit probabil doar înăuntrul ei, apoi a amuţit de tot. Viaţa însăşi se stingea în ea ca o lumânare pusă la topit. Poate aşa s-a întâmplat sau poate altfel, cine să fi fost lângă ele să le vadă ce-au făcut şi cum s-au perpelit? Nimeni n-a fost, nimeni nu le-a văzut. Poate doar vecinii să fi auzit ţipetele fetei, poate de-aia s-or fi şi trezit, dar până şi-au venit în fire, flăcările au cuprins patul, masa, podeaua şi tavanul. Poate că aşa o fi fost. Cine ştie? Sau poate altfel…

Când le-au scos vecinii din foc, le-au găsit îmbrăţişate, semn că până la urmă mama a ajuns la fiică. Ce nu ştiau aceştia, însă, era că Didina la un moment dat se trezise şi era aşa cum nu mai fusese demult în viaţa ei, poate mai trează ca niciodată, ca atunci când a venit pe lume, când a deschis ochii şi a luat prima gură de aer pe-acest pământ. Chiar dacă acum inhala fum şi dioxid de carbon. Şi ceea ce nu ştia nimeni în afară de ea era că nu focul, nu durerea o treziseră la realitate – aşa cum nu mai fusese trează de mult timp, de prea mult timp, ar spune răutăcioşii – ci ţipătul fetei. Pentru că era ceva mult mai îngrozitor în ţipătul ei decât moartea însăşi. Ţipătul acela a trezit-o la realitate, când poate că aceea era cea mai potrivită noapte în care să fi murit beată, fără să ştie nimic din ceea ce a fost în jurul ei.

Numai că Didina n-a murit în incendiu, a murit doar

fetiţa, iar femeia s-a tot întrebat de-atunci de ce-ar lua Dumnezeu un suflet aşa pur şi-ar lăsa o nenorocită ca ea. De ce? Putea să-i răspundă cineva?

S-a refăcut greu şi deşi şi-a dorit mult să poată bea din nou, să uite, trupul Didinei n-a mai primit nici măcar o picătură de alcool înăuntrul său, lăsând-o să se confrunte singură cu durerile, păcatele şi soarta. Nimeni n-a iertat-o pe Didina – cine-ar fi putut? —, iar oamenii s-au retras fiecare în curţile şi casele lor, în trupurile lor, fără să-şi mai îndrepte vreodată privirea către ea, de parcă nici măcar n-ar mai fi existat sau, mai bine zis, ar fi pierit împreună cu fiică-sa-n incendiu. Băieţii au îngropat-o şi ei sub grinzile arse de foc, preferând s-o ştie moartă decât vinovată de-o asemenea grozăvie. Dacă tot n-a luat-o Dumnezeu, au renunţat ei la ea, simţind că-n felul ăsta fac dreptate. Oricât de mult a vrut Didina însăşi să termine cu viaţa, Moartea n-a vrut-o. N-a vrut-o şi pace. A lăsat-o să crească exact ca buruienile pe care nu le doreşte nimeni şi de care toată lumea vrea să scape. Şi-atunci la ce bun a mai lăsat-o? Nu înţelegea deloc.

Când a auzit prima dată ţipetele în noapte, Didina a crezut că e din nou incendiu şi că Dumnezeu i-a mai dat o şansă să-şi salveze fiica de la moarte. Când s-a uitat mai bine, era singură în bucătărioara de vară, unica încăpere ce rămăsese în picioare după dezastru. Locuia acolo, fie vară, fie iarnă, chiar dacă locul era un pic mai mare decât coteţul unui porc. Îl păstra, însă, curat, de parcă trupul ei nici n-ar fi locuit acolo. Avea săptămâni întregi când abia ieşea din cămăruţă, altele când nu intra decât ca să pună capul jos. De când începuseră ţipetele, Didina le aştepta în fiecare noapte pe o băncuţă improvizată în spatele casei, departe de ochii orişicui. La început, ţipătul a răscolit-o atât de tare, încât a avut sentimentul că-i întoarce pielea pe dos, i-o arde şi pe partea cealaltă, îi răscoleşte măruntaiele şi-i face timpanul cioburi. Apoi, cu timpul, a simţit cum ţipătul îi scoate amarul din corp, i-l scoate prin pori, prin umezeala globilor oculari şi respiraţia plăpândă. Devenise toată un tub, o supapă, un mijloc de comunicare

cu ţipătul dezlănţuit. În fiecare noapte, ţipătul făcea ce voia cu corpul ei, de fiecare dată altceva, o dată-l golea, o dată-l umplea, o dată sufla în el, altă dată părea să-l cureţe de cenuşă. Altă dată îl umplea cu ţipete mai mici, pentru ca-n seara următoare să-l umple până la refuz cu-n ţipăt amplu, prelung. Prin tubul care devenise trupul ei ars, ţipătul trecea ca un curent, traversându-l de la un capăt la celălalt. Didina parcă se-ntorcea în timp şi jalea ce-o simţise atunci o cuprindea din nou. Durerea era mai vie ca oricând, dar nu era durerea cărnii, ci a tuturor acelor lucruri reprimate la care nu se putuse gândi până atunci, pentru că duruseră prea tare. De fapt nu duruseră, arseseră direct, acolo unde carnea fusese deja arsă. Cu toate astea, în mod inexplicabil, fiecare ţipăt auzit în noapte aducea cu el furtunile descrise mai sus, dar lăsa în urmă şi o mare, inepuizabilă şi dulce eliberare. Ţipătul era val care împroaşcă şi val care spală. Mizeria adusă de el era chemată-napoi, iar pe carnea arsă din nou rămâneau alte cicatrici. Doar că ţipătul le nivela în fiecare seară, lăsând în urma lui pielea fină ca de bebeluş.

Didina a stat şi-a înfruntat ţipătul, până ce acesta s-a-mblânzit sau poate ea l-a-mblânzit. A stat până n-a mai auzit un ţipăt, ci doar un nechezat de cal eliberat. A stat şi şi-a primit iertarea şi pentru prima dată a plâns. Un râu de lacrimi a plâns, dar niciuna nu era amară, nici măcar sărată, ci curată, fără gust, fără miros. Iar în locul pometţilor scorojiţi, ca nişte ogoare arse de secetă, obrazul a-nflorit din nou de viaţă.

*

Ţaţa Floarea tot n-auzea nici ţipăt, nici urlet, nici râset, nici răget, nimic. Doar liniştea nopţii. Liniştea şi orăcăitul broaştelor, cântecul cucuvelei, de care nici gând să se teamă.

*

Tanti Gina plecase de la sat la oraş în tinereţe şi se-ntorsese din oraş la sat, la bătrâneţe. Trăise fericită şi acolo şi aici, de parcă fericirea ar fi urmat-o oriunde s-ar fi dus. Poate că nici ea nu ceruse prea multe de la viaţă şi-

atunci orice primise, luase ca pe un dar. Sau poate pur şi simplu iubise prea mult viaţa, ori viaţa o iubise pe ea. Un schimb din ăsta complet avantajos, în care nimeni nu cere, dar Dumnezeu dă. Ori nici măcar un schimb. O stare de fapt. Ceva ce se-ntâmplă şi atât. Tanti Gina avusese parte de un soţ bun şi copii iubitori. Sănătate şi bani nu mulţi, dar îndestulători. Doar că acum tanti Gina trăia singură. Copiii erau departe, în alte ţări, iar soţul se dusese pe lumea cealaltă, în urmă cu un an. Iar tanti Gina nu se putea-mpăca cu gândul că a rămas singură, fără ai ei împrejur. La 75 de ani, se poate spune că învăţa din nou să trăiască şi nu-i era deloc uşor. Mai bine spus, îi era imposibil. Căci în faţă nu vedea nimic. Totul era în urmă. Pentru ea, soarele răsărea şi apunea degeaba. Zilele treceau ca nişte perle adunate-n colier, doar că ea n-avea ce face cu podoabele alea. La ce bun să le mai adune? La ce bun atâta frumuseţe? Că dacă nu mai avea cui să le-arate, cu cine vorbi despre ele, cu cine le-admira, perlele parcă nici nu mai erau aşa spectaculoase, nişte mărgele acolo, ca oricare altele. Că doar n-avea să le mai pună vreodată la gât, să se mândrească cu ele, să se bucure de ele. La ce bun atâta frumuseţe risipită-n van?

Pe copii îi vedea în ecranul ăla al calculatorului în fiecare seară, întâi o fată cu familia ei, apoi pe cealaltă, dar pe Dinu nu-l mai vedea decât în poze. Însă, chiar şi de-acolo-i transmitea bucuria aia a lui sfâşietoare, cu care traversase întreaga viaţă. Zic sfâşietoare pentru că aşa fusese fiecare zi pentru el. Dureros de intensă. De parcă ar fi vrut să ia din ea şi ultima picătură de sevă. Iubea viaţa ca nimeni altul şi-o preţuia pentru fiecare suflare. Poate de-aia, când s-a dus, oamenii n-au putut să fie trişti. Pentru că, spuneau ei, domnul Dinu a ştiut să-şi trăiască viaţa. A fost şi-a murit fericit.

Puţini erau cei care ştiau că domnul Dinu rămăsese orfan la patru ani. El, sora mai mare şi fratele mijlociu. Crescuţi de-o mătuşă şi bărbatul ei, cei trei fraţi au dus-o greu. Nu că mătuşa şi unchiul nu i-ar fi iubit, dar erau săraci tare, atât de săraci că de cele mai multe ori n-aveau

nici după ce bea apă. Şi nu era doar un fel de-a spune. Câteodată se culcau nemâncati sau doar cu câte-un dumicat de mămălingă-n burtă. Mai târziu, când era deja fericit şi la casa lui, domnul Dinu povestea, fără să facă o tragedie din asta, cum râcâia uneori cărămidă şi mânca, fără să ştie nimeni. Găsise undeva, în spatele casei lor micuţe din chirpici, câteva bucăţoaie, despre care nu spusese nimănui. Lua din ele doar când nu mai putea şi nu mai putea de foame. Mare mirare că nu s-a-mbolnăvit. Apoi, la 14 ani a devenit copil de trupă crescut de o unitate militară şi de atunci s-a terminat cu răbdatul în viaţa lui. Primea mâncare de cel puţin trei ori pe zi, avea ce îmbrăca în orice anotimp. Era mândru nevoie mare, iar fericirea a devenit ea însăşi o haină pe care nu mai voia s-o dea jos. Şi de ce n-ar fi fost aşa? Ce i se dădea de făcut erau misiuni pe care nu înţelegea să le ducă la îndeplinire altfel decât perfect. Aşa că viaţa lui a devenit dintr-odată neasemuit de frumoasă. Darnică în clipe ce-l fecundau cu o bucurie nemărginită. Dacă lumea îl îndrăgea pe Dinu şi-l aprecia, lui nu-i rămânea decât să-i mulţumească şi să-i fie recunoscător. Aşa că nu exista copil care să-l supere, om care să-l necăjească, fapte care să nu-i convină, ci doar motive de încântare.

Apoi, Dinu a descoperit că are voce. Când au participat cu unitatea la o slujbă de Paşte, Dinu a prins repede cuvintele părintelui şi a-nceput să murmure, mai apoi să cânte din tot sufletul, de parcă aşa i-ar fi putut vorbi direct lui Dumnezeu. Iar vocea lui a răsunat atât de frumos în biserică, încât toţi cei care l-au auzit atunci n-au mai putut uita glasul tânărului cu ochi înflăcăraţi.

Aşa se face că Dinu a devenit nelipsit de la slujbele de duminică. Atunci când se putea, bineînţeles, când îl lăsau superiorii. Dar aceştia n-aveau motive de împotrivire, aşa că glasul său umplea duminicile des. Datorită lui biserica devenise aproape neîncăpătoare pentru curioşii care veneau special să-l vadă şi să-l asculte pe copilul cu voce de înger. Dar ce voce, ce putere, câtă forţă! Din copilul altfel plăpând izvora un vulcan de inflexiuni când calme,

când mai aprige, rotunjite sau, dimpotrivă, necizelate, trimise-n lume exact aşa cum îi veneau. Bucuria neşlefuită a cântului pe care n-o putea imita niciun preot, niciun dascăl, nici măcar cele câteva femei din cor, îi fermeca pe oameni. Vocea băiatului se alegea dintre toate cele ce se auzeau, de parcă celelalte n-ar fi existat acolo decât pentru a o pune pe-a lui în valoare. Încet-încet, Dinu nu a mai cântat doar în biserică, ci a bucurat zilele şi serile orfanilor şi superiorilor deopotrivă, ale tuturor celor care-l rugau să le cânte ceva. De fapt, Dinu nu se lăsa niciodată rugat, una-două începea alte şi alte melodii, multe pe care le învăţase, altele pe care le prindea din zbor, unele pe care le inventa pe loc.

Aşa cum era firesc, Dinu a urmat calea militară şi a înaintat rapid în grad. Era maior când a cunoscut-o pe tanti Gina şi a fost nevoie doar de o privire pentru a se-ndrăgosti de ea. Când povestea despre întâlnirea lor, domnul Dinu lăsa de înţeles că n-a făcut de fapt decât să urmeze destinul şi să aleagă „cea mai frumoasă dintre flori”. De parcă viaţa însăşi ar fi devenit pentru el un lan cu bucurii pe alese. Poate pentru că fusese sărac şi amărât, Dinu nu căuta acum decât simplitate şi bucurie, cântec, veselie, dragoste. Nu se gândea niciodată la lucruri măreţe şi privea viaţa ca pe un dar. Iar din asta a făcut, fără să-şi dea seama, o mantră care l-a-nsoţit până la sfârşitul vieţii. După ce s-a căsătorit cu tanti Gina, au venit imediat şi fetele, una după cealaltă. Tot „flori între flori” şi ele, pe care le-a iubit cu aceeaşi simplitate şi bucurie infinită. Şi-a însoţit viaţa cu cântec şi chiar şi după ce s-a-mbolnăvit şi-a păstrat voioşia. Pe patul de spital, tresărea când auzea muzica la radio şi oricât de puţin se mai mişca, buzele lui tot mai fremătau a cântec şi degetele tot îi mai săltau în ritmul muzicii. Cu multe accidente cerebrale la activ, domnul Dinu sfida legile anatomice şi se recupera aproape-n întregime de fiecare dată. O lua de la capăt cu şi mai mare bucurie, cu recunoştinţa unei şanse noi. Ultimul an de viaţă l-a prins, însă, captiv într-un trup din ce în ce mai neputincios, cu o limbă tot mai împleticită, incapabilă de

cuvinte inteligibile. În loc să-l distrugă, neputinţa îl făcea pe domnul Dinu să vrea să transmită cu ochii tot ceea ce corpul nu-l mai ajuta. Tot ce voia din el să se stingă era luminat şi-nsufleţit de ochii buni. Şi oricine vedea asta era sigur că şi când va fi să moară, domnul Dinu tot va găsi o cale să trăiască mai apoi.

Spre final de tot, domnul Dinu a cerut ca preotul din sat, tot orfan şi el, să-l viziteze când şi când. Nu-i putea vorbi, dar îi plăcea să-l ţină strâns de mână, de parcă ceea ce avea el de spus se putea transmite direct prin degetele noduroase, prin nervurile uşor vineţii ce străbăteau pielea subţiată. Odată, însă, l-a tras uşor pe preot cu urechea către gura lui şi fără cazna cu care altădată reuşea cu greu să rostească „apă”, „burta”, „somn”, a zis cu o claritate doar uşor nesigură *Am avut cea mai frumoasă soţie din lume* şi a zâmbit mulţumit. Când preotul i-a dezvăluit mai târziu vorbele astea, tanti Gina nici n-a ştiut dacă să-l creadă. Prea i se părea din cale-afară. Poate că aşa simţise preotul să o bucure, să repare ce boala stricase, să îmbuneze. Mai apoi, însă, tanti Gina a ştiut că preotul spusese adevărul. Certitudinea se înfipsese în ea ca un şurub.

Ce proastă am fost! se mai certa tanti Gina din când în când, gândindu-se la neîncrederea cu care primise vorbele preotului. A început şi ea să-l ţină de mână după ce încheia cu spălatul, gătitul, aerisitul, îi dădea să mănânce, îl spăla, îi dădea medicamentele şi lăsa în urmă tot ce-o ţinea departe de el. Când se băga seara-n pat lângă el şi-l lua de mână, vorbeau de toate, şi chiar dacă unii cred că după 50 de ani de convieţuire nu mai ai nimic a-ţi spune, ei bine, tanti Gina şi domnul Dinu mai aveau o grămadă de împărtăşit. Unele erau lucruri deja ştiute, altele ivite în ultimul timp sau născute ad-hoc. Treceau cu uşurinţă de la unul la altul prin degetele-mpreunate, alteori rămâneau în moliciunea strânsorii, fără a se îndura să treacă. Uneori, tanti Gina uita cu desăvârşire cât e de bolnav, luând cruda realitate doar ca pe o nouă etapă în căsnicia lor. Nu se gândea niciodată la ce urmează. Poate nu voia. Sau poate

că mintea ei pur şi simplu nu putea să imagineze scenariul unui sfârşit. După 50 de ani de convieţuire fericită, fiinţa ei se-amestecase cu a lui, se-mpletiseră ca nişte liane pe care nu le mai putea descurca nimeni. Între ei doi se înfăptuise un transfer poate celular, ce făcuse din fiinţele lor una singură. Şi-atunci la ce să se fi gândit tanti Gina? Cum ar fi putut? Cum să despartă carnea de carne, sângele de sânge, oasele de oase? Asta nici Dumnezeu nu mai putea.

Cu toate astea, n-avea cum să nu vadă cum viaţa se retrage dinăuntrul corpului lui tot mai rigid, ca o mare în reflux, care nu mai spală, nu mai udă, nu mai învigorează. Se retrage şi atât. Ca un gest vag, pe care dacă nu l-ai observa, ai spune că nici nu se întâmplă, într-o surdină apăsătoare, în care fragilitatea existenţei umane se frânge în mai multe locuri şi produce fisuri, ulceraţii ce vor săpa în timp, până nu va mai rămâne decât putreziciune.

Şi dacă a văzut viaţa scurgându-se, asta nu înseamnă că atunci când inevitabilul s-a întâmplat, tanti Gina era vreun pic pregătită. Nu era. Chiar deloc. Niciodată nu putuse duce gândul ăsta până la capăt. Se oprise undeva pe drum, acum vedea că destul de aproape de final, de momentul acela de graţie, când lumea se transformă pentru totdeauna. Cu toate astea, nu ajunsese niciodată până aici.

Când carcasa aceea costelivă, dedesubtul căreia organele se luptau să-şi ducă la bun sfârşit manevrele pe care le făceau de mai bine de 90 de ani, a încetat să mai urce şi să coboare în ritmul respiraţiilor şi aşa discrete, tanti Gina a încremenit. Şi a rămas aşa, împietrită, un timp pe care nu-l putea măsura, căci timpul devenise dintr-odată de piatră, compact ca o rocă de nemodelat. A stat împietrită uitând la rândul ei să respire sau poate a făcut înadins, tocmai pentru a vedea cum e ca nicio suflare să nu-ţi mai primenească trupul. A stat aşa până nu a mai putut. Până a simţit că pieptul se deschide ca o fereastră izbită de furtună, nările pufnesc precum avertizarea unui vapor în larg şi inima se desprinde cu zgomot de unde e înţepenită. Însă, cu cât se încăpăţâna ea să rămână ţanţoşă în piept, cu atât se străduia tanti Gina să aibă cât mai

puţină nevoie de bătăile ei. Era chitită s-o folosească la minimum, să depună cât mai puţin efort. Ce mare lucru consuma ea când stătea nemişcată în patul în care murise Dinu al ei? Ce mari resurse folosea ea? Nimic. Absolut nimic. Sau, oricum, pe-aproape. La intervale lungi şi rare se ridica şi apuca un colţ de pâine, o bucată de brânză sau ce nimerea, înghiţea câteva guri de apă şi se-ntorcea în pat. Poate că-şi ţinea în continuare bărbatul de mână, poate-i povestea cât de pustiu şi degeaba e totul fără el, poate amândouă sau poate altele, dar astea toate la un loc nu necesitau niciun consum. Pentru că gândul la el, la viaţa lor, era în ea, de fapt ERA EA. Gândurile erau singurele ce rămăseseră din viaţa ei, din viaţa lui, din viaţa lor împreună. Se plimba prin interiorul său aşa cum te plimbi pe străzile pe care le-ai bătătorit toată viaţa, cum cunoşti pe dinafară fiecare ungher al casei în care ai respirat, ai iubit, ai râs şi-ai trăit. Se plimba prin ea, convinsă că acolo e tot ce-a mai rămas de trăit. Nu în afara ei, ci dimpotrivă, înăuntru. Găsea acolo anotimpuri întregi de culori, miresme şi stări. Găsea cuvinte, găsea mângâieri. Poate fără-a fi de înţeles, soarele-i răsărea din piept şi tot acolo apunea, luminându-i sufletul cât erau, în continuare, împreună. Când avea să pălească această lumină avea să se stingă şi ea. Pân’ atunci rămâneau tăcuţi, unul în pielea celuilalt. Încă respirau împreună, încă se plimbau şi se mişcau împreună, căci nu se instalase încă nesiguranţa în mişcările şi gândurile lor. Şi nici uitarea. Rutina cu care se-ntorcea la amintirile pe care le trăiseră împreună se năştea acum dintr-o altă fiinţă, cea care era acum, mai degrabă ca o rudă a celei care fusese cândva. Tanti Gina părea să se plimbe în compasul unui timp pe care-l trăise deja.

Aşa se face că tanti Gina abia de mai mişca şi nici gând să mai iasă în curte, să se plimbe prin bătătură, ca mai înainte. Lumea putea să meargă înainte şi fără ea. Ce să spun, mare pierdere că nu mai făcea ea umbră pământului degeaba? Cu toate astea, chipul şi trupul alteori frumoase continuau să lucească în culori, numai că-n fiecare zi

puterea lor scădea, puţin câte puţin.

Chiar şi după înmormântare, tanti Gina a continuat să-l ţină de mână, să-l mângâie cu privirea, să-l poarte în ea. Cel îngropat în pământ era Dinu cel muritor, în timp ce Dinu care era cu ea, nu cunoştea moartea. Poate de-aia nici n-a reuşit să-l plângă acolo, la mormânt, şi a aşteptat nerăbdătoare să se termine slujba pentru a se-ntoarce acasă, la Dinu al el, cel ce n-avea să o părăsească atâta vreme cât răsuflarea ei continua să se simtă pe acest pământ.

S-ar supăra tare să vadă ce-aţi făcut în urma lui, i-a zis preotul cel orfan când a trecut s-o vadă într-o zi, iar tanti Gina i-a răspuns aproape absentă *N-ai de unde să ştii dumneata!* Cu toate astea, preotul nu s-a supărat şi-a mai trecut şi după aceea să o vadă, cu toate că striga mult la poarta pe care tanti Gina îşi făcuse un nou obicei de-a o ţine încuiată.

Izolată cum era, la tanti Gina n-ajunsese vestea care umpluse satul de spaimă şi nici alte sunete ciudate nu răzbătuseră până la ea. Dar dacă e s-o spunem p-a dreaptă, tanti Gina era tot mai mult în lumea sa, iar în fundătura aia tot mai greu putea ajunge ceva – orice – la ea. Că era noapte sau zi, pentru ea timpul curgea egal şi fără consistenţă. Un bloc de granit ce nu mai putea fi spart. O înşiruire de zile şi de nopţi. Întunericul din casă îi spunea că e vremea să se culce, iar lumina că e timpul să se scoale. De dormit, dormea. De mâncat şi băut mai puţin, dar nici nu simţea nevoia de mai mult.

Întunericul s-a lăsat ca o plapumă grea. La fel de bine se poate să fi fost şi frigul. Sau amândouă. De la o vreme nu mai făcea diferenţa. E probabil să fie sfârşit de septembrie, e probabil să fie chiar miezul unei ierni blânde. E posibil orice. Căci totul se amestecă, totul îşi datorează existenţa cuiva sau unui ceva anume pe care tanti Gina aproape că nu-l mai recunoaşte, pe care nici măcar nu-l mai poate numi. De unde stă, priveşte soba dinspre care ar fi trebuit să vină căldura, iar lumina butucilor aprinşi să se joace pe pereţi. În lipsa lor, tanti Gina ascultă frigul şi se-nveleşte

cu noaptea. E tot mai linişte aici, dar nu o linişte care vindecă, ci una care sună a gol. O tablă în care nu bate nimeni, dar care reverberează ca un spasm. Ceva se tânguie amarnic undeva, ceva uită să respire. Lucrurile se amestecă, iar tanti Gina începe să simtă că e totuna cu pereţii unei camere-ngheţate, care-o strâng. Bezna n-a fost parcă niciodată atât de densă şi vâscoasă, iar tanti Gina nu ştie dacă nu cumva s-a mutat cu totul în stomacul unui animal imens, în intestinele lui reci.

Liniştea e atât de deplină, încât devine singura certitudine. Unica. Şi poate cea din urmă. Apoi, ca şi când ar fi fost nevoie de ultimele forţe ale Universului, o respiraţie profundă, adunată din adâncuri, se iveşte pe neaşteptate în camera îngheţată, pufăind zgomotos. *Ihhhh… pfuuuu, iiiihhhhh… pfuuuu.*

Sufletul Ginei îngheaţă de spaimă. De parcă n-ar fi fost destul de-ngheţat de la frig, singurătate şi uitare. Respiraţia urcă şi coboară, se-nfoaie şi se dezumflă, se-nfoaie mai tare, iar se dezumflă. Inima stă să crape. Dintr-un moment în altul, urmează să explodeze, întreaga cameră pufăie la unison cu respiraţia zgomotoasă. E respiraţie de om. Camera întreagă respiră, ca un plămân bolnav atâta vreme, însănătoşit brusc acum.

— Cine eşti? întreabă Gina, mai mult în gând decât cu voce, căci glasul i s-a pierdut pe drum şi nimic nu poate să-l resusciteze.

Respiraţia continuă să pufăie zgomotos, dar în afară de asta, nimeni nu răspunde.

— Ce vrei de la mine? continuă Gina seria întrebărilor.

Respiraţia continuă să pufăie ca o locomotivă ce stă să se descompună şi tanti Gina tremură de frică, fără să-şi mai poate ţine oasele adunate la un loc.

Începe să se roage cu forţa cu care o făcea când era mică, când bunică-sa o lua cu ea în altar şi-i spune că acolo cuvinte-i vor fi întotdeauna ascultate. Şi-a adus aminte de gestul mâinilor împreunate şi s-a rugat intens, simţind cum rugăciunea o încălzeşte. S-a rugat cu inocenţa fetiţei de atunci şi poate să jure că bunică-sa a-ndemnat-o să

continue. A zis tot ce şi-a amintit, tot ceea ce mintea ei împăienjenită reuşea să recompună, de parcă rugăciunile ar fi fost acolo, frumos rânduite, aşteptând cuminţi la coadă să le vină rândul. Când n-a mai ştiut ce să spună şi-a dat seama că respiraţia încetase şi că-n locul ei rămăsese o căldură nefirească. Cu toate că încă tremura de spaimă, tanti Gina a adormit ca lovită de fulger.

În următoarea noapte s-a întâmplat la fel, cu toate că tanti Gina s-a rugat s-o ocolească răsuflarea. Numai că ea s-a apropiat şi mai mult, aşezându-i-se-n faţă, atingându-i obrajii, gata să-i absoarbă înăuntrul suflării. S-a rugat din nou până a căzut în uitare, în timp.

În cea de-a treia noapte, nici măcar nu s-a mai opus certitudinii că respiraţia o va vizita din nou, aşa că se poate spune că mai degrabă a aşteptat-o. Iar când a venit, a fost aproape liniştită că pânda s-a-ncheiat.

Respiraţia s-a năpustit în încăpere aprigă ca o hienă, proptindu-se pe o poziţie de forţă. Spaima s-a instaurat rapid ca o dictatură de sub ocupaţia căreia ştii că nu vei mai scăpa niciodată. Răsuflarea părea să n-o afecteze doar pe ea, pe tanti Gina, ci şi toate obiectele din încăpere. Tremurau ca varga în lumina palidă a lunii. Frica intrase-n dedesubturile tuturor, fiinţă sau obiect deopotrivă, punându-le la încercare anduranţa. Apoi a luat forma unui sunet, unul prelung şi ascuţit, ce zgârie tot ce atinge. Tanti Gina şi-a acoperit urechile cu palmele, obiectele n-aveau cu ce să se-acopere, aşa că au rămas să ţiuie, zbârnâind, gata să se spargă. Chiar şi aşa, sunetul se mutase undeva, poate înăuntru, poate se infiltrase în om sau obiect deopotrivă şi suna de peste tot. Pereţii urlau, tavanul ţipa, obiectele ţopăiau, răsuflarea devenise un vifor, iar frica se-ncleiase în intenstinele tuturor. Cu toate astea, sunetul era în crescendo, unde, Doamne iartă-mă, avea să mai urce şi cât? Tanti Gina era la capătul puterilor, urechile mai avea puţin să-i sângereze – asta dacă nu o făceau deja –, iar înăuntrul ei s-a pornit o ninsoare cu fulgi dolofani, cu greutate. Voia să capituleze, dar n-avea în faţa cui.

Când simte că o va paşte nebunia sau e doar agonia

morţii, obiectele îşi părăsesc locurile şi se-apropie vertiginos. Se-apropie milimetric, încercând parcă să-i spună ceva. Nu mai ţiuie, par doar să susure ceva. Apoi, ca un reflector, respiraţia-i coboară pe faţă, iar tanti Gina dă să se ferească, dar atingerea pare mai degrabă o mângâiere decât un crivăţ menit s-o îngheţe. Pleoapele, pometii, buzele, pielea tresar ca trezite la viaţă şi-o linişte de mătase se cuibăreşte în spatele lor.

— Dinule, tu eşti? întreabă uşor tanti Gina, iar glasul ei duios umple încăperea. Tu eşti, iubirea mea?

Şi după o clipă de încremenire ce-i pare o eternitate, respiraţia îi răspunde cald, năvalnic. E ceva în textura lui atât de familiar, încât recunoaşterea aproape că o doare pe tanti Gina. Plânsul ce iese în cascadă e ca un anotimp. O primăvară ce se instalează pe nepusă masă, făcând ca mici boboci să-nmugurească şi să-şi urmeze drumul ca orice floare ce ştie ce are de făcut. Respiraţia suflă praful de pe rănile ei – de pe cele deschise, de pe cele care supurează încă, dar şi de pe cele care nu se văd. Suflă şi vindecă. Spală. Readuce la viaţă, de parcă ar injecta cu seringa bucurie, linişte şi pace.

La capătul acestei furtuni stinse, un cântec se naşte ca un marş al izbăvirii. În el e o parte din bucuria lumii sau poate doar a unei vieţi trăite cândva frumos. Melodia se prinde de pulpana sufletului, se agaţă cu putere de el şi chipul lui tanti Gina începe să lumineze în noapte. Se poate să fie chiar lumina către viaţa pe care era decisă s-o refuze. Cântecul prinde forţă şi tanti Gina e sigură că se-aude în tot satul.

*

Rând pe rând, sătenii trăiesc în spatele zidurilor caselor experienţe despre care nu pot vorbi cu nimeni. Plâng, îşi dau cu pumnii-n cap, se roagă să le fie iertate păcatele şi aşteaptă noapte de noapte ca *urletul, ţipătul, răgetul, râsetul, strigătul* – sau ce-o fi el – să le zgândăre măruntaiele. Noapte de noapte, duc bătălii ce trebuiau demult duse şi se luptă pentru ceva, fără să poată spune pentru ce. Să moară sau să trăiască le e totuna, dar nu pot

face niciuna, nici cealaltă de capul lor. *Urletul, ţipătul, răgetul, râsetul, strigătul* – doar ele sunt singurele care pot decide pentru ei.

*

E sfânta zi de duminică, iar satul n-a fost niciodată mai animat. Râuri de oameni cu chipuri incandescente curg spre biserică în linişte şi pace. Îmbrăcaţi de sărbătoare, îşi potrivesc paşii uşori şi limpezi într-o cadenţă comună. Împărtăşesc aceeaşi taină, iar asta îi face intangibili.

— A fost un cerb!

— Un cerb?

— Un cerb a fost.

Cerb, cerb, cerb, cerb, cerb, cerb, cerb, cerb, cerb, cerb, cerb – se-aude din toate colţurile. Un cerb a fost.

Pune-ţi o dorinţă!

Cristinei, omul care m-a adus la suprafaţă ori de câte ori era să mă scufund

Am coborât din maşină şi am descărcat bagajele. Erau parcă mai multe decât încărcaserăm şi, cu siguranţă, mult mai grele decât îmi lăsaseră impresia la plecare. Ca să fie tacâmul complet, drumul era mult mai abrupt decât înţelesesem sau îmi imaginasem eu. O vreme am urcat în linişte, fiecare dintre noi străduindu-se să îndure cu stoicism greutatea pe care o căra şi dificultatea drumului.

— Mai e mult? am întrebat după primele zece minute de urcat, deşi n-aş fi vrut să fiu eu prima care dă dovadă de slăbiciune.

— Niţel, a zis Dan, fără a mă lămuri cu adevărat.

— Îmi aduceam aminte că e mai aproape, a mormăit şi Ileana, printre gâfâituri.

Nu mă puteam lăuda cu cine ştie ce condiţie fizică, deşi nu mă plângeam niciodată când trebuia să merg kilometri întregi pe jos, să urc sau să cobor scări în neştire. Cu toate astea, drumul ăsta pieptiş îmi cam punea capac.

— Mai e mult? a repetat Nina întrebarea care părea să ne chinuie pe toţi, după alte cinci minute de urcare.

— Nu cred, a răspuns Dan, de data asta, în mod evident nesigur. Ileana ar trebui să ştie mai bine.

— Am fost aici când eram copil şi nu mi s-a părut cine ştie ce drumul, dar ce mai ţin eu minte de atunci?

Chiar dacă gâfâiau la fel de tare ca noi, Iulia şi Teonia urcau cu fermitate, fără a se plânge de nimic. E drept că noi, ăştia mari, eram încărcaţi ca nişte hamali, cu genţi, plase şi plăsuţe, dar chiar şi aşa, mă uimea rezistenţa fetelor, pentru care drumul părea să fie mai degrabă o plăcere decât o corvoadă.

Am făcut o pauză ca să ne tragem sufletul, lăsând jos

calabalâcul pe care-l căram cu noi. Genţile cu haine, sacoşele cu fructe, legume, carne, cărţi, un aragaz de voiaj şi două butelii ce păreau de jucărie, paletele de bedminton, pungile cu cosmetice – toate umpleau cărarea şi ne puneau într-o postură oarecum caraghioasă, de-a dreptul ridicolă. Păream nişte intruşi paraşutaţi într-o linişte pe care simpla noastră prezenţă o perturba dramatic. Însă, parcă nu vedeam nimic din ce era în jur, nimic nu ne bucura, singurul gând fiind să ajungem naibii odată.

— Poteca asta ne va duce-ntr-o poveste! a rostit Iulia entuziasmată, iar primul lucru la care ştiu că m-am gândit a fost capacitatea copiilor de a lua doar ceea ce le place din realitate. Poveste, nepoveste, să ne ducă naibii undeva.

Ideea de a merge într-un loc atât de retras, fără apă curentă şi electricitate, departe de civilizaţie şi beneficiile ei, ne-a încântat atât de tare, încât am ştiut din primul moment că o vom pune în practică imediat ce vom avea ocazia. Chiar dacă unora li se părea *periculos, deloc înţelept, o prostie, inconştienţă de-a dreptul* ca trei femei singure şi cu doi copii după ele, să meargă într-un loc atât de izolat pentru nu mai puţin de trei săptămâni, nouă ni s-a părut cea mai fascinantă idee din lume. N-am avut nici cea mai mică îndoială că va fi o experienţă absolut încântătoare, nu ne-am temut de niciun fel de problemă care-ar fi putut apărea, pur şi simplu niciun gând nu ne-a umbrit proiecţia acestei vacanţe pe care-o vedeam perfectă. Până acum, când drumul ăsta interminabil, bolovănos şi abrupt ca încăpăţânarea unui bou proptit cu putere pe picioarele din spate, ne punea faţă în faţă cu o realitate pe care nici măcar n-o luaserăm în calcul. Fiecare pas ne depărta de ceea ce ştiam şi ne propulsa într-un nicăieri a cărui dimensiune ne era complet necunoscută. Poate de aceea preferaserăm s-o-mbrăţişăm ca atare, ca pe ceva menit pur şi simplu, fără alte întrebări. Însă acum, aici, în mijlocul unei cărări care nu ştim când se va termina, dar, mai ales, la al cărei capăt habar n-avem ce ne aşteaptă – DACĂ ne aşteaptă ceva – îndoielile scot capete curioase, ca nişte melci după ploaie.

Drumul geme sub greutatea genţilor, pungilor, plaselor, proviziilor şi, mai nou, a scepticismului ce începe să crească sub forma unor greutăţi invizibile, aşezate peste bagajele înşirate pe drum. E chiar pustietate aici – îmi spun, de parcă abia acum aş înţelege cu adevărat unde suntem şi ce-am ales să facem. Pădurea asta adăposteşte probabil animale: urşi, capre sălbatice, mistreţi, habar n-am ce… înţeleg grozăvia deciziei luate atunci şi… mă apucă râsul. Pufnetul meu atrage priviri contrariate – e drept că nici eu nu-nţeleg prea bine de ce râd – însă el devine contagios, ca o leapşă ce trece imediat de la unul la altul, fără ca măcar să fie nevoie să ne-atingem. Râdem până ne dor băierile trupului, până ce râsul nostru intră în pădurea ce străjuieşte de-o parte şi de alta drumul, molipsind fiecare copac, fiecare pasăre cuibărită în coroana lui, fiecare vietate, vierme, gâză, râmă ascunsă-n rădăcinile pământului. Toată pădurea râde cu noi – sau poate de noi, dar ce mai contează? Strângem bagajele lăbărţate de jos şi pornim să cucerim drumul, de data asta, cu mai puţină-ncrâncenare. Eu, una, mă încurajez spunându-mi că fiecare pas ne duce mai aproape de obiectivul final, cu toate astea n-am nicidecum sentimentul că mă apropii de destinaţie, dimpotrivă. Fiecare pas e unul făcut într-un necunoscut ce-mi lasă impresia că se-nchide-n urma mea. Dacă n-am privit nicio clipă în spate, e pentru că mă aştept ca drumul să fi dispărut cu totul, să se fi şters, ca şi când n-ar fi fost, iar paşii să se poată aşterne doar înainte, nicidecum înapoi.

Parcurgem restul cărării într-o uşoară stare de confuzie, combinată cu o sfârşeală oarecum plăcută şi singurul lucru de care mai sunt conştientă acum e fiecare muşchi, din corp, chiar şi a celor pe care nu ştiam că-i am. Întreg organismul e pus în mişcare, ca un tren greu de oprit. Urcăm aşa încă un sfert de oră, dilatat la maximum între axele unui timp de nemăsurat. De la un moment încolo, noţiunea timpului se topeşte, devenind o simplă senzaţie de trecere, uşoară ca o părere ce vine şi pleacă, aproape fără s-o simţi. Ceea ce este şi ceea ce ar putea fi e totuna.

Surprind în sfârşeala asta ceva ce-am mai trăit sau poate ceva ce-am visat mereu să trăiesc, însă în transparenţa luminii e ceva atât de difuz, încât îmi e dintr-odată prea greu a gândi şi a crede. Durerea din picioare, suflul aproape pierdut, bubuiala inimii se simt ca şi cum n-ar fi ale mele, ci ale drumului însuşi, ale penumbrei ce se ţese de la un copac la altul.

Căsuţa simplă, dar cochetă, în care urma să locuim, s-a ivit când nu ne mai aşteptam. Ca răsplată c-am răzbit, părea că râde din toate încheieturile. O adevărată bijuterie, căsuţa avea prispă, un antreu şi o cameră spaţioasă, gătită cu ştergare ţesute în culori aprinse, atârnate deasupra icoanelor şi a ferestrelor larg deschise. În mijlocul camerei trona un pat mare, iar cele două laviţe straşnice erau acoperite cu pături groase, de lână. Soba văruită-n alb îmblânzea aspectul auster al camerei, emanând promisiunea unei tainice călduri. Ne-a luat destulă vreme până am orânduit bagajele multe şi pestriţe cu care reuşiserăm să umplem curtea, mai apoi casa, şi-abia am apucat să pregătim ceva de-ale gurii înainte ca întunericul să se lase uşor. Dan urma să-nnopteze cu noi, pentru a se convinge că suntem (cât de cât) în siguranţă şi a ne face trecerea spre sălbăticie mai uşoară, dar noi simţeam că adevărata vacanţă va începe abia după ce vom rămâne singure. Bucuroasă că ştiu s-aprind lămpile cu gaz, am potrivit lumina la o intensitate blândă. Cu toate păturile stivuite, laviţa pe care am dormit împreună cu fiică-mea Iulia continua să fie tare pentru oasele obişnuite cu aşternuturi moi. Ileana a dormit în patul uriaş cu familia ei: Dan şi fata lor, Teonia. Nici ei nu s-au acomodat prea bine, perpelindu-se permanent de pe-o parte pe alta. Dintre toţi, Nina a dormit cel mai chinuit, dar şi cel mai caraghios totodată, pe-un pat improvizat, care-o făcea deseori ba să stea cu capul în jos şi picioarele-n sus, ba invers. Până când, în sfârşit, toropeala ne-a răpus, printre sforăiturile lui Dan şi chicotelile fetelor, eu, Ileana şi Nina am uneltit fel de fel de planuri. Unele erau de neconceput la lumina zilei, aşa că le-am pitit cât de bine am putut în

intimitatea nopţii, ce permitea orice fel de gând, oricât de imposibil sau straniu ar fi fost. Cu toate că nu dormiserăm cine ştie ce, dimineaţa ne-a găsit pline de prospeţime şi gata de aventură.

— Sunteţi sigure că vreţi să rămâneţi singure, aici? Nu-i târziu să vă răzgândiţi şi să vă-ntoarceţi acasă cu mine, ne-a momit Dan.

— Absolut sigure! i-am garantat, nerăbdătoare să-l vedem plecat.

L-am urmărit coborând dealul pe care îl urcaserăm atât de greu, până ce trupul i-a dispărut după primul dâmb. N-am zăbovit nicio secundă-n plus, dornice să gustăm cât mai curând din promisiunea acestei libertăţi zemoase. În lumina aceea confuză, estomptată pe la margini de ramurile copacilor rânduiţi de-o singură parte a bătăturii casei, cerul se vedea azuriu, ca o pensulă nehotărâtă ce-şi muiase vârful în două culori deodată. Dinspre pădure se-auzea nu numai gâlceava păsăretului, ci şi un susur repetitiv, de apă în cascadă.

— Un râu?

— Să mergem să vedem!

Era un izvor cu apă rece şi clară ca o minte proaspătă, trezită după un somn lung şi odihnitor. Locul de unde aveam să luăm apa pentru mâncare şi să spălam vasele în fiecare zi. O apă ce-n trecerea ei acoperea, fără să ştie, nevoile noastre esenţiale.

De cealaltă parte a căsuţei, un deal lipsit de orice constrângere se arăta dimineţilor, amiezii şi serii în culori ce se schimbau de la o oră la alta, ca nişte pânze scoase de artişti la expoziţie. Nu doar lumina îl făcea să pară în fiecare clipă altul, ci însăşi vibraţia ce cobora de pe creste până la poalele lui. Lumina punctată a soarelui îl înnobila într-o strălucire atât de simplă, încât părea de neatins. Când am pus prima oară piciorul pe deal, m-aşteptam să m-afund în el ca într-un nor. Pământul s-a ţinut, însă, ferm sub greutatea tălpilor noastre zvelte şi ne-a lăsat s-aşternem pe el pleduri, ca să stăm tolănite la soare. Dealul era, altfel, aşa de-abrupt, încât trupurile arătau mai

degrabă a păpuşi de lemn sprijinite-n proptele. Trebuie că arătam, desigur, extrem de caraghioase, cum stăteam înţepenite acolo. Era nevoie să ţinem muşchii încordaţi şi să-nfigem cu putere călcâiele în pământul acoperit de iarbă. Era de ajuns să ne uităm una la alta pentru-a ne apuca râsul. Şi râdeam aşa până rămâneam fără suflare, cu lacrimile şiroindu-ne pe obraji. Roşii la faţă, sufocate de râs şi epuizare, ne bucuram împreună cu fetele, strivind între pleoape frumuseţea simplă a întregului peisaj.

— Ce-or zice oamenii care trec pe-aici şi ne văd aşa răstignite ca nişte păpuşi pe cruce? Cred că se-nchină cu ambele mâini deodată.

— Care oameni? Norocul nostru că nu prea trece nimeni pe aici.

— În afară de familia de sus.

— Câţi or fi? Câţi or locui acolo, în căsuţa aia mică? Şi de ce naiba s-or fi cocotat aşa de sus?

— Cine ştie? Pare singura căsuţă de pe-aici!

— Mda… nu se vede nimic altceva.

— Cum or trăi aşa de izolaţi? Nu le-o fi greu?

— Dacă noi am urcat atât, vă daţi seama cât fac ei până sus?

— Oare or locui acolo şi iarna?

— Cred că da! Unde-n altă parte?

— Nu ştiu, mă gândesc şi eu că trebuie să le fie greu, mai ales că iernile aici nu cred să fie prea blânde. Ni se face nouă seara frig, în miez de vară, nici nu pot să-mi imaginez cum e iarna, cu zăpada până la genunchi, viscolind.

— Cred că ard lemne tot anul.

— Probabil că se pregătesc din timp.

— Cu siguranţă, altfel cum?

Ne-am răspuns destul de repede la aceste întrebări, intrând în vorbă cu unul dintre copiii familiei vecine, pe care-l vedeam de multe ori pe zi trecând prin dreptul casei noastre, sus-jos, jos-sus, sus-jos şi tot aşa.

— Bună dimineaţa! ne-a salutat prichindelul de 6-7 ani. Nu vreţi lapte?

— Bună dimineaţa! Ăăăăă… lapte? De unde lapte?
— De la vacă! Cum de unde?
— Vrem, nu?
— Sigur că vrem.
— Pot să v-aduc în fiecare dimineaţă, dacă vreţi.
— Faci asta pentru noi? Plătim, desigur…
— Normal că pot. Cât să fie?
— Doi litri, dacă ai putea… ne-am sfătuit noi din priviri.
— V-aduc şi-acuma dacă vreţi. E proaspăt muls de mama.
— Îţi mulţumim, dacă nu-ţi e prea greu…
— E un leu litru'.
— Un leu?
— Da. Ce, e mult?
— E puţin, e prea puţin.
— El atâta costă, dumneavoastră daţi cât vreţi. Dau fuga să-l aduc.
— Mulţumim.
— Nu te grăbi! Ai grijă la mers!
— Auzi, cum te cheamă?
— Pavarotti.
— Pavarotti? Ca pe tenor…
— Da, ca pe el. Îi place Iu' mama şi-a vrut să mă cheme la fel. E un nume frumos, nu?
— Sigur că e. E un nume foarte frumos, am zis noi.
— Şi mie-mi place, a zis el mulţumit. Mă duc s-aduc laptele.

Şi ne-a adus. Aşa cum avea să o facă în fiecare dimineaţă pe care am petrecut-o acolo.

De la doi litri am trecut la doi jumate, iar în unele zile comandam şi trei. Sticlele cu lapte cald şi gras, cu caimac de-un deget şi miros de viaţă bună erau primul lucru pe care-l vedeam dimineaţa în prag, când deschideam uşa ca să intre aer proaspăt. Că ne trezeam la şapte, opt, nouă sau zece, sticla ne aştepta cuminte-n faţa uşii, ca o urare de bună dimineaţa. Cu toate că Pavarotti ne sfătuise să lăsăm banii afară, pe masa din curte, sub o piatră, nu făceam niciodată aşa, de teamă să nu-i fure cineva.

— Cine să-i fure? ne-a întrebat el uimit, de parcă nu i-ar fi trecut nici măcar o singură dată prin cap această posibilitate.

— Păi, ce ştim noi, oamenii care trec pe-aici!

— Nu-i stă omului gândul la furat pe-aici, şi-n plus, aţi văzut că nu prea trece lumea.

— E adevărat, dar totuşi…

— Ar putea să-i ia şi vântul la o adică…

— Păi de-aia am zis să-i puneţi sub o piatră.

— Mai bine ţi-i dăm tie direct.

Deşi îi propusesem să-i dăm toţi banii deodată, Pavarotti n-a fost de acord.

— Nu vă ajută să aveţi mai mulţi bani grămadă, la un loc? l-am întrebat noi curioase.

— Nu.

— De ce?

— E mai bine să primeşti bani în fiecare zi, ne-a zâmbit el galeş.

— Aha, de-asta…

— Nu vă e greu să trăiţi acolo sus?

— De ce să ne fie? E frumos!

— Păi şi iarna?

— Iarna e şi mai frumos!

— Da’ e frig…

— Ca peste tot. Iarna e frig.

— Te duci la scoală?

— Mă duc.

— Şi nu ţi-e greu? o ţineam noi una şi bună.

— Doar câteodată, când zăpada trece de genunchi.

— Ce clasă eşti?

— A doua.

— Şi mai ai fraţi, surori?

— Un frate. E mai mic, de trei ani.

— Părinţii tăi lucrează? Din ce trăiţi aici?

— Tata merge la lucru în fiecare zi, iar mama are grijă de casă, de gospodărie şi de frate-miu. Câştig şi eu din când în când.

— Tu? Din ce?

— Merg la cules de mure prin pădure. Mai vând şi lapte, adaugă zâmbind.

În fiecare dintre zilele petrecute acolo, îndată ce făceam ochi şi ieşeam afară, îl pândeam pe Pavarotti să urce sau să coboare. Din laptele adus de el făceam în fiecare zi clătite, orez cu lapte sau cu tăiţei, mâncam cu mămăligă proaspătă, iar uneori îl beam simplu, din căni de lut şi nu cred să-mi fi plăcut vreodată-n viaţă laptele aşa cum mi-a plăcut atunci. Nu era vorba doar de gust – cu toate că era divin – ci de toată bucuria aia simplă pe care simţeam, ştiam c-o mai trăisem cândva. Cu toate că părinţii băiatului treceau şi ei cel puţin o dată pe zi în susul şi-n josul potecii, singurul care primea banii pentru lapte era Pavarotti. Am vrut o dată să-i dăm mamei, dar aceasta ne-a refuzat politicos:

— Daţi-i băiatului, e afacerea lui, şi tare mândră a fost când a zis asta.

Şi-am fost şi noi, fără să-nţelegem de ce.

Timpul trecea în bătătura noastră urmând un fel de ritual, dar nu unul pe care-l clădeam în fiecare zi, ci unul pe care-l găsiserăm acolo şi-n care ne integraserăm perfect, de parcă ar fi fost al nostru, nu al locului în care eram. După ce dereticam prin casă şi puneam aşternuturile la aerisit, mergeam şi ne spălam la izvor. Pentru spălatul fetelor, foloseam mai mult apă încălzită la soare şi doar uneori o combinam cu apă fiartă pe plită. Făceam asta fără niciun efort, cu o plăcere pe care o descopeream simplă şi firească. Apa rece pe obrajii încă adormiţi ne deştepta dintr-o amorţire în care cine naiba ştie când intraserăm pe nesimţite şi de care nici nu ştiam că e nevoie să ne scuturăm. Odată spălate şi primenite, luam micul dejun la masa cu băncuţe din mijlocul curţii. Curte e un fel de-a spune, căci nu era împrejmuită. În faţa casei se afla un platou de pământ, acoperit de iarba înaltă de-o palmă. În dreapta era drumul, după el pârâul, după pârâu începea pădurea. În partea stângă a drumului era acest platou – bătătura casei, după care urma dealul, iar

după deal o vale şi pe urmă alt deal. După astea putea fi orice. Casa lui Pavarotti se vedea departe, ca o casă de jucărie, din care uneori intrau şi ieşeau nişte furnici. În rest, pustiu. Doar păsări cu ciripiturile lor. Şi fluturi: mici şi coloraţi. Şi greieri. Şi alte vietăţi minuscule. Mii, milioane, împânzite pe tot pământul lor.

Găteam în fiecare zi. Nu pentru că n-aveam frigider şi n-aveam unde pune la răcoare mâncărurile preparate. Temperaturile mici ale nopţii ne ajutau să păstrăm alimentele reci. De multe ori ne forţau să aprindem focul în sobă. Da, în miez de vară, aşa era aici. Am fi putut foarte bine să păstrăm mâncarea şi în pivniţa săpată la o mică adâncime fată de nivelul celeilalte camere. Dar nu astea erau motivele pentru care ne plăcea să gătim, ci pentru că viaţa aici trebuia umplută cu ceva. Găteam, mâncam, vorbeam, ne jucam, citeam, spălam vasele la izvor, aprindeam lămpile şi focul în sobă, spuneam şi ascultam poveşti, dar întotdeauna ne mai rămânea timp. Timp de întrebat şi de răspuns. De dumicat. Timp de reflexie. De tihnă. De mirare. De înţeles şi asimilat. Timp fără timp.

Însă, ca un făcut, de fiecare dată, când prin dreptul bătăturii noastre trecea oricare dintre membrii familiei de sus, noi ne găseam inevitabil la masă. Că era dimineaţă, prânz sau seara… noi mâncam sau stăteam de vorbă în jurul mesei. Încă din prima zi, Ileana descoperise cămara mătuşii în căsuţa căreia stăteam. Ne-a luat prin surprindere că era ticsită cu licori de toate culorile şi texturile, turnate în sticle şi vase cu guri mai largi sau mai strâmte, pătrăţoase sau ovale, damigene mai mici sau mai mari şi borcane cu dulceţuri în toate culorile pământului. Nu era zi în care să nu degustăm o vişinată, o zmeurată, o caisată, o şocată şi Dumnezeu ştie câte altele cu denumiri pe care nu puteam decât să le inventăm, adăugând un „ată” fiecărui fruct cu care credeam c-aduce la gust. Aşa am băut „salcâmată”, „prunată”, „merată” şi câte altele. Uşor ameţite de tăria şi parfumul licorilor turnate în ţoiuri cu gâturi înalte, ne puneam deseori la mintea copilelor şi murmuram cântece din copilăria şi adolescenţa noastră.

Fetelor le plăcea şi cu cât eram mai gălăgioase, cu atât se bucurau mai tare. Dulceţuri am mâncat pe pâine, am pus în griş cu lapte şi-am umplut cu ele teancuri de clătite, ce dispăreau la scurt timp după ce se înălţau. Nicicând mâncarea n-a fost mai gustoasă şi mai apetisantă ca atunci. Şi încă mai cred că nu doar naturaleţea ingredientelor folosite le-au făcut atât de bune, ci viaţa ce se strecura printre noi ca o fată frumoasă ce avea nevoie doar să fie văzută, alintată şi băgată-n seamă. N-am adăugat niciun gram siluetelor noastre cu toate că, în opinia singurilor noştri vecini, şederea noastră se rezuma la această unică activitate. Ne era ciudă că nu ne vedeau niciodată alergând, citind, făcând orice altceva în afară de a sta la masă. Speram doar să ne vadă şi ei, de-acolo de sus, mici furnicute cocoţate pe dealul abrupt, mişunând de colo-colo, ca nişte vietăţi prietene cu locul, cu pădurea.

— Ce-or crede oamenii ăştia despre noi, când ne văd mereu mâncând? Şi-n culcare şi-n sculare, ne găsesc inevitabil în acelaşi loc: la masă?

— Că suntem nehalite, ce să creadă?!

Pâinea ni se terminase deja de două zile, dar tot nu ne-nduram să coborâm în sat, la magazin. Ne temeam poate, ca nu cumva, odată plecate de-aici, să nu ne mai putem întoarce. Se poate să ne fi temut şi de drum, la cât de lung şi de greu fusese de urcat!

— Va trebui să mergem să luăm pâine, să mai luăm…

— Ce? Că-n afară de pâine nu ne lipseşte nimic.

— Nu ştiu, vedem, poate ne simţim inspirate.

— Avem de toate. Iar pâine putem să facem.

— Sigur că putem, dar poate ar fi bine să mai coborâm în sat.

— Trebuie neapărat?

— Nu trebuie nimic, zic şi eu că poate ar fi bine.

— Aţi promis că mergem la castel! au tăbărât şi fetele pe noi.

Într-adevăr, le promiseserăm, dar înainte de-a fi văzut locul ăsta şi de a ne fi ataşat de el. Promisiunea era, însă, promisiune, aşa că după lungi amânări, ne-am urnit cu

greu şi-am preferat s-o facem, ca să scăpăm. Ne-am echipat de oraş, am încuiat uşa şi-am început să coborâm. Teonia şi Iulia prinseseră viteză de mama focului şi râdeau luându-se la-ntrecere până jos.

— Aveţi grijă să nu cădeţi! Puneţi un pic de frână, să nu veniţi în bot!, am strigat după ele, deşi nu le mai vedeam.

Acum, la coborâre, am văzut tot ceea ce ne scăpase când am urcat. Pâlcuri cu flori movalii, iarbă grasă şi verde, brazi falnici. Asta era ceea ce ni se arăta la prima privire. Apoi, ca şi când simţurile ar fi avut nevoie întâi să se adapteze, percepeai tot felul de zgomote şi glasuri mai mult sau mai puţin clare, venite dinăuntrul unei păduri în care parcă voiai şi parcă nu voiai să intri. În adâncul ei se ţesea o frumuseţe învăluită în mister, pudrată cu ciripit de păsări, cu lumini şi umbre.

Ceva te atrăgea înăuntru, ceva te-ndemna să stai departe. Ca şi când ţi-ar fi spus că e mai sigur s-o vezi de la distanţă, că nu eşti pregătit pentru înăuntru. Adâncimea pădurii a trezit în mine un fel de amintiri lăptoase şi calde, ca o recunoaştere a sânului matern, şi m-a făcut să mă gândesc la fiică-mea, cu conştiinţa faptului că repet ceva ce am mai făcut cândva, dar dintr-o altă postură, aceea de copil. Mă speria şi mă încălzea totodată sentimentul rememorării, al (re) cunoaşterii fără de cunoaştere şi mă lăsam în grija lui cu toată puterea, convinsă, într-un fel, că n-are ce să-mi facă rău.

— Să ne oprim un pic! ne-a îndemnat Nina, c-o bucurie pe care nu i-o mai văzusem de mult scânteind în priviri.

— Nu mai aud fetele!

— Lasă-le, sunt pe-aici, pe drum. Aleargă! Nu sta cu grija lor!

— Vedeţi? a întrebat Nina şi chiar dacă nu ştiam la ce se referă, eu şi Ileana am răspuns că da.

Se poate să se fi referit la lumina tremurândă, ca flacăra unei lumânări, ivită după trupul fiecărui copac, o lumină tainică, ferită. Sau se poate să se fi referit la cu totul altceva. Orice ar fi fost merita, însă, admirat, mângâiat cu gândul, adulat, poate.

— Ce lumină! m-am mirat, fără s-o numesc, ridicând privirea spre cerul acoperit de sclipirile coroanelor de brazi.

— S-a ascuns aici, de parcă s-ar teme de ceva.

— De oameni, poate. De noi.

— Nici nu zici că e adevărată. Se poate să fie vis.

— Nu te duce departe! am strigat la Nina, văzând-o cum înaintează cu iuţeală în desiş. Stai mai la margine, nu te-ndepărta!

Nina a continuat, însă, să avanseze în inima pădurii, făcând să ni se strângă sufletele. Ceva indefinit creştea în noi. O teamă, o nelinişte pe care n-o puteam numi, dar care ne acapara puţin câte puţin. A mai înaintat un pic, apoi s-a oprit. A început să se uite când la noi, când spre mijlocul pădurii. Când la noi, când spre inima ei. O făcea cu intensitate, de parcă fix în acel moment ar fi trebuit să ia o decizie capitală. Să se-ntoacă sau să se facă nevăzută. O vedeam tulburată, strivită sub greutatea unei alegeri imposibil de făcut. O vedeam singură, dar nu ştiam s-o ajut. De frică sau din laşitate, am continuat s-o privesc fără să fac sau să spun nimic. Am privit-o apăsat, strivind-o poate, până m-au durut ochii. Pe firul drept al privirilor noastre întinse, s-a aşezat tot ce n-am putut să zic. Însă nu ştiam dacă ceea ce ajunge la ea e îndeajuns de puternic pentru a o convinge să se-ntoarcă sau, dimpotrivă, nu face decât s-o-ncurajeze să plece. Plutea-ntre noi un fel de tensiune, iar Nina părea pe punctul de-a se rupe-n două. De fiecare mână o trăgea o forţă nevăzută, pe care n-o putea refuza. Bărbia tremurândă dădea semne că e pe cale să izbucnească-n lacrimi, asta dacă nu i-ai fi văzut ochii strălucind de-o bucurie iraţională. Ceva sublim, sub puterea căruia, orice om s-ar fi topit de drag.

— Nina! a strigat Ileana cu putere, cutremurând pădurea, încercând parcă să alunge un pericol iminent. Hai, vino-ncoace, nu mai sta acolo! Vino, vino! Haide, vino, nu mai sta, o soma ea întinzându-i mâna.

Tulburată de-a dreptul, Nina a aruncat o ultimă privire spre inima pădurii şi cu paşi nesiguri s-a apropiat de noi.

Era transfigurată când a ajuns şi s-a lăsat cu toată puterea în braţele noastre deschise ca un arc.

— Câtă frumuseţe! a spart Nina vraja, cu chipul translucid.

Cât am stat acolo, n-am întrebat-o niciodată ce-a văzut, iar când am ajuns înpoi, în lumea noastră, a fost prea târziu s-o mai întrebăm şi nici ea nu ne-a spus niciodată.

Satul ni s-a părut îngrămădit, aerul îmbâcsit, oamenii prea mulţi. Magazinul local era ticsit de mulţimea de turişti în vizită la Castelul Bran. Abia acum înţelegeam cât de puţin îmi lipsiseră oamenii, cât de mult mă oboseau. Cu toate că era ultimul lucru pe care ni l-am fi dorit, am cedat insistentelor fetelor şi-am urcat la castel, deşi îl vizitaserăm de multe alte ori. Hoardele de oameni, îmbulzite în orice colţ te-ai fi uitat, ne-au creat o stare de anxietate. Nu şi fetelor, care păreau să se simtă aici la fel de bine ca sus, la căsuţă. Dintr-un loc în altul, zburdau ca doi fluturi plini se viaţă, ce-şi doresc să se aşeze ba ici, ba colo, ba să stea, ba să zboare. *Oare aşa am fost şi noi?* Tot ce e posibil, doar că acum, arareori suportam aglomeraţia şi vacarmul şi fugeam din calea lor. Oboseala vieţii ni se lăsase cu toată greutatea pe umeri, pe spate, crescând ca o cocoaşă invizibilă, depunându-se pe artere, ca o grăsime nesănătoasă, amestecându-se de-a valma cu măruntaiele. Arareori mai simţeam altceva în afara timpului ce trecea devastator, lăsând în urma lui dezordinea unui apartament călcat de hoţi, scormonind după ceva ce nici măcar nu (mai) există. A fost de ajuns să dăm cu nasul de mulţimea dezlănţuită pentru a ne simţi gâtuite de-o nelinişte sufocantă. Nu ne doream decât s-ajungem înapoi la locul nostru curat şi liniştit, unde puteai să-ţi auzi gândurile, să-ţi asculţi până şi sufletul. Căldura era sufocantă, iar mirosurile pestriţe ale oamenilor erau de-a dreptul greţoase. Dezgustătoare erau şi ţipetele lor, ce zgâriau nu doar urechea, ci însăşi placenta protectivă a lumii. Vara, dezbrăcată de orice farmec, era chiar urâtă în nuditatea ei asfixiantă. Lumea se dizolva în lumina incandescentă,

lăsând în urmă doar rămăşiţe de corpuri descompuse, suflete neînţelese, frânturi de gânduri neduse până la capăt, dezintegrare şi zădărnicie.

Când am ajuns înapoi la poalele dealului nostru eram istovite, dar fericite să ne apropiem de acel „acasă” ce ne adoptase ca pe nişte pui pribegi, care n-au ştiut când au venit aici cât de multă nevoie aveau de regăsire. Dacă prima dată urcaserăm dealul într-o jumătate de oră, acum abia am depăşit cu puţin sfertul de ceas. Iar când am ajuns sus nu eram nicidecum obosite, ci revigorate. Fiecare pas ne încărcase, aşa cum se-ntâmplă în cazul bateriilor ce se-ncarcă în mers. Recunoştinţă a fost primul lucru pe care l-am simţit privind în jurul nostru de la înălţimea aerului ozonat şi-a liniştii sonore a pădurii. Susurul pârâului era o melodie veche, o mantră pe care natura o spunea dintotdeauna şi pe care puţini se opreau s-o asculte. Dar asta era tot ce aveam nevoie să facem, aşa c-am stat şi-am ascultat.

— Mă duc să scot o afinată, să ciocnim şi să ne bucurăm c-am ajuns înapoi acasă! Doamne, urât a mai fost! Sincer, habar n-am cum ne-om (re) adapta la vieţile de dinainte, dar n-are rost să ne stricăm vacanţa de pe-acum!

— Nici eu nu vreau să mă gândesc de-acum!

— Cred c-o să ne aducem aminte de vacanta asta toată viaţa!

— Sunt sigură!

Am tras de câte-un păhărel de afinată şi ba am vorbit, ba ne-am retras în momente de linişte şi bucurie molcomă. Tihna în care-nmuiam sufletele ne făcea să simţim că participăm la ceva în care era implicat tot universul, sau mai bine zis, noi ne făcuserăm un pic de loc în cătarea lui. Nu ştiu cui datoram această binefacere, dar ne agăţam cu toată puterea de pulpana timpului ăsta suspendat, conştiente că peste ceva vreme aveam să fim expulzate înapoi în vâltoarea ceileilalte vieţi, în care ne-nvârteam oarbe, surde, bezmetice şi fără sens.

*

În fiecare duminică pe care am prins-o aici, sunetul

clopotelor umplea văzduhul, presărând deasupra tuturor un praf de vrajă, strivit uşor între degete înainte de a i se fi dat drumul peste lume. Era ceva ce trebuia ascultat, respirat, asimilat.

Era o astfel de dimineaţă când ne-am trezit în cântecul clopotelor, al căror murmur se-nălţa uşor la cer. Ne-am uitat în dreapta, ne-am uitat în stânga, Nina nu era. Am dat perdeaua la o parte, aşteptându-ne s-o vedem cu cafeaua-n braţe, la măsuţă. Nu era nici acolo. Poate era la râu. *Poate,* am zis. Dar am mers şi nici acolo nu era. Nu era pe deal, nu era pe drum, nu era la apă, în casă nu era. Mai rămânea un singur loc de căutat: pădurea. Cu teamă, am pornit într-acolo.

Am început s-o strigăm, agitând păsăretul din coroanele brazilor semeţi. Ne-am dus în sus, ne-am dus în jos, nici urmă de Nina. Speram s-o admire de pe margine, să nu se fi avântat în desisul ei.

Am dat cu ochii de ea când ne aşteptam mai puţin. Nina privea concentrată spre cer. De parcă de-acolo de sus ar fi auzit ceva ce merita toată atenţia. Pe noi nici vorbă să ne fi simţit venind. Nu ne-a auzit ea strigând-o, darămite paşii molatici atingând frunzişul. Încordată ca un arc, Nina se străduia să prindă mesajul, oricare ar fi fost acela. Si-ntr-adevăr, de erai cu adevărat atent, simţeai cum ceva face ca aerul să tremure, ca şi când ar trece dintr-o parte-ntr-alta, aşa pe nevăzute. Nina se-nalţă pe vârfuri şi-ntinde capul în sus, cu urechea dreaptă ciulită. Nici măcar nu respiră. Nici măcar nu există. Un zumzet ca un roi de albine înţeapă văzduhul şi prin găurile mici, ca de sită, coboară o pulbere argintie. Nina-şi întinde palmele deschise, aşteptând să i se-aşeze ca fulgii de zăpadă. Nu se-adună, însă nimic, cu toate că particulele strălucitoare dansează în aer ca nişte licurici. Eu şi Ileana privim mute acest spectacol, cu respiraţia redusă. Pentru nimic în lume n-am distruge vraja, cu toate că iraţionalul care umple spaţiul dintre cer şi pământ face ca frica – sau fericirea, cine ştia să spună – să ne străpungă inimile.

Clopotele sună din nou, de data asta ca o chemare. Sunt

două lucruri pe care le putem face: să le urmăm sau să ne-ntoarcem. Din păcate, simţim că decizia o poate lua doar una dintre noi; iar aceea e Nina. Liniştea se adânceşte şi tocmai de aceea murmurul care începe să se-audă ne ia prin surprindere. El vine dinspre buzele freinătânde ale Ninei. Toacă mărunt între ele cuvinte de neînţeles şi-o bucurie vie i se-aşterne pe chip. Ceva se întâmplă, dar suntem incapabile să ne dăm seama ce. Apoi, dintr-odată, Nina face stânga-mprejur şi vine spre noi.

— Ce faceţi aici? ne-ntreabă ea, uimită să ne vadă.

— Te căutam. Ce faci *tu* aici?

— Am venit să mă plimb puţin. Şi să mă bucur de pădure, de mirosul ei.

Iar am vrut s-o-ntrebăm ce-a văzut, ce-a auzit, cu cine-a vorbit, dar în acele clipe am simţit că nu se poate vorbi despre asta şi că unele lucruri sunt menite să rămână fix aşa cum sunt. *F*

*

Azi e o zi mohorâtă. Cerul pâclos, ploaia stă să înceapă. Dinspre pădure vine un miros crud, de viaţă răscolită. Cu toate astea, mâncăm în curte, cu puloverele pe noi. Pregătim lemnele pentru foc, gazul pentru lămpi şi păturile, să fie la-ndemână. Azi n-am mai scos aşternuturile la aerisit, am lăsat doar geamurile larg deschise. Cu toate că vântul e din ce în ce mai pornit, nu ne-ndurăm să intrăm în casă. Odaia e întunecată şi lumina nu ne va fi de ajuns ca să citim fără să ne doară ochii. Probabil vom spune poveşti, vom cleveti şi vom asculta ploaia. Apoi vom dormi şi, poate, vom visa. De când suntem aici visez puţin, nici vorbă de coşmarurile ce m-au chinuit în ultimii ani. Mă simt protejată, deşi suntem, în felul nostru, expuse unei singurătăţi căreia nu cred că ştim să-i facem faţă. Unei naturi a cărei rânduială n-o cunoaştem, dar care pare să ne fi luat cumva sub aripa ei, unei vieţi cu care nu suntem învăţate, dar pe care simţim c-o avem cumva în sânge.

Totul e în noi, tot ce-am trăit aici era acolo, trebuia doar găsit, date la o parte încrengăturile crescute deasupra. Prin cine ştie ce învârteală-a lumii ajunseserăm într-un loc

ce dezmorţise simţuri pe care nu le folosiserăm niciodată la fel. După doar câteva zile de stat aici, totul devenise intens, ca şi cum o esenţă volatilă, emanată din adâncuri, ne ascutise simţurile. Vedeam nu doar pădurea, nu doar copacii, ci întregul păianjeniş ce se lega prin fire de mătase transparente de cerul clar şi azuriu, de comoara zorzonată a păsăretului gâlceav şi rădăcinile vânjoase ale pământului reavăn şi ţeapăn totodată. Pădurea era aici un personaj herculean, ce ţinea laolaltă cu braţele-i puternice întreaga forţă a naturii, adăpostind deopotrivă şoaptă şi poruncă. Ce s-a întâmplat între Nina şi pădure probabil nu vom afla niciodată, dar şi eu şi Ileana credem că prezenţa ei aici a avut un rost.

Stăm încă adunate ciorchine la masa din curte, chitite să nu intrăm în casă decât după căderea primelor picături. Frunzele foşnesc, aerul se-nvolburează, totul pare pregătit. Lipseşte, însă, ploaia. Pe de-o parte aşteptăm să cadă, pe de alta, ne dorim s-o facă mai târziu. Fetele se-aleargă, în timp ce noi sorbim din cănile cu ceai fierbinte, preparat din ierburile puse în cămară la uscat. E prea cald pentru ceai, dar fierbinţeala aduce cu ea o stare plăcută de-amorţeală. Stăm. Stăm şi aşteptăm. De la un moment dat încolo, nu pot spune sigur că aşteptăm să-nceapă ploaia, dar ceva aşteptăm. Starea asta de lâncezeală se frânge cu zgomot în momentul în care dinspre pădure se aude un foşnet puternic.

— Ursul! strigă Nina, şi-ntr-o fracţiune de secundă ne bulucim pe uşa tindei.

— Fetele! strigăm apoi, eu şi Ileana într-un glas, ruşinate c-am fugit să ne scăpăm pielea, fără să privim în urmă.

Intră şi fetele, în sfârşit, iar noi, mamele, nu încetăm cu mângâiatul lor pe creştet, de parc-am vrea să ştergem cu mâna păcatul de-a le fi uitat afară. *Ce ruşinos!* ţipă ceva în mine, dar mai mult îmi vine să râd decât să fiu supărată. Probabil că Ileana gândeşte la fel şi e prima care începe să râdă. Ne molipsim imediat şi râdem până ce rămânem fără aer, lacrimile ne curg pe obraz, ne sufocăm, dar râdem în

continuare.

— De ce râdeti? întreabă curioase fetele.

Dar noi nu le putem răspunde, ar însemna să ne incriminăm definitiv. *Halal mame,* şopteşte Ileana din vârful buzelor râzând şi mai tare, iar eu nu pot decât s-o aprob. Ne-nşirăm ca mărgelele pe aţă, cinci capete lipite de ferestre, ce-aşteaptă să vadă arătarea ce le-a băgat cu forţa-n casă. Pădurea se tânguie şi oftează uşor, legănându-şi ramurile când într-o parte, când în cealaltă, cu smucituri domoale. În aer se rotesc frunze şi ierburi săltate de vânt. Un vaiet uşor se loveşte de colţurile casei, dar e ceva molatic în atingerea lui. Ursul se lasă aşteptat, iar nerăbdarea noastră pătrunde cumva în dedesubturile casei. Din pereţi iese un zgomot aproape imperceptibil, ca un abur lin, hipnotizant. Până şi fetele au amuţit, întreaga lor atenţie concentrându-se într-un punct înstrăinat, dincolo de geamuri. Totul e difuz, dar traversat de o claritate pe care n-o putem cuprinde în cuvinte. Tăcerea e profundă, ca la început de lume, când nimic nu era şi totul se afla în aşteptare. Revelaţia unei lumi nevăzute sparge timpul prezent în mii de bucăţele, împrăştiindu-le în toate colţurile orizontului. E dureros de frumos ce se întâmplă, cu atât mai mult cu cât ştim că va fi irepetabil. O umbră lată şi uşor întunecată trece ca un fâlfâit de aripi şi destramă aerul. Picăturile de ploaie dau năvală ca şi când ar fi aşteptat acest semn, iar noi putem respira liniştite. Plouă cu balerine. Aceleaşi pe care le vedeam în copilărie, când ploaia era doar un motiv de bucurie. Picături mari se sparg pe bârnele prispei, făcând ca balerinele să-şi etaleze rochiile dantelate în toată splendoarea lor. Plouă şi e iar frumos. E iar motiv de bucurie. Ursul, dac-a fost prin preajmă, nu s-a arătat, dar atât de mult ne-am gândit la el, că e ca şi când ar fi fost.

*

Ziua aceea a început ca toate celelalte. Ne-am trezit, am dereticat în camere, am scos aşternuturile la aerisit, ne-am spălat, am fiert laptele, am pus de cafea şi ne-am aşezat la micul dejun. Inevitabil, în timp ce mâncam, ne-am salutat

cu Pavarotti şi cu mama lui, care urcau spre casa din deal, semn că deja coborâseră o dată până la acea oră. Ne-am propus să dedicăm fetelor întreaga zi şi să ne organizăm astfel încât să facem numai ce vor ele. Inclusiv meniul zilei urma să fie alegerea lor, îşi manifestaseră dorinţa de a contribui intens. Pentru micul dejun au ales omletă cu caşcaval, ciuperci şi verdeaţă, iar pentru următoarea gustare, nelipsitele clătite cu dulceţuri. Au bătut ouăle, au tăiat caşcavalul cubuleţe şi ciupercile felii. La sfârşit au adăugat verdeaţa. S-au întrecut una pe cealaltă în presărat sare şi piper şi dacă nu le-am fi diminuat entuziasmul, omleta ar fi devenit necomestibilă.

Pentru restul meselor, încă încercau să se pună de acord. Câtă vreme întârziam la cafea, fiecare punea pe hârtie ce-şi dorea să mănânce. La final aveam să discutăm alegerile lor şi să decidem în funcţie de ceea ce era posibil şi cât de cât pe placul tuturor. Deocamdată ne lăsaseră să ne bem cafeaua liniştite.

Între Iulia şi Teonia era diferenţă de un an. Lulia avea 11 ani, Teonia 10, dar ca înălţime erau aproape la fel. Caractere diferite, se dondăneau deseori, dar la fel de repede se-mpăcau. Nina nu avea copii, dar la câţi nepoţi îngrijise, era şi ea mamă-n felul ei. Noi trei ne cunoscuserăm în liceu şi de-atunci rămăseserăm prietene. N-aveam multe certitudini în viaţă (poate niciuna), dar una dintre ele era că prietenia noastră avea să dureze până la sfârşit.

— Ce bine e! a verbalizat Nina o stare, pe care îndrăzneala de-a o expune luminii risca s-o dezintegreze într-un concret ce nu suporta atâta frumuseţe.

— Aproape că nu-mi vine să cred! Să putem sta aici, departe de lume şi problemele ei, bucurându-ne de frumuseţea simplă a vieţii, mi se pare un miracol.

— Am sentimentul că ne vom aminti de multe ori aceste clipe şi ne vom întoarce aici cu gândul, întrebându-ne dacă a fost adevărat.

— Mi-aş dori să nu se termine niciodată, deşi ştiu că, de fapt, nu mi-aş putea muta viaţa aici. Sau cel puţin nu viaţa

asta, cea pe care-o am acum.

— Ştiu ce zici. Viaţa noastră e în altă parte. Aici e doar o evadare.

— Dacă greşim?

— Cu siguranţă, viaţa de zi cu zi aici nu e la fel de idilică precum vacanţa noastră.

— Cât te uiţi în jur, nimic nu e nelalocul lui, totul are sens. Totul e-n armonie, deseori am sentimentul că suntem nişte intruse ce tulbură un tablou perfect. În timp ce alteori, simt că m-am întors ACASĂ.

— V-aţi terminat cafelele? ne-au întrerupt fetele din reverie.

— Le terminăm acuşi.

— Facem clătitele şi după aceea ne jucăm ŢOMAPANT?

— Cum vreţi voi!

— Aşa vrem.

Mâncam clătite, când un roi de fluturi s-a năpustit în bătătura noastră ca strigat de cineva. Dansuri care mai de care mai ample, planări riscante, zboruri şi odihniri, toate într-un spectacol pe care-l făceau anume pentru noi. De parcă asta n-ar fi fost de ajuns, ca la un semn, un fluture imens şi-a făcut apariţia, despărţind în două puzderia micilor zburători. Unii încă mai roiau în aer, alţii băteau din aripi aşezaţi. Fluturele mare stătea. Ne-am strâns în jurul lui, dar asta nu l-a speriat, din contră. L-am simţit că ne priveşte ca şi când ar fi vrut să ia legătura cu noi. Apoi, câţiva dintre fluturii mai mici s-au aşezat pe Iulia şi-au continuat să dea uşor din aripi, stând pe loc. Alţii şi alţii s-au aşezat pe ea. Nu mai văzuserăm niciodată atâţia fluturi aşezaţi pe un om. Era ceva sublim, cu toată acea nelinişte tremurândă pe care fiecare cred că o simţea.

— Nu pot să cred! a şoptit Iulia, nemişcată, controlându-şi respiraţia.

La fel stăteam şi noi, încremenite, regretând că nu putem să o pozăm cumva. Razele soarelui deveniseră translucide, lăsând la vedere particule de timp, imagini fără contur, ceva ce nu trebuia văzut la lumina zilei. Parcă

incendiau sclipirile ce dănţuiau în jurul nostru, diafan. Nu-ndrăzneam să respirăm prea tare, darămite să ne mişcăm. Tocmai de aceea, zborul fluturelui uriaş a spart cu zgomot liniştea. Lulia a tresărit, alungând fără voia ei câţiva dintre micii zburători, apoi, ca şi când ar fi ştiut ce să facă, a-întins mâna, iar uriaşul s-a aşezat cuminte-n palma ei. Era mare şi tulburător de frumos. Docil, de parcă ar fi găsit pentru scurta lui viaţă locul cel mai potrivit.

— N-am mai văzut niciodată fluturi care să se-aseze aşa, pe cineva.

— Cred c-ar fi frumos să-ţi pui o dorinţă!

— Să ne punem toate!

Şi-aşa am făcut. Ca şi cum am fi păstrat un moment de reculegere, am închis ochii şi ne-am concentrat să găsim o dorinţă, doar una, dintre cele pe care le aveam pregătite, în caz că vreodată cineva ne-ar fi întrebat ce ne-am dori să ne-mplinească peştişorul de aur. În cazul lui, era vorba întotdeauna de trei dorinţe. Trei, nu una, ca acum. Aşa că poate fiecare şi-a pus dorinţa care i-a venit prima în minte, ceva uşor ce bietul fluture să poată duce mai lin. Poate că nu ne-am fi pus acele dorinţe, dacă am fi priceput cu adevărat circumstanţele acelei clipe absolute. Sau poate că le-am pus pe acelea tocmai pentru că am înţeles.

Când am deschis ochii, Regina Fluturilor tocmai pleca, urmată de o trenă infinită de fluturaşi multicolori. Au umplut valea, apoi dealurile, drumul, pădurea, răspândindu-se ca o păpădie uriaşă suflată în cele patru zări.

Încă îi mai petreceam cu privirea, când un zgomot de copite lovind furios pământul a umplut valea şi a făcut-o să trepideze zdravăn. Un cal alb, cu coama fluturând urca în fugă dealul, lovind în galop drumul bolovănos. Face dreapta către bătătura noastră şi se opreşte nechezând, îl privim cu gurile căscate, neştiind ce să facem sau să spunem.

— S-a-ndeplinit! S-a-ndeplinit! a ţipat Iulia transfigurată.

— Ce s-a-ndeplinit?

— Dorinţa.

— Ţi-ai pus dorinţa de a vedea un cal?

— Nu, de-a călări un cal alb. Şi-a veniiiiit! Jumătate de dorinţă mi s-a îndeplinit.

Ne-am uitat la Iulia, ne-am uitat la cal şi tot nu ne venea să credem că apăruse la dorinţa ei. Probabil că într-un al loc, într-un alt moment, am fi spus *O coincidenţă – frumoasă, ce-i drept, dar o coincidenţă,* aici însă nu ne răbda inima s-o facem. N-aveam cum. Ar fi însemnat să nu fi înţeles nimic. Să nu fi văzut, să nu fi ascultat. Să nu fi priceput.

În scurt timp, căluţul a-nceput să pască liniştit, ca şi când şi-ar fi găsit pacea. Nu-ndrăzneam să ne-apropiem de el, aşa că îl priveam de la distanţă. *Ce era cu el? De unde venise? Al cui era? Ce căuta la noi?* — erau întrebări la care pe moment nu căutam răspuns. Pur şi simplu ne mulţumeam să ne uităm la el din mijlocul bătătdrii, bucurându-ne că e acolo. La un moment dat, dinspre vale s-au auzit paşii şi gâfâiala unui om în fugă.

— Doinitaaa, aici erai, fetito? a-ntrebat săteanul când a dat cu ochii de căluţ. Ce cauţi aici, ce ţi-a venit să fugi?

— E calul dumneavoastră?

— D-apăi cum?! Al meu îi. Hai la tata, să te mângâi! Doiniţa e cea mai bună şi cuminte iapă din lume. Da’ amu’ nu ştiu ce i-a venit. A ciulit dintr-odată urechile şi ca şi când ar fi strigat-o cineva, a luat-o la trap, ca din puşcă.

— S-a oprit direct aici!

— Cine ştie ce-o fi chemat-o.

— Eu am chemat-o! a strigat Iulia.

— Cum aşa? De unde-o ştii tu pe Doiniţa mea?

— N-o ştie, am încercat să-l lămuresc pe bietul om. A venit mai devreme pe-aici un fluture imens şi pentru că s-a aşezat în palma ei, i-am zis să-şi pună o dorinţă. De fapt, toate ne-am pus. Iar fata şi-a dorit să vadă un cal alb.

— Mi-am dorit să *călăresc* un cal alb!

— Păi de ce nu zici aşa? Auzi, Doinita: fata te-a chemat. Vrea să se suie pe spinarea ta. Dacă tot ai urcat de nebună pân-aici, hai să-i facem fetii hatâru’!

Numai ochi şi urechi, atentă să nu scape niciun cuvânt,

Doiniţa s-a lăsat încălecată de fetiţă de parcă atât ar fi aşteptat. Plimbată de căpăstru, iapa a făcut de câteva ori turul curţii, dovedindu-se docilă şi ascultătoare, exact aşa cum ne fusese prezentată.

— Staţi aici? s-a interesat ciobanul.

— Doar câteva zile, suntem în vacanţă.

— Şi vă place, nu vă e greu?

— Deloc. Dac-ar fi după noi, n-am mai pleca.

— Puţini oameni de la oraş se-nvată cu traiul de munte.

— Nouă ne place. Cel puţin acum, vara, e frumos de stat aici.

— Da, iarna e mai greu. Da' tot frumos îi! Acu', dacă tot am împlinit dorinţa fetii, să ne ducem la ale noastre. Hai, Doinita, ţi-ai făcut treaba aici. Să mergem, dară!

Şi duşi au fost.

Restul zilei a trecut sub semnul acestei întâmplări, ca de altfel şi restul vacanţei petrecute acolo. Mai târziu, peste ani, de câte ori voiam să ne retragem undeva, poposeam cu gândul în locul unde era mereu vară, era mereu timp, totul era posibil. Dorinţele pe care ni le-am pus atunci ni s-au îndeplinit tuturor, chiar dacă pentru unele a fost nevoie de ani în care, de-a lungul lor, am şi uitat de ele. Nu ne-am mai întors niciodată acolo, poate nici n-am vrut. De-am fi făcut-o, am fi fost într-o permanentă căutare a acelor timpuri, stări, bucăţi din noi, pe care Universul le ajutase să-nflorească doar atunci. Nu oricând duhul lumii e gata să coboare printre muritori. Şi nu oricând, ca simplu pământean, eşti pregătit să vezi, să auzi, să pricepi. Trebuie să fie deschise atât de multe odăi ale sufletului, timpului şi spaţiului. Atât de multe trebuie să se-ntâmple şi, totuşi, atât de puţine! Acel timp magic pe care-l caută oamenii când se duc la slujba de la biserică se revărsase atunci în toată splendoarea, simplitatea şi bogăţia peste noi. Întocmai ca revelaţia unei realităţi sacre, lumea nevăzută prinsese contur, iar noi ne scăldaserăm în ea ca nişte copii.

Experienţa aceasta avea să ne marcheze vieţile în cele mai neaşteptate moduri. Când ne era mai greu, ne

gândeam că viaţa ne poate surprinde oricând. Nimic nu e rău pe vecie, după cum nimic nu e bine mereu. Oricât de grea sau de uşoară ar fi, prin crăpăturile vieţii ăsteia de zi cu zi, tainicul va găsi mereu o cale să pătrundă. Depinde de noi să prindă rădăcini. Uneori e de ajuns să deschizi fereastra sufletului şi să simţi. Alteori e de ajuns să asculţi. Un lucru nu e DOAR acel lucru, decât dacă-l laşi tu să fie. Altminteri poate fi o lume-ntreagă. De cele mai multe ori, trebuie doar să-nveţi să te bucuri. Motivele sunt chiar acolo, vei fi surprins că nici măcar nu e nevoie să le cauţi. Totul se rezumă la aşteptări. Pe care e bine să nu le ai. Să-ţi lipsească cu desăvârşire. Căci taina se relevă din taină şi-acolo e bine să rămână.

Necuratul

Pentru bunica şi mama mea, o poveste spusă din generaţie în generaţie

Da, e rău şi al dracu' cu ea. Da, o ţine din scurt. Da, o bate din când în când. Da, face toate astea, dar n-ar fi bărbat dacă nu le-ar face. Aşa l-a învăţat taică-su. Ş-apoi, ar râde toţi de el, iar el nu vrea să fie de râsul nimănui. Dacă-i e milă de ea? Sigur că-i e milă, câteodată. Mai ales când tăbară asupra ei fără să-i fi făcut nimic, când o ocărăşte din orice, când îi sparge buza, când îi învineţeşte ochiul, sigur că i se pare nedrept. Da' ce e drept în viaţa asta? Nimic. Îşi face prea multe griji. Asta e. Prea multe griji degeaba.

E timpul să meargă la câmp. E încă întuneric afară, dar trebuie să se scoale. Lete, acu', de exemplu, ce, lui îi place să meargă la câmp când nici nu s-a luminat de ziuă? N-ar vrea şi el să stea în patu' lui, în casa lui şi să doarmă, să facă ce vrea? Normal c-ar vrea. Da' nu se poate. Asta nu e tot nedreptate? E clar că e. Acu' trebuie să se ducă să păzească pepenii. Că fură ăştia ca dracii. Dacă nu-i păzeşti, te trezeşti că într-o noapte ţi i-au furat pe toţi şi te-ai spetit muncind degeaba. Acu' trebuie să-l schimbe pe-al Iu' Tobă, care stă până la patru, că la cinci trebuie să plece la muncă. E tot paznic, da' la un depozit cu materiale de construcţii.

Se dă jos din pat, se spală repede pe ochi şi-mbracă hainele pregătite de cu seară de nevastă-sa. I-a pregătit şi pachet. I-a pus şi apă şi ţigări, l-a pus tot ce-i trebuie. N-are de ce să se ia de ea, cu toate că îl enervează că ea doarme, rămâne bine mersi la căldurică, în ţol, în timp ce el e nevoit să plece. Se uită la ea şi aşa mică şi prăpădită cum e, aproape că-l înduioşează. Poate că n-ar strica ca măcar din când în când să-i mai spună şi câte-o vorbă bună. Nu prea des. Da' măcar aşa, câteodată. Întotdeauna

a fost femeie bună, n-are a se plânge. Da' femeile trebuie ţinute în frâu, altoite din când în când, puse la punct. Şi taică-su a făcut asta, aşa fac toţi bărbaţii din jurul lui. N-ar fi bărbat dacă n-ar face la fel. Deşi l-a urât pe ta-su, întotdeauna a făcut ce i-a zis el. E gata să plece, dar înainte să iasă pe uşă, face stânga-mprejur, se duce lângă patul nevesti-sii şi dintr-o mişcare dă pătura la o parte şi-o zgâlţâie cu putere.

— Să nu uiţi azi să te duci să rezolvi cu actele alea! ţipă cât îl ţin plămânii, făcând-o pe biata femeie să tremure ca varga.

— Da' ce m-ai speriat! Ce-ai de ţipi aşa? Nu uit, cum să uit? întreabă gâtuit.

Bărbatul nu mai ascultă ce-are de zis, se face nevăzut. Zâmbeşte când încalecă bicicleta şi pedalează nici prea tare, nici prea încet. Farul luminează destul de prost, da' Petre ştie drumul chiar şi cu ochii-nchişi. Nu e departe peticul de teren pe care-a pus pepenii. Ajunge numaidecât şi, înainte să-i dea drumul lu' a Iu' Tobă, îl întreabă:

— Probleme, ceva?

— Nimica. Linişte şi pace.

— Ai apucat să dormi?

— D-apăi cum să nu? Am şi dormit. Da' ştii că dorm iepureşte. La cel mai mic semn sunt direct în picioare. Da' acu', gata, am plecat. Trebuie să mă pregătesc de muncă. Hai, sănătate!

— Sigur, mergi! Diseară vii la fel?

— La fel!

— Ne vedem mâine de dimineaţă atunci! Hai că mai avem un pic şi gata. Peste două săptămâni m-apuc de cules. O să se coacă până atunci. Îi trimit la Bucureşti. Am o rudă acolo, cu tarabă-n piaţă, a zis că m-ajută.

— Mult nu mai e.

— Aşa e. Du-te sănătos!

Rămas singur, Petre potriveşte lumina felinarului, se uită-n depărtare, făr-a vedea mare lucru şi intră în pătul. Aici a meşterit un pat din scânduri, pe care l-a acoperit cu boarfe. Nu crede c-o să mai adoarmă, dar măcar să stea

întins. Vede el la ce s-o gândi ca să-i treacă timpul. Cel mai rău îi e în ora asta, până se luminează ca lumea. Pe urmă nu mai are nicio treabă. Poate sta oricât. Chiar îi place. Mirosul de proaspăt şi umed, cântecul neîntrerupt al cosaşilor, liniştea tremurândă. E ca şi când ar fi fără să fie. Doar el şi gândurile lui, ascunşi într-un sertar secret al lumii.

Pune mâncarea, apa şi ţigările pe singurul scaun improvizat din pătul şi aranjează culcuşul pentru somn. Îşi găseşte greu locul, dar odată aşezat, simte cum boarfele iau forma corpului şi se contopesc. Îi vine-n minte Maria, îi pare rău c-a trezit-o aşa. La ce i-a folosit? Nu ştie să-şi răspundă. Pe vremea când trăia, maică-sa îi zicea deseori că-l are pe dracu'n el, la fel ca ta-su. Şi că tare i-ar mai fi plăcut ca măcar el să aibă suflet bun. Că i-a fost de ajuns să-l suporte pe ta-su zi după zi. Nu i-a spus niciodată, de fapt n-a spus nimănui, dar a iubit-o mult pe maică-sa. Cu toate că avea gura mare şi ta-su o beştelea mereu şi-o altoia mult mai des decât o altoieşte el pe Maria. Uneori crede c-o iubea atât de mult, tocmai pentru că nu se lăsa mai prejos niciodată. Era neînfricată, chiar dacă asta o costa. O iubea fără să-i poată arăta sau spune. Ce-ar fi crezut ta-su' despre el, că e vreun papă-lapte, că stă atârnat de fusta femeii?

Dar acum, când stă singur aici, îi poate spune orice. Numai că e prea târziu să-i mai spună ceva. Şi tot aici recunoaşte c-o iubeşte şi pe Maria. În felul lui ticălos şi drăcos, o iubeşte. Şi-i pare rău de fiecare dată când se poartă urât cu ea. Şi-atunci de ce o face? Poate că maică-sa are dreptate. Poate chiar îl are pe dracu-n el şi-l zgândăre să facă nefăcute.

Îi place să fie singur, alteori tocmai asta îl sperie, singurătatea. N-a spus nimănui nici asta, dar de nimic nu-i e mai frică pe lume ca de el însuşi. Pentru că ştie, da, ştie cu certitudine, simte mai puternic decât orice, că în el zace ceva neîmblânzit, pe care nu-l va putea supune niciodată. Dar aici măcar are curajul să recunoască. Gândul îi fuge iar la Maria, deşi se străduieşte să-l alunge. Şi-o aminteşte

aşa mică şi chircită în pat, de dimineaţă, cu chipul traversat de-o şuviţă bălaie. Ceva-l împunge-n mijlocul pieptului, ca un of de forma unui ghimpe ce-apasă fără să ţină cont că va răzbate în partea cealaltă a pielii. Bucata aia de piept aflată la vedere, pe care-o poate observa oricine. Nu şi aici, din fericire, nu şi aici, unde e singur singurel, doar el şi gândurile astea chinuitoare.

Se-ntoarce pe partea cealaltă, hotărât să se culce, să lase deoparte frământările care nu duc niciodată la nimic. E ăsta care e şi nu va face niciodată lucrurile uşor de înţeles. E ăsta care e şi gata! Ce ar mai fi de zis?

Zumzetul perpetuu al cosaşilor acoperă câmpul şi-l face să tremure. Un foşnet însoţit de-un sâsâit clar şi răspicat se ridică deasupra şi Petre tresare. Glasul greierilor se desparte de-al celorlalte lighioane ce travesează câmpul de parc-ar fi numai al lor. Sâsâitul îşi face loc printre glasuri. Petre se ridică-n fund şi apropie felinarul de iarbă, speriind gângăniile ce se risipesc care-ncotro. Nu vede nimic în afara insectelor înfricoşate. Sunetul încetează, doar greierii continuă să mai facă zarvă. E de-ajuns să cânte unul, că-l urmează toţi. Aşază felinarul la loc şi se pune pe-ascultat. Sâsâitul nu se mai aude. Câmpul s-a-nvelit în linişte. Aceeaşi linişte care, încă de când era mic, reuşeşte să-l tulbure şi să-l calmeze totodată. Ascultă glasul pământului cu care a crescut şi speră ca, la rândul lui, să-şi înveţe copiii să-l deprindă. Dac-o fi să aibă vreodată copii. Dacă nu cumva glasul se va stinge. Sau nu se va mai opri nimeni să-l asculte. Căci lumea asta fuge de nebună, fără să-i pese că-şi taie rădăcinile. Nu o avea el multă minte sau şcoală, dar ştie că omul e făcut să trăiască în comuniune cu natura. Că ea poate trăi fără om, dar omul fără ea e gol. E doar un clopot ce sună, fără să vestească nimic.

Petre se-aşază înapoi, cu faţa în sus, întrezărind stelele printre crăpăturile lăsate de paiele puse pieziş, pe post de-acoperiş. Copil al pământului, a crescut în tovărăşia lor de pe vremea când ta-su îl lua noaptea la păzit. Nu doar pepeni, ci tot ce cultivau. Aşa a ajuns să se priceapă la

descifratul vremii, ştiind să spună cât de cald sau de frig va fi doar după sclipirea stelelor. Ştie cât e ceasul doar după poziţia lunii sau a soarelui. Şi tot după forma, culoarea şi mărimea astrelor cereşti ştie dacă va avea o zi bună sau una rea. Necazurile şi bucuriile, liniştea sau tulburarea sunt scrise pe cer, unde hotărârile sunt luate de cineva care poate vedea şi judeca totul. Şi nu se referă doar la Dumnezeu – ci la tot amestecul ăsta de forte ce face ca lucrurile să se-ntâmple, întunericul să dispară, iar ziua să răsară iar şi iar. Petre nu se teme doar de el, ci de tot ceea ce nu poate stăpâni. Ceea ce zace înăuntrul lui şi ceea ce e acolo, sus, pe cer.

Respiră liniştit. Pieptul îi urcă şi-i coboară într-un ritm impus dincolo de el. Amintirea tatălui coboară asupra lui şi îi invadează ca un fum încăperile trupului. *Eşti bleg, eşti moale ca o balegă şi debil ca o femeie. Eşti slab şi nevolnic, eşti fără de ispravă.* Sunt vorbe pe care le-a auzit de-atâtea şi atâtea ori şi cu care încă se luptă în somn. Se luptă să le dea afară, cu toate că vorbele-i alunecă uşor pe gât cu un sâsâit concentric ce-n loc să-l trezească, îl hipnotizează. Dă să se-înece, dar şirul de vorbe otrăvite coboară în el ca susurul unei ape uşor învolburate. Gâtul se dilată, pieptul se desface şi vorbele se preling ca o miere curgătoare. Îl doare tot pieptul, dar se chinuie să-l ţină deschis. *Eşti bleg, eşti moale ca o balegă şi debil ca o femeie. Eşti slab şi nevolnic, eşti fără de ispravă.* Petre tresare, se-neacă, dar tot nu se trezeşte, de parcă ceva l-ar vrea în continuare adormit. Aici, în vis, se răzvrăteşte împotriva părintelui ce nu l-a lăsat niciodată să iubească, să fie slab şi pricăjit. Să fie copil, fecior mai apoi, bărbat acum. Fantoma lui îl chinuie de dincolo şi-ar vrea s-o alunge hăt departe, dar ta-su e în el, s-a-ncolăcit în şinele şi carnea lui. Gâtul îl doare, pieptul îl rupe, burta i se umflă. Petre se ridică direct în picioare cu senzaţia că e la un pas de moarte. Moarte ce-ar putea fi povestită în prea puţine cuvinte. Ca şi viaţa lui întreagă. Gâfâie, de parcă tocmai s-ar fi oprit din alergat. Închide cu greutate gura deschisă cu lăcomie, larg. Ceva nu-i în regulă, dar nu poate

să-şi dea seama ce. De fiecare dată îl supără visele cu tasu, ocările lui şi de fiecare dată se minunează că mereu şi mereu găseşte drumul spre el, oricât de treaz sau adormit ar fi. De data asta e cu totul altceva. E ca şi când ar fi pus cu totul stăpânire pe el.

Cerul se crapă de ziuă şi printre fisurile lui îşi face loc o veste rea. Petre o recunoaşte dintr-o singură privire, chiar dacă e prima dată când i se-arată. O ştie, o cunoaşte, de parcă tot ce-a trăit până acum n-ar fi fost decât drumul până la această clipă. O pată vânătă, dezolantă se-ntinde pe cerul în culori nesigure. O fi el prost, da' de văzut vede. Şi de înţeles înţelege. Ceva hidos, definitiv, e pe cale să se-ntâmple. Dacă nu s-o fi-ntâmplat deja.

Petre se teme, dar n-are cui să spună. Iar cine nu şi-ar dori să afle ştie deja. Nu mai stă pe gânduri, încalecă bicicleta şi porneşte spre casă. Lasă în pătul desaga cu mâncare, ţigările şi apa. Pleacă, fără să se uite înapoi. Pedalează cu capul plecat, dar vede cu coada ochiului cum pata de pe cer îl însoţeşte. Intră în curte, intră în casă, dar Maria nu-i. A plecat pesemne să rezolve cu actele alea. *Bună femeie,* îşi spune, cu sentimentul că e prea târziu. Se descalţă şi se-ntinde, aşa îmbrăcat cum e, pe patul frumos aşezat. Se-acoperă c-o pătură de lână şi se cuibăreşte cantr-un cocon. Se roagă să adoarmă şi o face numaidecât. Doarme adânc fără să viseze, fără să ştie dacă se va mai trezi sau nu. Doarme. Apoi se trezeşte brusc în nişte dureri cumplite, ce-i fac trupul să se strângă, apoi să se lăbărţeze precum burduful de acordeon. Durerile îl fac să ţipe, iar sudoarea ţâşneşte din el ca dintr-un burete. Se ridică în picioare, dar suferinţa îl îngenunchează la propriu. Îi vine să-şi smulgă carnea de pe el, dar nu e-n stare nici măcar să respire. Crampele se prelungesc dincolo de limita suportabilităţii, iar tot ceea ce corpul nu mai poate îndura se ridică în sus, spre inimă şi se răspândeşte-n sus, spre tavan. Poate halucinează sau poate pur şi simplu are minţile pierdute şi de-aia vede cum abdomenul i se mişcă mlădios când într-o parte, când în cealaltă. Ca şi cum cineva tocmai şi-ar face loc şi-ar încerca să se aşeze

confortabil acolo. Unduirile încetează şi abdomentul rămâne plat. Durerile au dispărut, ca luate cu mâna. Se ridică uşor, se duce la oglindă şi-şi sumete bluza până spre gât. Cu toate că se teme, aşază palmele pe burtă, fără să apese. Mângâie încet, ca şi când ar unge cu o alifie invizibilă. Locul se-ncălzeşte, dar rămâne inert. Îşi propteşte cu putere privirea-n oglindă şi zgândăre cu ochii ceea ce mai devreme părea să se unduie. Privirea împunge oglinda, dar burta rămâne nemişcată. Dar dac-ar împunge cu degetul în ea, s-ar întâmpla din nou? *Astămpără-te!* îi spune instinctul, în timp ce altcineva sau altceva îl instigă să-mpungă. *Astămpără-te,* aude din nou, însă e prea târziu deja. Degetul lui Petre nu doar împunge, ci scurmă, ca şi când ar vrea să ajungă mai repede la diavolul cuibărit acolo. Nu trece decât o clipă până ce burta începe să salte ca nebuna. În dreapta, în stânga, în toate părţile deodată, provocându-i dureri insuportabile ce nu trec nici dacă sunt ţipate, urlate ca din gură de şarpe, scuipate cu venin afară. Petre urlă şi începe să meargă prin casă, atât cât îl ţin puterile, lovindu-se de mobile, rănindu-se în toate, până ce durerea îl fulgeră şi-l culcă din nou la pământ. *Respiră, respiră!* îşi spune, dar dintr-odată nu mai vede rostul. Burta îl doare ca şi când cineva şi-ar băga colţii-n intestine, înroşiindu-le până la sânge şi iar se-nconvoaie şi iar se răsuceşte. Apoi durerea se opreşte brusc şi-l lasă fără vlagă, ca o marionetă ale cărei sfori s-au rupt deodată. Prăbuşit, Petre respiră cu guri mici, de teamă să nu deranjeze iarăşi monstrul. Cu puţinele puteri adunate, se-aşază domol în patul răvăşit. Adoarme sau cade-ntr-un leşin, nu poate spune, căci acolo unde e nu-i nici vis, nu-i nici odihnă. E un neant ce-l înghite, dar măcar nu-l doare.

Când se trezeşte e seară deja. Maria e acasă şi-l priveşte cu îngrijorare.

— Ai dormit ca un mort! îi spune, fără să ştie câtă dreptate are.

— Bine c-am dormit, bălmăjeşte Petre, în timp ce toată atenţia i se adună într-un punct mic şi dureros. *Oare mai e acolo?*

— Pregăteam masa, ţi-e foame rău sau mai ai răbdare? Fac un pui de mămăligă.

— Nu mi-e foame deloc. N-o să mănânc în seara asta.

— Nimic? Adică nu mănânci nimic?

— N-auzi că nu mi-e foame?

— Aud, dar nu pot să nu mă mir.

— Am mâncat târziu pachetul, minte cu neruşinare Petre, rugându-se să nu se dea de gol, că habar n-are ce i-a pus în el.

— Eşti bolnav? întreabă femeia încercând să-şi ascundă ngrijorarea.

— Nu. De ce să fiu?

— După cum ai dormit… de mâncat, nu vrei să mănânci… nu cred că ţi-e bine.

— N-am nimic, nu mă mai enerva! ridică Petre glasul, înainte să-i pară rău.

Rămâne pe marginea patului, fără să-ndrăznească să se mişte prea mult. *Oare mai e acolo?* asta e tot ce-l interesează şi pentru o clipă se gândeşte că poate totul a fost doar un vis. N-are el, însă, norocul ăsta, oricât de mult şi-ar dori. Înăuntrul lui zace un monstru dintotdeauna, dar care acum a prins viaţă şi chip. Nu ştie cum arată, dar nici n-ar vrea să ştie. E de ajuns că-l simte. De ajuns!

Maria răstoarnă mămăliga pe un fund de lemn. A fiert laptele, a scos brânza, untul, smântână şi a fiert două ouă moi. Cu toate că ştie c-o să-l enerveze, îl mai îmbie o dată:

— Hai, Petre, să mănânci puţin! Numai puţin, câteva guri. Ceva uşor, ce-ţi place ţie.

Cu ochii şi simţurile ar vrea să mănânce, dar mintea ţipă nu şi nu: *Nu mânca! Dacă mănânci, îl hrăneşti. Nu mânca!*

— Nu pot să mănânc, zice el în cele din urmă. Ai dreptate, mi-e cam rău. Cred c-am mâncat cu poftă pachetul de mi l-ai pus la mine.

— De la chiftele alea ţi se trage, nu?

— Da, da, le-am mâncat ca haplea.

— Ţi-e greaţă, îţi vin înapoi, te doare burta?

— Da, da, aşa.

— Să-ţi fac un ceai? Să-ţi…

— Nu vreau nimic, n-auzi că nu-mi trebuie?

— Un cărbune… zice Maria cu glasul tot mai mic.

Cărbune? S-ar putea ca asta să nu-i fie pe plac!

— Nişte cărbune m-ar mai linişti, cine ştie?

— Aşa, aşa, acu-ţi aduc.

Ca şi când ar fi avut pastilele lângă ea, Maria îi întinde o cană cu apă şi o bulină mică şi neagră de cărbune. E o minune că au aşa ceva în casă, ei care nu iau pastile decât dacă, vorba lui Petre, sunt pe moarte. Ceea ce – cine ştie – poate chiar se-ntâmplă.

— O să te liniştească imediat. O să vezi.

— Mă schimb şi mă bag în pat de culcare.

— Stai să fac patul măcar!

— Hai, lasă, stai şi mănâncă, ţi se răceşte. Îl faci după aia.

La auzul acestor vorbe, Maria-ncremeneste. Dacă până-atunci ar fi putut crede că se-nşală, acum ştie sigur că Petre a păţit ceva. El, care-o scoală întotdeauna de la masă de nu ştiu câte ori – *Adu aia, adu şi ailaltă, s-a răcit ciorba, mai încălzeşte-o puţin, ai uitat să pui de-aia* şi tot aşa, până ce ajunge să se lipsească de mâncare şi până nu termină el, nici că se mai atinge de ceva – el n-ar zice niciodată ceea ce tocmai i-a ieşit pe gură.

— Petre, tu nu eşti bine! îi spune Maria sau poate-şi spune ei.

Tăcere. Tăcere. Tăcere.

De-acolo de unde e, se uită la ea ca şi când ar vrea să-i spună ceva. În ochi sticleşte-o pâlpâire, dar imediat se stinge şi momentul trece, de parcă nici n-ar fi fost. Deşi nu-i iese nimic pe gură, Maria continuă să aştepte.

Tăcere. Tăcere. Tăcere.

Apoi, ca la un semn, privirea-i coboară spre podea, încercând să se-agaţe de ceva de-acolo. Faţa i se schimonoseşte de durere şi mâinile i se fac arc. Îşi adună cu greu puterile, se ridică încet şi dă să iasă afară. Când o vede că se ridică să vină după el, Petre îi face semn să nu. E atât de categoric, că Maria încremeneşte.

Tot ce vrea el e să ajungă într-un loc protejat de

întuneric, unde să se poată chirci una cu pământul. De parcă i-ar fi dat otravă, dihania din el se răzvrăteşte. Muşcă dinăuntrul lui cu voluptate. Îi vine să urle, cu toate astea doar geme înfundat, simţind cum transpiră la subţioară şi la frunte. Broboane mari de apă picură din el. Se năclăieşte ca-ntr-un scuipat şi mintea i se face toată gelatină. Ochii i se dau peste cap, ca ecranele televizoarelor stricate şi Petre e pe cale să-şi piardă cunoştinţa. Doar o frântură îl desparte de leşin, dar fix atunci durerea se opreşte. Îl lasă pustiit de vlagă, cu trupul transformat în leş. *Ce vrei de la mine?!* urlă-n sinea lui, fără putinţa de-a schiţa cel mai mic semn de viaţă. Prăvălit pe pământul rece şi neprimitor, Petre îşi doreşte să se termine. *Mai bine mort de-a binelea, decât să trăiesc moartea pe pământ.* Încă nu se poate ridica, în momentul în care uşa casei se deschide cu geamăt prelung. Maria îl caută cu privirea, dar nu-l vede. Cu glas tremurat îl strigă uşor.

— Petre? Petre, eşti bine, ai nevoie de-ajutor?

Dar Petre n-are încă glas, aşa că nu-i poate linişti temerile.

— Petre, eşti bine, unde eşti? strigă ea, de data asta cu putere.

— Vin acum, răspunde el mirându-se de forţa ce-a căpătat-o anume pentru ea. *Ce femeie bună!* îşi spune, simţind cum inima i se-nfăşoară în mătase.

Însă nu poate savura acest moment, că diavolul muşcă iar din el. O muşcătură scurtă şi precisă. *Eşti bleg, eşti moale ca o balegă şi debil ca o femeie. Eşti slab şi nevolnic, eşti fără de ispravă,* îi picură în urechi ca o ceară blestemul tatălui. *Poate că sunt, poate că ai dreptate. Dar mai bine aşa decât să fiu ca tine,* se revoltă pentru prima dată Petre. Se-aşteaptă să fie pedepsit pentru asta, dar monstrul-l lasă, pe moment, în pace. Petre se-adună, se scuturã şi-o ia uşor spre casă.

Maria îl aşteaptă în hol şi, când ajunge în dreptul ei, o mângâie uşor pe spate şi trece mai departe. Femeia îl urmează, ca o pisică temătoare, iar Petre găseşte în

camera lor patul făcut şi hainele de noapte rânduite frumos. Se schimbă cu spatele la ea şi se bagă-n pat, cu mişcări greoaie.

În cameră e o linişte pătrunzătoare, pe care niciunul dintre ei nu-ndrăzneste s-o tulbure. De-acolo din pat, Petre o priveşte pe Maria, iar Maria-l priveşte înapoi. Se uită unul la celălalt de parcă s-ar vedea pentru întâia oară; cu curiozitatea descoperirii, cu încântarea noutăţii, cu freamătul începutului.

Ar putea chiar să uite că s-au cunoscut şi să-nceapă acum povestea pentru care niciunul n-a fost pregătit până azi. El n-a ştiut să dea, ea n-a ştiut să ceară. Maria mereu a crezut că dedesubtul învelişului testos se ascunde un bulgăre de bunătate, ce se va topi odată şi odată până va ajunge să-i picure prin vene cu uşurinţa ploii. Ştia că această zi va veni, deşi nu-ndrăznea s-o aştepte. Aşa că ea nu e defel surprinsă. Doar Petre e. Şi nu e doar mirat, e uluit de-a dreptul. A crezut că doar Răul există în el. Nu şi bunătatea. Dacă ar fi descoperit lucrul ăsta mai demult, nu l-ar fi lăsat pe diavol să se instaleze atât de dramatic şi definitiv înăuntrul lui. S-ar fi luptat, ar fi ştiut că are pentru ce. Dar el n-a ştiut niciodată. S-a lăsat mânat de instincte şi-a fost păpuşa lor de cârpă. Acum nu vrea decât să doarmă. Bătălia e deja pierdută, dar cine ştie… poate că mâine cerul se va limpezi. *Dac-ar trăi mama să vadă…* începe un gând pe care nu-l va termina niciodată. Adoarme brusc sau poate cade într-un nou leşin din care nu se trezeşte nici măcar când monstrul începe să se unduiască înăuntrul său.

Maria e în continuare în cameră cu el şi aude mai întâi gemetele surde şi-abia mai apoi vede aşternuturile dansând. Dă pătura la o parte şi-aproape că leşină la vederea spectacolului grotesc. Scoate un ţipăt scurt şi ascuţit, ce străpunge aerul, despărţindu-l în două. Îngheaţă de frică, neîndrăznind nici să se mişte, nici să respire. Tremură, plânge, totul într-o surdină copleşitoare. Se freacă la ochi sperând să se-nşele, dar nu e nimic mai adevărat ca mlădierea şerpuită a burţii. Cu toate astea,

privirea i se-ntunecă şi realitatea i se pare dintr-odată nesigură, ca o ceaţă aşezată peste ceea ce altă dată se vedea cu claritate. De parcă obiectele însele şi-ar pierde contururile, li s-ar şterge culorile. Realitatea pare să se şteargă puţin câte puţin, contopind ceea ce se vede cu ceea ce nu se poate vedea cu ochiul liber. Un miros de cenuşă, se poate să fie mirosul fricii ce arde mocnit în femeia incapabilă să se-adune.

Petre se-ncruntă, se chirceşte, transpiră abundent, dar nu se trezeşte. Duce o luptă pe viaţă şi pe moarte din care ştie că nu va ieşi învingător. Cu toate astea, nu capitulează. Se contractă, se-nclestează, se smuceşte, dar continuă să lupte. Maria ar vrea să-l ajute, dar pur şi simplu nu ştie cum. Ea însăşi se luptă cu perplexitatea în care uită să respire. Când lupta încetează brusc, Maria-i şterge fruntea de sudoare, îl înveleşte înapoi şi iese puţin afară, la aer, căci simte că altfel se sufocă.

Noaptea e densă, cerul de cerneală. Cu toate astea, o pată rău prevestitoare întunecă şi mai tare bolta cerească. Maria o priveşte cu intensitate încercând să străpungă cu privirea inima ei. Ar vrea s-o sfâşie în mii de bucăţele, s-o spulbere ca pe-un ghem de praf. Cu toate astea, pata e bine mersi la locul ei, o pacoste rău prevestitoare; o vede unduindu-se cu aceleaşi mişcări hipnotice cu care se mişca şi burta lui Petre mai devreme. Nu se poate pune cu ea. Pata emană putere şi e de nepătruns. Mai mult chiar, Maria-i simte forţa istovitoare cu care-i striveşte speranţele plăpânde. Se simte şi ea învinsă, exact aşa cum o făcuse Petre. *Tocmai acum când ar fi putut să fie bine,* se căinează ea. Totuşi, Maria e o femeie care-a făcut faţă multor greutăţi, e-nvăţată cu supărările, cu loviturile şi cu lupta. N-ar fi ajuns până aici, dacă n-ar fi fost aşa. Şi deşi crede că lupta e pierdută, conexiunea pe care-a simţit-o astăzi cu bărbatul ei o face să spere. Când intră în casă e deja liniştită. Şi hotărâtă să poarte un război pe care nu l-a mai dus, astfel, niciodată. Ştie că are pentru ce, iar asta-nseamnă tot.

Strânge masa, aşază totul la loc, îşi pune cămaşa de

noapte şi se bagă-n pat lângă Petre. Îl cuprinde cu-n braţ chiar peste abdomen, în timp ce pe celălalt îl ţine perfect întins între ei, ca un martor demn şi tăcut. Cu toată nebunia situaţiei în care se află, Maria n-a fost în viaţa ei mai calmă. *Ce poate fi înăuntrul lui?* se-ntreabă, iar răspunsul se iveşte cu claritatea unei ape: *Un şarpe!*

Petre ştie? se-ntreabă, dar răspunsul aproape că n-o interesează. Dacă l-ar şti de la el, dacă l-ar şti cu adevărat, adică dacă l-ar rosti el şi nu ea, e sigură că urmările ar fi cele ce nu pot fi oprite. Ar fi doar împlinirea prevestirii rele. Aşa, însă, simte că-l poate salva. L-a văzut cum a privit-o, i-a simţit însingurarea şi strigătul mut de ajutor, prin urmare acum, chiar acum, când e pe cale să ajungă la bărbatul pe care l-a crezut întotdeauna, ea va fi lângă el. A fost ea chiar şi când o bătea şi-o ţinea la distanţă, cum să nu fie acum, când vede cu adevărat ce zace-n el? Tot ce are de făcut e să scoată şarpele afară. Să scoată Răul ca să rămână Binele. Poate că lupta asta s-a dat mereu în el, dar acum e cazul să îi pună capăt. Maria ştie că va fi o luptă pe viaţă şi pe moarte, la fel cum ştie că merită s-o ducă indiferent de sfârşit. Nu există altă cale. Nu mai există nimic altceva.

Puţintică la trup, dar mare la suflet, Maria e bună şi generoasă. Are multe de dat şi nu aşteptă nimic la schimb. Va da şi acum – totul dacă e nevoie – nu va renunţa. Maria simte cum frica se retrage dinăuntrul ei si-adoarme liniştită. Petre se-ntoarce cu fata la ea şi dorm îmbrăţişaţi, cu şarpele-ntre ei.

Îi trezeşte un strigăt la poartă:

— Petreeee! Măi, Petre, măi!

Dintr-o mişcare, Maria e-n picioare şi-i face semn bărbatului să rămână-n pat.

— Ce e, bre, Marine? Ce s-a-ntâmplat?

— Păi aia venii să-ntreb şi io. Că Petre n-a venit dimineaţă să mă schimbe. Şi trebuie să plec la lucru. Nu l-am mai aşteptat.

— Bine-ai făcut!

— E bine, Petre? Ce s-a-ntâmplat cu el?

— E bine. E doar o răceală. E-n aşternuturi băgat.

— Răceală? Ieri n-avea nimica când am plecat.

— Păi răceala te-apucă dintr-odată, nu-i trebuie mult să te ia.

— Ierea să uit: i-am adus ţigările, că le-a lăsat acolo pe toate. Apa şi chiftelele le-am băut şi le-am mâncat io. Pesemne că i-ai dat prea multe, de nu le-a putut termina.

— Bine-ai făcut că le-ai mâncat.

— Bune chiftele! Săru'-mâna pentru masă.

— Să-ţi fie de bine! Mă bucur că n-au rămas pe-acolo aruncate.

— Da' se poate, la ce bune-au fost? Ş-acu', io ce fac diseară, mă duc ca de obicei?

— Ca de obicei, Marine! Tu te duci şi-ţi vezi de treabă ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Acu', eu am lăsat totu' în ordine acolo, sper să nu vie nimeni ziua la furat.

— Nu fură nimeni ziua-n amiaza mare!

— Ba bine că nu. N-ai auzit cum a fost prădat a Iu' Dole? Exact cum zici matale. Când nimeni nu s-a aşteptat, ziua-n amiaza mare.

— Acu', dac-o fi să ni se-ntâmple şi nouă asta, ce putem să facem?

— Nu mai zice-aşa, că e păcat de-atâta muncă! Hai, lasă, că se face bine Petrică şi vine el să păzească. Că mult nu mai e. Zicea că-n două săptămâni îi culege şi-i trimite la Bucureşti.

— Aşa să ne-ajute Dumnezeu, Marine!

— Te las cu bine-atunci. Şi sănătate Iu' Petre, să se facă bine.

— Îi zic.

Chiar dacă a prins doar câteva cuvinte, Petre le-a pus cap la cap şi-a-nţeles că nevastă-sa s-a descurcat să-l „scoată" de minune. Ar vrea să meargă să se spele, dar îi e frică să facă orice mişcare. E convins că dacă ar dormi tot timpul, la fel ar face şi monstrul din el. Însă îl roade stomacul de foame şi când respiră parc-ar sorbi jărăgai. De

parcă i-ar fi citit gândurile, Maria intră-n casă şi se duce direct la bucătărie, de unde se aude zgomot de tigăi, farfurii şi cuţite.

— Fac nişte ochiuri de raţă, cu brânză, unt şi ceapă verde, înainte de masă îţi dau să bei nişte pălincă. Omoară toţi microbii şi face poftă de mâncare.

Când zice *omoară,* li se-ntâlnesc privirile în fâşia aia de lumină ce le permite să se vadă unul pe celălalt, din odaie până-n bucătărie.

Petre simte c-a preluat controlul şi-o lasă să facă ce vrea. Mai mult, o va urma ca un câine, punându-şi viaţa toată-n seama ei. E singurul lucru pe care-l poate face, e bine că se-ntâmplă aşa. Voinţa lui s-a frânt cu un trosnet când a văzut pata pe cer. Ştie că nu va mai avea curajul să privească niciodată-n sus, de aceea are nevoie să privească spre ea, spre Maria.

— Am greşit faţă de tine, îi spune, fără să-şi poată cere iertare cu adevărat, în timp ce-n urechi îi sună fără-ncetare *Eşti slab şi nevolnic, eşti fără de ispravă. Eşti… TAAACI.* Urlă Petre, încercând să acopere vorbele cu care a crescut, *TAAACII.* Ţipă iar, astupându-şi urechile.

— Petre, ştiu că-ţi pare rău! îl ajută Maria să spună ceea ce lui nu-i iese. Şi mai ştiu şi că tu nu eşti aşa!

— Ba sunt, Marie, sunt, că de-aia am ajuns aici. Avea dreptate maică-mea când spunea că-l am pe DRACU'-n mine. Chiar îl am.

— Vorbeşti prostii. Eşti bolnav, atâta tot. Ia, bea! Dă pălinca asta pe gât! Bea-o dintr-o înghiţitură şi-o să vezi c-o să fie bine.

O bea, se scutură şi înfulecă repede nişte brânză, cu pâine unsă cu unt. Nu i-a mai fost atât de foame de nu mai ştie când.

— Mănâncă-ncet, nu te grăbi, spune Maria, în timp ce-ntinge miez de pâine în gălbenuşul cleios al oului de raţă. Sunt preferatele ei, ar mânca oricâte, fără să-i cadă vreodată greu. Se abţine, însă, cică fac rău la colesterol.

— Mai ia un păhărel, îl îndeamnă Maria şi Petre se supune iar.

Monstrul fie doarme, fie e ameţit de la băutura turnată pe stomacul gol.

Să-l îmbete, sigur, nu ştie cum de nu s-a gândit la asta pân-acum. Şi chiar de-o fi s-o ţină-ntr-o beţie, tot e mai bine ca viaţa în dureri. Dar pe el îl interesează cel mai mult ce crede Maria despre el, despre ceea ce i se întâmplă. Cu siguranţă, bănuieşte ea ceva, de vreme ce-a făcut şi-un plan de bătaie. Dar ce-ar putea bănui, câtă vreme nici el nu ştie ce-i cu el? Că dacă e să se ia după ce simte, Petre e mai mult ca sigur că ceva viu trăieşte odată cu el. E-acolo înăuntru. Ce mănâncă Petre, mănâncă şi el. Ce bea Petre, bea şi el. Îi e ca o mamă, abia acum înţelege. Mama unui ceva care-l omoară.

— Mai ia un păhărel şi bagă-te în pat! Strâng aici imediat ce vin de la tuşa Didina.

Ar fi vrut să ştie ce treabă are la cea mai bătrână femeie din sat, dar nu-ntreabă nimic şi face întocmai ce i-a zis. De la bucătărie până-n pat se deplasează cu moliciune, încercând să nu tulbure creatura amorţită din el. Stă liniştit o vreme, după care simte că-i vine să vomite. *Dacă scuip diavolul afară, o să fie bine,* se gândeşte, dar greaţa nu e suficient de mare ca să poată vărsa. Ar putea să-şi bage degetele pe gât, dar n-are puterea s-o facă. Dac-ar fi şi Maria acasă, să nu fie singur… îi e frică de ce-ar putea să se întâmple. Încearcă să-şi abată gândurile de la asta, ghidându-le spre ceva plăcut. Iar prima care-i vine-n minte e tot Maria lui. De-o fi să scape din încercarea asta, o să răscumpere tot ce i-a greşit. Şi n-o să-i mai pese de ce-i spun unii sau alţii. N-o să-i mai pese de nimeni, în afară de ei. Un nou val de greaţă îi scutură trupul, dar Petre încearcă să-l curme. Se roagă ca Maria să nu mai întârzie mult. Nu ştie cât mai poate opri şuvoiul ce stă să ţâşnească din el precum lava unui vulcan multă vreme adormit. Nu-i e frică doar de ce-ar putea ieşi din el, se teme mai mult că vor ieşi toate, în afara LUI, a necuratului, cel care-l locuieşte şi-a pus stăpânire pe el. Aude poarta şi speră că-i Maria – cine altcineva să fie – şi-i numără paşii până la intrarea-n casă. Intră exact atunci când în gândurile lui ar

trebui să apese pe clanţă.

— Unde-ai fost?

— Ţi-am zis doar că mă duc la tusa Didina.

— Şi?

— Şi-am făcut bine că m-am dus.

— Ce-ai acolo?

— Lapte. O să-l fierb şi-o să faci cum îţi spun.

Petre nu zice nimic, cu toate c-ar avea atâtea s-o întrebe. O urmăreşte cum pune laptele la fiert într-o oală cu gura largă. Între timp, strânge farfuriile lăsate vraişte după micul dejun şi le spală, le pune cu gura-n jos pe un ştergar, trece cu cârpa umedă peste muşama, bagă scaunele sub masă şi se uită din când în când la lapte, să nu se prindă sau să dea în foc. Când începe să se umfle, Maria stinge focul şi-l cheamă.

— Vino! Laptele-ăsta cald o să-ţi facă bine.

— Nu pot să mai beau nimic.

— Nici nu trebuie. Vino să stai cu capul deasupra oalei ăstea cu lapte fierbinte. Vaporii care se ridică din el o să facă singuri toată treaba.

Fără prea multă încredere, Petre se ridică şi merge la bucătărie. Maria aşază oala fierbinte pe-un fund de lemn de două degete, iar pe Petre îl pune să stea pe-un scaun mai înalt, cu capul aplecat deasupra oalei. Peste cap îi pune un prosop mare şi gros, cu care acoperă inclusiv buza oalei. Petre dă să spună ceva, ar vrea să riposteze, dar în cele din urmă renunţă. Mirosul laptelui proaspăt fiert îl învăluie şi-l calmează totodată, făcându-l să vrea să-l inspire cu nesaţ. Nu e doar dorinţa lui, ci a tuturor organelor dinăuntrul său. Respiră cu inima, cu plămânii, rinichii şi ficatul. Toate înfloresc în el, de parcă o primăvară fantastică tocmai s-ar instala, rândunelele s-ar întoarce acasă şi iarba ar încolţi abia acum. Aburii fierbinţi inundă nările şi coboară uşor pe gât, alintându-l. Mângâie tot ce-ntâlneşte-n cale şi dezmiardă fiecare încăpere a trupului. O senzaţie caldă se amestecă cu măruntaiele, cu sângele lui, cu fiecare celulă a corpului. Când toate acestea se contopesc deplin, un susur firav îşi face loc spre

afară. Pe măsură ce urcă, susurul se-ngroaşă şi capătă fermitate. Sssss, sssss, sssse-aude de departe. Ssssss, sssss tot mai aproape. Pieptul se desface, gâtul se umflă şi-şi dublează dimensiunile. Petre tremură, dar sâsâitul continuă să urce spre lumină şi când dă cu ochii de ea devine limpede ca o apă cristalină. Cu o mişcare fermă, Maria aruncă prosopul cât colo şi trage cu putere de capul şarpelui ce umple gura şi gâtul bărbatului îngrozit. Pe de-o parte dorind să iasă la lumină, pe de-alta, să se-ntoarcă la căldură, şarpele-şi desface solzii şi-i propteşte ca nişte ghimpi în membranele umede şi crude ale gâtului. Maria mai trage o dată – *Hai, ieşi afară, nenorocitele!* — sperând ca efortul să-i scape bărbatul de blestem, îi dă drumul imediat ce vede chipul stacojiu al lui Petre şi mâinile lovind delirant aerul ce se izbeşte de el, fără să mai aibă firicel de loc de intrare. Cu ochii daţi peste cap, mai mult mort decât viu, Petre se prăbuşeşte cu zgomot la pământ. Maria-i dă palme, îl roagă să respire, dar şarpele încă nu s-a-ntors de tot la locul lui. Îi bagă degetele pe gât încercând să elibereze căile respiratorii. Când, în sfârşit, plămânii se mişcă din nou şi-o horcăială sinistră îi deblochează pieptul, Petre respiră cu nesaţ. Fiecare respiraţie îl arde, ca şi când cineva i-ar turna spirt pe rana deschisă. Degetele cu care i-a depărtat omuleţul de cerul gurii sunt pline de sânge, aşa că Maria nu duce până la capăt gândul la ce-are de-ndurat bărbatul ei.

— Ce e, ce e? întreabă Petre cu ochii scosi din orbite, fără ca vreo urmă de sunet să se-nalte din gâtlejul lui. Cu mâinile făcute manşon în jurul gâtului, lac de sudoare şi cu respiraţia firavă, Petre e arc de încordare.

— Ce e, ce e?, întreabă iar cu ochii, iar Maria se simte datoare să-i spună.

— E un şarpe.

Dac-ar avea glas, Petre ar întreba: *Un şarpe adevărat?* iar ea i-ar răspunde: *Da, un şarpe.* Dar el nu poate spune nimic, abia de poate să respire, aşa că învârte în minte vestea plină de venin. *E un şarpe, am un şarpe-n burtă.*

Maria-i tamponează fruntea şi vrea să-l consoleze. Nu

ştie cum. E nevoie de timp să se-nveţe cu gândul, la fel cum a avut şi ea, şi-abia mai apoi o să-i spună ce-au de făcut în continuare.

Acum că ştie, Petre îşi vede sfârşitul, pe care şi-l doreşte numaidecât. La ce bun să prelungească chinul? Are un şarpe în el. UN ŞARPE! Iar asta nu are cum să se schimbe.

— Hai să te duc în pat, zice Maria, cuprinzându-l cu o mână de după mijloc, cu cealaltă de după un umăr.

Chiar dacă nu vrea – sau nu se simte-n stare – totuna, Petre se opinteşte în vârfurile degetelor de la picioare, se răsuceşte puţin, cât să se poată sprijini-n genunchi şi se lasă ridicat de braţele femeii. Face paşii mai mult târâş şi, odată ajuns lângă pat, se-aşază-ncet, se lasă într-o parte şi stă chircit în singura poziţie pe care o-ndură. Nici nu-l înveleşte bine, că Petre simte nevoia să stea descoperit, aşa că Maria dă pătura deoparte. E încă încins, trupul îi fierbe, iar mintea-i dă în clocot. Se simte complet blocat şi nu poate face, spune sau duce până la capăt nimic din ceea ce ar putea face, zice sau gândi. E pur şi simplu paralizat, căzut într-o perplexitate greoaie, asfixiantă. Lentoarea minţii face ca fiecare început de gând să devină cleios, urât mirositor. Mai mult, Petre simte mirosuri pestilenţiale. *Am putrezit pe dinăuntru,* îşi spune, cu toate că nicăieri nu se simte mai viu ca acolo. Îi vine să vomite, dar se-abtine cu greu, la gândul că şarpele i-ar putea urca din nou până în gât. Un frison viguros îl scutură şi-l face să caute cu mâna pătura pe care-a refuzat-o mai devreme. Ar vrea s-o roage pe Maria să stingă lumina, dar e sigur că fiecare cuvânt n-ar face decât să-şi înfigă în el colţii aşa cum a făcut-o şarpele mai devreme. *O să mor curând, de vreme ce n-o să mai pot înghiţi nimic. O să mor cu toate vorbele nerostite în mine, aşa cum am lăsat-o şi pe mama să plece.*

Hai sictir! urlă în sinea lui când aude ecoul vorbelor Eşti *slab* şi *nevolnic, eşti fără de ispravă. Hai sictir!* urlă să-l audă de pe lumea cealaltă. Transpiră abundent, de la efort şi epuizare şi se lasă-mbrăţişat în moliciunea unui somn ce nu spera să-l mai cuprindă. Adoarme alunecând într-un

tunel în care totul reverberează, iar gândurile se ciocnesc între ele, se lovesc de bolta curbată, fără speranţă de astâmpăr. Se dă o luptă acerbă între ele, fără ca măcar să ştie de ce luptă. Bolta se-nnegreşte de gânduri care mai de care mai înnegurate, de parcă stelele ar fi murit pe veci, iar cerul s-ar fi transformat în pâclă. E întuneric unde a ajuns, e beznă, iar noaptea are consistenţă de smoală. Frige, topeşte, ustură, omoară. Sssssss, sssssss, îl cheamă singurul sunet armonios ce desparte întunericul în două. E prea uşor să-l urmeze. Ar fi mult prea frumos. *Sssssss, ssssssss,* îl conduce vocea, iar Petre urmează tentaţia cu ochii-nchisi, cu toate că ar vedea acelaşi întuneric şi dacă pleoapele ar rezista să stea deschise. Sunetul îl absoarbe cu forţa unui vârtej, în timp ce o ventuză hămesită-i suge seva. De-aici totul dispare şi se spulberă în nimic, ca praful unei păpădii suflate-n cele patru zări deodată.

— Ştiu că eşti obosit şi te doare, dar trebuie să scoţi şarpele afară, spune Maria cu ochii rugători, în care a pus toată blândeţea lumii şi-n care el n-are decât să se-ncreadă. *N-am nimic de pierdut,* îşi spune Petre, *doar viaţa,* care în viziunea lui e deja pierdută.

— De data asta o să-l aşteptăm să iasă. Tu doar să te ţii tare şi să respiri pe nas. Să nu te sperii şi să nu faci nicio mişcare bruscă. O să fiu lângă tine şi-o să-l ademenesc afară. O să cânt la fluier singurul cântec pe care îl ştiu de la mama, iar şarpele o să-mi danseze-n faţă.

Petre n-are putere, dar, dac-ar avea, i-ar trage o palmă peste faţă Mariei. Îi e uşor să pună la cale toate astea, când n-are un şarpe care să-i crească în burtă, să muşte din ea şi s-o golească. Furia ce s-a strâns în el o îndreaptă spre ea şi de-ar avea putere ar călca-o în picioare. Ar sudui-o, de-ar avea glas şi-ar umple-o de ocări spurcate. Jerăgaiul ce-a mocnit în el arde acum cu vâlvătaie, iar Petre simte nevoia să arunce, să strice, să împroaşte.

Cu toate astea, când îl cheamă Maria, se duce şi se-aşază cu faţa deasupra oalei aburinde, fără să schiţeze nicio împotrivire. N-apucă să-i pună bine prosopul deasupra, că încăperea se umple de notele cântate de

Maria. Inhalează de-ndată cu nesaţ aburii laptelui fierbinte. S-au transformat în nori paşnici şi moi pe un cer pictat cu incertidudini. Clipă după clipă spaima ce mocneşte-n el se-amestecă molatec cu stropii ce plutesc imponderabil deasupra oalei. Fluierul se tânguie – nici că se putea o melodie mai sfâşietoare – în timp ce din măruntaie se-nalţă un susur ca un catarg ridicat în larg. Sunetul urcă şi dilată pieptul, riscând să-l despartă în două. Gâtul se umflă şi odată cu el, ochii stau să iasă din orbite. Sângele e trimis în obraji ameninţând să-i inunde. Limba face loc târâtoarei să iasă şi prima care iese din gura lui Petre e chiar limba de şarpe; ascuţită, lungă, şerpuitoare. Se sperie văzând-o de la înălţimea ochilor exoftalmici. Ca şi când spectacolul pus în scenă anume pentru el l-ar umple de-ncântare, şarpele iese cu şi mai mult curaj. Aproape că dansează – poate chiar o face – unduindu-şi cu graţie trupul lucios şi rece. Maria continuă să-l cheme cu degetele sale plimbăreţe, cu care acoperă cât poate ea de delicat când un orificiu, când altul al fluierului magic. Totul merge conform planului, cu toate că Petre simte că-n orice clipă poate să-l rateze. E gata să cedeze, dar repetă în minte: rezistă. E acum ori niciodată, iar miza – pe viaţă şi pe moarte – creşte presiunea dincolo de limite. Pe obraji se preling lacrimi sărate, iar senzaţia de sufocare riscă să anuleze dorinţa de-a merge mai departe. *Rezistă!* porunceşte mintea, dar Petre simte că se-neacă. Cerşeşte ajutor cu ochii, îl cere imperativ, iar Maria trebuie să hotărască. Să pună capăt cântecului? Să tragă şarpele să-l scoată? Să-l lase să se sufoce? Să-l lase să moară? Maria stă încremenită în mijlocul unei secunde ce nu vrea sub nicio formă să treacă fără ea. *Mai e puţin,* spune cu ochii, dar Petre horcăie şi sperie şarpele înainte ca Maria să-l apuce.

Nicio vorbă n-a mai ajuns la el după asta, nicio privire nu l-a mai atins. S-a-nchis în el şi-aşa a rămas până seara. N-a vrut apă, n-a vrut nici măcar să-i umezească buzele. N-a vrut să mai ştie de viaţă. Când a venit noaptea, era deja

întuneric în el. Cu toate astea, a adormit ca un prunc, iar respiraţia lui regulată i-a dat Mariei curaj. A simţit nevoia să se bage lângă el şi-a adormit imediat, în mijlocul întregii nenorociri, ei dormeau liniştiţi. Poate c-ar mai fi dormit câteva ceasuri dacă n-ar fi strigat la poartă Marin al Iu' Tobă. Uşor buimacă, Maria s-a dat jos cu binisorul, atentă să nu-l trezească.

— E bine, mergi acasă, i-a strigat bărbatului din prag. E bine, du-te! a repetat, văzând că el nici nu se clinteşte, dar cu toate astea, Maria închide usa-n urma ei.

De-acolo din prag, chipul lui Petre răspândeşte linişte şi pace. Chip de nou născut, neatins de nicio umbră sau grijă pământească. Atins de-o lumină unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, Petre e un om fără însuşiri; un om liber. Petre, bărbatul pe care-l aşteptase. Petre al ei. Petre cel vechi şi cel nou. Petre.

Transfigurată de descoperire, Maria păşeşte uşor, fără s-atingă pământul. Se mişcă molcom, ca viaţa care se retrage discret din ochii unei căprioare pe moarte. E pierdere şi triumf în paşii ei imponderabili, la fel cum e şi lupta ce s-a dat în spatele ochilor adormiţi ai lui Petre. În toată această euforie, Maria abia bagă de seamă covorul solzos depus la picioarele patului ca o ofrandă. Sclipirile lui incandescente vorbesc în lumini şi înţelesuri imposibil de pătruns. Cu toate astea, Maria le pricepe. Se lasă pe vine şi adună-n palmele fierbinţi pielea umedă şi rece. O trage peste ea, fără urmă de frică şi nu se lasă până nu şi-o-nfăşoară-n jurul trupului ca pe o năframă. O lacrimă perlată îi traversează chipul luminat de dumnezeire. N-are de unde să ştie, dar pata de pe cer a dispărut cu totul.

Dispariţia

Pentru soţul meu şi copilul neiubit, Şerban

Ne cunoşteam de prea puţină vreme ca să-mi ceară să particip la un asemenea eveniment. Şi totuşi, a făcut-o. Mi s-a părut aiurea de tot când mi-a propus şi, totuşi, am acceptat. Aşa că iată-mă aici, în mijlocul unor oameni pe care nu-i cunosc decât din poveşti răzleţe şi despre care am deja păreri preconcepute. Sunt sigură de-un singur lucru: dacă-i voi revedea pe viitor, îi voi privi în lumina evenimentelor de azi.

Prima de care dau cu ochii e sora lui Sergiu. Seamănă prea bine cu el, ca să nu fie ea. O fată în felul ei frumoasă, deşi destul de masivă, cu părul creţ şi privire agilă, căreia nu pot să-i desluşesc culoarea ochilor. Mi se par ba verzi, ba negri, ba albaştri. Cu toate astea, are ceva răutăcios pe chip, aproape respingător, un fel de rictus al gurii, cu unul dintre colţuri ridicate a zeflemea. Se poate să mă înşel, dar asta e impresia pe care mi-o lasă. Deşi pare să mă privească şi ea, se uită cumva pe lângă mine, la câţiva centimetri de locul unde sunt. Nu apuc să mă prezint – mă intimidează sprâncenele ridicate în semn de *Cine dracu' o mai fi şi asta?* — că mă lasă baltă şi se duce să-şi toarne coniac din abundenţă într-un pahar semitransparent, fără ca măcar să mă salute.

— Ignor-o! îmi zice Sergiu, de parcă aş fi putut face altceva, de vreme ce ea tocmai asta a făcut cu mine. Dă-mi haina, s-o agăţ undeva!

În timp ce i-o dau, privesc în jur şi sunt uimită că nimeni nu pare să mă remarce. Mă bucur, căci ceea ce-mi doresc e să fiu invizibilă. Nu ştiu de ce m-a chemat, nu ştiu de ce am venit, cert e că locul meu nu e aici. Ce mă frapează încă din primele clipe e atmosfera din încăperea mare care se vede din pragul uşii. Nu e nicidecum una de priveghi, ci mai degrabă una decadentă. E fum de ţigară ca o pâclă

densă, iar ochii încep deja să mă usture. Sunt sticle şi pahare peste tot, iar pe fundal se-aude o cleveteală continuă.

— Hai să te prezint, îmi zice Sergiu şi aproape că mă trage de mână spre mijlocul casei.

— Ea e Simona, le spune tuturor şi sunt cumva încurcată că nu adaugă nimic nici înainte, nici după numele meu.

E posibil să le fi povestit deja despre mine, e posibil să considere că nu e necesar să spună mai mult. Pe Stelică şi Stefan i-am mai văzut o dată, în treacăt, dar nu cred că ei m-au reţinut. Amândoi dau din cap abia perceptibil, la fel cum dau şi eu, de altfel. Nu mi se pare suficient, aşa că mă forţez să zic ceva:

— Îmi pare bine, spun, şi mă simt imediat ca o proastă. Regret circumstanţele în care ne întâlnim, dar sunt bucuroasă de cunoştinţă – încerc să repar, cu sentimentul că nu fac decât să m-afund.

— Ia loc, îmi spune cel ce trebuie să fie Valentin, cumnatul lui Sergiu.

Nu vreau să mă aşez, cu toate astea o fac, întrebându-mă de ce dracu' tot execut lucruri cerute de alţii.

— Ei sunt sor'-mea Georgiana, bărbatul ei Valentin, Stelică şi Ştefan, prietenii mei. Ea e… Dana, prietena sorămii. Mama tocmai a plecat. Iar tata, să nu te sperii de el, e-n camera cealaltă, dinspre baie – o să dai cu ochii de el, e pe masă.

Mă abţin să nu spun iar vreo prostie – mai ales că ultimele cuvinte mi se par ciudate şi-n felul lor amuzante – aşa că dau din cap aprobator. Refuz paharul pe care mi-l întinde Georgiana-n treacăt şi încerc să-i prind privirea cu un zâmbet. Nu reuşesc nicicum, căci privirea ei mă şterge, aşa cum îndepărtezi praful de pe mobilă. Se-aşază lângă Dana şi încep să vorbească, ca şi cum ar fi într-un club. Beau, fumează, povestesc şi din când în când chicotesc, exact ca două adolescente. Nici urmă de tristeţe sau vreo apăsare. Nu văd nimic de mâncare, dar băutură e din belşug.

— Şi… ce-i tine? mă întreabă Valentin făcându-mă să-l

privesc cu gura căscată, probabil încurcată, tâmpă.

— Am venit pentru Sergiu, răspund, doar ca să zic şi eu ceva şi dau să mă ridic, dar Valentin mă retine.

— Mai stai, spune, în timp ce mă trage de mână înapoi, pe scaun. Stau, ce dracu' să fac, deşi mă simt tot mai inconfortabil.

În plus, mâna lui umedă pe braţul meu mă face să mă cutremur de scârbă. Are chelie, pare scund şi nici vorbă să se potrivească cu Georgiana. Cine ştie de ce şi cum au ajuns împreună.

— Ia şi bea ceva! mă-mbie, iar eu refuz scuturând cu putere din cap, sătulă să-mi tot ofere cineva de băut.

— Într-un fel, e mai bine că s-a dus! îmi întrerupe Valentin gândurile, iar pe moment habar n-am la ce se referă.

— De Barbu, zic. De tatăl lor.

Dau şi de data asta din cap, ca să ucid orice tentativă de dialog şi sperând ca tăcerea mea să-l descurajeze să continue, deşi citesc în ochii lui că-n mine a găsit companionul potrivit.

Stelică şi Ştefan vorbesc în pereche, Georgiana şi Dana nu văd pe nimeni altcineva în jurul lor, Sergiu e peste tot, iar Valentin… e cu mine. Zici că m-a aşteptat. Eu, însă, n-am niciun chef de el. Nu vreau să-i spun nimic, nu vreau conversaţie. De fapt, i-aş spune nişte lucruri, dar nu cred că i-ar plăcea să le audă.

I-aş spune că mi se pare inadmisibil că el şi nevastă-sa n-au mişcat un deget câtă vreme domnul Barbu a fost bolnav. Că-i judec pentru lipsa de compasiune faţă de el, dar şi faţă de Sergiu, pe care l-au lăsat să se descurce şi să se chinuie cu tot. Şi nu de-acum, din ultimele luni de viaţă ale domnului Barbu, când cancerul l-a devorat rapid ca şi când s-ar fi grăbit să-l termine, ci din toţi anii ăia în care l-au abandonat ca pe o scursură, o flegmă pe care te fereşti să nu cumva s-o iei pe picioare. Nu şi Sergiu. El l-a adunat de pe drumuri de fiecare dată când se îmbăta peste măsură şi zăcea aproape despuiat, cu portofelul golit ca un cadavru descărnat în mijlocul străzii sau prin şanţuri. El îl

scăpase de fiecare dată de beţivii ce se aciuaseră de-a lungul timpului chiar aici, în această casă, simţindu-se îndreptăţiţi să rămână şi să-şi facă un rost într-un loc care, chiar dacă nu era al lor, simţeau că le aparţine. Ce s-a mai luptat Sergiu cu ei până i-a dat afară! Şi cât de bine i-ar fi prins un pic de ajutor. Dar n-a fost nimeni lângă el. Nimeni, niciodată.

Şi tot singur l-au lăsat şi în ultimele luni de viaţă, când domnul Barbu avea nevoie de supraveghere permanentă. Când nu mai putea să-nghită decât ceai. Îl sorbea cu paiul, cu înghiţituri mici, fiecare gură fiind o izbândă. Tot singur a trebuit să îndure şi mirosul, căci domnul Barbu mirosea atât de urât, încât Sergiu se căznea să nu vomite, inspirând în doze mici, cât mai superficial cu putinţă. Chiar şi când era nevoit să stea cu nasul îngropat în grumazul tatălui, cărându-l în braţe până la baie, căci domnul Barbu nu accepta în ruptul capului să pomenească de pamperşi, darămite să-i poarte. Nu, el voia la baie, voia să meargă singur, să fie demn, dar de slăbit ce era, trebuia purtat pe braţe, ca un copil neputincios.

Dar nu în lipsa ajutorului consta durerea lui Sergiu, căci se obişnuise să ducă singur greul, ci în dezinteresul lor: al soră-sii şi-al mamei lui. În felul în care evitau amândouă s-aducă vorba despre el în rarele momente în care erau împreună, când schimbau imediat subiectul de îndată ce-i auzeau numele, cu replica *Să nu ne stricăm seara.* Deşi el nu le cerea nimic, doar să-l asculte. Atât. Să-l asculte şi pe el cineva. Iar ele nici asta n-au putut sau n-au vrut să facă. Poate şi de aceea, la foarte scurt timp după ce ne-am cunoscut, mi-a povestit tot ceea ce trăise, mie, o străină, ca şi când, dacă n-ar fi dat totul afară, s-ar fi înecat în propriile vorbe. Şi ar fi murit sufocat. Iar eu l-am ascultat, ce mă costa s-o fac? Iar la finalul poveştii mi-a zis că nimeni, niciodată n-a făcut asta pentru el, iar eu m-am mirat.

Domnul Barbu, pe care nu l-am cunoscut, dar despre care mi-a spus atât de multe, încât simt că-l ştiu de-o viaţă, a fost la vremea lui un pedagog şi apoi profesor de limba

română foarte respectat. Nu se poate spune dacă şi-a iubit vreodată soţia şi copiii – cu adevărat –, dar cu siguranţă a iubit plăcerile vieţii mai mult ca orice. Fuma ca un turc, mânca bine, regeşte şi bea peste măsură. Nu se gândea la nimeni în afară de el. El să aibă, lui să-i fie bine. După ce s-a separat de soţie, l-a luat pe Sergiu-n grija sa, doar ca să nu-i plătească pensie alimentară. Îşi amintea de băiat doar când era abţiguit şi-l lua la bătaie din te miri ce. În rest, Sergiu era în grija bunicii. Ea îl spăla, îi dădea să mănânce, îl îngrijea. Pentru Barbu era ca şi inexistent. Sau era, mai degrabă, ca o buruiană crescută la colţul casei. Nu trebuia s-o ude, nu trebuia s-o bage în seamă. Ba, uneori, o mai şi călca în picioare. Domnul Barbu nu s-a apropiat de băiat nici măcar când a luat-o pe arătură şi a avut nevoie tot mai des de el – căci altcineva nu era prin preajmă – să-l scoată din bucluc. Nici măcar când era deja foarte bolnav şi-avea nevoie de ajutorul lui la tot pasul. Ba, mai mult, printre puţinele cuvinte pe care le mai putea rosti erau ameninţări, cum că să nu-şi facă iluzii că o să vadă ceva după moartea lui. Spunea că o să doneze casa bisericii, iar la bani să nu se gândească, că n-are. Oricât de tare, de des şi de răspicat i-a explicat Sergiu că n-are nevoie, taică-su a ţinut-o pe-a lui, făcându-l pe băiat să sentrebe de ce-l urăşte atât. Până în ultima săptămână de viaţă a ţinut-o aşa – că dă casa la biserică, că n-o să vadă un sfanţ de la el – până când, într-o dimineaţă, chiar la prima oră, l-a rugat să cheme notarul acasă, ca să-i doneze casa. Altceva n-avea. E casa asta în care stăm acum, care înseamnă atât de multe amintiri pentru Sergiu şi ultimul popas pentru domnul Barbu, înainte să intre în pământ.

— Alooo! strigă Valentin, aşteptând un răspuns sau ceva de la mine. Numai că de data asta mă ridic şi mă duc spre Sergiu, fără să-mi pese de ce va zice sau va crede. *Ciudate,* aud în urma mea, sau poate doar mi se pare.

— Mă gândesc să bag carnea asta la cuptor, spune Sergiu, arătând spre punga de pe masă. La noapte o să le fie foame. Cât mai stăm şi ne-nvârtim pe-aici, numai bine că se face. Am vrut să mă opresc să iau câte ceva pentru

sendvişuri, dar parcă-l auzeam pe tata strigând: *friptură, friptură.* La cât de mult i-a dus dorul în ultimul timp şi la cât de poftă i-a fost, m-am gândit să-i fac pe plac.

— Mă ocup eu de ea, stai liniştit! Mă bucur să am o preocupare, oricum nu prea cunosc pe nimeni aici.

— Nici eu, dacă-ţi vine să crezi! Mă refer la ai mei, nu la băieţi. Doar că ei vor pleca în curând. Stelică a vrut să-mi ţină companie, să nu mai stau singur ca ieri-noapte, iar Ştefan e în trecere, în noaptea asta are de condus 700 de km, mâine dimineaţă are treabă la Sighet.

— Ai fost singur azi-noapte?

— Păi, cu cine?

— Nu ştiu, mă gândeam cu mama ta, cu ai tăi…

— Mda… vezi să nu, mama a venit azi, când era totul gata. A stat un pic şi-a plecat. Ieri mi-ar fi prins tare bine o mână de ajutor. Să-l spăl, să-l îmbrac singur n-a fost deloc uşor.

— Nu-nţeleg cum ai reuşit de unul singur.

— Greu. Dar ce era să fac? Cel mai mult m-am chinuit să-l îndrept, că deja înţepenise când mi-am dat eu seama că e mort. A fost foarte ciudat. Dintre toate serile în care m-a rugat să mai stau cu el, aseară a fost singura în care l-am refuzat şi i-am zis că mă duc să mă culc, altfel mor eu de oboseală înaintea lui. De săptămâni întregi nu mă mai culcasem la o oră decentă. Trăsesem de mine cât putusem de mult, să stau cu el, să-i fac viaţa mai uşoară, să nu se simtă singur. Ne uitam împreună la filme, doar la ce voia el, şi am văzut atât de multe ştiri şi talk-show-uri, că nu mai vreau s-aud de ele în viaţa mea. N-aveam mare lucru de făcut, îi mai aranjam perna din când în când, îi umpleam cana cu ceai şi-l duceam uneori la baie. Singurul lucru pe care-l suportam cu greu era mirosul, pur şi simplu mă înnebunea, de ajunsesem să cred că şi eu miros la fel. Îmi intrase în carne, în suflet, în sânge şi-aveam impresia că n-o să mai iasă niciodată din mine. Şi acum cred asta.

Aseară, n-am mai rezistat şi m-am dus la culcare. Am dormit fără vise, de zici c-am căzut în leşin, iar când m-am trezit de dimineaţă să mă duc la baie, am băgat capul la el

în cameră să văd dacă e totul în ordine. Mi s-a părut că doarme şi, fără să fac zgomot, m-am mai băgat puţin în pat. N-am dormit mai mult de o oră, dar m-am trezit agitat. Abia când m-am dus din nou la el mi-am dat seama că murise. Şi că era mort şi când mă dusesem mai devreme să-l verific. Se instalase deja *rigor mortis* când m-am dezmeticit şi, de frică să nu rămână aşa, înţepenit – avea o mână sub cap şi stătea ghemuit – l-am dezbrăcat în grabă, l-am luat în braţe, l-am cărat în baie şi l-am băgat în cadă. Slăbise mult, dar tot era greu – de parcă oasele ar fi vrut să recupereze greutatea cărnii – şi-acolo am dat drumul la apă caldă şi-am început să-l îndrept. Nu-ţi poţi imagina cum e să faci toate astea cu sentimentul că orice mişcare greşită poate rupe un os, o mână, o coastă.

— E îngrozitor ce povesteşti!

— Nu ştiu dacă-mi va mai ieşi vreodată din minte scârţâitul cărnii moarte pe os. Şi mirosul. Care după ce-a murit, a-nceput să iasă parcă din fiecare por. După ce l-am frecat zdravăn şi l-am clătit, l-am şters cât am putut de bine cu un prosop şi-apoi l-am cărat din nou în patul în care murise. Mi-am dat seama, însă, că nu fac bine şi că ar trebui să-l mut şi să pun aşternut curat, aşa că pentru puţin, l-am lăsat jos – sper că nu s-a supărat. Am aruncat direct la gunoi lenjeria şi hainele în care a murit, iar gunoiul l-am pus azi-dimineaţă în tomberonul de la stradă. Să nu le mai văd, să nu le mai simt. Înainte să-l îmbrac am consumat un spray întreg pe el, iar după urechi şi pe gât l-am dat cu parfum. Măcar dincolo să nu mai pută. L-am îmbrăcat cu ce am considerat eu că-i vine bine şi-n culorile care ştiam că-i plac. Am avut de unde alege. Are la haine noi în şifonier! Acum i-au rămas de bune. Ştiu eu de ce se-ntâmplă asta. Ştiu!

— Şi pe urmă ce-ai făcut? De ce-ai stat toată noaptea singur cu el?

— Păi după ce am terminat cu spălatul şi cu îmbrăcatul le-am sunat pe mama şi pe soră-mea să le dau vestea, rugându-le să vină măcar una dintre ele să stea cu el până iau certificat de deces şi fac aranjamentele de

înmormântare. Le-am zis şi de priveghi, dar ştii ce replică mi-a dat sor'-mea? *E prea din scurt,* auzi, *e prea din scurt.*

— Şi n-a venit niciuna? Nici măcar Valentin? Nu-ntreb de priveghi, că am înţeles că n-au fost, dar măcar ziua, când au aflat.

— Nu. L-am lăsat pe tata singur în casă – ce era să fac? — şi-am plecat să rezolv lucrurile. Azi-noapte a mai fost cum a mai fost, dar n-aş fi putut să stau şi-n seara asta singur. Efectiv simţeam că mă sufoc. Şi-mi era şi frică. Nu ştiu neapărat de ce. Am ieşit pe străzi, m-am plimbat. De-aia te-am chemat şi pe tine. Sper că nu te-ai supărat.

— Nici vorbă…

— Uită-te şi tu la sor'-mea! Zici că a ieşit în oraş. Nici măcar nu s-a dus dincolo să-l vadă. Mi-a zis doar că n-are rost să vorbim acum despre „împărţeală", că avem tot timpul să vorbim mai încolo despre asta. Nu i-am zis că n-avem ce împărţi. Că, în cele din urmă, tata mi-a lăsat mie casa. Mie, nu lor. Să vezi ce circ o să iasă. Ce-o să se supere ea şi mama!

— Păi, de ce s-ar supăra? N-au vrut să ştie de el cât mai era în viaţă…

— Nu, dar acum le interesează ce lasă-n urma lui… în fine, îţi mulţumesc frumos că ai venit. Mi-ar fi fost imposibil să stau singur cu ei.

— Cu plăcere, îi spun, şi chiar sunt bucuroasă c-am făcut asta, dacă lui îi e de ajutor. Arată-mi puţin bucătăria, dă-mi drumul la cuptor şi mă descurc eu mai departe.

— Sigur, pe-aici!

Sergiu înşfăcă punga cu carne şi, ca să ajungem la bucătărie, traversăm această cameră ce mi se pare de-a dreptul uriaşă, poate de la puţinii oameni care sunt în ea, poate de la mobila răsfirată. Stelică şi Ştefan sar imediat în picioare şi vin spre noi.

— Îi arăt Simonei bucătăria şi vin să vă conduc! le spune Sergiu făcându-le semn să-l aştepte. Uite, aici e tava, aici e uleiul, aici sunt mirodeniile… ce-ţi mai trebuie? Aprind şi cuptorul. E bine?

— E foarte bine! Ai şi câţiva cartofi?

— Nu ştiu, vezi pe-acolo. Dacă nu găseşti, înseamnă că nu sunt. Tot ce se poate. Te rog să mă scuzi acum, mă duc să-i conduc pe băieţi. Au stat şi-aşa destul.

— Sigur!

Rămasă singură în bucătărie, îmi rotesc privirea împrejur şi mă surprinde energia plăcută pe care o degajă acest loc. E una în aşteptare, parcă pândeşte prezenţa unei femei, dar nu oarecare, ci uneia căreia-i place să se bucure de atmosfera caldă şi intimă ce se ţese în spaţiul acesta definit de obiecte pe care cineva, cândva, le-a mânuit cu dragoste. O atmosferă ce abia aşteaptă să fie refăcută, iar scântei de sunete şi mirosuri amestecate să-nsufleţească iarăşi încăperea. Mă-nvârt printre oale, cratite şi tot felul de ustensile – şi eu, una, habar n-am să le folosesc pe multe dintre ele. Sunt tot felul de obiecte ce vin din alte timpuri, pe care eu nu le-am gustat, dar cu care simt că m-aş putea obişnui îndată. Deschid uşile unui dulap masiv, plin cu veselă de bună calitate. Două servicii superbe, cu nu ştiu câte piese, stau ascunse aici pe nedrept. Farfurii de toate mărimile, supiere, platouri, sosiere, farfurioare pentru prăjituri odihnesc în nemişcare. Mă uit pe spatele uneia dintre ele şi văd că scrie Rosenthal. Fiecare piesă pare valoroasă. Chiar şi maşina de gătit, în ciuda vechimii, e o adevărată operă de artă. E tot aşa masivă – pare să cântărească o tonă – şi are atâtea ochiuri, uşiţe şi cuptoare, încât poţi hrăni cu ea un internat întreg. Are chiar şi plită în lateral.

Privesc şi mi se pare totul atât de-nşelător! Dacă n-aş şti nimic despre această familie, aş crede că până mai ieri s-au ţinut aici mese întinse, cu oameni fericiţi în jurul lor, cu râsete, bunăstare şi armonie. Ce păcăleală! Singura care a dat viaţă acestei încăperi a fost bunica lui Sergiu, o unguroaică aprigă ce-avea bucătăria la degetul mic. Numai că s-a dus cu ani în urmă, iar locul a rămas pustiu în urma ei. Cu toate astea, eu îi simt prezenţa. N-am văzut-o nici măcar în poze, dar în aceste clipe simt că o cunosc cumva şi ştiu sigur că mi-ar fi plăcut.

Caut printre condimente cu gândul la ea şi, cu toate că e

nefiresc momentul, zâmbesc cu largheţe. O fac, însă, pe ascuns, gata să-mi schimb mimica la cel mai mic semn că se apropie cineva. Găsesc şi câţiva cartofi pe care mă apuc să-i curăţ. Aleg o tavă rotundă, generoasă, cu pereţi înalţi şi-nainte să pun carnea în tavă, o ung pe-o parte şi pe alta cu muştar. Curăţ câţiva căţei de usturoi, crestez carnea din loc în loc şi-i pitesc acolo. Presar sare, piper şi caut pentru mai încolo nişte rozmarin. Nu mă aştept să găsesc, dar, spre uimirea mea, e chiar la suprafaţă, într-o pungă de hârtie. Iau şi o crenguţă de cimbru uscat, din care o să presar tot mai încolo. Torn câţiva stropi de ulei peste carnea frumos împănată şi adaug apă cât să acopere tava până la jumătate. Cartofii nu-i pun încă, căci bucata de carne e mare, şi până se pătrunde ea, sigur o să se zdrobească legumele. Presar sare şi în apă, pun câteva boabe de piper şi-o foaie de dafin, după care bag tava la cuptor. Nu umblu la flacără, mi se pare potrivită aşa cum e.

Închid cu grijă uşa grea de fontă a cuptorului şi am un sentiment de bine. Strâng cojile de cartofi, de usturoi, pun uleiul şi condimentele la loc şi mă aşez pe unul dintre scaunele din bucătărie. Sunt trei cu totul, unul mai frumos ca celălalt. Scaune trainice din lemn. *Ne-ngroapă astea pe toţi,* îmi spun şi iar zâmbesc de una singură. Apoi mă ridic, deschid frigiderul şi nu văd în el decât câteva sticle cu băuturi începute. Scot singura sticlă cu vin roşu şi caut un pahar cu picior. Găsesc imediat – sunt, tot aşa, pe alese – şi-l umplu jumătate. *Na, că m-am servit!* zic, ca răspuns la invitaţiile primite mai devreme. Am ales un pahar roşu, de cristal – n-am mai băut dintr-unul asemănător din copilărie, când aveau ai mei invitaţi la masă. Se ştia clar: când aveam musafiri, se scoteau paharele de cristal şi serviciul de masă. Unicul. Era tinut de bun şi scos doar la mesele festive. Aşa că pentru mine momentul ăsta e, cumva, festiv. Fără să stau pe gânduri, mă duc ţintă să găsesc camera în care zace adormitul. Vreau să-nchin paharul ăsta în cinstea lui, să bem, în felul ăsta, împreună. Măcar acum cât mai e în casa lui, printre ai lui. Chiar dacă

eu nu mă număr printre ei. Măcar nu mai stă singur acolo. Când trec prin sufragerie, dau cu ochii doar de Valentin.

— A plecat să-i conducă pe băieţi, dacă după Sergiu te uiţi.

— Nu mă uit după nimeni.

— Iar fetele sunt la baie!

Împreună? îmi vine să-ntreb, dar de fapt nu mă interesează, aşa că-l las şi trec mai departe.

Dinspre camera mortului răzbate o lumină tremurândă, de la lumânările aprinse – îmi spun şi aud câteva şoapte înfundate: *ia-l aşa, apucă-l bine, vezi că e greu, lasă-l jos cu grijă, vezi să nu-l scapi* şi pentru o clipă mă gândesc că cineva vrea să mute mortul. Când ajung, însă, în cameră, le găsesc pe Georgiana şi prietena ei luptându-se cu un tablou.

— E-al meu! Tata a ştiut mereu cât de mult îmi place tabloul ăsta şi mi l-a lăsat mie. Nici nu se putea altfel. Mai sunt şi alte lucruri pe care mi le-a lăsat, adăugă ea, deşi eu n-am întrebat-o nimic şi nici nu i-am cerut socoteală.

Mă uit o clipă la tablou şi mă surprinde frumuseţea lui. Înţeleg de ce-i place atât de mult Georgianei. E un câmp. Un câmp nesfârşit, cu maci, cu spice de grâu şi… multă linişte.

— E frumos, spun.

Se vede că prezenţa mea le incomodează, aşa că se străduiesc să dispară cât mai repede cu tabloul. Poate-l duc în celălalt dormitor, care se vede din camera unde sunt sau direct spre uşă. Habar n-am. Le-ntorc spatele şi mă aşez pe unicul scaun de lângă masa pe care stă ţeapăn domnul Barbu. E slab, cu obrajii supţi, dar cu părul încă bogat, frumos ondulat, plin de viaţă, iar lucrul ăsta mă frapează. *Poate că nu e totul mort la acest om,* gândesc, iar gândul mă sperie. Înţeleg în acel moment că atunci când cineva moare, nu toate organele fac asta în acelaşi timp. Se spune că după moarte, unghiile continuă să crească o vreme. La fel şi părul. Se pare că nu toate vor să moară în acelaşi timp. Şi de ce-ar vrea? De obicei, doar un organ se îmbolnăveşte, doar unul cedează, în timp ce toate

celelalte sunt nevoite să renunţe. Poate chiar se străduiesc să trăiască de sine-stătător. Aşa cum e părul domnului Barbu, care încă străluceşte, încă n-a murit.

E al doilea mort pe care-l văd în toată viaţa mea, dar nu-mi inspiră deloc frică, aşa cum a făcut-o primul. Poate şi pentru că pe domnul Barbu nu l-am cunoscut şi pentru mine nu-i decât un străin. Unul despre care ştiu destule, dar e posibil să nu ştiu, totuşi, nimic. Oricum ar fi, mi se pare nedrept să-l văd aşa pentru prima şi ultima oară.

— Am venit să-nchin un pahar cu dumneavoastră, spun aproape în şoaptă şi ridic uşor paharul, de teamă să nu mă vadă sau să mă audă cineva. Ştiu că v-a plăcut, adaug şi-mi pare rău c-am zis asta cu voce tare.

Nu vreau să-l ofensez. N-am venit să-l judec, ci doar să stăm câteva clipe împreună. Ca doi oameni. Ca doi muritori. El s-a dus deja, eu mă voi duce când îmi va veni rândul. Mi-ar plăcea ca atunci să mai stea cineva de vorbă cu mine.

Mă uit la el şi aş vrea să ştiu ce-a gândit până-n ultima clipă. Dac-ar proceda altfel, de-ar fi s-o ia de la-nceput.

Dacă e recunoscător pentru fiul pe care l-a avut. Dacă e mândru de el, dacă într-un final l-a iubit. Stau lângă domnul Barbu şi-ncerc să umplu golurile lăsate de lucrurile pe care nu le ştiu şi nu le-nţeleg. Şi cu cât mă gândesc mai mult, cu atât golurile se cască mai mari. Dacă ar mai putea, domnul Barbu ar fi mânios, văd asta pe chipul împietrit, ca de ceară, pe care e instalată un fel de furie. Una a neputinţei, datorată poate nedreptăţii de a muri atât de diferit de modul în care a trăit, după luni întregi de abstinenţă totală. Nu tu ţigări, nu mâncăruri grele, nu alcool. Doar ceai. Moartea n-a reuşit să-i îndepărteze furia asta, din contră, i-a întipărit-o pe chip, aşa cum imprimi literele pe o foaie de hârtie albă. Oricum ar fi, e departe de a fi un chip liniştit. Şi-mi pare rău pentru el. Îmi pare foarte rău.

Dau paharul cu vin pe gât şi mă ridic să mă duc să-ntorc friptura, dar o altă şuşoteală îmi atrage atenţia. De data asta, sunt sigură că e vocea lui Valentin, care-i şopteşte

ceva Georgianei. Ciulesc urechile şi prind doar câteva frânturi: *mâine, înmormântare, iau io, asta, ce pot, se supără, vedem.* Mi-ajunge ce-aud şi pentru că vreau să le văd feţele, mă uit fix în ochii lor când trec pe lângă ei. Îmi susţin ostentativ privirea, dorind să pară mai puţin vinovaţi. Încă simt cum se uită după mine şi iar nu ştiu dacă chiar au zis asta sau doar mi se pare: *Ne-o fi auzit ciudata asta?*

Bucătăria e deja învăluită în mirosuri apetisante, care mă fac să-nghit în sec, cu toate că am mâncat ceva înainte să vin încoace. Din cuptor se aude o sfârâială continuă, iar sunetul ăsta, amestecat cu aromele ce reuşesc să se strecoare pe lângă uşa masivă de fontă, face să dispară de tot sentimentul de moarte. Pluteşte, mai degrabă, un sentiment al renaşterii, de parcă întreaga casă reînvie. Bucătăria e locul din care porneşte vraja şi se-mprăştie uşor, ca un parfum, în toate camerele şi cotloanele. Cumva, am sentimentul că se face dreptate, şi deşi n-ar trebui să aibă legătură cu mine, simt că e izbânda mea. Sergiu apare în prag şi-mi mulţumeşte încă o dată. *Pentru ce?* aş vrea să-l întreb, dar răspunsul vine ca şi când aş fi făcut-o.

— Pentru asta, spune el, arătând cu braţele deschise casa.

— Ce bine miroase! se-aude vocea Danei, răsărită şi ea de cine ştie unde.

De-ndată ni se-alătură Valentin şi Georgiana şi ăştia suntem, cu toţii. Fetele se-aşază pe câte-un scaun, iar băieţii rămân în picioare. Deschid larg geamurile bucătăriei, căci îi văd pe toţi cu ţigările aprinse. Când scot tava pe plită şi întorc carnea, toate privirile sunt aţintite spre mine. Adaug şi cartofii tăiaţi pe jumătate şi presat din nou condimente. De data asta, adaug şi crenguţa de cimbru, după ce am scuturat-o bine peste carne şi cartofi şi pun rozmarin din belşug. Mai presar la final puţină boia dulce şi bag tava înapoi în cuptor.

— Ce era chestia aia galbenă de pe carne? întreabă Georgiana.

— Muştar.
— De ce-ai pus?
— S-o frăgezească.
— Habar n-am avut că se pune.
— Nu e obligatoriu.
— O să fac şi eu aşa, acasă.

Nu e practic o conversaţie, dar măcar e ceva. E un început, cine ştie? Sau poate va rămâne un simplu dialog de care îmi voi aduce aminte tocmai pentru stupizenia lui. În orice caz, mă intimidează apropierea lor şi faptul că trebuie să ne privim în ochi când ne vorbim.

— Adevărul e că mi s-a făcut o foame! zice Valentin şi-mi dau seama că mâncarea e un subiect la fel de bun pentru spart gheaţa, ca şi vremea, atunci când nu ai lucruri importante de spus sau le eviţi.

— Mai are mult până e gata?

— Destul. Abia am întors-o pe partea cealaltă. Apoi va trebui s-o las la rumenit.

— Păi atunci să mai bem ceva, zice Valentin, ca şi când timpul ar trebui neapărat umplut cu ceva, secundă cu secundă.

— Serviţi-vă cu ce doriţi, îi invită Sergiu, iar pe mine mă-ntreabă dacă mai vreau vin.

Când accept, toate privirile se-ndreaptă spre mine, dar nimeni nu-ndrăzneste să-mi zică ceva.

— Să ieşim în curte, mai bine! E răcoare, aer curat. Aici s-a făcut prea cald, ce ziceţi?

— Bine!

Ne luăm fiecare paharele şi ne aşezăm în jurul unei măsuţe destul de joase, dar înconjurată de scaune confortabile, cu spătar. E foarte plăcut, iar faptul că nu mai suntem băgaţi unul într-altul, într-o încăpere care ne cere să fim apropiaţi – şi nu mă refer la modul fizic, căci bucătăria e foarte spaţioasă – e de-a dreptul relaxant. Liniştea serii, liniştea, în general, nu e apăsătoare, ci ne dă posibilitatea să respirăm uşuraţi.

Şi totuşi, după un timp, Georgiana n-are astâmpăr şi întreabă:

— Pentru mâine e totul aranjat?

— Tot, spune Sergiu.

— O să-ţi fie greu fără tata, mai zice ea.

— Drept să-ţi spun, mă simt uşurat. N-aveam cu ce să-l ajut, nici eu, nici doctorii, şi era greu să-l priveşti suferind, fără să poţi face nimic.

— O să-ţi fie greu cu banii, vreau să zic.

— Cu banii?

— Da… avea ditamai salariul, nu-i aşa?

— Cine, mă, tata? Tata nu mai avea serviciu de câţiva ani.

— Nu mai spune, păi din ce trăia?

— Din banii mei şi din chiria pe camerele din faţă.

— N-am ştiut.

— N-ai ştiut multe.

— Asta ce vrea să-nsemne?

— Nimic în mod particular, doar că nici tu, nici mama nu ştiaţi mai nimic despre el, despre noi. N-aţi vrut.

— Şi ce e ăsta, un reproş?

— Nici măcar. E-o constatare. Şi pentru că văd să te interesează subiectul, află că nu vedeam niciun sfanţ de la tata. N-am văzut niciodată. Nici când eram mic, nici când am crescut. Ba, mai mult, mă fraierea ori de câte ori avea ocazia. Da, pare greu de crezut, dar aşa era. Ştii că eu i-am negociat chiria pentru camerele din faţă? Până să mă roage pe mine, primea 50 de lei pe lună, o nimica toată. Dar atât ceruse el, la beţie. Apoi m-a rugat pe mine s-o dreg, promiţându-mi că-mi dă 10% din ce obţin. Pentru mine, atunci, ar fi însemnat luna de pe cer, pentru că nu eram decât un puşti rupt în cur, care n-avea un leu să invite o fată la suc. I-am obţinut 500 de lei pe lună şi l-am văzut cum plesneşte de mândrie – cel puţin aşa mi s-a părut. Dar crezi că am văzut vreun leu, vreodată? Nema, canei! Tata s-a făcut că uită şi când am îndrăznit să îl întreb, m-a făcut hot şi mi-a zis că a crezut că sunt un fiu adevărat, nu vreun profitor nenorocit. *Dar, tată,* i-am zis, *am obţinut de 10 ori mai mult decât aveai înainte,* iar el ştii ce-a răspuns? *Puteai mai mult.* Atât a zis: *puteai mai*

mult.

Şi, mai ştii când lucra tata la tipografie? A avut o perioadă lungă în care a lucrat numai de noapte. Ajungea acasă dimineaţa, terminat. Într-o dimineaţă, înainte să plec la şcoală, mi-a zis că dacă-l ajut trei luni, la începutul vacanţei de vară îmi va da un salariu întreg mie, numai mie, să-mi cumpăr tot ce am nevoie şi să mă distrez. Şi-am halit găluşca imediat. Ce vrei, eram disperat să am şi eu un ban al meu. Şi uite aşa, dimineaţa mă duceam la liceu, pe urmă ajungeam acasă şi mă apucam de lecţii, dormeam câteva ore, după care mă duceam cu tata la serviciu. Trei luni am făcut treaba asta şi nu mi-a fost deloc uşor, iar la începutul vacanţei de vară, când m-am dus să-i cer, s-a uitat la mine ca şi când n-am fi făcut niciodată acea înţelegere. N-am văzut nici atunci vreun leu. Da' ştii ce-i aia niciunul? N-am vorbit cu el o săptămână când mi-am dat seama că tot nu-mi dă banii promişi, dar apoi m-a ameninţat că mă lasă şi nemâncat dacă nu încetez cu atitudinea asta. *Du-te la maică-ta şi la soră-ta, dacă nu-ţi convine,* mi-a zis, iar eu ce era să fac, să vin peste voi?

— Hm! A fost mai al dracu' decât mi-am închipuit!

— Lasă-l acum, că e mort dincolo, nu mai vorbi urât de el. Ce-a fost a fost, acu' nu mai are importanţă. În plus, s-a chinuit destul.

Profit de tăcerea densă care s-a lăsat şi mă duc la bucătărie să întorc pentru ultima dată friptura şi cartofii şi să le potrivesc de gust. În casă miroase îmbietor. Cu toate că oamenii fuseseră mai degrabă nefericiţi aici, eu tot am sentimentul de casă primitoare, de loc ce se poate transforma imediat într-un cămin. Cu ochii mintii dau viaţă locului şi-l umplu cu râsete şi hărmălaie de copii. Scot farfuriile, aranjez furculiţele şi cuţitele, pun şerveţele de hârtie, căci nu mă-ndur să le scot pe cele din sertarul cu pânzeturi, prea arată de muzeu. Găsesc un borcan cu varză roşie în oţet, pe care o răstorn într-un bol. În 10-15 minute friptura va fi gata, iar eu am totul pregătit. Deşi am intrat în bucătărie încărcată de poveştile lui Sergiu, mă întorc plină de optimism, fără să am neapărat un motiv

pentru asta.

— În zece minute e gata, îi anunţ, doar pentru a răspunde privirilor îndreptate spre mine.

— Mă duc la baie, zice Sergiu şi se ridică brusc. N-ajunge însă acolo că-l auzim strigând în timp ce face calentoarsă: *Unde mama dracului sunt tablourile de pe pereţi?*

— La mine sunt, la mine, răspunde Georgiana, cu cea mai firească voce de pe pământ.

Privirile li se întâlnesc şi scânteiază. O ranchiună veche se aprinde-ntre ei şi stă să explodeze.

— N-ai mai avut rădbare, deloc n-ai mai avut, scuipă cu dispreţ Sergiu. Semeni atât de bine cu el!

— Să nu-ndrăzneşti! tună Georgiana şi-ntr-o secundă e-n picioare, stând dreaptă-n faţa lui.

Mă surprinde să văd că e aproape la fel de înaltă ca el. Se privesc ochi în ochi şi probleme vechi, nerezolvate, se aprind ca o vâlvătaie. Continuă să se fixeze şi respiră, gâfâind. Noi, ceilalţi, stăm şi privim de pe margine. E unul dintre acele momente în care nu-ţi rămâne decât să taci şi să stai cât mai nemişcat. Se simte, aproape se vede tensiunea dintre ei. Şi e ca şi cum am putea vedea cum dincolo de chipurile crispate se derulează cu repeziciune imagini numai de ei trăite, gânduri care dor, răni ce nu s-au vindecat niciodată. Amândoi se străduiesc să tacă, înţeleg asta după felul în care îşi înghit vorbele, îşi înfrânează pornirile. Căci fiecare ştie că ceea ce va spune acum va rămâne pe veci spus şi le va defini relaţia pentru restul vieţii.

— Să mergem la masă! zice în cele din urmă Sergiu şi balonul plin de tensiune se sparge.

Sergiu nu se mai duce la baie, ci se spală pe mâini la bucătărie. Facem şi noi la fel, ca nişte copii de grădiniţă ce-şi respectă rândul.

Deschid cu greutate uşa de la cuptor şi rămân împietrită. Cuptorul e gol, nici urmă de tavă. Privesc spre ceilalţi fără cuvinte.

— Ce e, ce s-a întâmplat?

— A… a dispărut friptura.

— Cum adică a dispărut?
— Nu mai e. Am lăsat-o aici în cuptor.
— Păi, cine a luat-o?
— Nu ştiu. Am lăsat-o aici. Focul e încă aprins.

O căutăm de nebuni peste tot, chiar şi acolo unde n-ar fi avut în veci cum să ajungă. Ne gândim c-a luat-o vreun câine, dar chiar dacă ar fi reuşit să forţeze uşa de fontă a cuptorului, tot ar mai fi rămas tava în urmă, sau orice semn al trecerii lui pe-acolo.

Luăm încăperile la rând, căutând ceva imposibil de găsit, iar eu ajung în camera domnului Barbu şi încremenesc în uşă. Expresia lui a trecut de la mânie la mulţumire deplină. Visez sau mi se pare? Mă apropii ca să mă uit mai bine şi dinspre locul în care-şi doarme somnul de veci simt miros îmbietor de friptură. Cum e posibil?

Mă uit după tavă, dar nu e nicăieri.

Ziua cea mai lungă

Fiicei mele, Andreea, copilul cu fluturi în păr, capabil să înfăptuiască miracole

Joi, 1 august

Singurul lucru care mă mai ţine cu minţile adunate e gândul la concediu. De azi am început să fac AMR-ul. Mai am zece zile, dacă e s-o pun la socoteală şi pe asta. N-aş vrea s-o pun, dar sunt nevoită, căci ştiu că-mi va ieşi os prin os până voi pleca diseară acasă.

Vineri, 2 august

Când lucram în fabrică, vinerea era zi scurtă. Practic, lucram câteva ore, după care ne aşezam la masă, mâncam în tihnă, ne-ntindeam la vorbă şi după ce terminam de strâns masa şi făceam curat pe birouri, mai lucram puţin după care, gata weekendul. Acum, nu ştiu cum se face, da' în fiecare vineri apare ceva. Şi nu doar că nu pleci mai devreme sau e măcar mai lejer, e cu emoţii, cu tensiune, cu draci, cu stat peste program.

Sâmbătă, 3 august

M-apuc să fac bagajele. Sergiu bombăne că am tot timpul, că e prea devreme, da' cine-l ascultă? Eu fac ce ştiu. Nu pricepe că am nevoie să fac asta, ca şi când numai gestul de a arunca hainele în valiză m-ar apropia de vacanţă şi ar scurta aşteptarea asta crâncenă.

Duminică, 4 august

O sun pe Nina, care e la fel de descreierată ca mine. Zugrăveşte. Singură. De fapt, cu fra-su', da' în ea e baza, că el trebuie să mai meargă şi la serviciu. Nina e în concediu. Halal concediu! A pornit mai întâi ca o joacă – ce mare lucru o fi să dai cu trafaletul? — si-acum trăiesc un coşmar. A zis că are praf de la şmirgheluit pereţii şi în cur

– scuzaţi expresia. O simt că e pe cale să fugă de-acasă, dar tot singură se-mbărbătează că trage tare săptămâna asta şi pe urmă să vezi, trai pe noi, tată! Nu zugrăveşte de plăcere, ci de nevoie. O duce rău cu banii şi a zis să facă economie. Dar acum îşi blesteamă zilele. Cred că azi e mai supărată ca oricând, pentru că e duminică, iar ei nu-i place să facă treabă duminica. De fapt, nu că nu-i place, nu vrea. Duminica e pentru alte lucruri, zice ea, nu pentru muncă. Dar n-are încotro, dacă vrea să termine până la vacanţă, trebuie să tragă tare. Cred că abia acum înţelege în ce s-a băgat.

Luni, 5 august

Primul lucru pe care-l fac când ajung la birou e să tai zilele de weekend care au rămas nebifate. AMR 5 zile. Cinci, mari şi late.

Marti, 6 august

Aseară am plecat la 10 de la birou. Când am ajuns acasă nici nu mai ştiam cum mă cheamă. Am avut o zi de tot rahatul, iar finalul a fost apoteotic. Am trimis drept la replică şi notificări de la avocaţi pentru respectarea intimităţii şi a vieţii private şi m-am rugat de ziarişti să le publice. Unii erau pe drumul spre casă, alţii chiar ajunseseră, au zis că scot articolul dimineaţă. Mie-mi trebuia atunci. Cuvântul potrivit era „acum”.

Miercuri, 7 august

După toată ziua de ieri, am adormit greu, m-am foit toată noaptea şi nu m-am odihnit deloc. Sunt praf de oboseală. Dar AMR 3 zile.

Joi, 8 august

— Cum staţi cu zugrăveala, mai aveţi?

— Azi terminăm. Mâine fac bagajul. Măcar am toate hainele spălate. Tu?

— Am totul pregătit în bagaje. Mai am să pun periuţele de dinţi şi gata.

— Eşti bine. Hai că numa’ mâine nu-i poimâine.

Nina are o vorbă tâmpită, de fapt mai multe, care exprimă acelaşi lucru: *să fim sănătoşi să trăim până atunci, s-ajungem sănătoşi acolo, să ne vedem acolo, s-ajungem acolo şi mai vedem,* vorbe de-astea care te duc mereu cu gândul la câte o piedică ce s-ar putea ivi chiar când ţi-e lumea mai dragă sau când te aştepţi mai puţin. Dintotdeauna m-au enervat expresiile astea, mai ales că eu sunt genul care are nevoie de un plan de care să se agaţe cu amândouă mâinile şi să se ţină strâns, chiar dacă i se albesc buricele degetelor şi mâinile-i obosesc şi-i tremură. Sunt genul ăla care are nevoie de o luminiţă pe care s-o vadă şi după care să se ghideze, oricât de întuneric şi înfricoşător ar fi în rest. Mie, dacă-mi iei perspectiva, mi-ai luat tot şi m-ai lăsat ca o găină fără cap, ce orbecăie fără rost şi fără direcţie, fără să se mai poată aduna vreodată. Aşa că în momentul în care l-am auzit pe Sergiu c-a intervenit ceva la el la serviciu n-am mai stat să ascult până la capăt şi-am plecat în camera cealaltă, plângând. Pe de-o parte, mă gândeam că mai există o şansă să fi înţeles greşit şi să nu fie vorba despre asta, pe de altă parte, eram sigură c-am înţeles ce trebuie. Doar că nu suportam să aud acele cuvinte.

— Îmi pare rău de tot, a zis din colţul uşii, dar putea să zică absolut orice, căci niciun cuvânt, nici toate la un loc n-ar fi putut să schimbe ceea ce simţeam.

— E vorba doar de-o săptămână. Nu anulăm nimic, doar amânăm c-o săptămână.

Anulare, amânare – în momentul ăla pentru mine era totuna, nu ştiu cum de nu pricepea. După vreo jumătate de oră în care am înjurat, am plâns, mi-a venit să răstorn bagajul în mijlocul casei şi să dau cu piciorul în haine şi să le-mprăştii şi să le calc în picioare, am trecut la a o ponegri pe Nina cu expresiile ei de rahat, piază rea care nu ştie să cheme bucuria, ci mai degrabă să atragă necazul. Mi-a trecut prin faţa ochilor calendarul de la birou cu cele două zile rămase nebifate si-abia m-am înfrânat să nu mă duc chiar atunci să-l rup în mii de bucăţele şi să-l arunc la

gunoi, ca pe un lucru inutil şi batjocoritor ce era. Şi cu cât încercam să mă-mprietenesc cu gândul *nu e o anulare, e doar o amânare,* de aia îmi venea mai tare să plâng de draci şi obidă şi, mai ales, de neputinţă.

Apoi, s-a făcut gol în capul meu şi singurul gând ce se plimba agitat dintr-un capăt în celălalt al minţii era *Cum dracu' îi zic eu Ninei acum?*

Pot spune că săptămâna pe care în loc să o petrecem liniştite în vacanţă am petrecut-o împreună la serviciu a fost un fel de test al prieteniei noastre. Chiar dacă nu era vina niciuneia dintre noi, abia ne suportam privindu-ne şi nu ştiu dacă lucrul ăsta se datora furiei pe care o citeam una în ochii celeilalte sau a împotrivirii în faţa unor noi speranţe ce creşteau, de data asta, într-un fel ostil şi chinuit în fiecare. Cu toate că mi-am jurat că nu voi mai face niciun AMR, am tăiat într-un calendar inexistent panourile luminoase, ostentative ale fiecărei zile până la noul concediu. Pe măsură ce bifam căsuţele, o nouă aşteptare creştea în mine, de data asta fără ca măcar s-o fi chemat. Luminiţa era acolo, dar nu mă mai încredeam în ea, preferând s-o jignesc şi s-o numesc fata Morgana. Luminiţa se supăra – vedeam prea bine – însă preferam s-o ignor cu bună ştiinţă şi să mă prefac că n-am nevoie de ea. *S-ajungem noi acolo,* m-am surprins gândind într-o zi, iar ăla a fost momentul în care mi-am zis *Până aici!* M-am scuturat ca un câine a cărui blană e invadată de purici şi mizerie şi-am început să visez din nou cu ochii deschişi. De data asta voit şi conştient.

07:10

Am trecut s-o luăm pe Nina şi-aproape că nu-mi vine să cred că e aici, cu noi în maşină. La rândul ei, Iulia plesneşte de bucurie. Văd asta nu doar pe chipu-i colorat ca un balon ce vrea să se remarce în mulţime, ci în toată foiala plină, infantilă; o incapacitate a ei de a sta locului în bancă, la masă, oriunde. De parcă ceva văzut numai de ea o zgândăre, o face să râdă, o-mpunge să reacţioneze, să participe. Doar că de data asta nu-i zic nimic, n-o rog să

înceteze aşa cum facem toţi când dorim s-o domolim, fără să-nţelegem de ce facem asta. Deşi Nina e prietena mea, Iulia o percepe ca fiind în egală măsură şi-a ei, alteori ca pe sora mai mare pe care n-a avut-o niciodată, câteodată ca pe o mătuşă, în orice caz, ca pe cineva apropiat, din familie. Aşa cum facem şi noi, eu şi Sergiu. Din când în când mă uit în oglinda retrovizoare să mă asigur că sunt amândouă acolo. Alteori mă rotesc cu totul spre ele, râzând ca un clovn, cu gura până la urechi, fără să spun nimic. Imaginea asta, cu ele două pe bancheta din spate, face parte din mine. E acolo şi mă uit spre ea ori de câte ori am nevoie de stabilitate. O fotografie pe care o revăd peste an, ceva ce am nevoie să rămână.

07:30

Suntem pe drum, iar mie parcă încă nu-mi vine să cred c-am reuşit să plecăm.

07:45

Mergem netulburaţi pe drumul nostru şi tremurül ce ne-a scuturat bine trupurile şi minţile în zilele dinaintea plecării începe să se retragă, ca o furtună învinsă, ce nu mai are nicio putere. Neliniştile se duc la fund ca un reziduu aşezat pe fundul mării, pe care doar o nouă furtună îl mai poate agita.

08:05

Nu ştiu de ce mă uit întruna la ceas, dar o fac şi mă bucur. Orice oră îmi place, orice oră îmi pare potrivită. Sau poate că e doar un tic pe care-l iau cu mine în vacanţă, de care vreau să scap, dar care-mi tot revine.

08:12

În mijlocul acestei linişti, ţipătul strident al telefonului lui Sergiu sună ameninţător. Îmi stă inima şi-mi vine să urlu: *Nu răspunde!* Iar Sergiu nu o face, zici că m-a auzit. Nimeni nu-ntreabă, nimeni nu zice nimic, de parcă dacă am sta nemişcaţi, ţinându-ne respiraţia, fără să vorbim

niciunul, sunetul telefonului s-ar stinge de la sine. Iar pentru un minut o face. Dar când revine, ţârâitul înţeapă balonul de îngrijorare umflat între noi, împrăştiindu-l deacum în fiecare ungher al spaţiului maşinii. În continuare nu spunem nimic, cu toate că ştim că atitudinea noastră nu va rezolva lucrurile de la sine. Încordarea se frânge în schije ascuţite când Sergiu dă semnal de dreapta şi opreşte maşina cu o frână hotărâtă, ce ne-apleacă trupurile-n faţă. Coboară şi se depărtează de maşină. Cu toate astea-l auzim vorbind în engleză. *El e!,* ne spunem din priviri. Sergiu se plimbă agitat, câţiva paşi în faţă, câţiva paşi în spate – bătând o cărăruie – gesticulând cu mâna liberă în aer. E nervos, deşi se stăpâneşte. Încearcă să rezolve, iar eu cred că va rezolva. Suntem deja pe drum, vacanţa a început, nu mai stă să-nceapă. Momentul e deja în spate, iar noi nu ne mai putem pune încă o dată în faţa lui. L-am depăşit deja.

— Cred că trebuie să ne-ntoarcem, rosteşte Nina gândul ce ne terifiază pe toate.

— Eu nu mă-ntorc, se-mpotriveşte Iulia cu hotărâre de copil care ştie ce vrea.

— O să rezolve! zic, doar pentru a zice ceva, deşi nu cred ceea ce spun. Sunt pur şi simplu blocată.

Suntem cu ochii pe Sergiu, încercând să-i descifrăm fiecare gest sau grimasă. *I already left the city,* spune el, iar noi ne bucurăm că-l înfruntă. Am da orice să ştim ce / spune netrebnicul, dar după felul în care reacţionează Sergiu nu credem că ne dorim, de fapt. Continuă să vorbească alte câteva minute, iar când apare la maşină, aproape că sărim din scaune, aşteptând verdictul.

— Sper să fi rezolvat, ne linişteşte Sergiu, deşi improbabilitatea lui „sper” ne sperie mai mult decât ar face-o vestea rea în sine.

În maşină se lasă o tăcere grea, căci incertitudinea a reuşit să spulbere exuberanţa. Fiecare dintre noi rumegă în gând scenariul întoarcerii acasă. Cu cât ne depărtăm mai mult, cu atât mai greu ne va fi.

— Când vom şti cu adevărat? apuc să întreb înainte ca

telefonul să sune din nou. *Se pare că mai curând decât am crezut,* vine răspunsul.

Sergiu opreşte din nou maşina şi răspunde precipitat. *Hello again, Tom!* Se dă din nou jos din maşină, iar fiecare gest trădează iritare şi neputinţă.

Un nou apel la doar câteva minute faţă de precedentul nu poate fi un semn bun, oricât de optimiste am dori să rămânem. Şi chiar de nu va fi nevoie să ne întoarcem, ştim sigur că spaima acestei incertitudini ne va ucide, picătură cu picătură, întreaga bucurie a vacanţei. Suspansul se prelungeşte mai mult decât putem face faţă, cu toate astea, îndurăm în linişte. Încerc să mă obişnuiesc cu gândul că ne-am putea întoarce, dar oricât aş vrea, nu pot. Nu pot. Nu pot. Nu pot.

— Eu nu mă întorc, zice Iulia cu glas tare ceva ce gândim toate trei.

Când intră în maşină, Sergiu e calm şi zâmbitor.

— Trebuie să mă-ntorc la Bucureşti, dar am făcut un plan. Vă duc la Sărata Monteoru – unde ne şi propuseserăm să stăm o zi –, vă cazez acolo, iar luni dimineaţă sunt înapoi la voi. Aveţi trei zile de petrecut ca fetele. Rezolv ce-a apărut până atunci, după care ne vedem liniştiţi de vacanţă. E o promisiune.

— Aşadar, nu trebuie să ne întoarcem…

— Voi nu, doar eu.

— Eşti sigur că putem rămâne?

— De ce nu? Voi vă bucuraţi de vacanţă, eu pun lucrurile în ordine.

— Dar ce te face să crezi că până luni vei reuşi? Teoretic şi acum ai lăsat lucrurile în ordine.

— A apărut ceva important între timp. Nu vă faceţi griji! Tom ştie că mă-ntorc special din concediu pentru el, mi-a garantat că nu va dura mai mult de-o zi. Dar eu mi-am luat deja ca marjă trei.

Adevărul era că nu ne păsa unde ne lasă, câtă vreme nu trebuia să ne întoarcem. Iar soluţia pe care o găsise Sergiu era de-a dreptul salvatoare.

09:05

Poate n-o fi fost cea mai frumoasă staţiune din România, dar în acea zi, în acea dimineaţă, în tot acel context, Sărata Monteoru era Raiul pe pământ. Şi ca să nu pierdem vreme şi să-l lăsăm pe Sergiu să plece şi să-şi rezolve treburile cât mai repede, ne-am cazat la primul hotel ce ne-a ieşit în cale. „Mina de petrol” nu era nici el cel mai inspirat nume cu care să-i îmbii pe trecători, cu toate astea ni s-a părut că nu putea exista unul cu o denumire mai potrivită cu dimineaţa ce-o trăiam. Ne-am luat la revedere grăbite de la Sergiu şi, odată ce ne-am văzut singure, am dat drumul chiotelor.

Camera de hotel era de-aia ceauşistă, cu mobilă veche, mochetă tocită, baia mirosind a aer închis şi sulf (am aflat mai apoi), dar balconul cu vedere spre parcul înverzit, liniştea ce venea dinspre el, păsăretul zburdalnic şi soarele blând al dimineţii întindeau spre noi braţe lungi şi primitoare. Pe acel balcon, într-o singură clipă am putut vedea întinderea unui timp desfăcut la maximum, ca un fruct etalat în felii ce aveau infinite gusturi şi parfumuri de oferit. A-nceput şi s-a-nchis pe parcursul unei singure clipiri înăuntrul căreia au încăput milioane de senzaţii, imagini, întâmplări. O clipă cu-nceput şi sfârşit, ca orice lucru din viaţa asta uimitoare, în care lucrurile au sens doar atunci când îl vezi.

09:30

Cu bagajele despachetate, îmbrăcate comod, am coborât să bem o cafea. Restaurantul era pustiu, aşa că ne-am aşezat la masa care ni s-a părut cel mai bine poziţionată. De undeva a apărut un chelner negricios şi ştirb. Lipsa dinţilor din faţă nu-l împiedica să râdă la noi cu toată gura şi să ne ureze cel mai cald bun venit. Erau atât de contrastante gesturile pline de aplomb cu zâmbetul larg şi golaş, încât personajul ni s-a părut de-a dreptul caricatural. Ceva ne făcea să credem că locul lui nici n-ar fi fost acolo, de fapt, dar venise anume pentru noi. Am băut cafeaua – nici bună, nici rea – sorbind în tihnă fiecare gură.

Liniştea din jur şi pustietatea locului ne creau impresia că întreg hotelul era al nostru.

09:50

Am plecat să explorăm staţiunea, mergând unde-am văzut cu ochii. În dreapta sus, pe un deal, era o pensiune cu piscină, în faţă se-ntindea satul şerpuit, iar mici indicatoare ne ademeneau spre pensiuni cu nume feminine, de arbori sau altele abstracte. Am ales *Odaia cu salcâmi* dintr-o pură întâmplare – deşi cât de întâmplătoare pot fi şi întâmplările – şi-am urmat drumul ce despărţea casele dispuse de-a dreapta şi de-a stânga lui. Asfaltat pe mijloc, zgrunţuros pe margini, drumul nu era nici pe departe tăcut. Ba râdea, ba gemea, ba ridica spre noi firişoare slabe de ţărână ori pietricele jucăuşe, ce trosneau sub tălpi. Dinspre gospodării răzbăteau conversaţii înfundate între cei ai casei, cotcodăcelile găinilor, măcănitul ratelor ori lătratul când ascuţit, când în lehamite al câinilor. Deprinderi vechi îşi urmau rostul fără ca prezenţa noastră să le tulbure-n vreun fel. De parcă şi-ar fi dat întâlnire la mijloc, miresmele copacilor înfloriţi târziu se-amestecau în parfumuri greu de separat unele de altele. Fiecare inspiraţie împrospăta odăile sufletului, îmbiindu-ne să respirăm cu nesaţ. Urcam încet, cu o lentoare pe care paşii noştri şi-o aminteau fără probleme, deşi n-o mai practicaseră de (atât) de multă vreme, încercând să ne însuşim fiecare miros, sunet sau stare pe care ne-o inducea glasul acestui sat. Căci, fără îndoială, satul ne vorbea într-o limbă pe care o ştia prea bine şi pe care era dispus s-o-mpărtăşească şi cu noi. Iar noi simţeam cum fiecare orificiu sau por se deschide precum corola unei flori avide să absoarbă senzaţii una după alta.

La o răscruce de drum, indicatorul ne arăta s-o luăm la dreapta şi să urcăm pieptiş un drum destul de abrupt, la finalul căruia ne aştepta ca o regină o casă mare cu terasă din lemn. Poziţionată strategic deasupra tuturor, pensiunea avea o panoramă de vis. Ceea ce de jos părea doar o năzuinţă, de la faţa locului era, de fapt, o

certitudine. Iar uneori, certitudinile – fie ele şi de scurtă durată – sunt tot ceea ce îi trebuie unui om ca să fie fericit. Terasa primitoare era goala de parcă ne-ar fi aşteptat pe noi. Am ales cele mai bune locuri, de la înălţimea cărora puteam cuprinde priveliştea întreagă. În mod straniu, acel loc mi se părea în egală măsură străin şi cunoscut. Se poate să fi fost un loc la care doar să fi visat sau unul în care sufletul să mai fi poposit cândva. Cert e că tihna lui, plăsmuită demult să se-ntrupeze, prinsese acum momentul cel mai potrivit. Sau poate că pur şi simplu noi ne aflam în momentul potrivit, în care era de ajuns să-ntindem mâna şi să-l prindem, aşa cum prinzi un fluture în zbor. De nicăieri a apărut un Saint Bernard, ce s-a apropiat de masa noastră-n pas domol. După o privire leneşă, prelungă, s-a prăvălit cu toată masivitatea în faţa noastră, ca o ofrandă ce ţi se-aşază la picioare. Iubitoare fără discernământ de animale, Iulia jubila. Oriunde mergea, animalele îi detectau imediat prezenţa şi veneau la ea, cum vin puii la mame sau câinii la stăpân.

Dinăuntrul restaurantului cu pereţi din sticlă şi bârne trainice de lemn şi-a făcut apariţia o doamnă roşie-n obraji, numai zâmbet şi bucurie.

— Bine-aţi venit la noi! El e Beethoven, botezat ca majoritatea celor din rasa lui. E blând ca o oaie şi leneş ca o pisică. Să nu vă temeţi de el, e de ajuns să-l băgaţi un pic în seamă, că nu mai scăpaţi de el. Şi dacă veniţi de două ori la rând, va crede că o faceţi anume pentru el. Vă va simţi lipsa la plecare şi va scheuna câteva zile de dor. I-am zis de-atâtea ori: nu te mai ataşa, băiete! Da’ aşa e el, bleg.

Şi ca şi când ar fi ştiut că se vorbeşte despre el, Beethoven a ridicat cu greutate căpăţâna masivă şi şi-a privit cu îngăduiţă stăpâna ce-l bârfea cu nonşalanţă.

— …dar pun aici meniurile şi mă-ntorc în câteva minute, vă las să vă hotărâţi. Vreţi un pahar de horincă ’nainte?

— Ooo, nu! E prea dimineaţă şi prea tare pentru noi!

— O visinată, o afinată atunci, să vă-ndulcească ziua şi şederea şi să vă dea impuls.

Chiar dacă nu era mare diferenţă între ceea ce ne

propuse prima dată, ideea ne-a-ncântat pe loc şi, deşi era dimineaţa, n-am mai stat pe gânduri şi-am comandat.

— Aduceţi-ne ce ştiţi dumneavostră atunci!

— Bine, vă nimeresc eu cumva. V-aş putea aduce şi-un ibric cu ceai de salcâm. Să-l aveţi pe masă. Îl îndulciţi cu miere şi-aduc şi lămâie. Beţi când vă e poftă! Că doar nu degeaba ne cheamă *Odaia cu salcâmi.*

Nina era mare amatoare de ceai, aşa că i-au sclipit ochii imediat, iar mie, care nu mai băusem de când îmi făcea mamaia în copilărie, când eram răcită, mi s-a părut dintr-odată o propunere de-a dreptul afectivă. Lulia s-a entuziasmat molipsindu-se de la noi şi uite-aşa, să ne fi văzut cum aşteptam ibricul. Meniul era din cale-afară de îmbietor, făcând alegerile noastre mai mult decât dificile. Găseam alinare doar în gândul că aveam de stat aici trei zile, timp în care puteam testa tot ce ne făcea cu ochiul. În cele din urmă am ales un platou ţărănesc, unul cu brânzeturi, completate de zacuşti cu vinete, fasole şi hribi, dulceţuri făcute în casă şi unt din belşug.

— Putem să vă facem clătite sau plăcintă de brânză la cuptor pe vatră, dar pentru asta din urmă trebuie să daţi comanda acum. Durează cincizeci de minute, timp în care abia terminaţi de mâncat ce aţi comandat.

— Şi faceţi plăcintă doar pentru noi?

— De ce să nu facem? Doar să ne spuneţi cum o doriţi: cu brânză dulce sau sărată ori, de ce nu, amestecată.

— Amestecată să fie.

Nu că ne-am fi grăbit undeva sau ne-ar fi presat ceva anume, dar am simţit nevoia să mă uit la ceas. Un tic, un obicei de care nu puteam scăpa nici aici.

— E abia 10! aproape c-am urlat, nevenindu-mi să cred.

— Nu se poate! m-a contrazis Nina, scoţându-şi propriul telefon din geantă. Atât e, dar n-are cum!

Cât am aşteptat platourile, ne-am delectat cu ceai, afinată şi vişinată, puse la discreţie în urcioare miniaturale ce te făceau să te gândeşti la un set de jucării pentru copii. Deşi dulceaţa şi tăria aperitivelor ar fi trebuit să taie parfumul şi aşa discret al florilor de salcâm, nu făceau

decât să-i potenţeze gustul.

— Aproape că nu-mi vine să cred că suntem aici! am spus, cuprinzând întinderea ce ni se etala precum rochia de voal a unei balerine, cu toate pliurile şi ascunzişurile ei, cu toată delicateţea şi suavitatea transparenţei, cu toată naturaleţea.

Uneori simţi nevoia să dai drumul unor platitudini: *ce bine e, ce bine c-am făcut-o şi p-asta, nu-mi vine să cred că am ajuns aici,* dar cu cât mă gândesc mai mult, cu atât îmi dau seama că poate sunt singurele lucruri spuse cu rost, când sufletul stă să plesnească dacă nu le exprimă. La urma-urmei era doar un fel de a marca prin vorbe ceva ce părea aproape ireal de-nfăptuit. Ca şi cum doar ele le-ar fi putut face cu adevărat reale. Odată spuse lucrurile astea, se putea aşterne tăcerea şi fiecare se putea cufunda înăuntrul său. Trecusem împreună cu Nina prin alte experienţe în care cuvintele fuseseră de prisos, dar acum era altfel. Cuvintele s-ar fi bulucit spre gura noastră, s-ar fi şi rostit, de altfel, dar într-o tăcere veselă şi, totodată, deplină. Ca şi când dialogul exterior n-ar fi făcut altceva decât să devoaleze sensurile şi să le sărăcească. Înţeleseserăm, în mod tacit, că astfel de momente trebuie trăite şi nu vorbite, aşa cum nu poţi explica în cuvinte inefabilul, cum nu poţi prinde între graniţe infinitul şi nu poţi picta tulburarea. Tăcerea a fost atunci o alegere, nu o uitare şi cred că asta a accentuat sentimentul unei însingurări revigorante de care fiecare avea nevoie. De data asta, până şi Iulia tăcea – ea, guraliva prin definiţie – şi mângâia în linişte deplină câinele tolănit pe spate, cu picioarele uşor depărtate. Mişcarea de du-te-vino a mânuţei ei era ca un metronom cu care nu doar măsura, ci dirija timpul. Tac, tac, tac, tac. Sus, jos, sus, jos. Era ceva hipnotizant în mişcarea aceea inocentă, o înflorire a bucuriei naive, a unui ataşament născut simplu şi rapid. O prietenie legată fulger între o fetiţă şi un căţel ce hotărâseră să-mpartă o clipă, două, zece împreună, fiecare din timpul său, din lumea sa, din întâmplările pe care viaţa li le scotea în cale. Ochii blajini ai câinelui dădeau de gol

imensa inimă de zahăr ce-nsufleţea trupul mătăhălos şi momentul de-atunci făcea ca doar asta să conteze. O bunătate afişată naiv pe care era dispus s-o împartă cu devotament, fără rezerve. O imagine pe care eu, ca mamă, aveam s-o păstrez alături de alte imagini mărunte, care nu spun nimic esenţial, dar care fac din viaţă un fleac atât de plin de importanţă.

Era **10:15** când a venit comanda şi, deşi lucrul ăsta – din nou – părea imposibil, noi ne-am pus pe savurat fiecare felie de pâine cu zacuscă, telemeaua de oaie, caşul, urda, brânza afumată sau păstrama slabă, muşchiul vânătoresc şi jumările de porc cu ceapă roşie, de Buzău, cum altfel. Deşi multe şi diverse, am ras platourile şi-am şters cu pâine fiecare castronel de zacuscă, lăsându-l ca pe un trup golaş, indecent expus la soare. Odată foamea potolită – sau mai degrabă pofta – am trecut la pâinea de casă caldă cu unt şi dulceţuri, întrecându-ne în onomatopee care mai de care mai bizare. Sătule şi mulţumite, priveam optimiste spre ziua ce ni se deschisese-n faţă cu entuziasmul crud al copiilor care nu se tem de nimic, nici măcar de gândul că totul se termină, preferând să trăiască ca şi când totul ar fi fără sfârşit. Nu ştiam încă lucrul acesta la ora aceea a dimineţii, aşa că încă ne bălăceam într-o incertitudine surprinzătoare pe care o testam uşor, cu degetul, să nu dispară.

Am băut iar ceai şi ne-am întins feţele spre soare, ca să ne vadă mai bine. Am râs la el şi-a râs şi el la noi, ştiam, chiar dacă aveam ochii închişi. Tocmai când stăteam aşa, rotindu-ne feţele ca nişte pălării de floarea-soarelui după razele lui, ne-am trezit în clinchetul farfuriilor ce se ating uşor şi miros năucitor de rom şi stafide. Uitaserăm complet de plăcintă şi când am văzut porţiile uriaşe, am fost convinse că le-am comandat degeaba. Nu le puteam refuza, mai ales că ştiam că le făcuseră anume pentru noi şi nici nu voiam să le luăm la pachet. Să le mâncăm reci, în cameră, cine ştie când, era ca şi când ne-am fi bătut joc de truda doamnelor şi totuşi: unde să mai încapă?

— Acuma-s bune, calde! ne-a îmbiat doamna, de parcă ar fi ştiut ce ne trece prin minte. Abia se mai răcesc până vi se face foame iar.

Ceea ce părea un nonsens – nouă, foame, iar? — s-a dovedit o realitate şi nu doar că am mâncat toată plăcinta, ci ne-am luptat cu ea fierbinte, neavând răbdare nici s-o lăsăm să se răcorească.

Am cerut nota, dar nu ne-am grăbit să plecăm. Am inspectat pensiunea şi-am regretat că nu suntem cazate acolo. *Data viitoare,* ne-am spus, ştiind că nu e de fapt o vorbă pe care s-o arunci în vânt, la întâmplare. Şi n-a fost. Ani la rând ne-am întors în acel loc, am dormit în fiecare cameră, până ce bucatele şi-au mai pierdut din gust, pensiunea a devenit mult prea frecventată, iar crema de zahăr ars făcută-n casă a fost înlocuită cu crema de zahăr ars de la Danone, răsturnată-n farfurie. Dar fiecare loc îşi consumă povestea, aşa cum fiecare om o sfârşeşte pe a lui.

— Vă aşteptăm la prânz, ciorba de văcuţă e pe foc, ne-a spus în loc de la revedere gazda şi-am ştiut că ne vom revedea curând.

Era **10:25** când am plecat de-acolo, sau cel puţin aşa ne arătau ceasurile. Am refăcut drumul în sens invers, încercând să vedem acele lucruri care ne scăpaseră la dus, să prindem înţelesul unui timp ce se străduia să rămână pe loc şi să ne spună ceva. Căci, ce rost ar fi avut lentoarea lui, dacă noi nu i-am fi dibuit sensul? Am coborât încet, bucurându-ne din nou de tihna netulburată a unui sătuc ce parcă era fără să fie. Eram atente la fiecare semn ce ne-ar fi putut spune ceva. Şi tocmai când făceam un pas înaintea celuilalt – exact ca celelalte dinaintea lui – un lătrat înfundat m-a făcut să tresar. Ceva din tonalitatea lui m-a împiedicat să merg mai departe. Era ACELAŞI lătrat ca la urcare. Nu era lătratul aceluiaşi câine, ci însuşi sunetul pe care-l scosese atunci. Era o nebunie, nu puteam şti asta, dar era o nebunie şi mai mare faptul că ŞTIAM. Un pas înainte, lătratul înceta, un pas înapoi, se auzea din nou. Un pas înainte, lătratul înceta, un pas înapoi, se auzea din

nou. Am făcut de câteva ori lucrul acesta, disecând milisecunda ce trasa acea graniţă invizibilă. Acum lătra, acum tăcea. Mi-a fost frică să stau la graniţă, cu un picior aici, cu unul dincolo, de teamă să nu rămân despărţită-n două jumătăţi pe care să nu le mai pot lipi niciodată.

— Nina? am strigat, dar Nina şi Iulia erau deja departe şi-mi făceau semne să le urmez.

Numai că eu nu mă-nduram să plec. În plus, mi-era ciudă că sunt singură şi nu pot proba cu mintea altuia ceea ce pricepea a mea. În cele din urmă, m-am desprins cu greu şi-am coborât a doua parte a drumului cu sentimentul că sunt ACEIAŞI paşi pe care îi făcusem la urcare. Şi că eu, la rândul meu, sunt aceeaşi ca atunci.

— Ce e?, m-a-ntrebat Nina.

— Îţi povestesc mai târziu, i-am răspuns.

— Zi-mi şi mie!, m-a rugat Iulia, dar n-am ştiut ce să le spun.

Apoi ne-am plimbat în susul şi-n josul staţiunii, pe drumul principal şi pe străduţele ce se rupeau din el ca nişte crengi din trunchi. Oamenii parcă ne ştergeau cu privirea, alteori era ca şi cum nici nu ne-ar fi văzut. Cântând din cine ştie ce luminiş, ori aciuiat pe stâlpul cine ştie cărei case, cucul ne acompania, în orice direcţie ne-am fi dus. Pasărea cu cel mai simplu şi repetitiv nume şi-l cânta cu mândrie, într-o cadenţare ce părea singurul instrument de măsurare a unui timp perfect, picurat cu greutatea mierii. Hipnotizant în hotărârea lui de-a spune ceva ce ştia toată lumea, cucul devenise, fără să ştie, singurul martor în care ne puteam încrede. Cântecul lui, multiplicat în aer, dispărea în lumină, aidoma paşilor noştri fără ţintă. Timpul ăsta risipit era un timp pierdut în trecut, recâştigat acum. Un timp ce se-ntorsese doar pentru că mai avusese ceva de spus. *Unde se duce timpul când se duce? Se duce într-un loc de unde să se poată întoarce când te-aştepţi mai puţin.* Dar numai când eşti dispus să-l pierzi din nou, ciugulindu-l până la ultima firimitură. Paşii noştri risipiţi în plimbări fără scop erau dovada timpului pierdut în trecut, recuperat acum.

— Mergem să facem baie? s-a iţit întrebarea luliei ca un şoricel venit să tulbure liniştea încremenită a unui lan de grâu.

— Baie?

— Da, baie, la piscină, la hotelul ăla care se vede de sus.

— Păi… să mergem, de ce nu!? Ce zici, Nina?

— Credeţi că ne primesc şi pe noi? Adică… dacă nu suntem cazate acolo… vreau să zic. Altfel, mi-ar plăcea, cum să nu…

— Încercăm. Dacă ne lasă, bine, dacă nu, nu!

— Trebuie să mergem la hotel să ne punem costumele de baie.

— Mergem.

Locul cu pricina nu era chiar hotel, ci o pensiune destul de-nghesuită în piscina căreia ne-am bălăcit, uitând de noi, de parcă am fi avut o viaţă întreagă la dispoziţie numai pentru asta. Ieşeam doar din când în când, pentru a ne delecta cu cocteiluri şi îngheţată. Abia ce se zvântau puţin costumele de baie, că le udam din nou, în sărituri ce făceau apa să pleoscăie mulţumită. N-aveam nimic de făcut, nimic de pierdut, totul era un dar. Să plonjezi dintr-o viaţă în care oricât de multe ai fi înghesuit rămânea la fel încăpătoare, într-o realitate în care singura grijă era, de fapt, să n-ai nicio grijă, putea fi extrem de derutant. Iar dacă nu pricepeai lucrul ăsta chiar de la-nceput, riscai să iroseşti darul. Numai că noi nu l-am irosit. Ne-am bucurat de el şi l-am desfăcut în felii, l-am descompus şi recompus, bucurându-ne de el din nou şi din nou. Ca de zeama unei portocale proaspăt stoarse, în lumina crudă şi transparentă a vieţii, ce nu ştii ce-ţi va aduce mai încolo, aşa că singura certitudine e ceea ce ai. Uneori, micile certitudini sunt totul. Alteori, chiar şi ele sunt nimic.

Pierdusem noţiunea timpului şi credeam că ziua stă să treacă şi abia când foamea ne-a dat ghiont ne-am adus aminte de ciorba de văcuţă. Undeva, aproape, într-un loc pe care-l puteam distinge, se-nvârteau mâncăruri alese, făcute anume pentru noi. Ştiam că nu-i adevărat – că nu

sunt numai pentru noi – cu toate astea, voiam să credem aşa, căci uneori, cu cât crezi mai frumos, cu atât mai multe minunăţii se-ntâmplă. Iar nouă, în acele ceasuri, nu ne lipseau nici pe departe optimismul şi încrederea. Mai mult, ne deschiseserăm sufletele, ca nişte ferestre cu obloanele date în lături, cu pervazurile pline de flori, în aşteptarea gărgăriţelor şi a fluturilor. În geamurile lor transparente lumina se oprea şi se-ntindea mai apoi translucidă. Om sau lumină – totuna – străluceam în bătaia soarelui şi luam cu noi bucuria şi exuberanta unui curcubeu lăbărţat de-a lungul orizontului.

— Mergem să mâncăm sau trecem mai întâi pe la hotel să ne schimbăm?

— Păi nu ştiu dacă mai avem timp, cred că prânzul a trecut de mult.

— Timp avem berechet, m-am trezit spunând, privind la ceasul ce se-ncăpăţâna s-arate ore prohibite.

Ne-am dus la hotel şi ne-am schimbat, am făcut chiar şi duş, apoi am urcat în pas de plimbare drumul până sus, la pensiune. Am pierdut timp consultând meniul, apoi am comandat şi-am sporovăit, aşteptând mâncarea. A venit, am mâncat, ne-am întins la vorbă în faţa unei carafe cu vin, am plătit, ne-am interesat de masa de seară şi-am pornit înapoi spre hotel.

Era **ora 13** când am ajuns în cameră – câââât? —, dar cine mai avea puterea să se mire? Atinse de-o blândă oboseală, am zis că stăm puţin în pat, doar cât să ne odihnim picioarele, şi adormite-am fost. Chiar şi Iulia, care nu dormea niciodată ziua, zicea că nu vrea ori nu poate. Am căzut într-un somn adânc, fără griji, fără să mă trezesc speriată c-am dormit prea mult şi-am consumat timp preţios, pe care ar fi trebuit să-l aloc altor lucruri; fără pic de vinovăţie că l-am risipit în loc să fac ceva, să-l folosesc la maximum, de parcă somnul din timpul zilei nu ar fi fost altceva decât ratare, o slăbiciune a celor incapabili să facă faţă.

Complet revigorate după somn, am coborât pe pajiştea

din faţa hotelului şi-am jucat badminton, când cu una, când cu cealaltă. Cu cât oboseam mai tare, cu atât mai bine ne simţeam. Cu cât era mai greu, cu atât erau satisfacţiile mai mari. Lulia era învăţată cu mişcarea – de la atâta ţopăială şi alergătură nu se punea niciun gram pe ea –, dar, pentru mine şi Nina, efortul ăsta era ca şi cum am fi încercat să repunem în mişcare nişte vagoane vechi de tren, lăsate demult pe linie moartă. Fiecare mişcare era o victorie în sine, după cum fiecare izbândă declanşa o alta, ca un tren ce se pune în mişcare, cu scârtâit de sine, desţelenit de roti şi oftaturi prelungi, puturoase. Pe măsură ce prinde viteză, însă, trenul devine de neoprit şi tot ceea ce rămâne în urmă e semnalul de bucurie pe care-l trage peste câmpuri şi văi, ţipându-şi fie noapte, fie zi, izbânda peste lume. Am încheiat jocul cu obrajii-n flăcări şi genuchii tremurându-ne ca al iezilor abia fătaţi, dar cu inimile pulsând de bucurie, gata să iasă din piept.

Uneori, mişcarea te ajută să conştientizezi că trupul tău nu e doar carcasa ce-ţi tine măruntaiele la un loc. Nu e doar mecanismul care te ajută să mergi, să vezi, să auzi. Şi nu e doar un chip pe care oamenii îl plac sau nu. Corpul tău eşti tu. Căci toate durerile, bucuriile şi lipsurile tale sunt şi ale lui. Fusese nevoie să ne oprim puţin din fuga minţii şi să punem de această dată corpul la alergat, angrenându-l în mişcări care n-au făcut altceva decât să ne arate cât de vii suntem, de fapt. Chiar dacă joaca ne obosise, era o oboseală plăcută, ca restul unei emoţii din care ştii că ai luat tot ce era mai bun şi-a venit momentul să-i dai drumul.

Cum ziua era încă generoasă cu noi, ne-am mutat pe balconul camerei de hotel, cu vedere spre pajiştea de unde tocmai veniserăm şi-am jucat Monopoly, până ce Iulia ne-a luat toate proprietăţile şi ne-a lăsat în sapă de lemn. Apoi am jucat şeptică. Aici le-am bătut eu.

Pe urmă, ne-am schimbat în haine mai groase – pantaloni şi bluze cu mâneci lungi, cu pulovere legate la brâu – şi-am pornit să explorăm satul în direcţia opusă. M-am uitat la ceas, cu sentimentul că e important să ştiu cât

arată: **17:50**. Nu-mi spunea nimic ora în sine, era doar un reper în timpul unei zile care părea să fi început cândva, demult, şi avea să continue fără limită.

De data asta am mers ademenite de mirosul de salcâm. Mergeam pe urma lui ca şi când ne-ar fi făcut semn încotro s-o luăm. Am mers drept, apoi am cotit la stânga, la o mică răspântie am făcut din nou dreapta şi-am urcat ca-n transă un deluşor cu case din ce în ce mai răsfirate. Cu cât înaintam, cu atât mirosul de salcâm era mai puternic. Asta, cu toate că pomii se răreau, casele dispăreau, iar singura vegetaţie era o iarbă deasă şi înaltă, ce se mişca în valuri când într-o parte, când în cealaltă, purtată de adierile de vânt. Pentru o clipă ne-am sfiit să-naintăm, cu toate că teama aceea nu era una cunoscută, ci mai degrabă o senzaţie de nou şi diferit, ce producea tulburare şi nelinişte. Ca în faţa a ceva de care nu ştii dacă să te temi cu adevărat sau, dimpotrivă, să te bucuri. Cert e c-am mers mai departe, atingând cu palmele vârfurile ierbii prietenoase, ce părea că se gudură pe lângă noi. Tocmai când ne obişnuiserăm cu mângâierea ei şi cu sunetul înfundat al ierbii culcate de paşi, înaintea noastră s-a deschis un platou ce n-avea legătură cu nimic din ceea ce văzuserăm vreodată. Din loc în loc se zăreau sonde vechi, abandonate, înţepenite într-un timp la fel de părăsit şi el. Din pământul roşiatic, argilos, se iveau din loc în loc rădăcini uriaşe de copaci ce trăiseră aici, cândva, dar din care nu mai rămăseseră decât aceste vestigii. Să spună ele o poveste pe care fiecare să şi-o poată imagina în fel şi chip. Să zică ele ceea ce arborii nu mai puteau rosti, în braţele ramificate ale rădăcinilor uriaşe, erau prinse din loc în loc ciorchini mai mici sau mai mari de flori de salcâm. Altele se rostogoleau libere pe întinderea roşiatică făcând-o să pară şi mai ireală, în timp ce unele stăteau nemişcate, de parcă ar fi fost acolo de când lumea. Florile alb-crem acopereau câmpul ca o dantelă, când mai rară, când mai deasă. Mirosea absolut încântător şi toate trei am simţit nevoia să ne aşezăm, fără să fi schimbat nici

măcar o privire între noi. Chiar şi Iulia. S-a aşezat cuminte, cu picioarele strânse sub ea, părând că aşteaptă ceva. Pământul era cald şi viu, ca şi când ceva clocotitor ar fi reverberat în măruntaiele lui. Am inspirat şi-am expirat adânc, de multe ori, inhalând mirosul florilor, deopotrivă tare şi suav pe care simţeam nevoia să-l luăm cu noi mai departe, pentru totdeauna. Ciudat era că, atât cât puteai cuprinde cu ochii, nu era nici urmă de salcâm, numai flori rostogolite într-un dans în care doar ele ştiau când să se prindă, când să stea deoparte. Ne-am făcut una cu liniştea deplină a locului, încercând să-i înţelegem energia şi vigoarea, ascultându-i clocotul interior. Locul trăia febril, aşa cum fiecare om îşi trăieşte viaţa. Sau crede că o face. Numai că a lui era infinită, în timp ce a noastră se putea termina oricând. Am stat mult cu ochii în zare, aşteptând să se-ntâmple ceva, de parcă nu era de ajuns că locul ăla exista şi se arătase privirilor noastre, întotdeauna te trezeşti aşteptând, fără să te gândeşti că acela poate fi ultimul lucru pe care-l vezi în faţa ochilor şi despre care n-ai şti să-i spui prea multe, dacă te-ar întreba cineva. Căci tu eşti deja cu gândul înainte. La ce va fi după, la ce urmează. De parcă doar ce e după colţ ar avea importanţă, nu şi ce e în faţă.

Abia când aşteptarea a luat sfârşit, m-am bucurat de mişcările repetitive ale vântului ce ba mutau dintr-o parte în alta bucheţelele de flori, ba le lăsau în voia lor.

Dac-am învăţat ceva atunci? Nu ştiu. Poate doar că e bine să priveşti, să priveşti cu adevărat, vreau să spun, să asculţi şi să taci, iar asta să-ţi fie de ajuns. Am stat aşa vreme îndelungată – habar n-am să spun în ore sau minute cât – fără să ne mai săturăm de privelişte, de miros şi de linişte.

— Oare ştim să ne mai întoarcem? s-a auzit glasul Ninei.

— Ştiu eu, a chităit Iulia, care, într-adevăr, avea un simt al orientării ieşit din comun. Şi spun asta nu doar pentru că era copil – şi ei mai rar sunt atenţi la drumuri – ci pentru că ştia mereu direcţia corectă şi nu se rătăcea niciodată.

— Cred c-ar trebui să ne-ntoarcem, să nu ne prindă seara pe drum.

— Da, mai bine, haide.

Nu ne-am despărţit de acel loc decât înainte de a-l mai cuprinde o dată cu privirea, ca şi când am încerca să imortalizăm într-o fotografie multitudinea de culori, senzaţii şi imagini greu de povestit. Din nevoia de dovezi şi certitudini am cules de pe jos câte un ciorchine de flori de salcâm. Eu l-am pus în buzunarul cămăşii de in în care eram îmbrăcată, iar Nina şi Iulia au mers cu el în mână tot drumul, ducându-l din când în când la nas.

Când am ajuns la răspântia spre drumul către *Odaia cu salcâmi* era ora **19:30** şi deşi ni se făcuse deja foame, am luat-o în cealaltă direcţie, în care nu mai fuseserăm.

— Doar să vedem ce e, am convenit, cu toate că nu intraseră zilele în sac şi aveam tot timpul să explorăm mai departe. Cu toate astea am mers, am mers, am mers până ce am ajuns la marginea unei păduri. De-acolo, n-am îndrăznit să înaintăm, nici vorbă să intrăm în ea. Era, oricum, destul de întuneric, dar nu asta ne-a împiedicat, ci faptul că am avut dintr-odată sentimentul că e prea mult, fără să ştim exact de ce. Am privit, însă, de pe margine şi am inspirat aerul răcoros ce venea dinăuntrul ei.

Pădurea tăcea şi vorbea, în acelaşi timp. Mai exact, tăcea zgomotos. O tăcere adâncă, una în care, dacă nu erai atent, simţeai că te poţi pierde definitiv. La un moment dat, am avut impresia că văd pe cineva, o siluetă întunecată, deşirată, mai neagră decât întunecimea pădurii, ce ne cheamă la ea cu un gest vag al mâinii. Dar după ce-am clipit silueta a dispărut, poate nici nu fusese. Cu toate astea, am rămas cu gândul la ea. Apoi, o rafală de vânt stârnită din senin a impregnat pădurea cu un parfum greu. Aducea cu mirosul florilor de salcâm, doar că era o esenţă atât de tare, încât te ameţea. Era atât de vâscoasă, încât îţi atrofia muşchii. Era atât de plăcută, încât te cucerea. Dar nu era doar asta. Nu era doar plăcere şi frumuseţe aici. Era şi primejdie. Şi ştim cât de mult le place oamenilor să se lase seduşi de ea. Însă oricât de

mare a fost şi pentru noi tentaţia de-a o urma, am ales să rămânem pe margine şi să facem cale întoarsă, adâncite în propriile alegeri. Chiar şi Iulia părea să simtă că a depăşit ceva periculos, iar acum rămăsese doar cu bucuria de a merge mai departe, înainte.

Când am ajuns la răspântia către *Odaia cu salcâmi,* m-am uitat iar la ceas. Era **tot 19:30**, aşa că am înghiţit în sec şi-am mers mai departe, în compania unei nelinişti pe care simţeam că o lăsăm în urmă, în timp ce drumul înainte ne împresura ca într-o-mbrăţişare, ori poate ca-n vraja unui vis în care simţi că pluteşti fără corp, doar stare.

Era aproape seară când am ajuns sus, momentul ăla când lumina se retrage discret, iar noaptea se lasă cu un fel de sobrietate regală, ca o respiraţie prelungă. În faţa noastră se deschidea panorama punctată, de data asta, de luminiţele aşezărilor ce marcau cu delicateţe silueta satului tăcut. Priveliştea era ca respiraţia unei nopţi fermecate. Era, totodată, bucuria descoperirii unui loc al regăsirii noastre, unde gânduri vechi, dorinţe înăbuşite, bucăţi pe care le striviserăm aproape sistematic ieşeau acum la suprafaţă, amintindu-ne de noi. Dar şi locul descoperirii unor senzaţii care spuneau că viaţa mai are încă multe lucruri de oferit. Aici tulburarea, grijile, problemele se dădeau la fund, făcând loc unei limpezimi a minţii şi a sufletului în care tot ceea ce era greu şi perturbator se retrăgea ca un val în reflux. Chiar şi timpul bătea aici în retragere, ca un gând ce vine şi pleacă, fără să ia nimic din tine, doar să-ţi dea.

La vederea florilor de salcâm înşirate pe masă, doamna care a venit să ne ia comanda a şoptit complice:

— Aţi ajuns acolo, aşadar.

— Am ajuns.

— Şi aţi văzut.

— Am văzut.

— Acum ştiţi.

*

— Alo, da!

— Ce faci, de ce n-ai răspuns toată ziua? Am fost

îngrijorat…

— Ne-ai sunat?

— De nenumărate ori, pe fiecare-n parte. Ce naiba s-a-ntâmplat?

— Nu s-a-ntâmplat nimic. E totul în regulă, doar că n-am auzit ori poate nu ne-au sunat telefoanele…

— Niciunul? Cum e posibil? în fine, bine că sunteţi bine.

— Tu cum eşti, ai rezolvat?

— Da, totul merge conform graficului. Luni dimineaţa sunt la voi, aşa că mai aveţi două zile de petrecut singure, ca fetele. Doar să răspundeţi naibii la telefon, să nu mai stau cu grijă!

— Da, iartă-mă, chiar nu-mi explic de ce nu te-am sunat să te-ntreb măcar cum ai ajuns. Nu ştiu ce s-a-ntâmplat şi cum a trecut timpul.

…cu toate că ştiam. Era, poate, singurul lucru pe care îl ştiam cu-adevărat atunci. Un timp pe care, asemenea unui lego, puteam să-l desfac şi să-l recompun oricând de la-nceput, pe ore, piesă cu piesă. O zi pe care aveam să ne-o aducem aminte toată viaţa, în care timpul se retrăsese dăruindu-ne *ziua cea mai lungă.*

Dintr-o lume în alta

Bunicului, pentru inepuizabila lui iubire

Nici preotul, nici primarul, nici doctorul, nici directorul şcolii, nici cei mai învăţaţi oameni nu-şi puteau explica grozăviile care se petreceau în curtea familiei lorgu pentru că, la urma urmei, nu era nimic de explicat. Pur şi simplu intrase dracu' în bătătura lor şi făcea ravagii. Făcea ca obiectele să zboare singure dintr-un loc în altul, să spargă capetele oamenilor, să-i umple de sânge, să-i batjocorească fie noapte, fie zi. *Nu se poate!* îşi spuneau toţi cei care trăiau pe pielea lor grozăvia, cu toate că fix aceia n-ar fi fost îndreptăţiţi să zică asta. Şi totuşi, *Nu se poate!* se-auzea mai des decât orice altă suduială, exclamaţie sau văicăreală ce împânzea curtea, altfel, generoasă. Din când în când rumoarea era împestriţată de câte un *Potoleşte-te!* sau *Cine eşti?* rostite pe tonuri care mai de care mai iritate.

Purtând dialoguri nefireşti cu căni de fier, găleţi, unelte de grădinărit umblătoare, pietre, cei atacaţi erau pătrunşi de-o frică paralizantă ce-i făcea să reacţioneze nu doar iraţional, ci şi caricatural de intens. Văzându-i cum Îşi apărau cu mâinile faţa, capul sau diverse alte părţi ale corpului, îţi venea mai degrabă să râzi. Şi poate că cei mai mulţi dintre cei care priveau printre uluci chiar făceau asta. Însă doar până în momentul în care vedeau ochii victimelor şi le puteau citi groaza pe chip. Mulţi alergau spre case, risipindu-se ca potârnichile speriate de păcănitul unei puşti, alţii fugeau pur şi simplu fără direcţie, uitând unde se află, ce caută acolo şi încotro ar trebui să meargă. Cu toate astea, mulţi reveneau şi-a doua, şi-a treia zi, dependenţi de adrenalina ce-i făcea să trăiască la o intensitate de care, altfel, viaţa lor nu avea parte deloc.

De zile-ntregi, familia lorgu – sau ce mai rămăsese din

ea – e bântuită de stihii ce saltă obiectele în aer, năpustindu-le apoi cu forţă năucitoare asupra celor aflaţi în preajmă. Nu asupra tuturor membrilor familiei, ci doar a câtorva, se ştiu ei care, dar şi asupra curioşilor ce vin să vadă nevăzutul, să cuprindă cu propriii ochi imposibilul. Şi cu toate că ceea ce li s-a povestit e cât se poate de real, ei continuă să bombăne că *nu se poate.* De câte alte dovezi ar mai avea nevoie ca să creadă nici ei nu ştiu, dar preferă să nege decât să accepte. Căci ce-ar însemna să recunoască ce-au văzut?

Rând pe rând, prin curtea familiei lorgu au trecut toţi mai marii satului, inclusiv reprezentanţii unui ziar local şi chiar şi-o televiziune. Zilnic, zeci de curioşi veneau să spioneze, să socializeze cu alţii asemenea lor, despicând firul în patru ore în şir pentru a nu ajunge la nicio concluzie sau, dimpotrivă, la prea multe. *Sunt blestemaţi* era, totuşi, convingerea generală a celor familiarizaţi cu povestea şi sentinţa pe care o auzeau frecvent avizii de ciudăţenii şi lucruri inexplicabile. Nu doar cei de la marginea satului, la care veştile ajungeau întotdeauna greu, ci şi cei din satele ori comunele alăturate, care băteau drumul în căutarea acestei poveşti. Şi nu doar viaţa satului se animase, ci VIAŢA în imensitatea ei cosmică pulsa altfel pe uliţele micii aşezări.

Ciudat sau nu, întâmplările neobişnuite petrecute în familia lorgu însufleţiseră existenţele altfel serbede şi în felul lor repetitive ale sătenilor. O vivacitate deşănţată pusese stăpânire pe trupurile lor şi unii, puteau să jure, o vedeau dănţuind pe deasupra gospodăriilor, ca un nor ce se plimbă slobod, fără direcţie, scăpat de sub control. Un fel de neastâmpăr le făcea corpul să tremure uşor, ca exaltarea unei nerăbdări stârnite de aşteptarea a ceva. Ceva ce nu ştia nimeni să numească, dar pentru care, cu toate astea, fiecare se pregătea. Mirat sau nu să vadă că povestea familiei lorgu depăşea graniţele propriilor garduri, extinzându-se asupra tuturor, fără să înţeleagă în ce formă şi cu ce consecinţe. Unora le era frică, dar prea puţini se temeau cu adevărat, fiecare ducându-se mai

degrabă cu gândul la înfăptuirea unei noi minuni, precum cea a vremurilor îndepărtate, când Dumnezeu îşi trimisese Fiul printre noi. Atât de departe se duseseră unii cu gândul, atât de exaltaţi şi dornici de ceva măreţ erau în străfundurile lor. Aşa că fabulaţiile nu mai aveau nicio legătură cu întâmplările din curtea familiei lorgu, ori cu trecutul ei, ci mai degrabă cu un sublim pe care-l proiectau în afara şi înăuntrul minţii lor. Ceva ce nu puteau imagina, stăpâni sau cuprinde.

La porţile familiei lorgu se găsea la orice oră a zilei câte un binevoitor dornic să povestească de câte ori era nevoie întâmplările ce aduseseră satul în atenţia lumii. Povestea nu era mereu aceeaşi şi suferea modificări în funcţie de narator. Aceia care fuseseră acolo chiar de la început rămâneau la povestea originală, încercând să redea întocmai detaliile ce ţineau de cronologia sau intensitatea faptelor. Alţii, dornici de senzaţional, se săturau să spună aceleaşi şi aceleaşi lucruri şi adăugau tot felul de înfloriturі, în funcţie de felul în care reacţiona auditoriul şi de cunoscuţii care erau sau nu prin preajmă. Cu cât se găseau mai mulţi ochi şi mai multe urechi noi stârnite de curiozitate, cu atât povestea era mai bogată şi mai interesantă. Cu cât se regăseau prin preajmă mai mulţi povestitori statornici, cu atât povestea era mai seacă şi mai stearpă. Uşor-uşor s-au iscat tot felul de discuţii în contradictoriu, provocate de înfloriturile prea grosolane scornite de cei ce-şi doreau un public cât mai numeros. Bineînţeles că, în timp, ei au avut câştig de cauză, nu ăia de spuneau adevărul, căci, la urma-urmei, pe cine interesa adevărul? Importantă era intensitatea poveştii, nu veridicitatea ei. Şi cu cât era mai neobişnuită şi mai stranie, cu atât câştiga mai mulţi adepţi. Iar cei care-o spuneau n-aveau nicio remuşcare în a o goli de adevăr, multora chiar le făcea plăcere, de parcă povestea le-ar fi aparţinut şi-ar fi avut tot dreptul s-o mutileze după bunul plac. Şi-o însuşeau fără să ceară voie, devenind nu doar stăpânii ei, ci şi creatorii, cei ce aveau drept de viaţă şi de moarte asupra ei. Apoi a devenit tot mai greu de separat

fabulaţia de exagerare, minciuna de adevăr. Dar, aşa cum spuneam, cine avea, de fapt, nevoie de el? Cu toate astea, cu cât au văzut mai mulţi, cu atât s-a auzit mai des acel stăruitor Nu *se poate!,* deşi, iată, se putea, şi încă cum!

Terminaţi de oboseală şi nesomn, îngroziţi la gândul că acest coşmar ar putea dura la infinit, celor din familia lorgu le-au trecut prin cap tot felul de soluţii salvatoare: să plece departe, să părăsească gospodăria, satul, să se ducă unde-or vedea cu ochii. Doar n-aveau să vină duhurile rele după ei şi-acolo! Iar dac-ar fi venit, ei bine, dacă chiar ar fi venit, nu le-ar mai fi rămas decât să-şi pună capăt zilelor. Cum făcuse Nela, cea din cauza căreia credeau că se-ntâmplă toată nenorocirea asta. Dar nici măcar gândul ăsta nu-l puteau duce până la capăt – la fel cum nu mai puteau duce nimic la bun sfârşit – pentru că în orice loc s-ar fi aflat, în oricare moment al zilei sau al nopţii, de oriunde se găsea câte un obiect care să sară de la locul lui direct în capul, gura, stomacul sau pe picioarele celor parcă însemnaţi. Abia aţipeau, că poc, ceva îi lovea în moalele capului, ceva le cădea pe picioare. Au sfârşit prin a goli încăperile de orice obiecte ce s-ar fi putut lesne mişca din loc, lăsând – cel puţin în camera în care încercau să doarmă noaptea, chiar şi ziua, când oboseala îi răpunea – doar mobilele mari, masive, pe care numai câţiva inşi le puteau clinti. Cu toate astea, nici aşa n-a fost bine, căci mobilele au început curând să scârţâie din toate încheieturile, să mugească precum vacile la abator, să tremure ca şi când cineva s-ar fi opintit cu toată forţa să le mişte. Era un zgomot chinuit, ce-ţi răsuna sufletul, ca un scrijelit continuu, precum sunetul ratat al cretei pe tablă, ce-ţi strepezea dinţii, îţi aduna măruntaiele într-un singur punct, al naibii de dureros. În astfel de momente, până şi oamenii începeau să scoată tot felul de sunete, unele mai sinistre ca altele. Vorbe nedesluşite se înecau în întunericul vâscos, ca smoala. Rugăciuni neduse până la capăt, blesteme strivite-ntre buze înfloreau ca nişte buruieni nedorite exact la colţurile camerei, unde pereţii întâlneau tavanul sau se-ntâlneau între ei. În camera în

care încercau să se baricadeze plutea un miros al morţii pe care erau nevoiţi să îl respire, cu toate că le făcea rău.

Durerea ce le înnegurase viaţa nu era doar un nor, ci mai degrabă o ceaţă ce le pătrunsese-n oase, o durere umedă ce făcea să le putrezească carnea şi să le întunece mintea. *Agonia asta n-are cum să mai dureze mult,* îşi spuneau, în timp ce gândul morţii li se părea cel mai prietenos dintre toate. Să moară, să scape – doar asta îşi doreau – acelaşi lucru pe care şi-l dorise şi Nela, de vreme ce nu mai văzuse altă cale de salvare decât aceea de a se spânzura. Cum o fi fost când greutatea altfel puţintică a trupului ei plăpând a atârnat pentru prima oară prea greu, lăsând-o să se zbată fără aer, cu picioruşele smucindu-se convulsiv într-o atmosferă rarefiată? Care o fi fost acel ultim gând ce i s-a scurs odată cu viaţa ca o băluţă prelinsă-n colţul gurii, nevăzută şi neştearsă de nimeni? Trebuie să fi fost, totuşi, ceva complet liniştitor, de vreme ce în momentul în care au găsit-o, chipul Nelei era mai frumos ca oricând, cu toate că ochii scosi din orbite erau ca arşi de eclipsă, iar limba-i atârna ca un obiect fără rost. Deasupra ei se aşternuse o pulbere de linişte şi tăcere pe care nimic n-o mai putea deranja. Nici blestemele soacrei ce-o suduia chiar şi după moarte – *Cum ai putut să faci aşa ceva, te blestem să n-ai linişte nici acolo, neîngropato care eşti, femeie fără slujbă în biserică, ce-o să fii* – şi nici chipul descompus al soţului tăcut.

De-acolo, de sus, capul Nelei adunat în ştreang părea să lumineze ca Isus pe cruce. Şi chiar dacă-şi doreau s-o dea cât mai repede jos, nimeni nu-ndrăznea să i se apropie. Numai ea, mamaia Mita, şi-a făcut o cruce mare, a zis *Dumnezeu s-o ierte şi să ne ierte şi pe noi!* i-a sărutat picioarele şi-a poruncit cu vocea ei bătrână: *Coborâţi fata uşor!,* de parcă ar mai fi contat cum se purtau acum cu ea sau cu ce regrete ar fi înconjurat-o! Cu toate astea, soacra se tânguia neîntrerupt: *Ne-ai făcut de ocară chiar şi după moarte, netrebnico, neisprăvite care eşti* – spunându-i totul cu năduf, de parcă Nela ar mai fi putut s-o audă şi să se ruşineze de ea – şi-ar fi continuat s-o facă, dacă mama nu i-

ar fi poruncit: *Potoleşte-te! Ai făcut destul rău de-acuma!* Cu ochii holbaţi de groază – poate la fel ca ai Nelei, doar că mult mai hidosi – soacra fetei moarte a ieşit din cameră cu mâinile în cap.

Amilcar, proaspătul văduv, s-a suit pe acelaşi scaun pe care se urcase şi puţintică lui femeie înainte să-şi ia zilele, gândindu-se la cât de fragilă este viaţa – acu' eşti, acu' nu mai eşti – de parcă ceea ce se întâmplase fusese doar un dat, la fel ca anotimpurile care vin şi pleacă, pleacă şi sentorc, numai că soţia lui nu avea să se mai întoarcă niciodată; poate numai în visele lui, cine ştie, şi-n regretele şi sentimentul de vinovăţie ce vor urma sau nu. L-au ajutat s-o dea jos vecinii de peste drum, tată şi fiu, Marin şi Marian, oameni buni, pe care se bizuie la nevoie. Dacă-i încearcă şi pe ei anume sentimente e greu de spus, căci chipurile lor sunt impenetrabile, singura grijă fiind să facă treaba bine. *Unde-o aşezăm?,* întreabă, *Pe pat,* li se răspunde, iar Marin şi Marian o aşază cu grijă, dar nu ca pe un corp omenesc ce-a fost până deunăzi plin de viaţă şi dorinţă, ci ca pe un obiect neînsufleţit, pe care nu şi-ar dori să-l spargă sau să-l strice.

Nimeni nu plânge, nimeni nu se vaită.

Amilcar se-apropie de Nela, dar în afară de-a o privi nu ştie ce să facă. I se pare nepotrivit s-o mângâie, ar putea măcar să-i închidă gura ca lumea, să nu i se mai vadă limba, ar putea… ar putea multe, dar nu vrea ori nu poate să facă nimic. *Dă-te la o parte!* îl împinge uşor mamaia Mita şi face ea tot ceea ce-ar fi trebuit să facă Amilcar. *Leşiţi afară şi lăsaţi-mă singură cu fata!* porunceşte, iar bărbaţii ies ca şi când asta ar fi aşteptat, surprinşi să vadă curtea plină de vecini. *S-a spânzurat!* se duce vorba de la unul la celălalt, ca o albină ce polenizează, cu toate că nimeni n-a văzut şi ei nu-ndrăznesc să-ntrebe, iar curiozitatea îi roade până la os. Cineva totuşi pare că le-a zis, de vreme ce ştiu exact cum a murit, doar nu se poate să fi ghicit cu atâta precizie o moarte ce nu e chiar la îndemâna orisicui.

Obiectele n-au început să bată chiar din ziua morţii, ci

abia după ce-au îngropat-o la capătul cimitirului, ca pe-o mărginaşă, aşa cum fusese în puţina ei viaţă petrecută în familia lui Amilcar. N-avusese parte decât de-o slujbă scurtă, câteva cuvinte prin care Dumnezeu era rugat s-o ierte, deşi nimeni altcineva n-o făcea. Astfel că preotul, lumea toată – aruncă tot pe umerii lui Dumnezeu întreaga iertare pe care ei n-o puteau oferi, aşa cum mai făcuseră oamenii şi atunci, demult, când îl omorâseră pe Fiul său. În mod cu totul bizar, cimitirul fusese neîncăpător pentru puzderia de lume ce venise s-o conducă pe ultimul drum. Cine nu ştia c-a trăit şi a murit într-o solitudine apăsătoare ar fi putut crede că Nela a fost unul dintre cei mai iubiţi săteni. Căci toţi care-au trecut prin faţa sicriului, curioşi s-o vadă pentru ultima (iar pentru unii prima) dată, purtau în mâini ca nişte steaguri ale păcii flori rupte din grădinile proprii ori smulse-n grabă de pe marginile şanţurilor, unele chiar de pe alte morminte. Mulţi dintre ei s-au oprit şi-au privit-o, alţii chiar au lăcrimat, fiecare s-a gândit la ceva doar de el ştiut, le-a părut rău nu doar de tinereţea şi de toată amărăciunea pe care trebuie să o fi-ndurat, ci şi de ceva nerostit pe care nu ştiau să-l pună în cuvinte şi care îi nedumerea mai mult decât însăşi moartea fetei. Din ochi în ochi purtau ca un val transparent o vinovăţie apăsătoare pe care o simţeau chiar şi cei care-o vedeau pe Nela pentru întâia oară.

O prezenţă fantomatică, aproape transparentă, ca o lumânare ce abia mai pâlpâie, Amilcar părea o umbră gata să se stingă. Fără susţinerea maică-sii, ce refuzase să vină la-nmormântare, se simţea singur şi al nimănui. Surorile nu-l susţineau, aşa cum nu o ajutaseră nici pe Nela – de ce-ar fi făcut-o acum cu el? —, aşa că singurul gând al lui Amilcar n-a fost practic un gând, ci un pustiu ce l-a umplut şi l-a acoperit ca o furtună de praf ce stă s-o ia în cele patru zări. Amilcar a-ndrăznit să se compare cu Nela, dar gândul l-a ars şi l-a tras înapoi.

Mamaia Mita îşi ferea privirea de a lui şi căuta să păstreze distanţa. Ea o iubise pe Nela, aşa cum o făcuse şi el, cu toate că ea-i ţinuse partea şi el nu.

Oamenii continuau s-aducă flori şi se poate ca la un moment dat toţi să fi crezut că bogăţia coloritului pestriţ şi mirosul lor îmbătător ar putea s-o trezească pe fata adormită. Doar că unele poveşti sunt menite să rămână poveşti, prea puţine se transformă în miracole. La plecare, în urma oamenilor a rămas o tăcere densă şi-o movilă ţuguiată de flori, ce se vedea din orice colţ al cimitirului. Nu c-ar fi fost el cine ştie ce de mare, însă acum era înnobilat de umbra unui suflet tânăr şi nevinovat.

Când au ajuns acasă de la cimitir, au găsit-o pe mama lui Amilcar descreierată de durere şi neastâmpăr, ţipând şi luptându-se corp la corp cu obiectele ce se izbeau de ea. La început n-au înţeles ce se întâmplă, nu c-ar fi priceput mai târziu, dar abia atunci s-a dezlănţuit iadul. Cu cât se umplea mai tare curtea de oameni, cu atât mai mulţi dintre ei erau bătuţi. În scurt timp s-a creat o hărmălaie de nedescris şi nu s-a mai aşezat nimeni la singura masă întinsă-n curte pentru parastas.

Cu toate că ai fi zis că obiectele lovesc la nimereală, existau, totuşi, oameni pe care-i ocoleau. Nu şi pe unchiul Tache, cu gospodăria lipită de a lor, pe care coada unei greble l-a lovit exact în frunte, provocându-i un cucui proeminent. Nu şi pe tuşa Floarea, arţăgoasa satului, ce nu ştia să vorbească decât răstit, lăsându-ţi impresia că te ceartă şi când îţi dă bineţe. O piatră aflată în apropiere s-a ridicat şi-a pocnit-o scurt exact în tâmplă, aşa cum se ciocnesc ouăle de Paşti. Pe nea Vasile, ciobanul spurcat la gură, cana de fier de lângă puţ l-a lăsat cu buza spartă, colorându-i-o în roşul cel mai ţipător. Găleata plină cu apă s-a răsturnat în capul lui lulică, bişniţarul satului, iar nenea Nicu, pe care toţi îl bănuiau că-i fură la cântar, s-a ales cu o ploaie de roşii, ceapă şi cartofi.

Erau mulţi cei asupra cărora obiectele se-avântau prin aer cu viteză nebănuită oprindu-se direct în feţele, capul, trupurile lor şi doar câţiva cei pe care-i ocoleau, iar, după un timp, oamenii au început să facă legătura între cum se purtaseră cu fata şi felul în care erau acum izbiţi sau nu de obiecte.

S-a ajuns repede la concluzia că prea mulţi o trataseră urât – unii doar pentru că aşa văzuseră la familia lui Amilcar, alţii pentru că aşa ştiau ei să se comporte – cert e că unii erau supăraţi c-au fost demascaţi şi doar prea puţini cei care au simţit regrete sincere pentru felul în care o trataseră. Unii dintre ăia loviţi nu-şi aduceau aminte să-i fi făcut fetei niciun rău, dar nici să fi ajutat-o când avusese nevoie şi se aflase la ananghie. Ce-i drept, fata nu ceruse niciodată ajutor, dar ochii ei vorbiseră deseori. Cu toate astea, nimeni n-o primise, când propria-i familie – cu Amilcar în frunte – o dăduse afară din casă, în plină noapte, ca pe-un câine. Nimeni nu-i luase partea când surorile lui Amilcar şi bătrânul lui tată o umpleau cât era ziua de lungă de ocări. De soacră-sa nu mai zic, că din netrebnică şi proastă n-o scotea nici măcar atunci când toate treburile erau făcute cu mâinile şi din sudoarea sa, dar cine s-o aibă şi pe ea în grijă, de vreme ce era orfană, doar în grija lui Dumnezeu?

Acum, însă, toţi ce-o ocărâseră sau închiseseră ochii erau izbiţi cu putere de obiecte brusc însufleţite. Toţi cei care stătuseră deoparte şi priviseră nepăsători erau acum loviţi cu pietre, străchini, vase. Amilcar nu se regăsea printre ei, deşi lumea şi chiar el se minunau de întâmplare. *De ce nu mă bat şi pe mine?,* se-ntreba Amilcar, convins fiind că pedeapsa i-ar mai fi şters din micile regrete ce-ncepeau să se deschidă precum păpădiile la soare. *De ce nu mă bat?* Uneori se punea în calea lor, *Hai, dă-mi, de ce nu-mi dai?* le provoca, dar obiectele şi mai abitir îl ocoleau. De parcă nici n-ar fi meritat osteneala, aşa se simţea Amilcar.

Apoi, pentru el, au început visele. Amilcar şi mamaia Mita ce mai puteau dormi, căci restul trăiau într-un coşmar perpetuu. Amilcar cădea în fiecare noapte într-un somn atât de adânc, încât nici măcar cele mai sinistre zgomote, cele mai odioase văicăreli nu reuşeau să-l trezească. Noapte de noapte, Amilcar o visa pe Nela. Atârnată de grindă, cu ştreangul de gât, Nela-l privea cu căldură. Nu era nici pic de ranchiună în privirea ei, nici măcar tristeţe

sau urmă de supărare. Era un chip alb pe care puteai aşterne de la început tot ceea ce-i lipsise în viaţa ei veche şi-ncheiată. Însă Amilcar nu pricepea ce are de făcut şi o privea cât era visul de lung fără să se mişte, fără să respire măcar. Ce-l uluia la Nela nu era doar albeaţa stranie a chipului de porţelan, ci frumuseţea pe care parcă i-o vedea pentru întâia oară. Ca o icoană atârnată de grindă, Amilcar privea la ea şi-aproape că-i venea să se roage. Cu toate astea, nu făcea şi nu zicea nimic, stătea împietrit ca o stană, aşteptând, poate, să facă tot ea primul pas. După fiecare vis, Amilcar se trezea tot mai tulburat şi ceva se stingea încet şi sigur în el, în aceeaşi măsură în care ceva se deştepta şi creştea în el. Ambele lucruri îl speriau pe Amilcar, căci el nu era învăţat să simtă, ci doar să trăiască aşa, încremenit. Ziua era ca un strigoi în căutarea nopţii, iar noaptea era în visul în care tăcea alături de Nela. Iar tăcerea lui era mai grea ca a ei. Era mai grea pentru că tot el trebuia s-o poarte şi pe-a ei. De parcă ea i-ar fi lepădat-o la picioare spunându-i: *Ia-o, e a ta de-acum, poart-o cum ştii. Poart-o cum poţi.* Ori el nu ştia ce să facă nici cu propria-i tăcere, darămite şi cu a ei. Iar asta l-a făcut să se simtă iar singur şi neajutorat. Uşor-uşor a-nceput să-şi dorească să fie-n locul ei, doar că el n-avea puterea ce-o avusese ea. Şi poate că locul lui era pentru totdeauna cu capul la picioarele ei, privind în sus spre ea. Poate că-n cele din urmă va-nţelege ce are de făcut. Dacă nu cumva timpul lui trecuse odată cu al ei. Căci nu-ntotdeauna cei ce supravieţuiesc sunt şi cei care trăiesc mai departe. Iar în visul lui ea părea mai vie decât el.

În loc să se potolească, afară, în curte, lucrurile scăpaseră cu totul de sub control. Obiectele nu mai pridideau să-i lovească pe oameni, iar ei nu se mai săturau să vină. Cârduri, cârduri veneau, intrau în curte ori se-adăposteau după garduri pândind fiecare mişcare, închinându-se ori, dimpotrivă, scuipând în sân s-alunge duhurile rele. Cu cât se-mprospătau mai mult rândurile curioşilor, cu-atât sleiau mai tare puterile familiei lui Amilcar. O *să moară toţi,* prevesteau gurile rele şi, odată

rostită, prevestirea începea să-ntunece minţile tuturor; ca o noapte ce stă să vină, dar care nu se-ndură încă să se lase. În loc să se stingă, povestea continua şi părea să devină din ce în ce mai incertă. *Ce s-a mai întâmplat?* se interesau primii sosiţi în buza dimineţii, sperând să fie ei cei dintâi care să ducă veştile mai departe. *La fel,* spunea cineva, risipind pe loc bruma de speranţă. Apoi, zi după zi, întrebările au început să se schimbe, de parcă povestea s-ar fi mutat în ele, întrebările fiind povestea însăşi. *Cine crezi că o să se ducă primul? A mai murit cineva? Crezi că se vor spânzura şi ei? Oare cum o să moară? Cine e cel mai rău?* Compasiunea a fost înlocuită complet cu nerăbdarea şi dezamăgirea desfăşurării lucrurilor într-un ritm prea lent. Sătui să mai aştepte, unii săteni ar fi grăbit ei înşişi treburile dac-ar fi stat în puterea lor. Din păcate nu stătea. Sau din fericire.

Amilcar ardea de nerăbdare să se lase noaptea şi somnul să-l cheme la el. Aştepta întâlnirile cu Nela, aşa cum probabil le aşteptase ea în timpul scurtei lor uniri pe-acest pământ. Cei doi ani petrecuţi ca soţ şi soţie fuseseră mai goi ca un cer fără stele şi mai serbezi ca o primăvară fără flori. Acum nu-i rămânea decât să se-ntrebe cum de nu văzuse niciodată frumuseţea ochilor ei stranii şi bunătatea-i luminând ca un far. De ce abia acum arăta ca un înger când gâtu-i atârna în ştreang, iar picioarele-i zăceau înţepenite? *Un înger al morţii în toată frumuseţea lui* – îşi spuse Amilcar, iar moartea ei nemuritoare îl scutură ca un curent electric. *De necuprins* – începu gândul, care rămase neterminat.

Visul fu altfel în noaptea aceea. Şi nu doar visul, ci el. Cuprins de-un foc mistuitor, Amilcar simţi nevoia să se mişte, să se plimbe. Măsurând cu paşi repezi şi mărunţi micuţa încăpere-n care Nela îşi luase viaţa, Amilcar o privi, dar nu mai putu să rămână tăcut în faţa ochilor ei clari, ca rouă dimineţii. Şi nu mai putu să rămână inert în faţa picioarelor ei albe ca spuma mării-nvolburate. Un plâns înnăbuşit îi dezmorţi trupul, făcând loc unui hohot în cascadă, ce riscă să inunde malurile şi întinderea din jur.

Braţele-i rigide, nedeprinse cu niciun fel de mângâiere, cuprinseră-n îmbrăţişare picioruşele parcă intrate şi mai mult la apă. Buzele bărbatului sărutară tălpile adormite. Întreg corpul ei păru să se-ncălzească şi Amilcar putu să jure că aude sângele trecând. Ridică ochii spre Nela şi nici măcar nu tresări când o văzu clipind. Rămaseră aşa preţ de-o eternitate, ea strângându-l la piept din priviri, el strângându-i tălpile în braţe. Lacrimile îi spălau obrajii, nu şi sentimentul de pierdere. Plânse şi-acoperi cu sărutări tot ceea ce putea cuprinde.

Privindu-o dincolo de moarte, Amilcar se trezi din somn şi-o plânse mai departe, de data asta cu lacrimi adevărate, depuse pe pânza unui tablou ce nu se va usca niciodată. Nu adormi înapoi, deşi casa zăcea de-acum într-o linişte mormântală. Nimic nu scârţâia, nimic nu mugea, lumea căzuse-n letargie. Doar el se trezise din somnul cel de veci, rămânând să ducă mai departe dorul a ceva pierdut pentru totdeauna.

Femeia care nu mai voia să moară

Doamnei Elena, care n-a primit şi de aceea n-a ştiut să dea mai departe

Avea 105 ani şi o poftă nebună de viaţă. Cu cât se adunau anii, cu atât i se părea că fiecare zi în plus mai degrabă o depărtează decât o apropie de marele final.

Doamna Nectaria sau, altfel spus, doamna preoteasă, fusese căsătorită cu preotul Mihail 80 de ani şi dacă el nu s-ar stins din viaţă în urmă cu cinci ani, ar mai fi fost şi acum soţ şi soţie. În lunga lor viaţă conjugală li s-au născut trei copii: două fete şi un băiat, dintre care doar primul şi ultimul au fost doriţi. Cea de-a doua a ieşit aşa, doar ca să le complice vieţile, căci cu o fată mai aveau ce face, dar cu două, ba. Şi la fel de inutil şi nedorit ar fi fost şi cel de-al treilea copil, dacă nu le-ar fi dat Dumnezeu, în sfârşit, băiatul mult dorit. Unii au zis că tot ce a fost mai puternic s-a dus la prima născută, Rodica, în faţa căreia tremurau de frică, precum în faţa unui general SS şi subalternele şi medicii, deopotrivă, din spitalul unde era asistentă-şefă. Toată deşteptăciunea şi modestia s-au dus la Ileana, cea de-a doua fată, care a făcut o facultate şi-a ajuns directoare de şcoală, fără să audă nici măcar o dată o vorbă de laudă de la ei. Se pare că la Marius, mezinul familiei, nu prea a mai rămas mare lucru de dat, căci de mic a fost bolnăvicios şi aşa a rămas, iar singurul lucru la care se pricepea cu adevărat era… nepriceperea. Nimic din ceea ce era simplu nu rămânea necomplicat, nimic nu rămânea la locul lui când putea fi rătăcit, pierdut. Viaţa lui Marius era o veşnică provocare în care până şi singur îşi dădea de lucru iar şi iar.

Şi avea dreptate coana preoteasa să n-o fi avut la inimă pe fata mijlocie, Ileana, că ea a fost şi cea mai egoistă dintre toţi copiii ei. S-a măritat cu un coleg, profesor, şi după ce-a avut copii cu el, s-a preocupat mai mult de ei

decât de dânsa. De-aia a şi lăsat-o să se descurce singură cu toate şi le-a cumpărat case numa' celorlalţi doi. Cine-a pus-o să facă copii? Şi dacă tot i-a făcut, să şi-i crească. Şi dacă a avut probleme, ce? Doar le-a meritat. Pe nepotul din partea ei l-a cunoscut mai degrabă mare şi abia de câţiva ani s-au apropiat. De fapt, mai mult el, băiatul, Marius, ţine legătura cu nepotul. Ea doar comandă ce vrea de mâncare şi nepotul îi aduce. Face nevastă-sa, pe care nici n-o ştie, de altfel. Fiica mijlocie mai are un copil în afară de Sergiu, o fată, da' aia e plecată de mult din ţară, are familia ei. N-o interesează pe coana preoteasa de ea, cum nici pe nepoată n-o interesează de nimeni din cei rămaşi în ţară. Treaba ei. Da' nepotu' ăsta pare cumsecade. Data viitoare s-a gândit chiar să-i dea 10 lei.

Azi e ziua în care nepotu' îl duce pe unchi-su' la doctor. De la o vreme îi tremură o mână, rău. La început abia sesizabil, acum îi zguduie tot corpul. E dreapta, cea cu care mănâncă, cu care mai face una-alta prin casă, nu mare lucru.

Unchiu' Marius are emoţii pentru ziua asta şi se gândeşte la ea cu un fel de groază. Nu una pe care s-o poată împărţi cu cineva, ci una pe care trebuie s-o ducă singur şi s-o ţină ascunsă. Iar uneori să ţii ceva doar pentru tine e mai greu decât însuşi lucrul acela. Nici nu mai ştie cum e să-mpărtăşeşti cu cineva ceva. În afara zilelor fără culoare, fără sens – îi vine să spună, dar n-o face, nu ştie de ce – pe care le trăieşte cu mamă-sa, nu mai împarte nimic cu nimeni. Iar cu ea e greu să se-nţeleagă şi asta nu pentru că n-ar mai duce-o capul – din contră, are o minte brici – ci pentru că e mai egoistă ca oricând. Ea să aibă, ei să-i fie bine.

El s-a învăţat aşa. Un lup singuratic, nici măcar un lup. O potaie. Pe care uneori simte că oamenii ar vrea s-o-ndepărteze cu vârful pantofului, fără să se-atingă prea mult de ea. Aşa a ajuns. Ar putea să vorbească cu nepotul – simte că el l-ar asculta –, dar drumul înapoi e mai greu decât drumul înainte. Pe ăsta mergi automat, fără să te

mai întrebi prea multe. Nici măcar n-ar şti ce să-i spună, de unde-ar trebui să-nceapă. De-o vreme încoace, între el şi lume s-a trasat o linie, ca o plasă de ţânţari, în care, deseori, se prind nu doar lucrurile de care ar trebui să scape şi care-i fac rău, ci şi toate bucuriile, de-a valma. Ca şi când prin ochiurile ei micuţe n-ar reuşi să mai treacă decât o brumă de aer şi ăla insuficient pentru a respira uşor. Totul a devenit o zbatere inutilă ca a unui peşte pe uscat. Iar zilele se-nlănţuie unele după altele fără să prindă nicio tresărire-n nada lor. El n-are bucuria maică-sii de a trăi. Poate că n-a avut-o niciodată, dar acum resimte mai mult ca oricând lipsa unei persoane cu care să împartă ceva, orice. Dar ce-ar avea el de împărţit?

S-a trezit la 7 şi nu ştie dacă să-i lase maică-sii masa pregătită sau să-i dea de mâncare când se-ntoarce. Da' nu ştie când se întoarce, asta e problema, că la doctori ştii când te duci, da' nu ştii când te-ntorci. Sau cel puţin aşa păţeşte el. Stă mult la uşă până să intre şi foarte puţin în cabinet. De parcă toţi doctorii abia ar aştepta să scape de el. N-au răbdare, asta e problema. N-au deloc răbdare cu el. Da' cu alţii au. *Mai dă-le şi tu câte un ban,* îi zice nepotu', dar de ce le-ar da, când el a cotizat toată viaţa la sistemul de sănătate şi pensii? Nu le-a dat nimic niciodată şi n-o să le dea nici de-acum încolo. De data asta o să-l roage pe nepotă-su' să meargă cu el. Să intre cu el înăuntru, s-o pună la punct pe doctoriţă, s-o ruşineze, ca să nu-l mai ia pe sus şi să-l dea atât de repede afară. Poate o să-l asculte cu mai multă răbdare, o să-l consulte mai atent. Nu ca ăia de l-au tratat de cancer şi care îl luau mereu de sus. Vedea în ochii lor că nu le pasă dacă trăieşte sau moare – uneori citea chiar ceva mai mult decât nepăsare, ştie el. Poate chiar îl doreau mort, da' ce rost are să se mai gândească acum la asta? Important e că a scăpat. N-a ştiut nimeni de boală – nici nepotu', nici măcar maică-sa – acu' e bine. Nu mai are cancer. Dar are tremuratul ăsta de mână, care-l încurcă mai mult decât a făcut-o boala aia din care îşi dădea prea puţine şanse de scăpare. Dar iată c-a scăpat. Şi chiar dacă uneori se mai

întreabă *la ce bun,* ştie că n-a făcut-o pentru el, ci pentru mamă-sa.

Când îl vede cum e îmbrăcat şi cum arată aşa netuns şi nearanjat, nepotul Sergiu se ia cu mâinile de cap şi nu ştie dacă să-i spună ceva sau nu. L-a mai văzut aşa – de fapt, doar aşa umblă –, dar acum merg la doctor şi-i e ruşine cu el în halul ăsta. Habar n-are cum să se comporte cu el. Nu doar acum, ci în general. Sunt cât de cât apropiaţi, dar doar de câţiva ani, şi nu ştie la ce se supără şi la ce nu, dacă-i poate face vreo observaţie sau îi poate da un sfat. Când urcă în maşină şi mirosul de transpiraţie stătută se împrăştie instant, deschide repede geamul şi se gândeşte ca data viitoare să-i ducă un spray. Mai bine să ia două: unul să-l lase în maşină, altul să i-l dea acasă. Pantalonii cu care e îmbrăcat au cel puţin 20 de ani vechime şi multe pete sfidătoare. Jos au manşete. N-a mai văzut modelul ăsta din tinereţile lui. Pantalonii stau scortosi de la câtă mizerie au strâns în ţesătura lor. Fermoarul nu li se închide, motiv pentru care sunt uşor petrecuţi în talie, iar nasturele este mutat. Două dintre găicile prin care trece cureaua jigărită sunt descusute şi atârnă ca nişte limbi de câine vlăguite, la fel ca buzunarul cămăşii în dungi, de culoare incertă, pe care o poartă băgată-n pantaloni. Iar priveliştea asta ar mai fi cutn ar mai fi, dacă pantofii n-ar părea luaţi direct din tomberon. Când îl întreabă ce număr poartă, Sergiu regretă că nu e unul apropiat de al său. Are acasă atâtea perechi de care ar vrea să scape, ce par ca scoase din cutie pe lângă gioarsele unchiului.

— Să mergem să-ţi luăm un rând de haine în zilelle următoare, propune Sergiu, dar unchiul Marius îl întreabă cu uimire:

— *Mie?*

— Da, astea sunt vechi, pătate, descusute. Nu te mai poţi îmbrăca în ele.

— Vezi-ţi de treabă, mă mai ţin o viaţă hainele astea.

— Te-au ţinut deja. Şi-au făcut treaba.

— Fugi de-aici că sunt încă bune.

— Nu, nu mai sunt bune de purtat. Sunt haine de

aruncat. Îţi trebuie unele noi.

— Păi şi cu astea ce să fac?

— Le arunci, ce să mai faci cu ele? Te-au slujit destul.

Fără să fie nicio clipă convins, refuză să continue această discuţie în contradictoriu, iar Sergiu a înţeles deja că tăcerea e modul său de a ieşi din astfel de situaţii. Şi nu face asta doar cu el, ci cu toţi cei care-i dau sfaturi cu care nu e de acord, cu medicii, cu vecinii. Tace când e provocat la discuţii pe subiecte care nu-i plac, tace când e întrebat ceva ce nu-i place. Pur şi simplu tace.

— Intri cu mine la doctor, da?

— N-am ştiut că vrei.

— Da, vreau. Nu-mi place cum se comportă cu mine doctoriţa asta.

— De ce? Ce-ţi face?

— Mă expediază.

— Cum aşa?

— Nu mă lasă să vorbesc, mă întrerupe, se răsteşte la mine când nu înţeleg ceva, nu-mi explică, îmi dă reţeta ca să scape de mine şi… nu mă respectă. Măcar că sunt mai bătrân ca ea şi tot ar trebui să mă respecte.

— Sigur, intru cu tine dacă aşa vrei, e de acord Sergiu, deşi e pur şi simplu îngrozit de acest gând. Îi e ruşine cu unchiul – recunoaşte asta, dar cel mai mult se jenează de ce va gândi doctoriţa despre el. Îl va judeca şi pe el aşa cum, probabil, îi judecă unchiul. N-are de unde să ştie că abia de curând l-a acceptat în viaţa lui, că de fapt s-a cam vârât cu forţa. A făcut asta pentru mama lui, care ţinea la el şi-l trata ca pe fratele mai mic ce are încă nevoie de ajutor şi îndrumare. Mulţi ani n-a înţeles de ce, abia acum pricepe. Doar că nu i-a zis niciodată că e încăpăţânat ca un catâr. Nu ştie dacă s-ar mai fi băgat.

— Bună ziua domnu’ Iacob, îl întâmpină doctoriţa zâmbind oarecum ironic. Dumneavoastră cine sunteţi?

— Sunt nepotul domnului Iacob. M-a rugat să-l însoţesc. Dar dacă vă deranjează, să ştiţi că ies, pot să înţeleg.

— Nu, nu, rămâneţi. Dacă aşa doreşte domnul Iacob, puteţi rămâne liniştit. Luaţi loc, vă rog. Dumneavoastră

veniţi aici, îi spune unchiului făcându-i semn să se aşeze pe scaunul din faţa ei. Şi… ia spuneţi, domnul Iacob, ce-aţi mai făcut între timp, aţi fost cuminte?

— Ce întrebare e asta? Doar nu sunt copil de zece ani, să mă luaţi la control.

Doctoriţa nu s-a supărat – ca şi când ar fi fost obişnuită cu astfel de reacţii din partea lui – şi l-a chestionat mai departe.

— V-aţi luat pastilele prescrise?

— Nu, nu le-am luat.

— Păi, de ce?

— Păi v-am spus de atunci că nu o să le iau.

— Atunci de ce mai veniţi la mine, domnul Iacob, dacă tot nu faceţi ce vă spun?

— Nu le-am luat pentru că nu m-aţi convins că e bine să le iau. Eu nu iau pastile decât dacă e musai.

— Păi şi dacă vă spun că e musai?

— Nu vă cred.

— Ce trebuie să fac să mă credeţi?

— Să-mi explicaţi.

— Păi v-am explicat deja de vreo zece ori. Ce vă face să credeţi că de data aceasta v-aş convinge?

— Nu ştiu… dar puteţi să mai încercaţi.

— Dar… ia spuneţi, de data asta de ce aţi venit?

— Începe să tremure şi cealaltă mână, spune unchiul şi-i întinde mâna stângă. Şi am tot felul de ameţeli. Chiar şi când stau jos.

— De când a început? întreabă doctoriţa în timp ce toată fizionomia i se încordează, de parcă abia acum l-ar lua în serios, scenele de dinainte fiind doar o joacă de-a şoarecele şi pisica – care nu se întâmplă pentru prima dată între ei, după cum poate nepotul să-şi dea seama.

— Cine să-nceapă?

— Tremuratul.

— Aaaa, tremuratul. Păi cam acum vreo lună.

— Şi ameţelile?

— Cam tot atunci.

— Şi de ce n-aţi venit mai devreme? Ce-aţi mai aşteptat?

— Am vrut să văd dacă nu cumva mi se pare.

Dacă în acel moment o fi vrut să-i spună ceva, doctoriţa şi-a înghiţit vorbele şi s-a uitat exasperată la nepot, ca şi când ar fi vrut să-i transmită că unchiul lui aşa face de fiecare dată.

— Haideţi să vă consult, îi zice ea şi se ridică imediat în picioare.

Unchiul îi întinde mâna, fără să se ridice de pe scaun.

— Haideţi, sus, în picioare. Vreau să vă iau tesiunea, să vă ascult la inimă, să…

— Păi, nu mă ascultaţi. Eu vă spun de mână, vă arăt problema, iar dumneavoastră săriţi să-mi luaţi tensiunea şi să mă ascultaţi la inimă. MÂNA e problema. Pentru mână am venit.

Ca şi când ar fi făcut un efort să nu cumva să spună ceva de care să-i pară rău mai târziu, doctoriţa face o mică pauză, respiră uşor şi zice:

— Haideţi, domnu' Iacob că nu e prima oară când vă explic că toate în corpul nostru sunt legate între ele. Le examinăm pe toate, ajungem şi la mână. Descheiaţi-vă puţin la cămaşă şi întindeţi-vă pe pat.

— De ce nu începeţi cu mâna? Dacă vă spun că pentru ea am venit, de ce o examinaţi abia la sfârşit?

— Bine, vă fac hatârul, dar tot trebuie să le analizăm şi pe celelalte. Oricum, eu v-am pus diagnosticul de mult, de când a venit rezultatul analizelor şi v-am spus că aveţi Parkinson. Tot atunci v-am zis că e posibil să înceapă să tremure şi cealaltă mână. Dar n-aţi vrut să mă credeţi. Mai mult, aflu că nu vă luati nici medicamentele.

— Păi dacă nu m-aţi convins…

— Mă omorâţi puţin câte puţin, îi spune doctoriţa cu sinceritate şi Sergiu o crede, mai ales că vede toată neputinţa din privirea ei. Ridicaţi ambele mâini în faţă, cu palmele în sus şi închideţi ochii!

— De ce?

— Întindeţi, vă rog, mâinile în faţă, cu palmele în sus şi închideţi ochii. Aşa. Acum aş vrea să ridicaţi un pic un picior, fără să deschideţi ochii. Uşor, uşor de tot. Puţin, nu

mult.

Numai că n-a apucat să facă asta, că unchiu' aproape că s-a prăvălit peste biroul ei, încercând să se ţină de ceva, de cineva, oricine.

— Aţi ameţit, a zis doctoriţa ca şi când tocmai şi-ar fi confirmat ceva.

— Da, rău.

— Deci sunt probleme şi cu urechea internă.

— Păi ce legătură are cu mâna?

— Cât de des ameţiţi?

— Destul. Dă cu mine de toţi pereţii. E mai rău ca tremuratul mâinilor.

— Ameţiţi şi dimineaţa, când vă daţi jos din pat sau doar aşa, pe nepusă masă?

— Şi dimineaţa.

— Data trecută v-am trimis să faceţi nişte analize. Le-aţi făcut? Aţi adus rezultatul cu dumneavoastră?

— Nu, nu le-am făcut.

— Domnul Iacob, chiar ne supărăm. De ce nu le-aţi făcut?

— Nu le-am văzut rostul.

— Păi ele ne-ar fi spus acum dacă sunteţi şi anemic, pe lângă faptul că aveţi vertij.

— Nu ştiu… da' vreţi prea multe de la mine şi tot nu mi-aţi zis ce am la mână.

— Ba v-am zis. Aveţi Parkinson. Haideţi să terminăm consultaţia.

Abia când unchiul şi-a dat jos cămaşa, nepotul a putut vedea trupul costeliv şi… dârele de murdărie. Mizerie, da. Cu alte cuvinte, jeg. Iar corpul, neacoperit de nimic, mirosea şi mai rău decât prin pânza aia ponosită, mâncată de neputinţă şi timp.

— De când nu v-aţi mai făcut baie, domnul Iacob?

— Ce întrebare e asta?

— O întrebare ca oricare alta, la care mi-ar prinde bine un răspuns.

— Refuz să răspund la întrebări personale. Am venit la doctor, nu la… la…

— Domnul Iacob, cred că vă e greu la baie, dacă nu e nimeni să vă ajute să vă curăţaţi pe spate sau pe sub coaste, dar puteţi măcar să staţi mai mult în apă, la înmuiat, şi să vă ştergeţi cu prosopul bine. Doar nu vreţi să faceţi scabie din nou!

Unchiul Marius nu crezuse nicio clipă că discuţia va ajunge aici, prin urmare a fost total nepregătit când a venit lovitura.

Scabie, unchiul a avut scabie? Doamne, Dumnezeule'. S-a cutremurat nepotul, fără să înţeleagă prea bine dacă asta se întâmpla din cauza neputinţei de a pricepe că oamenii se mai pot încă îmbolnăvi de râie în acest secol, sau mai degrabă a şocului că acel om era chiar unchiul său. S-a cutremurat mai apoi, de milă, una străină, pe care n-o mai încercase în felul ăsta niciodată, greu de ţinut în matcă. Uimit a fost şi de vinovăţia care a crescut din el, ca un grâu pus la încolţit peste iarnă, la fel de străină şi ea, ca toate celelalte senzaţii care au năvălit care mai de care spre el, gata să-l despartă în fâşii-fâşiute.

Unchiul Marius a săgetat-o cu privirea pe doctoriţa pârâcioasă, sperând să o reducă la tăcere, dar asta mai mult a întărâtat-o, ca şi când până acum n-ar fi făcut decât să aştepte acest moment. L-a lăsat să-şi facă numărul, pentru ca acum să-şi ia revanşa.

— Domnul Iacob, dacă veţi continua să neglijaţi acest aspect, veţi ajunge cât de curând în aceeaşi situaţie, sau mai rău. Prima dată aţi scăpat uşor, dar, la vârsta asta, cu trecutul dumneavoastră medical, nu e de glumă. Iar acum lucrurile s-au complicat din nou.

— Iertaţi-mă că intervin, ce trecut medical?

— Bănuiesc că dacă v-a permis să-l însoţiţi în cabinet, nu are secrete faţă de dumneavoastră, dar dacă nu vă spune totul, eu nu pot s-o fac.

— Da' mai devreme aţi făcut-o. Deci? a insistat nepotul nelămurit.

— Cancer. La cancer se referă. Dar nu mai am. Gata, a dispărut.

— Cancer? Doamne, Dumnezeule, când? Ce fel de

cancer?

— Acum doi ani. Dar acum nu mai e, a dispărut, n-auzi? M-am vindecat.

— Şi acum despre ce complicaţii vorbiţi?

— Despre Parkinson combinat cu vertij şi cine, ştie, poate şi alte carenţe.

— N-am eu toate astea. Vă înşelaţi.

— Când m-am înşelat eu, domnul Iacob? Spuneţi, când?

— Eeee, dacă e s-o luăm aşa…

— Păi cum s-o luăm altfel? Dar n-are importanţă acum, vreau doar să ştiu dacă sunteţi pregătit să faceţi ceea ce vă spun.

— Adică ce?

— Să faceţi analizele şi testele pe care o să vi le indic şi să urmaţi tratamentul pe care o să vi-l dau.

— Păi, am încotro?

— Dacă vreţi să fiţi cât de cât bine, nu prea aveţi. Când lucrurile se vor complica cu Parkinsonul, e bine să nu mai aveţi şi alte suferinţe.

— Dar nu sufăr de nimic.

— Sunteţi incredibil. În fine, staţi puţin liniştit să vă iau tensiunea şi să vă ascult la inimă şi la plămâni.

Cu chiu cu vai a stat, cu toate că nu i-a plăcut deloc când l-a atins cu stetoscopul, când i-a strâns prea tare mâna cu aparatul de tensiune, când l-a pus ba să respire, ba să se oprească, ba să tuşească. Dar ca să scape mai repede, a făcut ce i s-a spus.

— Îmi daţi voie să stau puţin de vorbă cu nepotul dumneavoastră? Aş vrea să-i explic puţin cum vor decurge lucrurile mai departe. Sunt convinsă că dumneavoastră veţi lua în derâdere ceea ce vă spun, aşa că ar fi bine să mai spun cuiva.

— N-aveţi decât să-i umpleţi capul cu tot felul de gărgăuni! Eu aştept afară. Că şi-aşa nu mi-aţi spus de ce a început să-mi tremure şi cealaltă mână.

— V-am tot spus. Aveţi Parkinson, o boală grea, din păcate.

— Nu vă cred. Nici nu v-aţi uitat la mână.

Rămas singur în cabinet cu doamna doctor, nepotul Sergiu a aflat lucruri inimaginabile despre unchiul său şi abia atunci şi-a dat seama că nu ştie mai nimic despre el şi că-l aşteaptă un drum greu, pe care îi va fi imposibil să-l parcurgă singur. Brusc a înţeles că el e singurul lui sprijin. Mai mult decât atât, unchiul Marius avea de îngrijit, la rândul lui, un alt om şi mai bătrân ca el, poate şi mai bolnav – cine ştie – nimeni alta decât bunica sa. Dar pe care nu o cunoştea. O văzuse mai demult, dar nu o cunoştea. De ce? Ce se întâmplase între ea şi mama lui Sergiu, de le împiedicase să fie apropiate cum sunt mamele şi fiicele, în general? Ce prăpastie se căscase între ele şi care erau motivele? Dar voia să-şi cunoască bunica acum? Nu, nu voia. N-ar fi descoperit decât o firimitură dintr-o existenţă întinsă pe parcursul unui secol întreg, în care nu fuseseră nimic altceva decât nişte străini. O bunică ce existase întotdeauna cu numele, dar care, în realitate, fusese absentă.

Unchiul Marius a părăsit policlinica supărat, dar nu neapărat din cauza problemelor medicale, ci supărat pe ea, pe doctoriţă, că vorbise prea multe. Nepotul a plecat cu adevărat dărâmat, de parcă toate necazurile care aveau legătură cu unchiul – cele pe care le avusese, cele ce urmau, – se lăsaseră cu toată puterea pe umerii săi, iar aripile unor ulii enormi s-ar fi deschis deasupra lui. Până în urmă cu puţin timp nici măcar nu avusese un unchi, acum are, la pachet cu toate problemele lui. Şi are şi o bunică de 105 ani, dar care nu i-a vrut niciodată în viaţa ei.

Sergiu se simte dezorientat, aproape la fel de tare cum va fi unchiul lui peste câtva timp. Aşa-i spusese doctoriţa: tremurul se va accentua, îi va cuprinde ambele mâini, după care boala îi va slăbi din ce în ce mai mult organismul, până ce va ajunge în scaunul cu rotile, apoi imobilizat la pat. El ce să facă cu aceste informaţii, cui să le dea mai departe? Că simte că nu le poate duce singur. Să i le spună nevesti-sii ar fi ca şi cum ar turna asupra ei un camion de reziduuri, aşa cum s-a întâmplat cu el. Mai mult, Sergiu simte că bolile respective nu sunt ale unchiului, ci, într-un

fel au devenit ale lui. Şi simte că e greu de explicat asta chiar şi omului care-l înţelege mai bine ca oricine.

Nepotul şi unchiul merg tăcuţi spre maşină, iar dacă la dus Sergiu nu i-a deschis uşa şi nici nu l-a ajutat să se urce, acum le face pe amândouă. Iar lucrul ăsta se aşază pieziş între ei. Fiecare rămâne tăcut, indiferent de gândurile care îi trec prin minte, gânduri care poate-i unesc, poate-i despart. Aşa cum au fost clipele pe care le-au împărţit în cabinetul doctoriţei, cele care i-au adus mai aproape ca oricând şi care i-au plasat mai apoi la polii diferiţi ai bolii. Până la un moment dat, unchiul va trece prin ea de-acolo dinăuntru, iar el o va face de pe margine. Când boala se va croniciza însă, polii se vor inversa cu totul, astfel că va fi din ce în ce mai uşor pentru bolnavul pierdut în lumea lui şi tot mai greu pentru cel de pe margine. Parşivă boală. Parşivă inversare. Pentru Sergiu era ca şi când tocmai ar fi aflat că suferă de-o boală incurabilă. Dimineaţă nu avea nimic, acum parcă ar fi pe moarte.

— Intru şi eu s-o văd pe bunica, spune Sergiu, iar pe faţa unchiului se instalează groaza; nu i-a mai văzut-o până acum, îi schimonoseşte chipul mai tare decât orice veste proastă, decât orice perspectivă…şi să văd dacă te mai pot ajuta cu ceva prin casă.

— Mai bine nu, scheaună unchiul, dar e prea târziu, căci nepotul e cu un pas în spatele lui. Dacă deschide uşa intră împreună cu el. *Nu,* scheaună din nou, de data asta fără să se audă niciun sunet în afară.

Casa în care locuieşte cu mamă-sa a fost cândva frumoasă, foarte frumoasă chiar, cu toate că ei deţin doar demisolul. Înainte de intrarea propriu-zisă în casă, e un loc pe care soţia lui – dacă ar avea una – l-ar împodobi cu flori, poate şi cu câţiva arbori pitici al căror verde nu s-ar estompa nici în cele mai geroase ierni, nici pe timp de secetă. Acest antreu – mai degrabă un hol – e acum plin de hodoroage şi îmbâcsit de pânze de păianjen preistorice.

Dinspre uşă vine un miros greu şi când vede că unchiul stă încremenit în faţa ei, Sergiu se teme, la rândul lui, s-o

deschidă. Unchiul speră ca nepotul să renunţe, dar acesta e la fel de încăpăţânat ca şi el şi nu se dă nici măcar un pas înapoi.

— Să scuzi deranjul dinăuntru, mormăie unchiul înainte de a capitula şi a crăpa cu zgârcenie uşa. S-ar putea ca mama să doarmă, mai spune cu glasul înmuiat, înainte de a se duce să verifice.

Nepotul rămâne tâmp în mijlocul a ceva ce nu poate vedea prea bine, din cauza luminii mai mult decât chioare şi a mirosului respingător. Urină şi transpiraţie, mâncare stricată şi aer stătut, putreziciune şi moarte, poate şi fecale. Ceva ca o spumă se ridică în gâtul nepotului, care se chinuie să găsească din priviri uşa de la baie, căci doar mirosul de vomă mai lipseşte de aici. Ajunge ţinându-se de pereţi în camera ce trebuie să fie baia şi-n care tronează o cadă imensă, pe care n-o vede nici pe ea prea bine, din lipsa luminii. Vomită în ceea ce trebuie să fie vasul de toaletă, dar voma îl îneacă din nou, de data aceasta din cauza mirosului ce vine exact de acolo. Icneşte până nu mai are ce să dea afară şi se duce să-şi spele mâinile şi faţa la chiuvetă. Un fir ruginit curge ca şi când ar ieşi din crăpătura unor munţi şi Sergiu renunţă să apropie firicelul acela de gură. Se şterge cu marginea tricoului pe faţă şi dă să iasă, să fugă din casă, când un glas zglobiu îl cheamă.

— Nepoate! Ce bine-mi pare c-ai venit, nepoate. Vino la lumină să te văd!

Iar nepotul se duce ca şi când ar înainta spre moarte, zbătându-se să ajungă la ea.

— Bunico! spune Sergiu, privind primul chip pe care-l vede în casa asta pe lumină.

Intră pe fereastra poziţionată la jumătatea peretelui ce dă spre stradă, pe unde se văd picioarele trecătorilor, cel mult până la genunchi. Bunica tronează într-o namilă de pat, ridicată în fund şi învelită până la brâu cu o plapumă ce trebuie să cântărească o tonă, deşi e vară. Are chipul frumos, cu pielea întinsă, de parcă n-ar avea decât un pic mai mult de jumătate din anii pe care-i are şi chiar dacă-şi repetă 105 ani, în mintea lui Sergiu numărul nu se

cuplează cu imaginea. Îşi dezlipeşte cu greu privirea de chipul hipnotizant al bunicii şi vede-n jurul ei maldăre de rufe murdare dinspre care vine miros de hoit şi un lighean unde nu are ce să fie altceva decât pipi. Pe masa aflată într-un colţ al camerei sunt resturi de mâncare ce trebuie să fie vechi de câteva săptămâni. Stomacul lui Sergiu se revoltă din nou şi chiar dacă nu mai are ce scoate afară, icneşte ca şi când doar asta l-ar putea ajuta să respire.

— Nu e niciun geam aici? întreabă nepotul, dar unchiul spune sec:

— Nu se deschide, am pus zăbrele pe afară.

— Aşază-te lângă mine, să te văz mai bine, nepoate, că nu-mi mai e vederea cum era odată, iar Sergiu aproape c-o ascultă sau cel puţin aşa i se pare, iar lucrul ăsta îl miră şi-l revoltă.

— Altă dată, bunico, altă dată. Acum mă grăbesc să ajung acasă. Am fost doar în treacăt.

— Să te-ntorci, băiete, să te-ntorci, zice ea şi ceva ca un şarpe iese din gura ei frumoasă şi se-ncolăceşte în jurul lui Sergiu, împiedicându-l să se mişte, să respire, să gândească. Când se uită mai bine, bunica e tot în locul unde o văzuse, la fel de frumoasă, la fel de încrezătoare, în mijlocul plăpumii pline de urme de rahat sau de sânge.

În loc să fugă spre uşa de la intrare, Sergiu nimereşte din nou în baie, iar ochii îi cad de această dată pe cada de culoare nesigură. Pe fundul ei e un strat gros de mâl verde, din care vine o scârbă de miros, poate cel mai îngrozitor dintre toate. Împiedicându-se în propriile picioare, Sergiu se prinde cu putere de tocul uşii, încercând să părărească încăperea cât mai repede cu putinţă. O mâzgă puturoasă i se lipeşte de degete şi oricât le-ar scutura, până nu le şterge de propriul tricou, murdăria nu se desprinde. Nici măcar atunci nu-i rămân curate şi e nevoit să le mai cureţe o dată, ca să scape de senzaţia de pângărire.

Când se vede înapoi pe treptele antreului, respiră adânc, de parcă ar vrea să ia tot aerul deodată, îşi scoate tricoul şi-l aruncă în primul tomberon pe care-l găseşte pe stradă.

Se urcă în maşină la bustul gol, cu sentimentul că săvârşeşte un sacrilegiu şi că va trebui să schimbe maşina după ziua asta. Se roagă să nu fie nimeni în faţa blocului care să-l vadă aşa, nimeni la lift sau pe scara blocului, nimeni acasă şi să poată intra direct în cadă.

Are acest noroc, dar nu şi pe acela de a uita ce a văzut. Se gândeşte la toate, inclusiv la faptul c-a ajuns el însuşi un nebun ce umblă bezmetic cu pieptul dezgolit pe stradă. Cu cât se fereşte să privească în faţă lucrurile văzute, cu atât sar spre el amintiri din fiecare colţ al casei, al zilei. Se spală până îşi înroşeşte pielea, apoi şi-o iritä şi-l doare atunci când o atinge cu prosopul. Cu toate astea, continuă să se şteargă şi să apese de multe ori în acelaşi loc. Se dă cu spray, cu parfum, cu cremă – el care nu suportă crema de niciun fel – şi e fericit că somnul îi dă târcoale şi-i moleşeşte picioarele. Nici acestea nu-l mai ţin prea bine şi-i cer să se aşeze, mai întâi pe un colţ de pat, apoi să se-ntindă. Adoarme imediat ce pune capul pe pernă – poate chiar înainte – şi pentru puţină vreme nu visează nimic, de parcă s-ar fi adâncit atât de tare în burta lumii, încât nu mai vede decât întunericul din ea. Dar întunericul e bun, e de o mie de ori mai bun decât orice imagine de-afară.

Doarme cu sentimentul că e în pântecul mamei şi nicăieri nu e mai bine ca aici. Recunoaşte mirosul ei, recunoaşte multe alte mirosuri familiare şi, chiar dacă nu ştie să le numească, se bucură că îl liniştesc. Şi-ar dori să poată rămâne aici, să nu mai iasă înapoi la suprafaţă. Numai că uneori, timpul te cheamă în calea lui, te mută ca pe un pion şi trece peste tine, te striveşte cu puterea şi greutatea lui. Te trezeşti înmărmurit în mijlocul unui drum pe care-ţi ia câteva secunde să-l recunoşti, căci e un timp căruia ai încercat să te sustragi, dar – nu ştiai? — timpul e singurul căruia nu i te poţi sustrage. Te caută şi te găseşte, oriunde te-ai ascunde. *Dar oare pe bunica de ce n-a găsit-o? N-a vrut sau s-a ascuns ea prea bine?* Se oferă el să-l ajute s-o găsească. *Da, da, vino, timpule, îţi arăt eu unde se ascunde. Vino şi ia-o! Ia-o! N-o mai lăsa, că nu faci nimănui niciun bine!* E de ajuns ca gândul să se ducă o

clipă la ea, că simte cum îl trage din burta mamei şi îl scoate afară. Aşa cum o vede el acum, bunica e o caracatiţă cu mii de braţe ascunse sub plapuma murdară, braţe care îi aduc tot ceea ce are nevoie din lume. Iar bunicii îi trebuie de toate. Altfel nu şi-ar putea întreţine chipul acela tânăr şi frumos. Unchiul nu e decât unul dintre braţe, pe care l-a desprins de ea şi l-a trimis în lume. Să-i aducă, să-i folosească. Iar unchiul se duce, se zbate să-i obţină ce-şi doreşte şi deseori reuşeşte. Cu toate că în vis lumina e la fel de obscură ca atunci când a păşit în camera bunicii, acum vede fiecare ungher ca şi când ar fi luminat de ceva ce se află înăuntrul lui, nu în afară. Şi totuşi, sunt unele lucruri pe care nu le vede, ce strălucesc pentru o milisecundă şi se mişcă, ca şi când nici nu s-ar mişca. Nepotul simte nevoia să se apropie şi face câţiva paşi discreţi şi nesiguri spre ea. Bunica îi zâmbeşte, după care râde la el cu toată gura, dezvelindu-şi dantura albă, impecabilă. Nepotul se-ncrede în zâmbetul ei şi se apropie vrăjit, de parcă n-ar mai vedea nimic din ceea ce e în jur. Chipul ei tânăr şi radios se înalţă deasupra tuturor lucrurilor şi mirosurilor amestecate care plutesc prin cameră, sfidând gravitaţia.

Nepotul se trezeşte întorcându-i zâmbetul bunicii, deşi al lui nu e la fel de larg şi de frumos ca al ei. De-aici de unde e aude un foşnet firav, ce creşte pe măsură ce se-apropie de ea, până ce devine un foşgăit continuu, viu. Doar câţiva paşi îl mai despart de bunică, iar sunetul e deja un freamăt, ce se mişcă febril. În secunda în care vede ce e acolo, nepotul ţipă *gândacii* şi fuge, exact în acelaşi moment în care bunica întinde unul dintre miile de braţe aflate dedesubtul plapumei murdare. Încă un pic şi l-ar fi prins, apoi l-ar fi înfăşurat în strânsoarea braţelor lungi, l-ar fi aspirat înăuntrul ventuzelor puternice şi nu i-ar mai fi dat drumul, cum nu le-a dat nici celorlalte victime.

Dar nu asta îl trezeşte pe Sergiu, ci propriul ţipăt – unul ascuţit, de femeie fără apărare – ţipăt care străpunge liniştea casei aşa cum o face copilul când e gata să se

nască. Iar acel prim moment naşte îndoieli nu doar despre vis, ci despre el, despre lume. Îl face să se îndoiască chiar şi de îndoială. Iar când se-ntâmplă asta totul e cuprins de haos.

Visul violent… te trezeşti în mijlocul lui şi eşti condus de o forţă la care n-ai acces, dar care lucrează cu tine. O forţă care te poate modela ca pe un ghem încins. O minge de foc contopită din frici adunate la un loc, băgate unele în altele, ca nişte copii speriaţi de moarte. O minge uriaşă de spaime pe care, dacă le-ai privi în ochi în lumea reală, ai orbi pe loc.

Când îşi vine puţin în fire, nepotul e convins că totul a fost un vis. TOTUL. Că unchiul n-are Parkinson, că n-a aflat de scabie, că n-a văzut-o pe bunică-sa, că n-a văzut casa. Dă totul înapoi şi speră să şteargă, ca pe o casetă audio veche, amintirile unei zile pe care doar crede că a trăit-o – dar pe care n-are cum să fi trăit-o cu adevărat. Sau, şi mai bine, să asculte caseta ca şi cum nu ar fi fost înregistrat nimic pe ea, nimic, niciodată. Mai mult, se-ntreabă dacă chiar are un unchi şi o bunică, iar în cazul în care ei există, e decis să îi uite, să-i şteargă de pe faţa pământului, ca şi când n-ar fi. Cum au stat ascunşi atâţia ani, pot să rămână în continuare aşa.

*

Urăşte această zi cu totul, de când a venit nepotul să-l ducă la doctor şi până a fugit mâncând pământul, dar şi mai mult decât această zi le urăşte pe toate celelalte dinaintea ei, care au dus la naşterea acesteia. Uneori crede că nu se urăşte decât pe sine, dar asta nu-l ajută cu nimic. Aşa că-i e mai uşor să urască zilele una câte una, pe toate cele în care a devenit din ce în ce mai neputincios şi nu s-a mai descurcat cu lucrurile care trebuiau făcute şi pe care nu avea cine să le facă, în afară de el; le urăşte pe toate alea care l-au transformat puţin câte puţin în târâie-brâul ăsta de acum, zdrenţărosul care a început să se afunde puţin câte puţin sub grămăjoarele de mizerie ce s-au transformat pe nesimţite în mormane, apoi în munţi de scârnăvii respingătoare. A învăţat cu timpul să-şi facă mici

galerii subterane, prin care să iasă afară la lumea care îl priveşte cu scârbă şi dispreţ. Uneori uită cum arată, uită ce-a ajuns şi are pretenţia să fie tratat ca un om, nu ca un gândac, pe care toată lumea îl consideră dizgraţios. Alteori se întreabă cum de naiba uită singurul lucru pe care ar trebui să-l ţină minte, dar în timp a învăţat că nu face asta de prost ce e, ci pentru supravieţuire. Cu timpul, n-a avut încotro şi s-a acoperit cu o crustă tot mai groasă de nepăsare, dar uneori uită cine e, de fapt uită multe lucruri, nu doar asta.

Însă azi a văzut totul în ochii nepotului şi singurul lucru pe care şi-l mai doreşte e să-l lase-n pace. Să uite de el, să-l ignore. Astăzi o să pună în funcţiune maşina de spălat. L-a ajutat nepotul să o cumpere acum doi-trei ani, chiar când au început să se apropie mai mult, dar de atunci şi până acum a tot căutat o zi bună pentru asta. A fost inginer la viaţa lui, dar cu toate astea i se pare complicat să o pună în funcţiune. Adică ea merge, i-a trimis nepotu' un instalator şi i-a montat-o şi i-a explicat şi cum funcţionează programele, dar nu mai ştie unde trebuie pus detergentul. Tot el i l-a cumpărat şi pe ăsta. Nepotu'. Un sac imens de 9 kg. Ce să facă cu atâta? Nici nu l-a desfăcut. Trebuie să fie pe-acolo, pe undeva, prin baie. O să scotocească, poate-poate dă de el. Nici cuptorul cu microunde pe care i l-a cumpărat tot atunci, odată cu maşina, nu e pus în funcţiune. Tâmplarul trimis de nepotu' i-a făcut o policioară la nivelul la care a cerut el, i-a montat şi-o priză acolo, alături, dar n-a încercat să vadă dacă merge. Oricum, n-a calculat bine, i-a cerut s-o pună prea sus. Acum nici nu mai e cazul. Cu mâinile astea tremurânde… nu crede că mai are vreun rost să o mute. În fine…

— Maaaariuuuuus! Marius, băiatule, du-te şi cumpără-mi fructe, mi-e poftă de banane. Ia şi lapte şi îngheţată. Şi spune fetii ăleia a Iu' nepotu' să ne facă ciorbă de vită, sarmale şi paste!

— Maaaariius! Marius, n-auzi ce-ţi zice mama?

— Aud, dar nu mă duc nicăieri.

— Marius, ce vorbe sunt astea?

— Vorbe, mamă, vorbe.
— Marius, lasă vorbele şi du-te şi fă ce-ţi cer.
— Mamă, sunt bolnav.
— Bolnav?
— Da, am Parkinson.
— Ce boală e aia?
— N-ai văzut că-mi tremură o mână? De câtva timp a început să-mi tremure şi ailaltă. Şi-o să fie din ce în ce mai rău. M-am trezit gata vlăguit. Şi ameţesc întruna.
— Dă-ţi seama cum mă simt eu, la anii mei.
— Păi asta e, mamă, că nu-mi dau. Tu arăţi mult mai bine decât mine. Arăţi mai bine decât toţi. Eu am Parkinson.
— Vezi-ţi de treabă că n-ai nimic!
— Mă duc să stau în pat, nu mă simt bine.
— Păi şi mâncarea mea?
— O să mă duc mai încolo. Acum îţi pregătesc ceva cu ce avem prin casă.

Soneria stridentă a telefonului mobil – cumpărat tot de nepotă-su' – îl face să tresară. Nu ştie cât a dormit, dar parcă e ceva mai odihnit. E chiar el, Sergiu. Nu-i răspunde. N-au mai vorbit de-atunci. Spera să nu-l mai caute. Sau poate doar zice aşa. În felul lui se bucură că l-a sunat. Cu toate astea, nu-i poate răspunde. De ce? Ce e mai important pentru el, faptul că totuşi l-a căutat sau nenorocita asta de mândrie? Ce mândrie? Nici măcar nu-i vorba de asta, dimpotrivă, e vorba de ruşine. Dar cine e nepotul ăsta să-l judece? Nimeni nu e. Mai bine să-l lase-n pace. Doar că imediat ce încetează, sunetul strident revine. Cu şi mai multă forţă. E tot el. Insistă. Pe de-o parte ar vrea, pe de alta nu poate să-i răspundă. Şi când stă el aşa în cumpănă uitându-se la telefon, aude o bătaie puternică în geam şi se sperie.
— Unchiu', răspunde! Sau mai bine vino la uşă şi deschide!
Luat prin surprindere, unchiul Marius nu mai are timp să se gândească şi după ce se ridică cu greu, se-ndreaptă

teleghidat spre uşă. E gata-gata să se-mpiedice de nişte cutii, dar se redresează în ultima secundă şi merge mai departe. Deschide fără vlagă şi amândouă mâinile i se bătăie violent.;

— A început şi cealaltă? întreabă nepotul fără să-l salute, preocupat de tremuratul atât de ostentativ al mâinilor.

— Da… a-nceput…

— Ţi-am făcut programare pentru mâine la doctor şi la analize.

— Păi, ce rost are?

— Şi tot mâine va veni o firmă de curăţenie care să vadă despre ce e vorba şi să ne spună când se-apucă de treabă. Am vrut să vin cu ei chiar azi, dar nu apucasem să te anunţ.

— Şi ce să facă firma de curăţenie?

— Cum ce? Curat…

— Şi cu mama ce fac? Noi locuim aici.

— Le-am explicat situaţia. Vor face pe camere, astfel încât să nu vă deranjeze prea tare.

— Nu, lasă, nu vreau.

— Unchiu'… nu mai puteţi trăi aşa. Uite aici un sac în care să bagi toate hainele pe care vrei să le mai păstrezi. Le duce nevastă-mea la curătat. Iar aici ţi-am luat haine noi, de la lenjerie până la pantofi. Ai două schimburi, deocamdată. Dacă am ales bine mărimile, îţi luăm şi altele.

— Nu-mi trebuie, am şifonierul ticsit de ţoale!

— Toate sunt vechi, murdare, pătate, demodate. Dă-le încolo! Sunt doar nişte cârpe.

— Demodate? Ce treabă am eu cu moda, cu vremurile? Am cu ce mă îmbrăca.

— Nu, n-ai! Nu le mai poţi purta. Arăţi ca un homeless în ele.

— Ce e ăla?

— Un om fără casă, fără adăpost, care doarme pe străzi. Lasă-mă să te ajut.

— Nu pot să port pantofi cu şireturi, spune unchiul în timp ce priveşte cu dispreţ spre perechea nou-nouţă.

— Păi data trecută aveai în picioare unii asemănători.

— Data trecută îmi tremura doar o mână. Acum îmi tremură amândouă. Îmi trebuie pantofi în care să pot să vâr picioarele mai uşor.

— Am înţeles, îţi cumpăr din ăia. Poate mergem împreună să-ţi alegi.

— Poate. Dar nu vreau nicio firmă de curăţenie.

— Unchiule…

— Am zis. Nu vreau. Şi acum lasă-mă să dorm, sunt obosit.

— Te las. Dar înainte să plec, zi-mi unde să pun mâncarea asta.

— O pun eu, du-te.

— Lasă-mă să te ajut, o bag în frigider.

— Am spus nu. Nu mai auzi?

— Nu vreau decât să te ajut.

— Acum lasă-mă!

— Vin mâine să te iau la 9, da?

— La 9 dimineaţa?

— Păi doar nu seara. Să te îmbraci cu lucruri noi!

— Nu!

Şi atât a fost.

— Maaariiiiuuuus! Cine a fost, Marius, băiatule?

— Nepotu', mamă, nepotu' a fost.

— Ce-a vrut?

— Să ne aducă de mâncare.

— Ne-a adus ciorbă, sarmale şi paste?

— Nu ştiu ce ne-a adus, că abia a plecat.

— Păi, uită-te şi pune-mi să mănânc, mi-e foame.

Nu era ciorbă de vită, ci de pui, nu erau sarmale, ci musaca şi nici paste nu erau, ci salată de vinete. Şi pâine.

— N-a trimis nimic din ce am poftit.

— Păi nici n-am apucat să le spun, a adus şi el ce-a putut.

— Să-i zici să aducă ce trebuie data viitoare, nu ce vor ei, că nu suntem cerşetori să ne dea de milă. Dacă tot aduce, să aducă ce trebuie.

Unchiul Marius n-a dormit toată noaptea pentru că, deşi s-a tot codit şi a tot încercat să-şi facă curaj să-i spună, n-a reuşit să-i strecoare maică-sii nici măcar o singură aluzie legată de firma de curăţenie. Aşa că dimineaţa, când a venit nepotu' să-l ia, era nervos şi nedormit. Purta unele dintre cele mai bune şi curate haine ale sale. Dar nu dintre cele aduse de nepot. Uite-aşa, n-a vrut. A urcat cu greutate în maşină şi şi-a băgat ambele palme între picioare, încercând să ascundă cât mai mult tremurul mâinilor. Nepotul Sergiu a putut observa că mersul unchiului devenise mai nesigur, că stătea mai cocoşat şi îşi pierdea suflul după numai câţiva paşi. Se gândea la asta în timp ce conducea şi îl privea din când în când, cu coada ochiului. La un moment dat, i s-a părut că ceva se mişcă pe gulerul unchiului, dar când s-a uitat mai bine, nu era nimic.

— Mergem după aceea să căutăm pantofi?

— Ţi-am zis că nu-mi trebuie. Nu vreau.

— De ce nu te-ai îmbrăcat cu hainele noi?

— Din acelaşi motiv. N-am nevoie.

— De ce trebuie să fii atât de încăpăţânat?

— Dar tu de ce trebuie să te comporţi cu mine ca şi când aş fi un copil tâmpit?

— Vreau să-ţi fie bine.

— Vrei să te simţi TU bine.

— Nu, chiar vreau să-ţi fie ȚIE bine.

— Atunci lasă-mă-n pace!

— Eşti ca un catâr.

Discuţia nu ducea nicăieri, niciunul nu voia să lase de la el, aşa că au ales liniştea. Mergeau în tăcere, când privirea lui Sergiu a fost atrasă din nou de ceva ce părea să meargă pe cămaşa cândva albă, dar acum de un gri precar a unchiului. Când a văzut gândacul, nepotul a pus o frână de a crezut că ies împreună prin parbriz şi a tras rapid pe dreapta, fără să-i pese de înjurăturile sau de claxoanele celorlalţi şoferi.

— Ce naiba faci, vrei să mă omori?

— Ieşi afară din maşină! Ieşi, te rog, ieşi!

— Ai înnebunit? Ce e?

— Merge un gândac pe tine.

— Ce?

— Un gândac. Ieşi afară, te rog!

Până s-a foit, până şi-a scos mâinile dintre picioare, până a reuşit să scoată un picior afară, apoi pe celălalt, până s-a opintit în braţele neputincioase, gândacul a dispărut, fără ca vreunul dintre ei să ştie dacă a căzut în maşină sau afară.

— Trebuie să te scutur, nu poţi merge cu gândacii pe tine la doctor! Dă-o jos!

— Cămaşa? Aici, pe stradă? Doamne fereşte, n-ai să vezi aşa ceva.

— Dar trebuie să fim siguri că gândacul nu mai e pe tine.

— Poate n-o fi fost de la mine!

— Eu zic să nu continuăm discuţia.

— Mă rog!

— Am o măturică în maşină, stai s-o scot!

Văzând că n-are încotro, unchiul s-a supus, mult mai ofensat decât era în sinea lui, de fapt.

— Acum stai aici, să verific să nu fi rămas în maşină. Mă omoară nevastă-mea şi fii-mea dacă îl găsesc.

Oricât de mult a căutat Sergiu, gândacul parcă intrase în pământ. Restul drumului până la doctor l-a făcut uitându-se în stânga şi-n dreapta, prea puţin atent la condus. Dar au ajuns cu bine la policlinică şi, înainte de a intra în cabinetul medicului, au făcut o scurtă oprire la toaletă. L-a pus să-şi scoată cămaşa, chiar l-a ajutat s-o facă, după care a scos din punga pe care o adusese un pachet de şerveţele umede şi-un spray.

— Haide, ia-le, l-a rugat nepotul, simţind cum îl lasă nervii de la atâta împotrivire. Cu şerveţelele te ştergi bine la subraţ, după care te dau eu cu spray.

— Nu-mi trebuie mie d-astea!

— Ba-ţi trebuie, că mirosi urât. Iar doctoriţa nu e obligată să inspire transpiraţia ta.

— Păi ce, o oblig eu? Eu nici măcar n-am vrut să vin. Şi nu mai vreau să intri cu mine.

— De ce?

— Uite-aşa, nu mai vreau. Nu-mi eşti de niciun ajutor.

— Bine, cât o să stau să te aştept, sun iar la firma de curăţenie să-i rog să vină chiar azi. Măcar să stăm de vorbă, să vadă ce e de făcut.

— Ţi-am zis doar că nu vreau să aud de-asa ceva.

— Nu puteţi să staţi să vă mănânce gândacii, unchiule! a ridicat nepotul vocea şi, pentru o clipă, totul a încremenit.

— Nici nu i-am spus mamei. Să vezi ce-o să se supere!

— Bunica e bătrână, nu mai ştie ce face. Tu eşti stâlpul familiei, tu trebuie să iei deciziile, nu ea.

— Mama a fost întotdeauna cea care-a hotărât.

— Poate e cazul să se oprească. Nu mai eşti un copil, să-ţi spună mama ce să faci.

La auzul acestor vorbe, privirea unchiului s-a întunecat şi umerii i-au coborât ca nişte coline prăbuşite, de parcă ar fi simţit dintr-odată greutatea lor. În ochii lui părea de neconceput ce-i spune nepotul, poate pentru simplu fapt că nu ştiuse niciodată să trăiască altfel, iar acum era prea bătrân să încerce.

Viaţa lui fusese veşnic blocată într-o clipă ce se repetase continuu. Una şi aceeaşi clipă, chiar dacă în exterior poate se văzuse altfel. Iar acum era prea greu, dacă nu dureros, să se mai întrebe cum i-ar fi fost viaţa dacă ar fi avut şi el un rost al său în afara acelei case, a acelor ritualuri veşnice pe care le-a îndeplinit de parcă n-ar mai fi existat nimic altceva pe lume.

Partea proastă cu bătrâneţea asta era nu că îmbătrânea, că-l lăsau puterile, că devenea tot mai neputincios. Cu adevărat rău era că mintea lui prindea să se trezească şi să-şi pună întrebări pe care nu şi le pusese altădată. Sau care îi mai trecuseră prin minte, dar le alungase, aşa cum alungi cu mâna un roi de muşte. Dar ăsta simţea că nu e, de fapt, decât un ultim zvâc înaintea Marii Uitări, a celei în care încurci ceea ce ai trăit cu ceea ce crezi că ai trăit sau ai vrut. Uitarea aceea în care nu te întrebi cine eşti, de ce exişti sau ce rost are totul.

Frumuseţea unei vieţi constă în unicitatea clipelor pe care le-ai trăit tu şi nu altcineva, dar dacă ar fi să

numească el acele clipe, sigur nu le-ar găsi. Căci viaţa lui fusese una banală, ce se poate înghesui în câteva cuvinte, toate anoste, toate comune, nimic care să fi fost vreodată doar al lui. Ca şi când ar fi trăit la comun. El şi ceilalţi. El şi mama. Niciodată doar el.

Prin urmare, ce-i cerea nepotul acum era pentru el un pas prea mare, pe care chiar dacă ar fi vrut – să zicem – să-l facă, nici măcar n-ar fi ştiut în ce direcţie. De parcă întotdeauna ar fi stat pe marginea unui ţărm înalt pe care el – doar el, în lumea asta mare – s-a simţit mereu în siguranţă, iar acum i se cere să se arunce în gol. Se poate ca, făcând pasul ăsta să i se deschidă în faţă o frumuseţe a lumii pe care a ignorat-o toată viaţa, dar se poate, de asemenea, ca în lipsa acestui sentiment de siguranţă, viaţa lui să nu mai însemne nimic. Chiar nimic. Aşa că… nu prea are de ales. Dacă ar fi fost mai tânăr… poate, dar aşa… e prea târziu. Prea târziu pentru toate. Şi chiar dacă e bătrân, tot îl doare sentimentul ăsta. Sau poate că tocmai pentru că e bătrân îl doare.

Ciudat e, însă, că toate aceste gânduri îi trec prin minte de când a apărut nepotul în viaţa lui. Până la el nu şi-a pus întrebări, nici măcar îndoieli n-a avut. A mers ţintă pe un drum indicat de maică-sa şi tot timpul s-a simţit în felul său fericit că e cineva care să-i spună ce şi cum să facă, fără să-şi frământe el mintea cu asta. Acum simte că a ajuns la o linie şi cu cât e mai invizibilă, cu atât mai mult îl încurcă. N-a fost niciodată omul care să simtă sau poate că nu se exprimă bine, nu asta vrea să spună, ci mai degrabă că n-a fost niciodată omul care să se întrebe ce simte, dacă îi place sau nu, dacă e mulţumit aşa sau ar fi mai bine să procedeze altfel, să se întrebe pur şi simplu ce vrea.

A trăit ca o plantă pe care-o bate vântul, o arde soarele, o dă dintr-o parte în alta şi cel mai rău îi pare, nu că s-a întâmplat aşa, ci că acum vede asta. De parcă ceva i s-ar fi ridicat de pe ochi. Dar de ce acum? De ce? Pentru el ar fi fost mai bine să stea acolo aşezată. E mult mai bine când nu vezi şi nu ştii. Dar poate că Dumnezeu fix către asta îl îndreaptă cu boala asta, către ceva care să-i uşureze traiul

pe care-l mai are de trăit. Că nepotul i-a zis că va fi din ce în ce mai ceată-n mintea lui, că lucrurile îşi vor pierde din claritate, că nu doar trupul îi va deveni neputincios, ci şi mintea. Nu aşa a zis? Sau asta zice el, nu cumva asta ar vrea el să i se-ntâmple?

Oamenii de la firma de curăţenie s-au îngrozit când au dat cu ochii de mizeria din casă şi după ce au văzut că pe dedesubtul maldărelor de hârtii, de resturi de mâncare şi ambalaje colcăie gândacii, au planificat şi deratizarea. Mai întâi intrau în camera respectivă şi încărcau cu lopeţi resturile aflate în diverse stadii de putrefacţie. Sortau hârtiile şi nu de puţine ori erau gata-gata să arunce certificate de naştere, de deces sau de moştenitor, contracte, chitanţe, hârtii valoroase direct la gunoi. Cu ocazia asta, toate lucrurile rătăcite de unchiul Marius de-a lungul anilor au fost readuse la lumină, îndosariate sau puse în cutii mari de carton. Au existat discuţii nenumărate legate de aruncarea unor saltele în care îşi făcuseră culcuş şi ploşniţe sau a unora din care ieşeau arcuri proeminente; din fericire, în cele din urmă s-a făcut voia nepotului. Puţina mobilă care n-a fost aruncată – pentru că n-a fost niciun chip să-l convingă pe unchiu’ sau pe mama lui să renunţe la ea – a fost revopsită şi lăcuită. Pereţii au fost râcâiţi până la glet şi au căpătat staturi noi de vopsea lavabilă, de un alb imaculat. Cu toate astea, unchiul tot nu reuşea să vadă partea bună a lucrurilor.

— De ce nu te bucuri?

— Toată viaţa noastră era aici, printre mobilele astea pe care le-ai aruncat, le-ai revopsit. Şi-i faci rău mamei.

— Eu, eu îi fac rău? Am crezut c-o să vă bucuraţi şi tu şi ea.

— Nu ne cunoşti.

— Poate că nu, dar aş vrea să vă ajut.

— Nu ţi-a cerut nimeni ajutorul.

— Ce e drept, nu.

Adevărul era că de fiecare dată când mergea la unchiul, din camera maică-sii, pe care hotărâseră să o lase la sfârşit, se auzea continuu un fel de tânguială, ca şi când

cineva ar fi plâns, ar fi suspinat ori ar fi incantat ceva de neînţeles, ce nu putea fi asemuit cu nimic. Mai mult, bunică-sa îi transmisese prin unchiu' că nu mai are voie să o vadă. A fost tentat să rupă înţelegerea în momentul în care dinspre camera ei s-a auzit un plâns înfundat, urmat de zgomot de cioburi. Însă n-a făcut-o. Nu ştie ce l-a reţinut. Poate frica – una complet străină lui – poate dorinţa de a nu se complica.

Când au ajuns la baie, muncitorii n-au spus nimic, dar câteva minute au rămas încremeniţi în pragul uşii. Poate pentru că aveau nevoie de timp să-nţeleagă că ceea ce văd e real, că în casa aceea trăiesc oameni, nu animale, mai precis amfibii, căci la asta îi ducea primul gând. La vederea căzii maronii, pe fundul căreia era un strat mâlos de apă stătută de înălţimea unei palme, acoperit cu o chestie verzuie, ca mătasea boastei, muncitorii au rămas cu gurile căscate. Pe de o parte nu le venea să înainteze, pe de alta nu-şi puteau înfrânge curiozitatea de a vedea ceva nemaivăzut, aşa că ba se apropiau, ba se depărtau de obiectul ce le atrăgea şi le respingea privirile. Conştienţi că ceea ce văd nu va rămâne nepovestit, fiecare căuta detalii pe care să şi le aducă aminte, deşi ştiau că nu vor uita uşor privelişte a. Acesta era unul dintre cazurile în care nu trebuia să adaugi lucruri de la tine ca să faci povestea mai interesantă, din contră, erai nevoit să temperezi amănuntele, astfel încât să rămână credibilă.

Pe măsură ce prindeau curaj şi înaintau în încăpere, fiecare obiect merita o poveste a lui. Apa de la chiuvetă curgea maronie – oare oamenii de aici chiar se spălau cu ea? — şi nimeni nu-nţelegea cum obiectul în sine încă stătea adunat la un loc, în ciuda multiplelor crăpături şi fisuri. Dacă chiuveta de culoare indefinită era plină de pete de rugină, robineţii şi ţevăraia erau mâncate de ea. De parcă şi rugina ar fi fost şi ea tot un organism viu, ce ronţăia fără-ncetare ceramica, fonta, arama, oţelul, orice, în vasul de toaletă n-a îndrăznit nimeni să privească, erau convinşi că dacă vor privi într-acolo nu vor mai putea uita niciodată ceea ce-au văzut, sau că din măruntaiele lui

oricând poate sări vreo lighioană. Indiferent ce-a văzut acolo fiecare, toţi au ajuns la concluzia că obiectele trebuie aruncate, iar pereţii şi pardoseala rase până la tencuială şi reconstruite. Obiectele au fost smulse cu putere de la locul lor, aşa cum ai smulge din rădăcină, fără anestezie, nişte măsele stricate, şi încărcate într-o maşină mare, cu remorcă, peste care au fost trase prelate impermeabile. Muncitorii purtau costume şi ochelari de protecţie, aveau măşti la gură şi mănuşi de cauciuc lungi până la coate. Cu toate astea, fiecare şi-a aţintit privirea undeva în depărtare, nu cumva s-o atingă de obiectele ce-i puteau îmbolnăvi doar privindu-le. Căci în lumina soarelui nu mai păreau la fel de inofensive ca în baia întunecată din care fuseseră expulzate.

Din bucătărie au strâns făraşe întregi de gândaci morţi, ascunşi în spatele dulapurilor aproape putrezite, al tocurilor de la uşi şi geamuri, în pardoseala învechită. Chiar dacă certurile s-au ţinut lanţ, nepotul nu s-a lăsat deloc intimidat şi a decis să arunce tot, tot, tot, de la mobilă la vasele ciobite şi cârpele îmbâcsite, pe care nici cel mai al dracului înălbitor nu le-ar mai fi putut scoate la lumină. Ca să nu rămână locul supărător de gol, a tocmit un tâmplar pentru câteva corpuri de mobilă făcute pe comandă, care să înveselească spaţiul recent refăcut şi zugrăvit. A ales modelul împreună cu unchiul, care – se poate să fi fost doar o părere a nepotului – începuse să se mai lumineze la chip. Ceva parcă se lua de pe umerii lui şi-i îndepărta cataracta ce-i tulburase atâţia ani privirea. Se poate ca el să nu fi fost conştient de asta, se poate, totuşi, să fi simţit.

Când au ajuns la camera bunicii, aveau deja pregătită o alta curată, cu un pat de nuc recondiţionat şi vopsit cu lac incolor. Şifonierul din acelaşi lemn trecuse şi el prin aceste operaţiuni, în plus, îi fuseseră înlocuite toate balamalele şi mânerele de la uşile ce acum se închideau perfect. Peste parchetul curăţat impecabil, raşchetat şi lustruit puseseră un preş cumpărat din IKEA, asemănător cu cele care fuseseră cândva în camera bunicii. I-ar fi recondiţionat şi

oglinda, la care ştia că ţine infinit de mult, dacă l-ar fi lăsat măcar pe fii-su să intre pentru altceva în afară de a-i duce şi lua înapoi farfuriile cu mâncare.

Când a sosit ziua mutării în camera nouă, bunica s-a încuiat pe dinăuntru şi a ţipat cât au ţinut-o plămânii să o lase în pace.

— Haide, mamă, că ai tot lucruri de-ale tale în camera cea nouă, doar că e curat.

— Pleacă, zevzecule, nu te mai recunosc de fiu!

— Haide, mamă c-a venit şi Rodica să te-ajute să faci baie, să te schimbi!

— Nu vreau să mai aud de voi! Lăsaţi-mă în pace! Totul se trage de la ăsta care şi-a băgat coada unde nu trebuie.

Fugiţi de la uşa mea! striga ea cu toată puterea pe care o mai avea.

La cei 105 ani ai ei, bunica încă putea merge şi cu doar câteva luni înainte de a începe marea renovare se ducea singură la baie ziua – nu şi noaptea, când se folosea de lighean. Alte ore şi le petrecea în faţa oglinzii, aranjându-şi părul în cosiţe lungi, pe care le încolăcea deasupra capului. Prima dată când o văzuse nepotul, crezuse că sunt meşe false, alteori şerpi, dar nu, ăla era părul ei adevărat pe care-l aranja şi-l împletea şi de mai multe ori pe zi, chiar dacă nu era curat.

După ce au badijonat uşile celorlalte camere cu folie protectoare, pentru a împiedica răspândirea lighioanelor ce încă vieţuiau în camera bunicii, unchiul şi nepotul s-au înţeles pentru prima dată fără să fie nevoie de cuvinte sau negocieri. Poate că unchiul a evitat înadins folosirea lor, pentru ca mai târziu să nu aibă ce să-şi aducă aminte, când se va gândi la acest moment. Pentru a nu se simţi vinovat că a zis *DA* cu vorba în momentul în care tocmai se pregăteau să dea buzna în sanctuarul bunicii şi să-l distrugă. Uşa fragilă a cedat la prima bruscare zdravănă, iar oamenii de la firma de curăţenie au pătruns imediat înăuntru, costumaţi, cu bidonasele de insecticid în spate, gata să stârpească orice insectă, târâtoare sau jivină s-ar fi ascuns acolo.

Oglinda în care se privise atâţia ani zăcea împrăştiată în cioburi în toată camera. Doar câteva reuşeau să mai prindă în lucirea lor o rază firavă de lumină, pe care o pierdeau, însă, aproape instantaneu. Strălucirea dura fracţiuni de secundă, poate nici atât, suficient însă pentru a te duce cu gândul la ceva pierdut, pe cale să se stingă pentru totdeauna. Şi odată cu această rază de lumină se stingea şi frumuseţea, cea care reuşise să supravieţuiască mormanelor de mizerie şi degradării locului şi spiritului.

Dar fumuseţea trăieşte doar prin prisma perspectivei din care o priveşti. Ca şi adevărul, care e primul care se pierde şi se modifică, în funcţie de privitor. Aşa că, în lipsa privitorilor, frumuseţea nu a mai însemnat nimic. Dimpotrivă, s-a contopit cu abjectul, ca şi când ar fi fost mereu una şi aceeaşi.

De-acolo de unde stătea, bunica nu mai părea să fie ea însăşi, ci o bătrână de 105 ani, cu chipul zbârcit, cu dinţii stricaţi şi o viaţă ce putea fi închisă într-un singur cuvânt. Însă totul putea fi pus pe seama agitaţiei ei, împotrivirii de a renunţa la ceea ce ştia şi îi aparţinea. Rodica, însoţită de o infirmieră pe care o găsise şi o plătise tot nepotul, au mutat-o degrabă într-un scaun cu rotile şi au plecat cu ea spre baie, unde totul sclipea de curăţenie. La vederea noului, coana preoteasă a început să plângă şi să arunce cu sudălmi în stânga şi în dreapta. Nepotul se străduia să ignore ţipetele ascuţite ale bunicii şi ocările ei, unchiul însă le simţea înfigându-i-se direct în carne, adânc, tot mai adânc, iar asta îl făcea să se înconvoaie, ca şi când ar fi preluat el din gârbovirea ei. Pe nepot îl durea sufletul să vadă asta, dar ştia că tot ce face e spre binele lor şi spera să vină curând şi ziua în care să vadă şi ei partea bună a schimbărilor.

Au încărcat un camion întreg de mobile stricate, saci cu resturi de mâncare pietrificată pe farfurii traversate de colonii de gândaci şi furnici, aşternuturi ce-ar fi trebuit arse şi tot felul de alte hanţe împuţite, relicve ale unei existenţe, ce nici ea nu putea fi numită viaţă.

Poate n-a simţit când i-au tăiat cozile îmbâcsite în care

îşi făcuseră cuib tot felul de gângănii, ori poate a renunţat să se mai împotrivească, cert e că bunica a intrat în camera cea nouă ca o femeie trecută prin viaţă, îmbrăcată în cămaşa de noapte de un alb imaculat, ca într-un giulgiu. Ochii i se înnegriseră şi luceau ca doi cărbuni în noapte, în timp ce pielea-i devenise pergamentoasă, aproape transparentă.

A cerut un pahar cu lapte şi să fie lăsată în pace. Alte cuvinte n-a mai scos în ziua aceea. Şi nici pentru noapte n-a vrut altceva.

Dimineaţă au găsit-o moartă.

Mai întâi s-a simţit uşurat, abia mai apoi s-a gândit că îl vor învinovăţi pe el de cele întâmplate. Contrar acestor temeri, nici mătuşa, nici unchiul, nu i-au reproşat nimic. *Era şi timpul!* a fost singurul comentariu auzit din gura lor, mai precis al Rodicăi, care n-a plâns-o, n-a jelit-o, dar a participat cu sârg la pregătirile de înmormântare. Infirmiera ce ajutase la spălatul ei c-o zi în urmă s-a oferit să ajute din nou, de-această dată fără bani, fără nicio obligaţie. Poate a impresionat-o povestea lor, poate a avut motivele ei, cine ştie? Important e că a făcut-o şi au trecut mai uşor împreună prin acest hop.

Cu toată casa curată şi pusă la punct, nepotul Sergiu a simţit cumva că misiunea lui s-a încheiat şi s-a gândit să mai vină să-şi vadă unchiul doar dacă-i va cere, doar de va fi dorit. Poate că forţase lucrurile şi din cauza lui murise bunica, poate că trebuia să înveţe să lase oamenii în pace. Rodica oricum nu-l avea la inimă şi nu-l voia în preajma ei. Poate că nici unchiul nu-l voia, de fapt. Era, oricum, prea devreme să ia o hotărâre, dar măcar era decis să ia o pauză.

*

Când peste două săptămâni de linişte a văzut pe ecranul telefonului numele unchiului său, a crezut că-l sună din greşeală, aşa că a răspuns fără mari speranţe.

— Ce faci, nepoate, nu mai dai niciun semn?

— Bună seara, unchiule! Sincer să fiu, nu ştiam dacă mai vrei să vorbeşti cu mine. Te-am lăsat să te aduni. Ce faci,

eşti bine? Cum mai stai cu sănătatea?

— Sunt bine, nepoate, sunt bine!

— Cum sunt mâinile?

— Asta zic, sunt bine!

— Îţi iei pastilele, te ţii de tratament?

— La ce să le iau dacă mă simt bine?

— Of, unchiule, am crezut că ţi-a venit mintea la cap şi că nu trebuie să mă mai lupt cu tine, să te conving să-ţi fie bine.

— Nepoate, tu nu mă asculţi! Sunt bine, nu-mi mai tremură nicio mână.

— Cum aşa? Nu te cred.

— Mă faci mincinos, nepoate?

— Nu te fac, dar nu te cred.

— Atunci vino să mă vezi!

— Mă inviţi la matale?

— Da’ greu mai pricepi!

Când a ajuns în faţa uşii, aproape că n-a recunoscut locul. Nu era doar curat, aşa cum lăsase după înmormântare, dar antreul era plin de ghivece cu flori care mai de care mai frumoase şi mai parfumate. Chiar când să apese pe clanţă, i-a ieşit în întâmpinare unchiul, îmbrăcat în hainele cumpărate de el, mirosind frumos. Avea un fel de zâmbet pe faţă – deşi gura nu zâmbea deloc – de parcă asta ar fi definit, de fapt, întreaga lui fizionomie.

Nici n-a intrat bine în casă, că din bucătărie şi-a făcut apariţia o femeie cu o tavă pe braţe. Era infirmiera, al cărui nume îl uitase. Nepotul e atât de uluit, încât rămâne privind când la unul, când la celălalt. Vine rândul lui să zâmbească larg. Apoi, aşa cum făceau copiii pe vremuri, când arătau la şcoală unghiile la control, unchiul întinde mâinile în faţă şi niciuna dintre ele nu tremură, nici măcar uşor. *Cum e posibil?* se-ntreabă Sergiu, doar a văzut rezultatul analizelor, le-a discutat împreună cu doctoriţa. *Cum e posibil?* se-ntreabă din nou, dar niciunul dintre răspunsuri n-are cum să fie adevărat, cel puţin, nu în lumea asta.

Noaptea care a ucis fericirea copiilor

Surorii mele, Laura, far în noapte pentru toată copilăria mea

E iarnă şi ninge exact ca atunci, cu fulgi mari, buclaţi, de o veselie opulentă, de care n-ai cum să nu te molipseşti. Probabil că dintre toţi oamenii, doar eu, în loc să mă bucur, mă feresc ca şi când atingerea lor m-ar arde de nenumărate ori în acelaşi loc. Ninge mirific, exact ca în iarna care ne-a luat ceva ce nu vom recupera niciodată. Anul acela m-a făcut să urăsc toate iernile, să urăsc zăpada, frigul şi bucuria stridentă a copiilor. Cu atât mai mult azi, când amintirea întâmplărilor de-atunci m-a izbit în piept cu putere, gata să mă dărâme. Pentru că l-am văzut, l-am strigat chiar şi, deşi nu s-a întors, a încetinit pasul ca şi când ar fi vrut să se oprească, Dumnezeu ştie de ce n-a făcut-o. L-am mai strigat o dată, mirat de glasul meu parcă subţiat dintr-odată şi mi-a venit să plâng, văzându-l cum merge înainte, cu pasul tot mai apăsat. De când am ajuns acasă nu fac altceva decât să mă-ntreb de ce nu m-am dus după el, de ce m-am pierdut cu firea. De ce? De ce? De ce? Cu gândul că am ratat probabil ultima şansă de-a regăsi liniştea de mult pierdută şi de-a repune în drepturi un anotimp anihilat, mă plimb prin casă lovindu-mă de pereţii care parcă mă strâng, de aerul gros ca o plapumă bătută, în care stau înghesuite unele într-altele toate fricile, regretele şi întrebările fără răspuns adunate în miile de ore scurse de atunci. Şi plâng, de data asta plâng tare, cu suspine, nu ca un copil, ci ca un bărbat, întrebându-mă întruna: *Şi-acum ce fac?*

Ca în fiecare an, în vacantele de vară şi de iarnă, ne strângeam cu toţii la bunici. Ne reîntâlneam cu copiii satului, destul de puţini la număr, dar care ne aşteptau ca şi când am fi fost rude de sânge. Din orice oraş veneam,

mai devreme sau mai târziu eram cu toţii acolo. Iar asta era perioada în care oricine putea să vadă cum arată fericirea. Era una perpetuă, pe care o avem imprimată pe chipuri, ca o carte tipărită pe care o putea citi oricine. Nu dispărea nici măcar când ne mai certau bunicii, când ne loveam sau ne supăram unii pe ceilalţi. Căci da, se-ntâmpla deseori şi asta, dar nimic nu dura, totul se rezolva şi-n cel mai scurt timp redeveneam prieteni. Bineînţeles că pe-atunci nu ştiam să numim asta *fericire,* aşa cum un cuvânt reuşeşte să strângă în el o lume, dar nici nu era nevoie s-o numim în vreun fel, câtă vreme o simţeam din plin, iar ceilalţi o vedeau cu precizie.

Eram o gaşcă de copii – ne urmam unii pe alţii, ca nişte boboci de raţă – care obişnuia să se strângă zilnic în faţa câte unei curţi – mereu şi mereu alta – şi anima tot satul cu gâlceava lui. Şi care, spunea bunica mea, întinerea odată cu sosirea noastră. *Numa' când văd atâta tineret laolaltă simt cum îmi ia Dumnezeu nişte ani cu mâna,* zicea ea, în timp ce bunicul era de părere că atunci când soseam noi *se făcea dintr-odată primăvară,* indiferent de anotimp. *S-au întors păsările călătoare,* spuneau unii, iar alţii – de multe ori chiar cei care nici măcar n-aveau nepoţi – ziceau pur şi simplu *ni s-au întors copiii.* Deşi unii dintre ei trăiau aici tot timpul anului, numa' când ne strângem cu toţii era fericirea completă. Şi adevărul era că avea dreptate bunica, parcă toţi sătenii întinereau odată cu noi. Şi chiar şi cei mai morocănosi dintre ei, cei care se văitau că facem gălăgie, că le stricăm răsadurile cu mingea aterizată din greşeală-n curtea lor, chiar şi-aceia ieşeau la poartă seara şi se uitau la noi, zâmbind pe sub mustăţi, ca la un spectacol gratuit.

Ne ştiam de pe vremea când nici nu puteam merge bine în picioare, când abia puteam vorbi şi fie că unii ne-au văzut pe noi crescând, fie că i-am văzut noi pe alţii, s-a creat o legătură pe care am simţit-o indestructibilă.

Noaptea aceea era specială, mergeam la colindat. Obişnuiam să ne-mpărţim în cete-cete şi să oprim din

poartă în poartă. Satul era întortocheat şi porneam unii dintr-un capăt, alţii din celălalt. Plecam pe întuneric şi ne-ntâlneam dimineaţa undeva la mijloc, pe lumină, în noaptea aceea, niciun copil nu dormea. Fiecare avea trăistuţa pregătită de cu seara – de la un an la altul mai mare şi mai ingenios croită. Multe dintre ele erau ţesute chiar de bunici, altele cusute de mâna lor din pânză de sac rezistentă. Unele aveau toartele lungi, de atârnat de-a curmezişul pieptului, ca poştaşii, altele de cărat pe umăr. Unii copii aveau săculeţi, alţii un fel de rucsăcele.

Pentru anul acela, bunica îmi pregătise o traistă mare, cu motive naţionale, cusute de ea în roşu, alb şi negru. Ce-i drept, îi ieşise tare bine. A zis că a făcut-o ca să am cu ce mă făli când mă vor întreba unii şi alţii *Da' tu al cui băiat eşti, maică?*

Când eram mai mic mergeam împreună cu ea la colindat şi nu eram singurul însoţit de un adult. De la o vreme, însă, am început să mergem singuri. Cei mari aveau grijă de cei mai mici. În anul cu pricina, eu eram undeva pe la mijloc ca vârstă şi, sincer, aşa îmi convenea cel mai mult. Îmi plăcea să port de grija ţâncilor ce îmi aminteau de mine mic şi totodată mă bucuram că, la o adică, are cine să mă apere sau să mă scoată din bucluc.

Cu toate că le făcusem capul mare că e degeaba, amândoi bunicii insistaseră să mă culc. Şi deşi la un moment dat am fost pe punctul să adorm, ceva m-a făcut să tresar şi să sar speriat în picioare, gândindu-mă că am ratat plecarea. Însă ceasul arăta 12 noaptea fix, ceea ce-nsemna că mai aveam vreo patru ore de aşteptare. Bunica şi bunicul dormeau buştean şi arătau care mai de care mai caraghios, cu gurile pe jumătate întredeschise. Bunica sforăia chiar, dar într-un fel ciudat, inspirând lung şi expirând cu un „p" clar de tot, la final. Râdeam pe înfundate prinvindu-i insistent, cu sentimentul că fac asta într-un moment în care nu le-ar fi plăcut să-i vadă nimeni. Dar, când eşti copil, eşti mereu în căutarea unor astfel de momente, care-i fac pe ceilalţi să arate ridicol… Surprinzându-i atât de vulnerabili mă gândeam că şi ei

sunt, de fapt, tot nişte copii. Când m-am săturat de jocul ăsta, mi-am mutat atenţia spre lumina jucăuşă a focului ce se strecura pe lângă marginile uşii din fontă ale sobei. Mi-am imaginat şi acolo diverse figurine dansând şi-am mai pierdut aşa încă o bucată de timp. Mai erau doi butuci ce încă ardeau, deşi în casă era deja mai cald decât s-ar fi cuvenit. Pe măsuţa de lângă pat mă aşteptau frumos rânduite hainele pe care urma să le-mbrac în curând: dres de bumbac – pe care n-aş fi recunoscut în faţa nimănui că-l am pe mine – pantaloni de fâs, bluză de corp, pulover pe gât, şosete de lână, mănuşi cu un deget, căciulă, fular şi-o haină groasă, îmblănită. Bocănceii erau puşi de tataie în apropierea sobei, *ca să fie calzi.* Şi adevărul era că, la cât de frig fusese în zilele trecute, preferam să-mi fie cald decât să dârdâi. Mai ales că noaptea era şi mai ger.

Cu siguranţă că-n viaţa mea multe alte ore au trecut cu greutate, dar dacă e să-mi amintesc vreunele, pe alea mi le aduc aminte perfect. Pe alea şi pe toate cele ce-au urmat şi care au legătură cu noaptea respectivă.

Atât m-am foit şi m-am sucit de pe-o parte pe alta, că ora 4 m-a prins deja obosit. Să nu fi trebuit să plec nicăieri, cred că aş fi adormit într-o clipă. Aşa, însă, când am văzut că bate ora 4, am sărit din pat şi-am început s-o zgâlţâi cu putere pe bunica.

— Bunicooo! Trezeste-te! Trezeste-te, bunico, nu mai sta! Hai, bunică, hai!

— Cât e ceasu’, mă?

— E 4, haide, scoală-te, că-i 4!

— Păi şi unde vrei să mergi acu’, în miezu’ nopţii?

— Păi nu e miezu’ nopţii, n-auzi că e 4?

— Păi şi nu ziseşi că pleci la 5?

— Ba da, dar scoală să mă pregăteşti!

— Da’, stai copile, că nu pleacă satu’ de la locu’ lui. Tot acolo îl găseşti şi peste o oră!

— Dar, bunico, la 5 e plecarea. Mi-am dat întâlnire cu copiii!

— Păi şi la ce ne trebuie o oră de pregătire înainte, că doar nu te-oi duce la însurat?

— Ce însurat, mamaie? Ai uitat că mă duc la colindat?

— Apăi cum să uit? Doar că nu-nţeleg de ce-ţi ia să te găteşti o oră!

— Nu mă gătesc! Mă pregătesc!

— Apăi tot aia! Da' acu', dacă tot m-ai sculat, hai să-ncepem pregăteala.

Bunica avea dreptate, ce-aveam eu de făcut terminam în 10 minute, doar de-aia fuseseră rânduite toate de cu seară. Dar adevărul era că nu mai aveam niciun pic de răbdare. Şi bunica ştia şi mă tachina. Aceeaşi discuţie o avuseserăm şi în urmă cu un an, chiar şi cu doi, dacă-mi aduc bine aminte. Nu mai ştiu exact. Îmi amintesc, însă, perfect, cum stăteam gata împăiat cu trei sferturi de oră înainte să se facă 5.

— Dezbracă-te, copile, că te coci şi-afară o să dârdâi de-o să te ia bâţu', mi-a zis bunica, privindu-mă de sus până jos ca pe o arătare, neputând să-şi stăpânească râsul.

Şi-am ascultat-o, că ce era să fac? Simţeam deja că scot flăcări pe nări, de cald ce-mi era.

— Mai bine şezi niţel şi bea o cană de lapte cald şi mănâncă o felie de cozonac, să nu te-apuce foamea pe drum.

— Păi o să mănânc din ce primesc, doar n-o să mor de foame!

— Ia, mă, de-aici, ascultă ce-ţi spun, abia mai trece timpul!

Iar cu asta m-a-nchis, că si-asa nu ştiam cum să-l fac să treacă mai repede.

Cu zece minute înainte de ora 5 eram deja pe uliţă şi ca mine mai erau vreo trei nerăbdători.

— Nici voi n-avuseräti somn? îi luă bunica la întrebări.

— Păi, în noaptea asta nu se doarme!

— I-auzi, ia, păi eu de ce dormii?

— Nu, bre, matale. Copiii nu dorm.

— Păi zi aşa, că tocmai crezui c-am făcut o fărădelege.

— Hai, bunico, du-te, nu mai sta, că-ngheţi de frig! Plecăm acuş', uite-i că vin!

— Eu nu mă mişc de-acilea până nu vă văd plecaţi pe toţi. Stau să vă petrec!

Ştiind că n-am s-o conving să facă altfel, am lăsat-o în pace. Nu ştiu cât ne-a privit mai apoi, că îndată ce ne-am strâns cu toţii şi ne-am împărţit în cete, nici că m-am mai uitat în urmă. La cum o ştiu eu, însă, cred că a rămas acolo nu doar până ce nu ne-a mai văzut – că asta nu era greu, cu întunericul de-afară – ci până ne-a auzit prima strigare.

În grupul meu eram şapte copii: două fete, surori de 10 şi 12 ani, şi cinci băieţi. Doi mai mari – vreo 14 ani să fi avut –, eu şi Radu mijlocii, de 11, şi un prichindel de 7 ani. Primul *Bună dimineataaaa* a fost ca un semnal de deşteptare, pe care îl aştepta tot satul. Glasurile noastre i-au fisurat liniştea, cu o crăpătură la început micuţă, dar care, odată pornită, nu mai putea fi oprită de nimic. Dar ăsta nu era un neajuns, vreun motiv de supărare, dimpotrivă, era un semn al entuziasmului ce se muta molipsitor de la o casă la alta. În acele momente, satul se transforma într-o inimă pulsând, iar glasurile noastre inocente răspândeau bucurie exact aşa cum sângele ţine în viaţă un organism întreg. În acele momente noi eram inima, arterele, venele şi capilarele, răspândite într-o reţea densă prin tot corpul lui. Strigătele noastre, bineţele oamenilor şi darurile lor aprindeau nu doar luminile în sat, ci şi o bucurie vie ce trecea ca un curent de la om la om.

Era ger zdravăn şi cu toate că eram îmbrăcaţi cum nu se poate mai gros, ne mai scuturam de frig din când în când. Radu făcuse greşeala de a-şi lua mănuşi cu degete – să poată mânui mai uşor covrigii, merele sau, arareori, bomboanele ori cuburile de zahăr pe care le primeam – şi îşi tot sufla în palme, ca şi când le-ar fi avut dezgolite. Aburul descurajant pe care i-l scotea respiraţia nu făcea decât să ne confirme ce ger cumplit era. Cumva, frigul ăla tăios ne ţinea în alertă, ne ajuta să fim prezenţi la toată bucuria din jur şi nu era neapărat un neajuns. Cu tot cu ciorapii mei groşi şi bocancii căptuşiţi, îmi simţeam vârfurile degetelor îngheţate, motiv pentru care jucam cu paşi mărunţi pe loc de fiecare dată când zăboveam mai

mult la poarta unei case. Surorile erau zgribulite cu totul, aşa că ba unul, ba altul, le freca din când în când pe spate, le lua mâinile în ale lui şi le-ndemna să bată pasul pe loc, să se mişte. Iar ele făceau cum le spuneam şi erau tare, tare drăguţe. Cu buze roşii şi obraji îmbujoraţi, Lia şi Ilinca erau ca două păpuşi Matrioşka, una scoasă din căutătura celeilalte. Arătau exact la fel, chiar dacă între ele era diferenţă de un an şi jumătate. De parcă Dumnezeu ar fi fost atât de mulţumit de ceea ce i-a ieşit prima dată, încât a zis că e păcat să nu fie două fiinţe în lume cu acelaşi chip.

— Hai că ne-ncălzim imediat! De-ndată ce se luminează şi se ridică ceaţa o să fie altă treabă, ne-a încurajat Marian, unul dintre băieţii mai mari.

Am mers aşa din poartă în poartă strigând în acelaşi glas *Bună dimineaţa,* amuzându-ne de orice lucru. Din când în când, ne uitam unii în traistele altora şi făceam schimb de merinde, dacă ne făcea ceva cu ochiul. Negociam la sânge câte-o portocală sau o ciocolăţică, în schimbul unei bucăţi de chec sau al câtorva nuci. Ce nu schimba nimeni niciodată erau cei câţiva leuţi pe care îi primeau îndeosebi surorile şi Vlăduţ, băiatul cel mic. Primeam mai ales covrigi, pe care-i înşiram mai apoi, acasă, pe sârmă sau pe sfoară şi din care mâncam până dădea primăvara, fie înmuiaţi în lapte sau ceai, fie goi. Dar nu darurile erau cele care ne scoteau la colindat în noaptea de Ajun, ci înfrăţirea asta între copii de mai multe vârste, între copii şi sat; între toate lucrurile văzute şi cele nevăzute, între cele posibile şi cele despre care nu puteai nici măcar vorbi, despre aureola stranie a nopţii şi momentul desprinderii luminii dimineţii, despre un timp irepetabil ce abia se putea povesti. Chiar dacă nu ştiam să punem toate astea în cuvinte, le simţeam din plin.

Radu era de-o vârstă cu mine şi deşi la ţară eram cei mai buni prieteni, în Bucureşti nu ne căutam niciodată. Abia târziu am început să mă întreb de ce, dar nu ştiu dacă răspunsurile pe care mi le-am dat erau şi cele adevărate. Locuiam în cartiere diferite, învăţam la alte scoli şi nu

aveam deloc preocupări comune. Eu eram pasionat de pescuit – poate pentru că şi tata, şi bunicul erau – şi iubeam toate animalele, pe când Radu spunea că nimic nu z *se pare mai degeaba* ca pescuitul, pe care îl găsea plictisitor, iar la multe dintre animale avea alergie. Îi plăcea, însă, muzica şi cânta în cor. La ţară, toate aceste diferenţe nu contau deloc, parcă se anulau când eram împreună şi cu cât eram mai diferiţi în afara prieteniei noastre, cu atât ne simţeam mai aproape unul de celălalt când ne jucam. Dacă era să ne placă amândurora ceva, acelea erau poveştile. Şi bunicii lui şi-ai mei aveau tolba plină, iar când le terminau pe cele din cărţi, ne spuneau altele, din alea adevărate. Iar pe acelea ni le împărtăşeam şi asta făcea ca timpul petrecut împreună să nu fie niciodată destul şi-ntotdeauna să rămână ceva de spus *data viitoare.*

Asta făceam şi atunci, inventam tot felul de poveşti despre oamenii ce ne primeau la poartă sau în curte. Aşa i-am atribuit unui tataie cu barba lungă până la brâu un rol într-un film cu personaje fantastice de pe altă planetă, eticheta de „vrăjitoare" unei bătrâne fără niciun dinte-n gură, „mâncătorul de copii" a devenit un bătrân hâtru ce n-a scos niciun cuvânt în timp ce ne-mpărţea o mână de covrigi şi nuci, iar „mama eroină" o femeie cu şapte ţânci pe lângă ea. Râdeam cu gura până la urechi când ne-am unit c-o altă ceată şi-am plecat mai departe să colindăm împreună.

— Aici stă Părintele, a zis unul dintre copiii nou alăturaţi şi eu, care nu-l cunoşteam, n-am putut decât să observ că unii dintre ei au strigat mai cu juma' de gură, parcă intimidaţi, alţii, din contră, de parcă abia atunci ar fi prins glas.

Dacă n-aş fi ştiut nimic despre el, aş fi zis că e un om ca toţi ceilalţi, în hainele lui groase, ponosite. Peste pantalonii şi puloverul negre trăsese în grabă o cojoacă fără mâneci. Ne-a împărţit cu căldură daruri multe şi ne-a strâns mâinile fiecăruia în parte. Nu mai făcuse asta nimeni până atunci şi eu, unul, m-am simţit foarte mândru, aşa băgat în

seamă. După ce-am plecat am continuat să vorbim despre Părinte, unii ştiau mai multe şi-aveau ce povesti, alţii doar ascultau. Aşa, ca mine.

Am ţinut minte oprirea de la Părinte în primul rând pentru că ne tratase frumos, ca pe nişte adulţi, dar şi pentru că imediat ce-am plecat de la casa lui, a-nceput să ningă aşa cum nu mai văzusem niciodată mai frumos în toţi cei 11 ani ai mei. Tot atunci, uşor de tot, a-nceput să se lumineze de ziuă, cât să ne-ajute să vedem mai bine fulgii dolofani ce dansau în aer înainte de a ni se aşeza pe haine, pe chipuri, pe case sau pe drum. Îmi amintesc perfect frenezia care ne-a cuprins şi a făcut ca pentru puţin să uităm de colindat, să uităm motivul pentru care ne aflam afară. Chiuiam de nebuni, ne-nvârteam, dansam cu gurile căscate şi cu limbile scoase, bucurându-ne de atingerea fulgilor de nea. Gustul lor se topea odată cu trupuşoarele reci şi tot ceea ce rămânea pe buze era fericire în cea mai pură stare. Chiar dacă nu ştiam că poartă acest nume, mintea mea de copil a înregistrat acel moment, neştiind c-aveam să mă-ntorc de multe ori la el în viaţa de adult; încercând să-l reconstitui, să-l provoc să se întâmple din nou. Sau măcar să nu-l uit. Pentru ca mai târziu să mă străduiesc din răsputeri s-o fac. Crezând că astfel o să mă pot întoarce în punctul în care încă nu se întâmplase nimic.

Trăiam un astfel de moment sublim, simţind cumva că fericirea doare, într-un fel atât de plăcut, încât tot ce-mi doream atunci era să pot opri timpul în loc. Să fie mereu iarnă, să ningă întruna cu fulgii ăia graşi şi peste noi să toarne cu bucurie, râsete şi gălăgie. Doar că momentul s-a stins, aşa cum stângi un bec şi rămâi dintr-odată în întuneric şi, deşi m-am mirat, n-am făcut mare caz din asta.

Atunci nu mi-am dat seama – adică mi-am dat, dar n-am vrut să cred, să ascult, să-nţeleg – că se întâmplă ceva. Şi nu era ceva ce puteam spune în cuvinte. Nici măcar nu ştiam să spun dacă era vorba de o întâmplare, de un sentiment sau pur şi simplu de o idee. Eram doar un copil care nu ştia să-şi explice ce simte. Şi-atunci am preferat să

cred că mă înşel.

Am continuat să colindăm, să aprindem lumini în toate casele satului şi pe măsură ce înaintam, grupul nostru se tot mărea. Cete mai mici sau mai mari se alipeau grupului nostru tot mai extins. La un moment dat, am vrut să-i spun ceva lui Radu, dar nu l-am văzut. I-am spus altui băiat, care era aproape de mine, şi ne-am distrat. Era deja lumină în toată puterea cuvântului şi satul îşi pierduse strălucirea. Dimineaţa adusese temperaturi mai blânde, dar alungase strălucirea zăpezii, pe care o transformase parcă într-un covor alb, neînsufleţit. Mi-a fost şi milă de cei câţiva fulgi pierduţi, întârziaţi, care pluteau în aer într-un fel de derivă. Dar traista îmi era deja plină şi grea, iar picioarele – abia atunci le simţeam – obosite, aşa că nu le-am dat mare importanţă. L-am căutat pe Radu din priviri, sperând să ne putem întoarce acasă împreună, dar nici de data asta nu l-am văzut. Am întrebat în dreapta şi-n stânga şi toţi mi-au răspuns *e pe-aici.* Am renunţat să-l mai caut şi m-am rupt uşurel de grup, cu gândul să o iau spre casă, fără să-mi iau la revedere. L-am boscorodit în gând pe Radu, crezând c-a procedat la fel ca mine, mai demult, şi-am grăbit pasul cu capul în pământ spre casă. Ceva din bucurie se stinsese brusc şi-n locul ei rămăsese doar un trup istovit. De parcă toate trăirile mă storseseră de orice fel de vlagă.

Ca în niciun an, am intrat direct în casă, iar când s-a trezit cu mine în bucătărie, bunica a sărit ca arsă:

— Ce-ai păţit?

— Ce să păţesc? Nimic.

— Păi pe noi nu ne-ai colindat! Spune, ce-ai păţit?

— N-am păţit nimic, bunică! Făceam pe mine, m-am grăbit, dacă vrei adevărul adevărat.

Nu minţisem întru totul, aveam nevoie să merg la toaletă, dar de fapt uitasem de obiceiul de-a încheia colindul chiar acasă, la poarta alor mei. Ultimul *Bună dimineaţa* îl strigam la poarta bunicilor, care păstrau întotdeauna bunătăţile pentru mine şi-mi dădeau şi câte un bănuţ. De cele mai multe ori, abia aşteptam acest moment,

nu pentru bunătăţi, ci pentru bani.

Uşor dezamăgiţi că am stricat tradiţia, bunicii mi-au întins coşuleţul cu daruri, având grijă ca săculeţul cu bani să-l bage cât mai dedesubt. M-am prefăcut mult mai entuziasmat decât eram, de fapt, şi m-am bucurat de fiecare flecuşteţ poate un pic prea mult. Dacă s-au prins sau nu, bunicii n-au zis nimic, ci m-au pupat, dându-mi voie să mă duc să mă bag înapoi în pat. Căldura sobei m-a toropit imediat şi-am adormit înainte să-mi dau seama. Am visat mult, intens, lucruri amestecate şi m-am trezit cu inima grea şi un sentiment de îngheţ. Din tot ce-am visat mi-am amintit doar zăpada albă, stropită din loc în loc cu picături de sânge. Iar acel roşu aprins mi s-a părut atât de sfâşietor, încât mi s-au umezit ochii pe loc. De unde am ştiut că e sânge, habar n-am. Dar pur şi simplu am ştiut.

Când m-am dus în bucătărie, tocmai striga cineva la poartă, iar bunica s-a ridicat să iasă afară. A intrat înăuntru împreună cu bunica lui Radu şi-atunci am simţit visul ridicându-mi-se în piept.

— Să trăieşti, băiatu’ mamii. Ştii ceva de Radu? N-a ajuns acasă.

— Cât e ceasul, am întrebat?

— E 12, maică. E 12, la prânz.

Oricât de mult l-am căutat şi oricât de bine, n-am dat de urma lui Radu, care se pierduse undeva pe drum. Dispăruse ca înghiţit de văzduh şi oricât de precişi ne-am dorit să fim în detalii, niciunul dintre noi n-a fost de mare ajutor. Poliţiştii ce-au invadat satul în ziua de Crăciun au controlat fiecare casă, pod sau pivniţă din sat, fără să găsească nicio urmă suspectă. Niciun şanţ, niciun puţ, nicio grămăjoară mai mare de zăpadă n-au rămas necercetate, cu toate astea, cu cât se-nteteau căutările, cu-atât parcă să se ştergea orice urmă a lui de pe acest pământ.

— Aţi găsit vreo picătură de sânge? i-am întrebat într-o zi pe poliţişti, negândindu-mă că asta ar putea ridica vreo suspiciune asupra mea.

— Dacă ştii ceva şi nu ne spui, te putem reţine pentru obstrucţionarea justiţiei, m-au luat ei tare şi-am încremenit de frică.

— Nu ştiu nimic, ce să ştiu?

— Si-atunci de ce ai întrebat?

Văzându-mi că ezit, s-au gândit să mă amenințe şi mai tare.

— Spune tot ce ştii dacă nu vrei să fii reţinut, m-au somat, iar frica a crescut de la un bob de mazăre la o greutate aşezată de-a curmezişul în capul pieptului, împiedicându-mă să respir.

— Am visat, le-am zis şi rău am făcut, pentru că la-nceput nu m-au crezut, dimpotrivă, i-a făcut să mă privească şi mai suspicios.

Abia când au venit părinţii mei au lăsat-o mai moale şi stând de vorbă cu ei şi-au dat seama că sunt mai degrabă un nătâng, decât vreun infractor.

Adevărul e că nu doar eu am fost aspru luat la întrebări, ci toţi. Fiecare dintre noi a fost tratat ba ca prieten, ba ca suspect, ba drept complice şi, habar n-am de ce, cred că toţi ne-am simţit un pic din fiecare. Am plâns, ne-am stors creierii să găsim răspunsuri şi-am revăzut de-atâtea ori în minte noaptea aceea, cu toate astea, nimic n-a fost de ajutor. După o vreme în care ne-am tot lovit unii de alţii, ba la poliţie, ba pe uliţele satului, fiecare copil s-a retras la casa lui şi n-a mai vrut să iasă de acolo. La scurt timp după dispariţia lui Radu, unii s-au întors în oraşele de unde au venit, scurtându-şi vacanta de iarnă ca nici o altă dată. Aş fi făcut şi eu la fel, dacă n-aş fi avut sentimentul că îl abandonez. Aşa că am rămas până la finalul vacantei.

Singura căreia i-am spus povestea exact aşa cum am trăit-o în acea noapte a fost bunica. Înainte de a spune ceva a făcut o pauză mare, ca şi când ar fi vrut să-şi aleagă cât mai bine cuvintele pentru momentul în care va vorbi.

— Nu e vina ta! Asta să nu uiţi niciodată. Doar că, vezi tu, orice în lumea asta trebuie plătit. Dumnezeu îţi dă, dar îţi şi ia. Iar când trăieşti o fericire aşa mare ca aia de mi-ai

povestit-o tu, trebuie să te aştepţi şi la necaz. Voi, ăştia învăţaţi, îi ziceţi echilibru. Noi îi zicem simplu, viaţă.

N-am înţeles exact ce-a vrut să zică bunica, dar ştiu că am tinut minte vorbele ei. Poate că de aceea nu m-am temut de nimic mai tare în viaţă ca de bucuriile mari, care te iau pe sus, te ameţesc şi dau cu tine mai apoi de toţi pereţii, şi-am preferat să-mi duc traiul cât mai anost cu putinţă, cât mai liniar.

În anii ce au urmat, am revăzut filmul serii respective de atâtea şi atâtea ori, încât am ajuns să-l uzez până la deteriorare. Uneori îngroşam umbrele, alteori mă orbea lumina şi încet-încet am ajuns să nu mă mai pot încrede în nimic din ceea ce-mi aduceam aminte. Realitatea – aceea care a fost – a ajuns să se deformeze într-o asemenea măsură, încât timpul şi-a pierdut elasticitatea şi n-a revenit niciodată la forma iniţială, iar figurile s-au alungit, ca nişte chipuri hidoase privite în oglinzi deformatoare. Faptele erau mereu şi mereu altele, adevărul – dacă o fi fost doar unul – se multiplica în adevăruri multe şi mici, ce nu mai puteau fi puse laolaltă. Şi totul se amesteca în malaxorul mintii mele înceţoşate.

Probabil că răspunsul a fost întotdeauna unul simplu, cel mai simplu dintre toate, la care nu ştiu de ce nu ne-am gândit. Poate pentru că uneori evidenţa e cea care te îndepărtează, nicidecum nu te apropie de adevăr. Şi pe măsură ce timpul a trecut, evidenţa s-a şters, ca un praf moale depus pe parbriz şi pe care-l îndepărtezi la prima mişcare a ştergătoarelor. După care te afli în faţa unor noi evidenţe şi-n cazul ăsta eşti pierdut. Nu poţi rezolva corect o problemă dacă enunţul e greşit. După ani întregi în care mă străduisem să înţeleg, îmi făcusem un scop în viaţă din asta, mi se părea acum că adevărul nu e decât o idee cu zeci de mii de feţe, pe care depinde din ce direcţie o priveşti. Poate că alesesem să mă uit prea mult la picăturile roşii din vis şi privisem prea puţin la urmele lăsate pe zăpadă. Cine ştie? Poate…

Wormhole

Prietenei mele, Noni, omul-poveste, care e unul dintre cei care „au priceput”, chiar dacă ea nu crede asta

Undeva, departe, se aude ceva ca un cântec, pe care vreau să-l urmez, chiar vreau să mă ţin de el, pentru că ştiu că mă va scoate înapoi la lumină. Nu pot pricepe cum, dar ştiu sigur că tot ce trebuie să fac e să mă ţin de sunet, să mă agăţ cu toată puterea de el. Doar că sunt înţepenită undeva, într-un loc strâmt, prin care mi-e imposibil să mă strecor. Am trupul prea mare – eu care, de fel, sunt puţintică la trup – şi în aceste momente aş prefera să fiu un vierme, o râmă, dacă se poate, să mă infiltrez uşor prin orice loc, oricât de strâmt ar fi. Sunetul e pe cale să se stingă, iar puterile mă lasă din ce în ce mai mult şi sunt gata să-mi pierd speranţa, în timp ce o tristeţe mă copleşeşte atât de tare, încât mi-e imposibil să nu mă abandonez ei. Şi sunt tot mai aproape să renunţ, chiar în clipa în care cântecul se aude din nou viguros, cu o zvâcnire de care mă folosesc şi eu pentru-a ieşi cu ea, acum ori niciodată. Când o fac, mă trezesc direct în fund, cu respiraţia întretăiată, copleşită de o uşurare fără limite. Tristeţea e în urmă, eu sunt aici, în faţa ei, dar ceva tot am adus cu mine de acolo. E un cuvânt. Unul pe care mintea se chinuie să-l modeleze, iar buzele se pregătesc să-l rostească. Dar ce cuvânt e acesta pe care nu-l cunosc şi care se vrea totuşi născut? Ce cuvânt e acesta pe care l-am luat cu mine de dincolo şi pe care vreau să-l las aici? Mintea îl caută – ca şi când tocmai l-ar forma – în timp ce buzele sunt gata să-l expulzeze în lume, aşa cum naşti o vietate, o idee, un om. Şi-apoi, de parcă o forţă din afară şi totodată dinăuntrul meu împinge printre buze cuvântul ce se naşte în ţipăt, ce nu ştiu nici măcar dacă-i al meu sau al lui.

WOOORMHOOLEEEE, iese cuvântul şi odată cu el şi o

parte din lumea din vis. ***Wormhole?*** Repet ca şi când ar fi o greşeală sau mai degrabă aş fi născut ceva diform în locul unui prunc puternic, viguros. *Wormhole, wormhole, wormhole,* frământ cuvântul între buze, în speranţa că mă voi împrieteni cu el şi-mi va spune ceva în locul marelui nimic.

Mă dau jos din pat, mă spăl pe ochi şi pe dinţi, iau laptopul la subraţ şi plec spre bucătărie să-mi fac o cafea. Dau fructiera cu mere într-o parte, pun laptopul pe masă şi pregătesc cafeaua la ibric. Niciunul dintre aparatele sofisticate pe care le-am încercat şi care încă-mi încarcă bucătăria inutil nu face cafeaua la fel de bună ca aia la ibric. Sau, cel puţin, nu-mi place mie. Adaug o linguriţă în plus faţă de cât pun de obicei şi păzesc aragazul, să nu dea în foc, să-l murdărească. Am o obsesie cu aragazul curat. Cu ordinea, în general. Mă obsedează orice lucru care nu e la locul lui. Orice urmă de praf, orice pată pe undeva. Mă-ndrept spre o tulburare compulsivă cu toată ordinea asta – Dan spune că o am de mult –, dar nu ştiu ce să fac să nu mai văd.

Încerc să nu mă gândesc nici la vis, cu toate că am senzaţia că numai spre asta mi se duce mintea. Torn băutura fierbinte în ceaşca mea imensă, de fiecare zi, şi mă bucur de mirosul puternic al cafelei. Îl absorb cu pieptul deschis până ce gândurile se deşteaptă, ca nişte forme ce prind contur din întuneric. Pe de-o parte vreau să pătrund acolo unde-am fost, pe de alta vreau să mă ţin cât mai departe. Şi stau şi balansez aşa, ca şi când m-aş muta de pe un picior pe celălalt, nereuşind să-mi găsesc echilibrul.

Mă aşez la masa rotundă, deschid laptopul şi tastez *wormhole,* cuvânt ce arată la fel de urât scris precum se pronunţă. Aflu despre „găurile de vierme”, citesc despre lucrările lui Albert Einstein şi ale colegilor săi Boris Podolsky şi Nathan Rosen, care au dat naştere unui „paradox” – aşa-zisele „poduri” Einstein-Podolsky-Rosen – şi simt că mă afund în nişte teorii despre care mă tot întreb ce legătură au cu mine. Aflu că găurile de vierme sunt soluţii teoretice ale ecuaţiilor teoriei generale a

relativităţii care descriu relaţia spaţiu-timp şi nu sunt altceva decât o metodă teoretică ce explică faptul că două zone îndepărtate din Univers pot fi unite între ele printr-o scurtătură. Lucru ce ar face posibilă conectarea a două universuri diferite, dar şi ceea ce oamenii au visat dintotdeauna, călătoria în timp. Continui să citesc şi cu cât mă afund în măruntaiele internetului, cu atât mi se pare că sunt şi mai mult în ceaţă. Ce treabă am eu cu găurile de vierme, de unde a răsărit în mintea mea urâţenia asta de cuvânt, greu de pronunţat şi de privit: *wormhole.*

Ies de pe net, închid calculatorul şi trec în revistă lucrurile pe care le am de făcut. Nu sunt puţine şi nici plăcute toate. Mi s-a stricat maşina, aşa că trebuie să mă duc la piaţă pe jos. Am de făcut mâncare, curat şi multe alte lucruri cu care am rămas în urmă la serviciu. Azi sentoarce şi Dan din delegaţie. Abia aştept să vină. Mă-mbrac lejer şi plec. E cald şi plăcut afară, deşi calendarul arată că e toamnă. *Nu mai sunt anotimpurile de altădată,* îmi spun şi zâmbesc, distrându-mă că am început să gândesc ca o babă.

Când ajung în piaţă, forfota şi mirosurile proaspete au un efect revigorant asupra mea. Alerg de la o tarabă la alta ca o albinuţă şi gâlceava pieţei mă animă. Intru în vorbă cu câteva dintre precupeţele mele preferate şi adun în sacoşe câte şi mai câte. Mă opresc abia când simt că s-au îngreunat prea mult. O să mă chinui cu căratul – asta e – doar nu e prima dată, dar ştiu măcar că am luat de toate. Chiar când să ies din piaţă, aleg trei buchete de tufănele şi le aşez deasupra, de-a lungul sacoşelor de Carrefour. Le iau una-ntr-o mână şi una în cealaltă şi plec agale spre casă. Sunt mai grele decât am estimat – aşa se-ntâmplă întotdeauna – cu toate că de fiecare dată promit să nu mai repet greşeala. Caut o cadenţă care să se potrivească cu greutăţile cărate, şi-n scurt timp o găsesc: un ritm molcom, ce mă duce mai degrabă cu gândul la plimbare.

Dacă n-aş avea nenorocirile astea în mâini, aş admira în tihnă cartierul, aşa cum e el duminica dimineaţa, în toată vânzoleala lui. Sunt dintre aceia pe care forfota de pe

străduţe îi tulbură într-un fel pe care nu-l pot explica în cuvinte. Pe cât de mult urăsc arterele aglomerate ale Bucurestiului, traficul lui infernal şi aerul îmbâcsit, irespirabil, pe atât de mult iubesc aleile astea micuţe, ce şerpuiesc pline de vigoare. E ca şi când oraşul ar mai avea o viaţă în spatele celei pe care-o afişează la vedere, în vitrină. Una intimă şi molcomă, aidoma paşilor mei de-acum.

Merg cufundată-n gânduri şi de la un moment încolo nu mai merg spre casă, adică merg, dar nu spre cea pe care-o ştiu. Înaintez cu picioarele desculţe printr-o iarbă proaspătă şi verde şi-n faţă mă-ntâmpină un conac masiv. E casa mea, ştiu asta fără să-mi spună nimeni, şi merg spre ea grăbită. Rochia pe care-o port e lungă şi mi se-mpleteceşte-ntre picioare, lovindu-se când de unul, când de celălalt. Am şi pălărie pe cap, una uşoară de paie, pe care-o simt, doar pentru că mă împiedică s-alerg. Grăbesc cât pot de tare pasul, cu o mână ridicându-mi poalele rochiei, cu cealaltă ţinându-mi pălăria. Cu cât ajung mai repede la casă, cu atât am să aflu ceva important.

Apăs cu putere clanţa şi uşa de intrare se deschide cu un vaiet prelung. Alerg prin toate camerele şi caut ceva – ea ştie bine ce – eu nu ştiu, dar caut împreună cu ea. Urc scările riscând să mă-mpiedic de trepte, de rochie, de propriile-mi picioare şi fug înnebunită controlând fiecare cameră în care ŞTIU, SIMT cât am fost de fericită cândva. Şi chiar dacă nu găsesc ceea ce caut, o fac în continuare, cu nădejdea că poate fi chiar în ultima din ele. Nu-mi pierd speranţa, căci, dacă aş face-o, aş pierde tot. Iar asta m-ar ucide. Zgomotul paşilor mei pe pardoseală se înăspreşte şi se ridică-n sus cu nişte sunete descărnate, care au încetat să mai aparţină cuiva. Lumina ce inundă casa moare puţin câte puţin pe la fiecare colţ al camerelor largi, aerisite. Iar tăcerea, tăcerea cântăreşte din ce în ce mai greu, de parcă sub ea nu s-ar mai afla nimic. De parcă n-ar fi fost niciodată nimic. Gândul ăsta mă doare mai mult ca oricare altul, de vreme ce e singurul la care ochii mei încep să lăcrimeze. Mai am o singură cameră de văzut, una singură

înainte ca totul să fie pierdut. Dar tocmai pentru că pierderea ar fi prea mare, refuz s-o deschid. Prefer să menţin speranţa în viaţă, chiar dacă asta înseamnă să mă mint.

Praful se aşază, lumina se retrage şi tot ceea ce a fost viu cândva în mine se stinge treptat. Cobor ca-n transă scările şi abia acum simt sub tălpi pietrele reci. Mă fac să mă cutremur şi un frison ca de febră îmi scuturǎ trupul aproape inert. Nu mă uit în urmă, cu toate că simt curentul făcut de uşile rămase deschise. Mă doare fiecare amintire lăsată acolo, vraişte, şi din toate adunate se naşte ceva; un uriaş sentiment de pierdere ce creşte ca un foc cu vâlvătaie. Din mine nu mai rămâne nimic, căci focul mă mistuie, iar pierderea sunt eu.

Abia acum mă opresc şi mă uit în urmă, cuprinzând cu ochii palatul pierzaniei mele. Acolo, în camerele alea larg deschise am fost cândva, nu demult, fericită. Acum a rămas doar pustiu. Nu mai am putere să-mi pese, adică încă-mi pasă, dar e ca şi când i-ar păsa altcuiva. Căci eu sunt tot mai mult pe ducă. Mă simt precum camerele alea goale, nelocuite de iubirea ce obişnuia să le-nsufleţească. Înăuntrul meu s-a instalat acelaşi curent îngheţat ce-a pus stăpânire pe odăile ce se-ntunecă chiar în timpul în care eu mă uit la ele. Dau drumul unui plâns sălbatic şi ăsta e singurul lucru pe care trupul vlăguit de frig îl mai poate face, înainte să se-aşeze pe iarba care nu mai e verde şi nici nu mai miroase – poate doar a frig.

Plâng şi lacrimile sunt reci, chiar îngheţate şi singurul lucru de care-mi pare rău nu se mai poate face. Regret că n-am deschis şi cea din urmă uşă, iar regretul mă arde şi mă-ngheaţă. De undeva miroase puternic a flori de tufănele, dar nu îndeajuns de tare cât să mă pot întoarce acasă.

Eu, însă, pot şi-mi folosesc toată energia pentru a pune un pas înaintea celuilalt şi mă mir că sacoşele sunt încă la locul lor, la fel de pline şi de grele. *Ce-a fost asta? Unde-am fost? Femeia aia eram eu?* mă-ntreb, cu toate că ştiu răspunsul la fiecare întrebare. *Cum e posibil? Cum?*

Ajung acasă, descui şi las sacoşele la uşă, fără să le desfac. Pun doar florile în vaze şi mă umplu de mirosul lor. Sunt efectiv buimacă, nu pot să îmi revin. Mă aşez la masă şi privesc în gol. Aş vrea să merg înapoi acolo şi să încerc uşa care-a rămas nedeschisă. Aş vrea să fac eu asta pentru fata aceea. S-o fac pentru mine. Ca şi când m-aş mai putea salva.

În loc să spăl ceaşa de cafea lăsată dimineaţă pe masă – cum de am plecat şi-am lăsat-o aşa? — fixez fructiera cu mere, aşteptând să se întâmple ceva. Fructele sunt coapte, dar culoarea e stinsă, ca şi când ar fi şters-o cineva cu cârpa înmuiată-n apă. Mă uit cu atenţie la coaja lor uşor încreţită, precum chipul trecut al unei doamne ce a fost cândva frumoasă, şi ştiu că merele astea vor rămâne nemâncate. Iau unul în mână, cu gândul să-l miros, dar parfumul e stins, ca un foc transformat în cenuşă. Sunt fructe moarte, îmi spun şi gândul ăsta mă cutremură. Vor ajunge la coş, fără ca nimeni să se fi bucurat de ele. Fructe inutile, ca multe altele dintre lucrurile care mă-nconjoară.

Apoi, mă gândesc să le curăţ şi să le fac dulceaţă, iar ideea mi se pare de-a dreptul salvatoare. Sar de pe scaun, iau cuţitul de curăţat legume şi m-aşez înapoi cu un castron în poală. Iau primul măr cu grijă şi-l mângâi ca pe un copil salvat de pe stradă. N-apuc să curăţ decât două fâşii, că un vierme roz scoate capul la suprafaţă. Arunc mărul cât colo în castron şi viermele dispare. N-a căzut, ci s-a băgat înapoi, înăuntru. Deşi mi-e scârbă, îl potrivesc cu gaura în sus şi-l fixez curioasă. Ceva-mi spune că va ieşi din nou şi nu-mi explic această curiozitate morbidă de a-l privi când iese. Nu trec decât câteva secunde până ce gaura se umple de viaţă, una născută din putreziciunea morţii, pe care eu o privesc cu o pasivitate ce nu mă caracterizează. Viermele de-un roz crud si-nselător se zbenguie când în dreapta, când în stânga, când înăuntru, când afară, nehotărât dacă să-şi părăsească sau nu casa. Îl privesc şi mă-ntorc în vis, simţind cum ceva mă absoarbe într-un loc ce miroase a moarte.

Cu mintea sunt înţepenită undeva, într-un loc strâmt,

prin care mi-e imposibil să mă strecor. Am trupul prea mare – eu care, defel, sunt puţintică la trup – şi în aceste momente aş prefera să fiu un vierme, o râmă dacă se poate, să mă infiltrez uşor prin orice loc, oricât de strâmt ar fi. O tristeţe imensă mă copleşeşte atât de tare, încât mi-e imposibil să nu mă abandonez ei. Şi sunt tot mai aproape să renunţ chiar în clipa în care aud zgomot la uşă. Cheile rotindu-se vioi în broască mă deşteaptă din visul pe care l-am visat din nou, în buclă. Tristeţea e în urmă, eu sunt aici, în faţa ei, dar ceva tot am adus cu mine de acolo.

Mă scutur de tot ceea ce simt şi fug sprintenă spre uşă. După ziua pe care am avut-o, simt nevoia să vorbesc cu Dan, să-i povestesc şi să-mi ia cu mâna greutatea de pe suflet. Ajung lângă el într-o clipă, îl iau în braţe şi-l strâng cu putere. Pentru o clipă nu simt că strânsoarea lui nu e la fel de grea. Abia când îi dau drumul şi-l privesc în ochi văd că ceva nu e în regulă. Mă depărtez şi mai mult cât să pot să-l privesc pe de-a-ntregul şi nu mai am niciun dubiu. Ochii lui vorbesc înainte ca gura să-mi spună. Fac semn să-l opresc, dar e hotărât să vorbească. Văd asta în felul în care-şi încordează corpul, în strânsoarea pumnilor făcuţi cuib, în ochii trişti şi rugători, în felul crud în care s-a oprit în prag. Îi pun mâna la gură, deşi ştiu că asta n-o să-l împiedice să-mi spună. Însă câtă vreme tace, mai am o speranţă. Şi ştiu doar că speranţa e cea care mă ţine-n viaţă.

— N-am fost în delegaţie – îmi zice, fără ca eu să-l pot opri. Am fost să-mi limpezesc mintea, să înţeleg ce vreau. Să iau o decizie.

— N-am ştiut că ai nevoie de asta. N-am ştiut. Şi ai luat-o? Ai luat decizia? întreb, deşi aş prefera să-i apăs cât pot eu de tare mâna pe gură, să-l împiedic să continue. Să-l sufoc, dacă trebuie. Astfel încât să nu mai spună nimic. Nici măcar că-i pare rău, nici măcar că o să plece. Că nu mai e fericit. Că vrea să mă părăsească.

— Da, răspunde simplu. Deşi mi-a fost greu.

— Să nu-mi vorbeşti mie despre greutate. Să nu-mi vorbeşti!

— Îmi pare rău!
— Există şi o EA?
— Există, dar nu e ea motivul.
— Nu vreau să aud mai departe.
— Dar trebuie să vorbim!
— *Wormhole!* îi spun.
— Poftim?
— *Wormhole!* îi spun din nou şi mă dau la o parte.

Linia vieţii

Pentru mamaia Aurica, bunica cu suflet de copil pe care am iubit-o ca pe nimeni alta

Tocmai am avut prima contracţie şi sunt atât de bucuroasă că nu m-a durut şi nu m-am speriat, încât nu mă pot gândi decât la clipa asta. Ştiu că de fapt nu înseamnă nimic, că va fi din ce în ce mai greu – am citit atâta despre naşteri, că aş putea să scriu eu însămi o carte – dar deocamdată savurez momentul. O s-o iau şi eu pas cu pas – aşa cum fac toate femeile de aici – şi sper să supravieţuiesc. Îmi spun asta, cu toate că sunt absolut convinsă c-o să mor.

Nu ştie nimeni, dar sunt terorizată de acest gând şi nu de-acum, ci de mai bine de jumătate de viaţă. Am făcut tot posibilul să-mi scot din minte amintirea aia, dar adevărul e că nu am reuşit, dimpotrivă. Fiecare zi în care a fost prezentă-n gândul meu n-a făcut altceva decât s-o întreţină, s-o ajute să capete chip, trup şi voce. Se poate spune că eu am crescut deja un copil, iar copilul ăsta e chiar frica de-a muri. Cu fiecare zi care a trecut şi în care i-am dat atenţie, am hrănit-o, am avut-o alături de mine, cum poate n-am avut pe nimeni altcineva. Iar acum simt ca a venit momentul adevărului: momentul în care trebuie s-o privesc în faţă. Şi eu cred că profeţia se va împlini. Dacă femeile care sunt cu mine în salon nu vorbesc decât despre nerăbdarea de a-şi cunoaşte bebeluşul, mie îmi pare deja rău că al meu nu-şi va cunoaşte mama. Ştiu, e cel mai distructiv mod cu putinţă de a trece prin experienţa naşterii, dar nu mă pricep să abat gândurile de acolo.

Aveam 13 ani când am auzit cuvintele care aveau să-mi influenţeze radical viaţa. Bunicii mei aveau casa la capătul satului. În spatele grădinii lor era câmp cât vedeai cu ochii. Iar acolo, vară de vară, îşi muta *reşedinţa* o şatră de ţigani,

neam de căldărari. Nu era an în care să nu vină şi să nu-şi instaleze cortul şi căruţa cu coviltir, de la sfârşitul primăverii până-n mijlocul toamnei. Nu m-am temut niciodată de ei, căci practic am crescut văzându-i acolo. Acelaşi bulibaşă, doar mai mulţi copii şi nepoţi în fiecare an. Cărau apă de la fântâna de pe drum, dar când aceea seca – uneori se întâmpla asta – strigau la noi la poartă şi cereau o găleată. Uneori, mamaia le mai ducea din când în când o cosnită cu roşii, castraveţi şi ardei, dar ei nu cereau nimic în afară de apă. Bunicul şi bulibaşa se salutau cu respect şi ori de câte ori îi vedeam vorbind peste grad, îmi făceam drum să aud ce zic, de parcă m-aş fi aşteptat să-şi spună altfel de lucruri decât cele despre care vorbesc oamenii, în general. Bulibaşa se oferea să ne *spoiască* – multă vreme habar n-am avut ce vrea să-nsemne asta – toate ceaunele şi *căldările* din bătătură – spunându-i bunicului că nu-i va lua niciun ban. Zicea că e destul că-i rabdă acolo şi că nu se plânge niciodată de nimic. După părerea mea, nici n-ar fi avut de ce. Că ţiganii – nimeni nu le zicea rromi sau altfel, iar ei se prezentau cu mândrie ţigani – îşi vedeau de treaba lor fără să se amestece în ale altora.

Ziua bărbaţii topeau cositorul şi-l turnau în vase deteriorate, pe care le făceau ca noi. Spoiala împiedica oxidarea şi practic mai dura o viaţă până se stricau din nou. Copiii se jucau desculţi în iarbă, marea majoritate despuiaţi, iar fetele şi femeile se ocupau cu spălatul şi gătitul. Nu ştiu ce fel de mâncăruri pregăteau, dar veneau dinspre vale nişte mirosuri care nu semănau cu nimic din ceea ce ştiam. Mirosea atât de bine, încât mi-am dorit nu de puţine ori să fi gustat măcar o dată dintr-o mâncare de-aia. Măcar dintr-una. Găteau în fiecare zi, în ceaune mari, aşezate pe pirostrii deasupra focului. Le priveam printre uluci ca şi când aş fi asistat la un ritual secret. Cu aceeaşi mare curiozitate mă uitam şi-n căruţele cu coviltir, unde mi se părea că stă ascunsă o lume-ntreagă. Iar noaptea, înainte de culcare, îmi plăcea să privesc siluetele prelungi proiectate de lumina felinarelor pe pereţii cortului imens.

Nicio mişcare nu semăna cu cele pe care le ştiam eu şi, cu toate că eram conştientă că asta se întâmplă din cauza luminii dinăuntru, mă uitam fascinată, imaginându-mi fel de fel de lucruri. Şi acolo unde probabil nu erau decât gesturi dintre cele mai simple, eu vedeam uneltindu-se poveşti şi farmece.

Ţiganii se culcau târziu, zăbovind mereu în jurul meselor joase, ridicate la două palme de pământ. Erau construite de ei, din bucăţi de lemne aruncate de alţii. Dar aşa de frumos ajungeau să arate după ce le luau la rindea şi le vopseau, că ziceai că-s noi, cumpărate. N-aveau scaune, stăteau în fund pe iarbă şi doar când era vremea urâtă mâncau înăuntru. În rest, sub cerul liber, în compania stelelor şi-a lunii.

Ţin minte toate lucrurile astea, pentru că uneori visam să am o viaţă ca a lor. Ameninţările „te dau la ţigani” nu aveau pentru mine nicio logică, dimpotrivă. Mi se părea că orice om ar trebui să trăiască asemeni lor. Dacă nu mereu, măcar din când în când, cum făceau ei vara. Datorită lor, cuvântul *libertate* a căpătat sens şi consistenţă în mintea mea, până la ei fusese doar o vorbă. Nu vedeam nicăieri în altă parte veselie ca a lor. În unele seri, bărbaţii se-apucau să cânte melodii pe care le ritmau din lovituri de palme, linguri, furculiţe. Iar femeile atât aşteptau, de la cele mai tinere până la cele mai bătrâne se ridicau şi dansau. Cu paşi bătuţi pe loc, cu mişcări ample ale mâinilor, cu tresăriri ferme din şolduri. Bănuţii agăţaţi de ciucurii şalurilor prinse la brâu scoteau un sunet fermecat, ca un susur de pârâu amestecat cu sâsâit de şarpe, pe care niciun instrument nu-l putea reproduce. Fustele lor ample şi colorate sfidau timpul şi-l supuneau, iar salbele de la gât luceau în lumina lunii, de parcă în jocul ăsta săltau împreună.

S-au întâmplat multe pe câmpul din spatele curţii şi unele dintre poveştile spuse acolo au rămas îngropate pe veci, altele au fost duse mai departe, de generaţiile lor.

— Naşte! ne-a anunţat bunica într-o dimineaţă, precipitându-se să caute ceva în şifonier.

Nişte cearşafuri curate, aveam să aflu, mai apoi.

— Cine naşte?

— Ţiganca, Rada! Mă duc să dau o mână de ajutor.

— Naşte pe câmp? Trebuie dusă la spital.

— Nu, maică, aşa nasc ţiganii, la ei acasă, nu la spital.

— Dacă o să moară? am întrebat transfigurată de frică.

— N-o să moară, mi-a răspuns şi văzând că n-o cred, în loc să mă liniştească a adăugat: *Şi dacă o să se-ntâmple asta, aşa e mersu' în viaţa lor.* Iar cuvintele ei, în loc să mă înspăimânte, mi-au adus un fel de alinare. De parcă nu puteam să mă amestec eu în destinul lor.

Şi chiar dacă n-am văzut nimic, pot spune că aceea a fost prima şi singura naştere din viaţa mea la care am asistat. Am auzit-o cum ţipă, cum respiră, cum urlă ceva în ţigăneşte, ceva ce chiar dacă n-am înţeles ce înseamnă, mi s-a părut că e într-un limbaj universal al femeilor ce se chinuie să aducă pe lume o viaţă nouă. N-am făcut nimic în orele alea, doar am ascultat şi m-am rugat să fie bine. Şi chiar dacă unele sunete mi se părea că nu sunt de pe lumea asta, au fost momente în care am simţit că intru într-un fel de comuniune cu ea şi c-o ţin cumva de mână. Eu, un copil, ce nu se temea de ţipetele ei nebune. Ca şi când între mine şi ea n-ar fi fost decât o perdea de mătase ce timpul o flutura între noi. Abia când s-a auzit ţipătul strident al copilului am simţit că-i dau drumul la mână.

— Sunt bine amândouă, a zis mamaia când s-a întors acasă. O cheamă Bogdana pe-aia mică.

Ei bine, trecuseră vreo cinci ani de la întâmplarea asta, iar eu, la cei 13 ani ai mei, eram la fel de curioasă în legătură cu viaţa lor nomadă, dar totodată, obişnuită cu ea. Chiar dacă mă învăţasem cu obiceiurile şi rutina lor, tot reuşeau să mă surprindă.

În ziua aceea, mamaia le dusese nişte teci de fasole verde abia culese din grădină şi o poală de ouă proaspete, luate dimineaţa din cuibar. Când am văzut-o pe ţiganca mijlocie la noi la poartă, am crezut că mai are nevoie de ceva.

— Tuşă, vino niţel la poartă, a rugat-o ea. Şi mamaia s-a

dus şi hop şi eu după ea.

— Lasă-mă să-ţi ghicesc în palmă, că prea ne-ai ajutat mereu, a zis ţiganca lăsându-ne cu gurile căscate.

Am înţeles atunci că ăsta era un dar pe care nu-l folosea oricând, ci în momente ca ăsta, în semn de mulţumire. Bunica i-a întins mâna fără să fiu sigură dacă voia sau ba, iar ţiganca i-a turuit despre linia vieţii, a destinului, a inimii, a soarelui şi câte şi mai câte, şi-n tot ce-a zis acolo am recunoscut viaţa bunicii, cu tot răul şi binele din ea. Unele erau lucruri pe care doar bunica le ştia, vedeam asta după felul în care ochii i se umpleau de admiraţie sau de spaimă. Ca viitor, i-a zis că o să aibă viaţă lungă, iar când a întrebat-o *Vrei să-ţi spun până la cât o să trăieşti?,* bunica a dat din colţ în colţ, pe de-o parte ar fi vrut, pe de alta nu. I-a zis că o să treacă cu bine peste operaţia la ochi pe care urmează să o facă şi ne-a lăsat iar cu gurile căscate. A pomenit şi de un necaz, dar ăla va fi mai încolo, când ea va fi suficient de bătrână cât să nu mai înţeleagă prea bine ce se-ntâmplă.

— Ce necaz? a-ntrebat bunica, concentrându-se parcă doar pe lucrul ăsta din toate pe câte le auzise până atunci.

— O să fii bătrână, bre, atunci, lasă-l încolo!

— Vreau şi eu! am zis, încercând să prind un moment liber între vorbe. Şi-nainte să-mi ia palma în mână, ţiganca s-a uitat la mamaie, ca şi cum ar fi cerut voie.

— Zi-i şi ei câte ceva! a rugat-o mamaia, înţelegându-se din ochi să nu-mi spună decât veştile bune. Schimbul lor de priviri a fost ca şi când un gând telepatic s-ar fi transmis de la una la alta. Aproape că l-am văzut, aşa intens a fost.

Ţiganca mi-a luat palma în mâini, s-a uitat puţin şi mi-a închis pumnul uşor – cu o oarecare tandreţe şi grijă, eu aşa am simţit – ca şi când ar fi văzut ceva ce nu se poate spune.

— Altă dată, fetiţo, altă dată! am obosit acum.

— Te rog, te rog, spune-mi şi mie ceva!

— Iar eu te rog să facem altădată. Nu pot mai mult de unul. Obosesc şi pot să greşesc.

Ce să comentez la răspunsul ăsta? Am lăsat-o să plece. Dar ea n-a mai trecut pe la noi, iar mie-mi era nu ştiu cum să mă duc acolo. Am continuat să mă gândesc o vreme la asta, după care am uitat, pur şi simplu m-am luat cu altele, cu joaca.

Când aproape uitasem cu totul de întâmplare, am surprins-o pe bunica stând de vorbă cu ţiganca peste gard. M-am dus într-un suflet în fundul grădinii şi m-am lăsat pe vine în iarbă, să ascult pe furiş.

— Pe mine nu mă păcăleşti! îi zicea bunica. Orice-ai văzut acolo trebuie să-mi spui.

— Nu.

— Cum nu?

— Nu cred că vrei să ştii.

— Dacă nu voiam, nu veneam până aici.

— De ce mă pui să fac asta?

— Ai zis că vrei să-mi mulţumeşti. Aşa poţi. Deşi eu n-aştept nicio mulţumire, tot ce-am făcut a fost c-am vrut.

— Înţelegi ce-mi ceri?

— Înţeleg.

— O să te superi pe mine. O să te superi pe toată lumea.

— Nu mă face să te rog.

— Bine, matale ai vrut. Fata o să moară tânără.

— Cât de tânără?

— La 27 de ani.

— De ce o să moară? a continuat bunica de parcă n-ar fi auzit ce i-a zis.

— Acum lasă-mă, ţi-am zis ce-ai vrut să ştii.

— Nu te cred.

— Treaba matale.

— Nu te cred, a repetat mamaia de parcă abia atunci ar fi înţeles ce i-a zis.

— Uită-te la linia vieţii, nu trebuie să mă crezi pe mine. Linia nu minte, a mai zis ţiganca şi-a intrat în cort.

Iar în noaptea aia au strâns tot şi-au plecat. Ca şi când n-ar fi fost niciodată acolo. Ca şi când totul ar fi fost doar un vis prelungit. Şi nici c-au mai revenit vreodată.

E primăvară, am 27 de ani şi urmează să nasc. O nouă contracţie îmi stânge burta într-un fel de crampă, pe care n-o pot compara cu nimic. Însă durerea-mi face bine şi mă ajută să-mi ţin gândurile adunate. Mă concentrez asupra ei şi asupra primăverii de la geam. Care e şi ea dureros de frumoasă, de proaspătă, de clară. Patul alb de spital, aseptic şi fără parfum mă plasează undeva într-un spaţiu la limita concretului. Ştiu bine unde sunt, cu toate astea, parcă plutesc într-un tunel de trecere. Durerea creşte şi e mai mare decât mă aştept, aşa că strâng ochii şi pumnii, gândindu-mă că asta o să mă ajute. Nu mă ajută, din contră, sunt toată o durere. Care, din fericire, se opreşte. Am timp să mă mai uit o dată pe geam, să mă-ncarc cu bucuria pomilor ce se-nclină când într-o parte, când în cealaltă. Apoi durerea mă ia şi mă lasă, mă ia şi mă lasă, până devine continuă.

— Mergem în sală, mă anunţă doctoriţa, care e toată un zâmbet.

De-acolo de deasupra mea, mă priveşte încurajator.

N-apucă să mă urce pe masă că durerile erup din mine ca dintr-un vulcan şi nu e nimic în corp care să nu mă doară. Oasele se deplasează de la locul lor şi oare doar eu le aud pârâitul? Cutia toracică se deschide ca un acordeon întins la maximum. Până şi la gât simt că-mi trage cineva de venele proeminente. Vreau să ţip, dar n-am putere nici măcar să respir, iar doctoriţa o ţine una şi bună: *împinge!* Durerea mi se strepezeşte între dinţi şi o senzaţie puternică înaintează spre mine.

Cu toată puterea, ţiganca mă ţine de mână şi chiar dacă nu-i văd chipul, simt strânsoarea ei. Între noi nu e decât o perdea de mătase pe care timpul o flutură cu delicateţe şi nu mă mir că sentimentul e fix ca atunci. Vigoarea ei îmi dă putere şi-mping cu forţa amândurora. Ţipătul meu pare al altei femei şi-mi scrijeleşte gâtul cu venele îngroşate. Când sunetul meu animalic încetează se-aude alt ţipăt, candid, de astă dată. Ţiganca îmi eliberează mâna şi dispare ca şi când n-ar fi fost, lăsându-mă să mă bucur singură de izbândă. Mă uit în jur şi nu-mi vine să cred:

TRĂIESC.

Cu ochii îngreunaţi de oboseală, mă lupt să-nţeleg ce vor asistentele de la mine şi adorm înainte să ajung în salon. Nu ştiu cât dorm, dar când mă trezesc încăperea e-nvăluită într-o linişte imaculată. Într-o mână am înfipt acul unei perfuzii, iar cadenţa picăturilor e liniştitoare. Doar prezenţa unor buchete de flori anunţă că ai mei sunt undeva, aici, au trecut deja să mă vadă. Mă concentrez mai bine şi dinspre uşa semiopacă aud voci înfundate, de oameni ce vorbesc în şoaptă. Mă tot gândesc la un semn să îi anunţ că m-am trezit. Nu e nevoie, că uşa se deschide uşor şi un curent sălbatic se strecoară înăuntru înaintea tuturor.

Când intră Ştefan, văd că are ochii roşii şi-mi spun că e, probabil, de la oboseală. Cu un gest vag, care cuprinde în el imprevizibilul vieţii, Ştefan pleacă ochii şi tace. Fiecare fracţiune de secundă se scurge, în loc să curgă, iar timpul se dilată, când mi-aş dori să fugă. Eu mă rup de ceea ce sunt, ceea ce-am fost până în urmă cu câteva clipe, şi mă ascund undeva în trecut, pentru a-mi pierde urma pe vecie. Şi ochii mamei sunt la fel de umezi şi de roşii şi tot ceea ce mai văd înainte să leşin e tristeţea flagrantă de pe chipul lor, ce se prăbuşeşte cu zgomot la picioare.

Unde ai fost?

Pentru toţi cititorii mei, cu mulţumiri şi recunoştinţă

Lumea e făcută din cuvinte. Unele pe care vrei să ţi le aduci aminte, altele pe care vrei să le uiţi, unele pe care regreţi că le-ai rostit, altele că nu le-ai spus. Şi deşi cuvintele nu înseamnă nimic în absenta vieţii trăite, îndrăznesc să spun că, în final, puterea cuvintelor e la fel de mare ca puterea faptelor în sine. Căci, mai devreme sau mai târziu, faptele devin vorbe şi tot ce rămâne dintr-o viaţă e o-nşiruire de cuvinte. Ele sunt singurele care ne supravieţuiesc, singurele care ne duc povestea mai departe. Trăieşti după moarte câtă vreme oamenii îşi aduc aminte de tine şi te povestesc. Aşa cum povesteşti o carte; una pe care ai vrea s-o citească multă lume, s-o spună mai departe. Să n-o arunce în uitare.

Câteodată cuvintele vin uşor, ca şi când ar fi fost acolo, la suprafaţă, chiar dinainte ca lucrurile să se întâmple. Alteori se lasă greu rostite, de parcă ar trebui chemate de departe. Oricum ar veni, cuvintele sunt singurele care pot aduna în ele o lume întreagă. Uneori e nevoie de un singur cuvânt care să le spună pe toate, alteori nu ajung toate cuvintele din lume pentru a povesti o viaţă.

Când Nina mi-a spus la un moment dat că a avut cel mai frumos, intens şi sincer dialog cu mama sa, am rămas complet încurcată. Asta pentru că ştiam că mama ei nu poate vorbi, are gura plină de tuburi care intră şi ies din ea ca dintr-o fântână arteziană. Mi-a mai spus că au făcut asta în prezenţa morţii, care chiar dacă la început i s-a părut terifiantă, mai apoi a făcut-o să se simtă uşurată. Era ca şi când ar fi ştiut cui o predă pe mamă-sa, cui o dă în grijă. Iar lucrul ăsta nu i s-a mai părut deloc îngrozitor. Poate că de aceea muribunzii ajung să-şi dorească să ajungă mai repede dincolo. Ei ajung să vadă moartea, s-o simtă şi li se pare dintr-odată că e mai uşor drumul spre ea decât cel

înapoi, spre viaţă. Şi fix aşa părea şi mamă-sa. Împăcată.

Cineva-mi spusese odată că apropierea morţii scoate cu adevărat frumuseţea din om şi că doar în momentul în care nu mai are nimic de pierdut omul e sincer cu adevărat, dar eu m-am grăbit să-l contrazic. Poate pentru că mă gândeam cu groază că lucrul acesta chiar ar putea fi adevărat şi că tot ceea ce facem în viaţă stă, de fapt, sub iminenţa morţii, a vieţii limitate pe acest pământ.

— Ultimul dialog pe care l-am avut cu mama a fost cel care m-a pregătit pentru perioada de după şi acum ştiu că fără acea discuţie n-aş fi putut trece peste ce-a urmat, mi-a povestit Nina. Chiar şi în ultimele ei clipe, mama a avut grijă să mă pună pe drumul cel bun, ca pe un tren pe care îl aşezi cu mâna pe şine şi nu pleci până nu te asiguri că roţile şi linia de tren s-au îmbinat perfect şi-au făcut *clac.* Nu m-a scăpat din mână până nu s-a asigurat că voi fi acolo unde trebuie. Simţeam cum mă modelează din priviri, cum mă ridică, mă dă dintr-o parte în cealaltă, mă-ntoarce, mă suceste şi când a fost mulţumită, am simţit cum trosneşte ceva în mine, de parcă toată greutatea mea s-ar fi potrivit perfect în căutătura liniei de tren, de unde nici vântul, nici furtuna nu aveau să mă mai dea la o parte. Şi-atunci am auzit *clac.*

Cum a făcut toate astea fără cuvinte? aş fi vrut să întreb, dar era ceva în destăinuirea Ninei care mă-mpiedica să deschid gura. Dar ca şi când m-ar fi auzit, Nina a vorbit netulburată mai departe:

— Mama s-a înălţat deasupra condiţiei sale şi chiar dacă n-a rostit cuvinte, mi-a vorbit cu ochii. Din ei curgeau râuri de vorbe amestecate, dulci şi pline de candoare, în timp ce gândurile ei bune mă împresurau. I-am spus şi eu chestii mărunte, că sunt onorată că mi-a fost mamă şi-i mulţumesc pentru lecţiile de bunătate, dăruire şi sacrificiu pe care mi le-a dat. Însă mama a reuşit să fie deasupra mea tot timpul şi cu singura mână pe care o mai putea mişca îmi transmitea putere, iar cu inima mă ţinea ca-ntr-un căuş călduţ al palmelor. Respiram împreună, ea cu inima ei obosită, eu cu inima mea încărcată. Şi tot ce-a avut mama

mai bun în viaţa ei a descărcat atunci spre mine, umplându-mi toate cămările sufletului.

— Aşadar, nu e nevoie de cuvinte ca să spui ce simţi? am întrebat-o de parcă ăsta ar fi fost cel mai important lucru dintre toate.

— O, ba da! Cuvintele sunt totul, a şoptit ea.

— Cum? Dacă ea nu putea vorbi? Şi ce ţi-a spus mama ta?

— Dacă ar fi să le strâng pe toate în unul singur acel cuvânt ar fi *dragostea.* Mi-a spus că nimic nu e mai presus ca ea. Că mă iubeşte dincolo de viaţă, dincolo de moarte. Că vrea să fiu fericită. Să trăiesc frumos, că ea mă va veghea.

După fiecare om rămâne în urmă o poveste, după fiecare poveste rămâne în urmă un cuvânt… sau mai multe, în cazul lor acel cuvânt a fost *dragoste.* În cazul altora pot fi şuvoaie de cuvinte. Nici măcar nu contează câte sunt. Important e să fie duse mai departe.

*

— De ce n-ai venit la scoală? Unde-ai fost?

— Nu ştiu…

— Cum adică nu ştii?

— Nu ştiu, m-am rătăcit.

E un dialog pe care mi-l amintesc şi acum, la 40 de ani distantă de momentul în care a avut loc, dar mai ales de experienţa care l-a însoţit sau mai degrabă l-a declanşat, una pe care mi-am dorit din răsputeri s-o repet, dar astfel de lucruri apar atunci când vor ele, nu când le aştepţi şi le chemi tu. Au mai fost şi altele, nu în acelaşi fel, dar cu aceeaşi intensitate şi poate de aceea le-am păstrat cu mine intacte, poate de aceea am ţinut să le-adun undeva.

Şi chiar dacă era greu de crezut, până şi mie mi se părea o aiureală totală, spusesem adevărul: în ziua aia m-am rătăcit în cei aproape 200 de metri (atât spunea tata că sunt) dintre blocul în care locuiam şi şcoală. Dacă m-am speriat? Da, şi încă cum, dar nu aşa cum se sperie omul de obicei, ci într-un fel în care nu ştii dacă-i sperietură sau altceva pentru care simţi că nu s-au inventat cuvinte.

Ne mutaserăm în Bucureşti în urmă cu un an, când sora mea începuse şcoala. Până atunci, locuiserăm la ţară, la bunici. Am fost fericită acolo. Foarte fericită. Poate şi din cauza asta mă simţeam mereu uşoară, ca un fulg. Ori poate ca un fluture căruia Dumnezeu sau poate nu el, ci bunicii, cu dragostea lor, îi suflau în aripi şi nu-l lăsau să simtă nicio greutate, ci doar să se bucure de zbor.

Cât timp sora mea era la şcoală, eu rămâneam cu mama acasă şi mă săturam de ea aşa cum n-o făcusem niciodată cât locuiserăm la ţară, la bunici. Îşi luase un an fără plată şi trăiam doar din banii câştigaţi de tata. Anul următor am început şi eu şcoala, iar mama s-a întors la serviciu. Ne-a învăţat să ne descurcăm singure. De fapt, nici nu era greu. Chiar şi cu aragazul ne-am obişnuit repede, fără să-nţelegem de ce făcuseră atâta caz cu gazele alea. De la etajul 9 al blocului turn în care locuiam se vedea şcoala perfect şi nu ne lua mai mult de zece minute – cu tot cu căscat gura pe drum – să ajungem acolo. Cu toate astea, eu în ziua aceea mă rătăcisem pe scurtul drum dintre casă şi şcoală şi oricât am privit mai apoi de la înălţimea celor 9 etaje, de pe balcon, tot n-am înţeles niciodată unde-am fost. Adică vedeam locul, dar nu seamănă deloc cu ceea ce văzusem şi trăisem eu atunci.

Mi-aduc aminte că-n acea dimineaţă am plecat spre şcoală ca în fiecare zi, fără să uit să-mi iau pacheţelul, să-ncui uşa de două ori sus, de două ori jos, şi tot de atâtea ori să mă asigur că e încuiată. Liftul m-a dus – căci ghiozdanul era destul de greu, iar lucrul ăsta făcea de multe ori diferenţa, din cauză că eram prea uşoară. Am ieşit din bloc şi-am luat-o pe drumul obişnuit. Mă gândeam la ale mele, mai exact mă gândeam la cât de mult se schimbase viaţa mea de când ne mutaserăm în Bucureşti, la cât de nepotrivită eram eu cu lumea, locurile şi oamenii de aici. Mă gândeam la cum nu trece nici măcar o zi în care să nu-mi fie dor de viaţa de la ţară, de la aerul pe care-l respiram acolo, de uliţele pe care mergeam, vitele ce treceau dimineaţa şi seara prin faţa porţii spre şi de la păscut, de praf şi mirosul ţărânei după ploaie, de cântecul

cucului, de timpul blurat, de bunicii pe care eram obişnuită să-i văd mereu şi pe care acum îi vedeam destul de rar.

Cât trăisem acolo, săptămână de săptămână aşteptasem vizita părinţilor de la Bucureşti, care veneau cu genţile-ncărcate de jucării şi dulciuri, dar şi cu un miros atât de special, ce rămânea uşor în urma lor la plecare şi dispărea încet-încet până nu mai rămânea nimic din el. Acum, însă, număram zilele până la mersul la bunici la ţară şi mă-mbătam cu mirosurile lor familiare, dar şi cu esenţele puternice ale satului în care copilărisem, ce invadau cămările sufletului de-ndată ce puneam piciorul acolo. Polii vieţii mele se răsturnaseră cu susu-n jos şi nu mă-ntrebase nimeni dacă vreau să se întâmple asta sau nu, dacă pot, dacă-mi place. Dacă sunt suficient de bună, dacă sunt capabilă. Deşi toată copilăria fusese ca o aşteptare – *Oare vin Gina şi Dinu* (că aşa le spuneam, pe nume, nu mama şi tata), *oare ajung azi să ne vadă?* — simţeam că o parte din mine rămăsese acolo la ţară, iar cealaltă jumătate nu-mi era de ajuns să mă descurc aici. Mai mult decât atât, părinţii, oamenii mari în general, nu-şi puneau problema că sufletul unui copil e atât de întortocheat, de parcă a fi copil era cel mai uşor lucru din lume. Dar nu era, nu era deloc.

Şi cum mergeam eu aşa, cu gândurile razna, în loc să o ţin tot înainte, am văzut în dreapta mea un luminiş, nimic altceva decât grădina frumos îngijită a unui bloc asemănător cu al nostru. Nu ştiu ce m-a chemat înspre ea, nu ştiu de ce m-am dus. Dar odată ce-am trecut de gardul viu ce-mprejmuia luminişul am uitat complet de mine. Am uitat cine sunt, unde sunt, de ce sunt. Am stat un timp şi-am privit în jur, rotindu-mă uşor, încercând să cuprind cu ochii ceea ce în suflet se ducea direct sau poate că era acolo, ca apa într-un puţ. La început m-am speriat, şi-am rămas un timp pe margine, aproape de gardul viu ce-mprejmuia grădiniţa, gata oricând s-o iau la fugă înapoi. Eram pe punctul de a izbucni în plâns, nu ştiu dacă de frică sau din cauza unui sentiment copleşitor care se lăsase peste mine ca noaptea peste zi. Cu toată teama, am

mai făcut câţiva paşi înăuntru şi-am simţit cum frica, sau ce-o fi fost ea – se risipeşte ca un fum şi-n locul ei rămâne doar un sentiment de uşurare; ca şi cum toate grijile şi gândurile mele tulburate de copil se risipesc ca floarea unei păpădii în vânt. Am făcut alţi paşi, înaintând – de data asta fără pic de teamă – spre mijlocul grădinii şi am început să plâng. Cu lacrimi adevărate ce-mi udau obrajii, spălându-i ca o rouă a dimineţii. Plângeam fără motiv. Cu toate astea, nu era pic de tristeţe în lacrimile mele, iar asta ştiu că m-a surprins. Era, de fapt, un fel de descătuşare a unor emoţii care se găseau acolo, înăuntrul meu, despre care nu ştia nimeni, nici măcar eu.

De-acolo, din mijlocul grădinii, priveam la blocurile înconjurătoare şi le simţeam departe, cu toate că stăteau de strajă chiar la marginea luminişului. M-am descălţat de pantofiori, unul câte unul, am dat jos şosetuţele, una câte una, şi m-am bucurat să simt iarba crudă sub tălpi. Toată copilăria umblasem desculţă, iar tălpilor mele le fusese dor. Apoi m-am aşezat cu picioarele adunate sub mine, gândindu-mă că totul, chiar şi şcoala, poate să aştepte. Am închis ochii şi m-am lăsat purtată de mirosul binecunoscut al ierbii.

M-am trezit cu gândul în curtea bunicii, unde troscotul creştea atât de ordonat, încât aveai impresia că e aşezat cu mâna. Prin faţa şi prin spatele meu treceau cârduri de bobocei de raţă, ce-şi urmau mama perfect încolonaţi. Am auzit în depărtare clopotul bisericii şi m-am gândit imediat: pesemne c-a murit cineva. Poate că bătea pentru Nela, fata spânzurată, pentru care nici clopotele nu bătuseră îndeajuns. Ori poate pentru fetiţa prăpădită în incendiu. Pentru oricine ar fi bătut, sunetul clopotului era clar. Suna a iertare, căci sufletul lui Dumnezeu era mare şi numai el putea ierta, aşa spunea mereu bunica. Ea, care trăise vremuri incredibile pe care mi le istorisea, trecând povestea mai departe, să nu cumva să rămână la ea şi să moară. Când mi-a spus păţania cu şarpele înghiţit de om, am crezut că e invenţie, dar de fiecare dată când trecem prin faţa casei femeii văduvite vedeam la poartă semnul

negru îndoliat. Lângă el era desenat un şarpe, ca nu cumva povestea lui Petre să se stingă şi să moară odată cu el. Mamaia spunea că desenul apăruse în ziua în care fusese îngropat bărbatul, dar nu s-a aflat până-n ziua de azi cine şi cum l-a pictat. Mulţi au bănuit că însăşi Maria, dar nimeni n-a auzit asta din gura ei.

Tânăra Nela locuise la trei case de noi. Mă surprinsese, copil fiind, puzderia de lume ce bătea cât era ziua de lungă uliţa noastră de-a lungul şi de-a latul. *Să nu vă duceţi acolo!* ne spusese mamaia şi ce era în ochii ei fusese de ajuns să ne descurajeze. Cu toate astea, ea se ducea în fiecare zi să dea o mână de ajutor şi ardeam de nerăbdare să se-ntoarcă, s-o chestionăm: *Pe cine-au mai bătut azi obiectele? Pe cine?* iar mamaia îi lua la înşirat pe toţi, nescăpând pe nimeni, de ajunseserăm să le învăţăm numele pe de rost. *Pe tine te-au bătut vreodată?* întrebam curioase şi, recunosc că uneori ne doream ca răspunsul să fie altul decât „nu”. O puneam să ne arate de zeci de ori cum sar obiectele de la locul lor şi să ne spună care unde-a fost rănit. *Dacă o să ne bată şi pe noi obiectele într-o zi?* am întrebat cu spaimă-n suflet, dar mamaia ne-a liniştit: *Păi ce să aibă Nela cu noi? De unde ştii că-i Nela şi de unde are aşa puteri? Nu-şi găseşte locul, biata, nici pe lumea ailaltă. Acu’ că s-a spânzurat, încă hălăduie. Până n-o ierta-o Dumnezeu, e la hotarul dintre aici şi acolo! Şi dacă n-o s-o primească niciodată? O s-o primească, că Dumnezeu e bun!* Nu ne mai săturam ascultând-o, şi tot ce spunea mamaia avea sens, înţelegeam că lumea de aici avea continuare în lumea de dincolo, ba mai mult, că şi lumea de dincolo era deseori aici. Că unele usi stau mereu întredeschise şi că duhurile trec frecvent dintr-o parte în cealaltă. Mamaia şi femeile ca ea ştiau cum e mersul şi se-ncredeau în lucruri numai de ele ştiute. În cazul Nelei, mamaia funcţiona pentru noi ca un radio care transmitea mai departe tot ce afla, stocând totodată istorisirile spuse.

N-avea prea multă carte mamaia, dar ne spunea poveşti ce ne lăsau cu gura căscată şi ne colorau visele în fantasme. Şi nu erau din alea pe care le puteai citi în cărţi,

ci din cele ce se spuneau la ceas de seară, într-o mare taină. Poveşti despre morţi care încă mai aveau ceva de spus aici, blestemaţi ce se căzneau să-şi spele păcatele, nevinovaţi ce încă simţeau nevoia să se apere, vinovaţi condamnaţi să-şi ispăşească pedepsele în veşnicie. Nimic nu se-ntâmpla aici, fără să aibă corespondent în lumea cealaltă şi totul avea o explicaţie, chiar şi atunci când părea să nu existe. Era un rost al lumii ce se arăta doar celor ce ştiau să vadă sau să citească semnele. Iar mamaia era unul dintre ei.

Mamaia dădea în bobi ca să aflăm dacă vin mama şi tata de la Bucureşti şi bobii n-au înselat-o niciodată. *41 de bobi, 41 de fraţi, / Bine ştiţi, bine să daţi! / Să alergaţi, să căutaţi, / Pe unde ştiţi şi să-mi ghiciţi, / Aşa cum a ştiut plugarul să vă semene, / Şi voi aţi ştiut să încolţiţi, / Să creşteţi şi să vă-nmulţiţi, / Aşa să-mi arătaţi, / Voi 41 de bobi descântaţi, / Iar de nu, să vă risipiţi câte unul / Câte doi, să nu se aleagă nimic de voi!* Apoi, făcea cruce cu mâna peste bobii de porumb şi îi despărţea în trei grămăjoare. Iar spunea, iar îi împărţea şi la sfârşit i se-arăta adevărul. *O să vie* sau *N-are să vie* dădea ea verdictul şi-n funcţie de ceea ce spunea ne bucuram sau nu. Tot mamaia a chemat într-o zi „vraciul" să-mi repare glezna pe care mi-o sucisem la alergat şi se umflase butuc, de nu mai puteam nici merge, d-a'păi alerga. Şi-a venit o femeie la noi şi „m-a călcat" pe pragul casei, pe piciorul bolnav, o dată, de două, de trei ori, până ce s-a auzit un mic clanc, iar durerea s-a stins ca luată cu mâna, iar până seara umflătura a dispărut şi ea. Ne trăgea pe mâini când mâncam cu poftă, ne descânta când se mira cineva de noi şi ne deochea. Ţin minte că-ntr-o seară, prin faţa geamului de la spatele casei a trecut o umbră, a cărei formă am sesizat-o, cu toate că afară era întuneric. O *fi vreun strigoi,* a zis mamaia, cu cea mai serioasă voce din lume. *Spiritu' vreunui adormit ce n-a fost demn de intrarea în somnul cel de veci. Amărâtu', Dumnezeu, să-l ierte!* Mamaia avea explicaţii pentru multe lucruri aparent inexplicabile, iar pentru ce n-avea, nici nu căuta. *Aşa a fost să fie!* era

răspunsul pe care şi-l dădea atunci când lucrurile o depăşeau şi erau peste puterea ei de înţelegere. Pentru că ea credea că lumea nu e un loc pe care să-l explici, e un loc unde să trăieşti, şi nu poţi trăi altfel decât laolaltă cu animalele, cu natura, cu spiritele astea ce intră şi ies din viaţa noastră, şi că e normal să nu-nţelegem totul, căci lumea e făcută de Dumnezeu şi cine suntem noi, să-l cunoaştem pe Dumnezeu? Aşa gândea ea, o femeie cu patru clase, ce abia ştia să scrie şi să citească. O femeie care nu ştia prea bine literele, dar se pricepea de minune să citească semnele. *Are să plouă,* zicea şi chiar dacă nimic nu prevestea la momentul acela o astfel de prognoză, în scurt timp, cerul se întuneca şi răpăia în cascadă. *Scroafa asta are să fete 10 purcei,* zicea şi atâţia făta. Nici mai mulţi, nici mai puţini.

Eram plecată cu gândurile în lumea care mă crescuse, când o rafală de vânt mi-a ciufulit părul în toate direcţiile, şi m-a trezit ca şi când mi-ar fi suflat direct în faţă. Când am deschis ochii, eram în continuare în locul acela, cu picioarele strânse sub mine. Blocurile mă priveau întrebătoare – ce face copilul ăsta aici? —, iar dezorientarea a făcut să-mi bubuie inima de spaimă. *Ce n-aş da să mă-ntorc la ţară, la lumea pe care-o iubesc şi o ştiu!* mi-am spus, gândindu-mă că e singura dorinţă ce mi-ar readuce bucuria de a trăi şi, de ce nu, copilăria. De la-nălţimea lor sfidătoare, betoanele mă striveau sub greutatea lor şi singurul loc în care mă simţeam cât de cât în siguranţă era chiar luminişul în care mă aflam. M-am gândit atunci că poate e bine să m-ascund aici pe vecie, să nu mai ies deloc. Să nu mai merg la şcoală, să nu mai văd pe nimeni, nici măcar pe-ai mei. Să stau aici, nici înăuntru, nici afară, aşa cum stăteau cei care nu-şi găsesc locul nicăieri. Cei despre care vorbeam cu mamaia deseori, dar despre care acum nu mai aveam cu cine să vorbesc. Lumea din jurul meu purta alte conversaţii şi nu mai era loc pentru astfel de poveşti. Toţi erau serioşi, până şi copiii – care nu ştiau să se joace aşa cum ştiam eu. Puteam să fac pariu că aici nici măcar nu ieşeau la colindat, în cete mari

care să anime oraşul sau blocul, măcar. Nu m-ar mira, însă, ca unii dintre ei să dispară, ba chiar m-aştept la asta. E ceva în imensitatea oraşului ăstuia care te face să te simţi lipsit de apărare. E mare lucru să nu te pierzi, să nu dispari în măruntaiele lui. Am văzut şi aici ţigani, dar nici măcar ei nu sunt precum cei pe care-i ştiu. De ăştia mi-e frică, deşi faţă de cei ce se-adunau în fiecare vară în spatele curţii bunicilor n-am simţit niciodată altceva în afară de fascinaţie. Niciun pic de teamă, niciodată.

Eram cufundată în aceste gânduri când un *plânset* sau un ţipăt sau ce-o fi fost el, m-a făcut să tresar speriată. Am dat roată cu privirea-n jur şi n-am văzut pe nimeni. *Sunetul* s-a repetat, de data aceasta cu o tonalitate uşor îmblânzită. Dacă-mi era frică? Sigur că-mi era, doar că zgomotul nu părea să fi venit să-mi facă rău, ci să mă facă atentă. Stăteam cu urechile ciulite, gata să captez orice sunet s-ar fi înălţat din nou spre cer. Cu cât ascultam mai atent, cu cât reuşeam să aud glasuri ce păreau să fie undeva departe. M-am concentrat pe ele şi-am început s-aud din ce în ce mai tare ciripit de păsări şi susur de izvoare. Blocurile din jurul meu arătau acum aidoma unor copaci în care păsările-şi fac cuib, iar trilurile le împodobesc ca nişte ghirlande de Crăciun. Mirosul ierbii creştea în intensitate şi prospeţimea aerului mă făcea să mă simt ca la munte. Am început să plâng din nou – nu ştiu de ce – şi ba mi-a părut bine că văd această frumuseţe, ba m-a încercat un sentiment de pierdere. Apoi, ca şi când atât ar fi aşteptat, un val de fluturi multicolori a invadat grădina şi după ce-a roit în jurul meu de câteva ori, a părăsit-o ţinându-se unul după celălalt, ca o rochie de tul diafană. Plângeam de-a dreptul, fără să ştiu de ce, când *urletul,* sau ce-o fi fost el, s-a auzit din nou, de data asta mai clar şi mai adunat ca până acum. Adevărat sau nu, capul unui cerb cu coroana nobilă s-a ivit printre ramurile de gard viu. Apoi, a părut că vine spre mine, dar s-a oprit şi m-a privit intens. Am râs, am plâns, am ţipat sau poate doar l-am privit în linişte pe cerbul ce mi se arătase în toată splendoarea lui.

Neimpresionat de sunetele ce le scosesem sau de tăcerea mea, cerbul a continuat să mă privească. *Ce vrei să-mi spui?* l-aş fi întrebat, dacă sufletul meu de copil n-ar fi fost copleşit de întâlnire, de ochii ce continuau să mă fixeze de parcă ar fi vrut să-mi transmită ceva. Şi cum plângeam aşa, de frică, de emoţie şi încărcare, o frică iraţională a pus stăpânire pe mine – o frică ce m-a cutremurat nu prin puterea, ci prin frumuseţea ei. La vremea aceea, mi-a fost cu neputinţă s-o explic. Ca un curent electric, emoţia a trecut de la mine la cerb şi ca şi când ar fi avut suflet şi minte să-nţeleagă, cerbul mi-a dat drumul. Mai mult n-aş fi putut, oricum, să-ndur.

Apoi, ca şi când totul s-ar fi întors de unde a venit, ciripitul păsărilor a-ncetat, susurul izvoarelor s-a retras, iar eu am rămas singură în mijlocul luminişului. Oare visasem, oare înnebunisem? Cerb, aici?

Fără niciun semn, au început să cadă câţiva stropi de ploaie. Mai întâi unul, apoi altul, pe urmă câţiva. Mi-am întins picioarele amorţite şi-am aşteptat să mi le ude ploaia. Doar că nu ploua. Acum un strop, mai încolo altul, mai târziu câţiva. Am închis ochii şi m-am gândit la mămăiţele din satul copilăriei, care-n a doua zi de Rusalii ne aşteptau cu frunze de lipan şi apa pregătită să ne spele pe picioare. Ne frecau mai întâi cu un codru de săpun făcut în casă, şi abia mai apoi turnau apa călâie, încălzită la soare. La sfârşit ne limpezeau cu apă curată, până ce picioarele scârţâiau pe frunzele de lipan. Ne dădeau să mâncăm colarez din străchini cu linguri de lemn şi nu mai aveam nevoie de nici o altă prăjitură. Ne mutam de la o poartă la alta, iar bătrânii mulţumeau pentru fiecare copil ce se oprea să fie spălat pe picioare. N-am înţeles niciodată de ce bătrânii îi spălau pe copii şi nu invers, bunicii ziceau că e doar un gest de smerenie. Păi nu noi trebuia să fim smeriţi în faţa lor?

Şi tot legat de ploaie, de picioarele spălate şi Rusalii, mi-au venit în minte cântecul şi jocul vesel al paparudelor, fiinţe la limita dintre real şi fantastic, dintre copii şi zâne,

pe care le invidiam în copilărie nu numai pentru costumele şi dezinvoltura lor, ci pentru farmecele pe care bănuiam că ştiu să le facă. Unele cântau: *Paparudă-rudă, / vino de ne udă / cu găleata-leata /peste toată ceata; / cu ciubărul – bărul / peste tot poporul. / Dă-ne Doamne, cheile / să descuiem cerurile / să pornească ploile, / să curgă şiroaiele /să umple păraiele. / Hai, ploiţă, hai! / udă pământurile /să crească grande / mari cât porumbele. / Hai, ploiţă, hai!*

Altele spuneau aşa: *Paparudă-rudă / Vino de ne udă / Ca să-nceapă ploaie / Să curgă şiroaie / Cu găleata, leata / Peste toată gloata. Unde dă cu maiul / Să crească mălaiul / Unde dă cu sapa / Să curgă apa.* Dar bunicii mele îi plăcea cel mai mult: *Mămăruţă-guţă! / Dă, Doamne, ploiţă / Ploiţă curată /Făr-un pic de piatră, /Rodul / S-umple podul, /Spicul / Cât voinicul!*

Deşi mi-am adus aminte incantaţiile fetiţelor îmbrăcate în fustiţe scurte făcute din sălcii şi cu coroniţe pe cap, n-am reuşit să chem nicio ploaie, ba mai mult, cei câţiva stropi s-au oprit între timp. Cu toate astea, mirosul era curat, ca după ploaie. Când prospeţimea îţi zgândăre simţurile şi te face să te bucuri aşa, tam-nesam, din nimic, când simplul fapt că respiri e o binecuvântare în sine, când te bucuri că eşti şi atât.

Apoi s-a întâmplat ceva ce n-am spus nimănui, niciodată. Ceva ce vă voi spune doar vouă, acum.

Cum stăteam eu aşa, în mijlocul unei încremeniri din care-mi era greu (sau poate imposibil să ies), cu zeci de întrebări rotindu-mi-se-n cap (ce fac aici? ce caut? ce e locul ăsta? de ce nu sunt la şcoală? cât am lipsit? dacă nu mă voi mai întoarce niciodată?), am simţit în jurul meu o prezenţă copleşitoare, mai intensă decât orice trăisem în viaţa mea pe acest pământ. Cele câteva spice de grâu ivite din loc în loc pe pajiştea înverzită, tremurau uşor în lumina blândă a zilei. O rază de soare le luase-n grija ei şi le ocrotea, încălzindu-le. Aceeaşi rază de soare care făcea ca aerul din jur să vibreze aproape imperceptibil, ca şi când ceva sau cineva tocmai se pogora pe pământ. Nu L-am văzut şi nu L-am auzit, cu toate că-L vedeam şi-L auzeam

cât se poate de clar.

Nu-l vedeam, dar ştiam că e EL, nu-l auzeam, dar percepeam cuvintele LUI. Nu-L puteam atinge, dar ÎL puteam simţi. Întrupat într-un sentiment de pace coborât peste umerii mei, Dumnezeu m-a luat în grija lui şi mi-a spus, fără cuvinte, că frumuseţea lumii nu se află la oraş sau la ţară, ci se-ntinde peste tot, e pretutindeni. Se află chiar în lumea însăşi şi în sufletul meu. Mi-a zis să mă uit mai ales acolo unde nu se uită nimeni şi să dau crezare mai degrabă vocii dinăuntrul meu decât celor ce se vor strădui să mă schimbe. Şi să nu uit să rămân copil. *Atâta timp cât ochii îţi vor străluci de încântare, poveştile vor dăinui. Nu rupe niciodată legătura cu copilul din tine, căci de-ndată ce vei face asta vei rupe legătura cu viaţa.* Am stat cu capul pe umerii lui Dumnezeu, într-o îmbrăţişare incandescentă. Uşoară ca un fulg m-am lăsat cu toată greutatea în braţele lui până ce m-am transformat într-un roi de fluturi, mici, mulţi şi coloraţi. M-am desfăcut în braţele lui, ca un copil lăsat în copaie la soare, mângâiat de o linişte pe care o mai trăisem cândva, demult. Când poate nu mă fi născut deja, când totul era pace, linişte şi miere. Grijile s-au evaporat înălţându-se la cer, de parcă Dumnezeu le-ar fi chemat la el, să mă scape pe mine de povara lor.

Cerbul, fluturii, ascunzişul, toate se găseau aici, în miezul Bucureştiului, iar pentru o clipă m-am gândit că nu e nevoie decât să le caut. Aveam poveştile bunicii în suflet şi poate că altele mă aşteptau în altă parte, undeva, iar dintr-o dată oraşul nu mi s-a mai părut deloc ostil. Când mi se făcea dor, puteam deschide „radioul” din suflet cu poveştile pe care bunica mi le-ncredinţase mie. Iar cu puţin noroc, aveam să dau şi eu, la rândul meu, alte poveşti de dus mai departe.

Aşa că, dacă aş fi fost sinceră, la întrebarea *De ce n-ai venit la şcoală? Unde-ai fost?* aş fi putut răspunde simplu: *M-am întâlnit cu Dumnezeu!*